

METINĖ ATASKAITA 2019

LUMINOR BANK AS

KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS

UŽ 2019 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

TURINYS

BENDROJI INFORMACIJA IR KONTAKTINIAI DUOMENYS	3
VADOVO PRANEŠIMAS	4
VADOVYBĖS ATASKAITA	6
KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS	31
KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS.....	37
PELNO PASKIRSTYMO PROJEKTAS	150
2019 METŲ ATASKAITOS TVIRTINIMAS VALDYBOS PARAŠAIS.	151

BENDROJI INFORMACIJA IR KONTAKTINIAI DUOMENYS

LUMINOR BANK AS

Adresas:	Liivalaia 45, 10145 Talinas, Estijos Respublika
Registracijos Nr.:	11315936
Telefonas:	+372 628 3300
Faksas:	+372 628 3201
Interneto svetainė:	www.luminor.ee
Pagrindinė veikla:	kredito įstaiga
Auditorius:	AS PricewaterhouseCoopers
Ataskaitinis laikotarpis:	2019 01 01 – 2019 12 31

VADOVO PRANEŠIMAS

Luminor įkurtas sujungus dviejų didžiausių Šiaurės Europos finansų įstaigų – *Nordea* ir *DNB* – veiklą Baltijos šalyse. Paveldėta patirtis leidžia mums tapti pageidaujamu finansų partneriu fiziniams asmenims, namų ūkiams ir įmonėms Baltijos šalyje. Išaugome ir sustiprėjome taip, kad galime vykdyti pokyčius, tačiau išlikti vietos banku, priimančiu sprendimus čia ir dabar.

Svarbus žingsnis, kad *Luminor* taptų tvirtu, nepriklausomu, vietos banku, buvo žengtas 2019 metais, kai buvo privatus kapitalo fondus valdančios bendrovės *Blackstone* vadovaujamas konsorciumas įsigijo banko kontrolinį akcijų paketą. Tai yra viena didžiausių investicijų Baltijos šalyse. *Nordea* ir *DNB* išlaiko atitinkamai po 20 proc. *Luminor* akcijų ir toliau dalyvaus banko valdyme, suteikdami ilgalaikį finansavimą, ekspertinę pagalbą, taip pat turės savo atstovus *Luminor* stebėtojų taryboje. *Blackstone* pasiekė susitarimą su *Nordea* dėl likusių 20 proc. *Luminor* akcijų paketo įsigijimo iš *Nordea* per artimiausius keletą metų.

Blackstone – viena pirmaujančių pasaulyje investicinių bendrovių – ideali *Luminor* partnerė, kadangi šiuo metu vykdomė vieną didžiausių korporacijos transformacijų Baltijos šalyse. *Blackstone* turima pokyčių įgyvendinimo patirtis, stipri finansinė padėtis ir prieiga prie profesionalių konsultantų tinklo visame pasaulyje – visa tai prisidės prie *Luminor*, kaip didžiausio vietinio nepriklausomo banko, augimo. Tokiu būdu bankas prisidės prie tvaraus Baltijos regiono ekonomikos augimo, prisiimdamas ilgalaikius įsipareigojimus verslo ir privatiems klientams.

Luminor transformacija vykdoma trim etapais. Pirmo etapo metu buvo stabilizuota veikla po pirminio sujungimo – sukurta nauja organizacija, pradėtas technologijų konsolidavimas ir įvykdytas teisinis banko restruktūrizavimas. Antrojo etapo metu pagrindinis dėmesys buvo skiriamas organizacijos supaprastinimui, pelningumo bei nepriklausomo finansavimo stiprinimui, tuo tarpu trečiasis etapas yra susijęs su augimu ir naujos kartos banko kūrimu.

Visus metus toliau dirbome, siekdami supaprastinti sprendimų priėmimo procesą, sustiprinti kontrolės procedūras, pagerinti veiklos efektyvumą, užtikrinti tinkamą paskolų portfelio rizikos įvertinimą, pagerinti turto kokybę, atskirti savo IT infrastruktūrą nuo *DNB* ir *Nordea* bei sustiprinti nepriklausomą finansavimą. Džiaugiuosi pasiekta pažanga visose šiose srityse, nes ji leido mums efektyviau veikti ir geriau prisitaikyti prie pokyčių.

Komanda pasiekė puikių finansinių rezultatų, nepaisant itin įtemptos pokyčių dienotvarkės, didelių investicijų ir vienkartinų sąnaudų, susijusių su transformacija. Dėmesys finansavimo spragų mažinimui ir paskolų portfelio peržiūrėjimui turėjo neigiamos įtakos išduodamų paskolų skaičiams.

Vis dėlto sugebėjome ženkliai pagerinti savo finansavimo padėtį. Per metus sumažinome paskolų ir indėlių santykį nuo 127 proc. iki 100 proc. Prie to prisidėjo sėkmingas indėlių bazės didinimas ir mūsų skolinimo turto optimizavimas. Išleista antra 300 mln. EUR vertės vieša pagrindinės neužtikrintos skolos tipo obligacijų emisija ženkliai prisidėjo prie nepriklausomos finansavimo struktūros vystymo ir investuotojų bazės išplėtimo. Išleista obligacijų emisija pritraukė investuotojus iš visos Europos, iš kurių daugiau negu 80 proc. buvo ne iš Baltijos valstybių. Toks investuotojų susidomėjimas toliau patvirtina, kad judame tinkama kryptimi.

2019 m. gruodžio mėn. pabaigoje Europos Centrinis Bankas suteikė *Luminor* bankui licenciją išleisti padengtas obligacijas (angl. *covered bonds*). *Luminor* yra pirmasis bankas Baltijos šalyse, kuris gavo tokią licenciją, tikimės svariai prisidėti prie Baltijos šalių finansų rinkų plėtojimo. 2020 m. kovo mėn. *Luminor* išplatino 500 mln. Eur padengtų obligacijų, tapdamas pirmuoju tokio tipo obligacijų platintoju Baltijos šalyse. Obligacijų kaina 25 baziniais punktais viršijo 5 metų palūkanų apsiekitimo sandorių eurus vidurkį, galutinis pajamingumas sudarė minus 0,18 proc.

Dėmesys turto kokybei taip pat davė puikių rezultatų. Mūsų neveiksnių paskolų portfelis per metus sumažėjo 37 proc. ir šiuo metu sudaro 3,8 proc. viso paskolų portfelio, lyginant su 5,3 proc. 2018 metais.

Išėjus metus visa komanda intensyviai dirbo siekdama atskirti informacines sistemas ir mokėjimų infrastruktūrą nuo *DNB* ir *Nordea* bei sukurti nepriklausomo bankų korespondentų tinklą. Bankas užbaigė lizingo, faktoringo ir pensijų informacinių sistemų atskyrimą nuo *Nordea* sistemų, taip pat įdiegė nepriklausomas mokėjimų sistemas ir korespondentinę bankininkystę. Taip pat pirmojo etapo metu perkėlėme apie trečdalį Latvijos ir ketvirtadalį Lietuvos klientų į vieningą *Luminor* sistemą. Skaitmeninių produktų komanda pasiekė reikšmingų rezultatų kurdama naujus *Luminor* skaitmeninius kanalus bei ruošdama turimus kanalus klientų duomenų perkėlimui. Esame pasiryžę šiais metais įgyvendinti galutinį atskyrimo etapą ir toliau investuoti į naujas skaitmeninių kanalų funkcijas, siekdami pagerinti klientų patirtį naudojantis *Luminor* banko paslaugomis.

Tęsiame iniciatyvas, skirtas supaprastinti produktų ir paslaugų portfelį, norime, kad bankas būtų prieinamesnis visiems mūsų klientams. Pradedame įgyvendinti iniciatyvą, padėsiančią patobulinti bei modernizuoti internetu teikiamas paslaugas visų trijų šalių

rinkose ir namų ūkiams, ir verslo klientams. Lietuvoje ir Latvijoje paleidome investuotojams skirtą *Luminor Investor* platformą, kuri pritaikyta skirtingos patirties investuotojams.

Mažmeninės bankininkystės segmente įdiegėme naują klientų aptarnavimo modelį ir atidarėme naujos koncepcijos klientų konsultavimo centrus. Visą Baltijos regioną apimančio veiklos modelio efektyvumą patvirtino bendros visoms trims Baltijos šalims skirtos rinkodaros kampanijos, patobulintas pardavimo kanalų valdymas ir padidintos indėlių apimtys. Šiame segmente matome dideles galimybes toliau augti.

Verslo bankininkystės segmente peržiūrėjome perimtų portfelių kainas ir sumažinome neveiksnių paskolų portfelį, tad šiuo metu esame pasiruošę vėl daugiau skolinti verslui. Verslo bankininkystės segmentui pavyko išlaikyti stabilų indėlių portfelio augimą.

Mūsų Turto valdymo segmentas pagrindinį dėmesį skyrė verslo plėtrai ir klientų pasitenkinimo didinimui. 2019 metais valdomas pensijų turtas išaugo 20 proc., o mūsų Privačios bankininkystės klientų valdomas turtas išaugo 19 proc.

Luminor yra įsipareigojęs užtikrinti nuolatinę pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją. Kova su finansiniais nusikaltimais išliks vienu svarbiausių mūsų prioritetų. Nuolat tobuliname įgūdžius ir kompetencijas, leidžiančius stebėti ir nustatyti mėginamus ar įtariamus pinigų plovimo atvejus.

Norėdami prisitaikyti prie nuolat kintančios aplinkos, toliau investavome į sistemas ir procesus, kuriuos sukūrėme siekdami išvengti galimos finansinių nusikaltimų rizikos, ją identifikuoti, valdyti ir apie ją pranešti. Iki 2019 metų pabaigos organizavome daug mokymų šios srities kompetencijoms stiprinti ir įdiegėme bendrą stebėsenos ir įvertinimo sprendimą visose Baltijos šalyse, kurį dar planuojame patobulinti 2020 metais.

2020 metais mes toliau dėsime pastangas siekdami palengvinti savo klientų gyvenimą, sustiprinti jų pasitikėjimą bei užmegzti su jais ilgalaikius ryšius. Galutinis klientų duomenų ir paslaugų perkėlimo yra pagrindinis elementas teikiant vieningas paslaugas, tai bus viena iš mūsų prioritetinių sričių kitais metais. Stiprinsime savo indėlį naujų verslų ir galimybių kūrimui, tačiau ir toliau gerinsime skolinimo ir kapitalo efektyvumą bei didinsime pelningumą.

Mes įdėmiai sekame viruso Covid-19 sukeltus pokyčius, ir dedame pastangas užtikrinti mūsų darbuotojų bei klientų sveikatą ir gerovę. Trumpuoju laikotarpiu matome neutikrintumą dėl viruso įtakos globaliai ekonomikai, tarptautinei prekybai ir finansų rinkoms. Kol kas poveikis mūsų įmonių grupei yra nereikšmingas dėl riboto poveikio mūsų namų rinkoms, verslo tęstinumo planai yra parengti ir aktyvuoti, o situaciją sekame kiekvieną dieną. Pastarosiomis savaitėmis grupės įmonėse įdiegėme papildomas prevencines priemones, siekdami sumažinti galimą riziką mūsų darbuotojams, o taip pat ir verslo procesams, jeigu virusas ir toliau plis mūsų regione.

Džiaugiuosi matydamas, kad *Luminor* pokyčiai vyksta teisinga kryptimi. Dabar jau esame pasirengę įkopti į trečiąją savo kelionės etapą – augimo etapą.

Noriu padėkoti mūsų klientams ir partneriams, ir visai *Luminor* komandai, prisijungusiems prie šios mūsų kelionės.

Erkki Raasuke

Banko vadovas

VADOVYBĖS ATASKAITA

BENDROJI INFORMACIJA

Luminor Bank AS (Luminor) įsteigtas 2017 m. spalio 1 d., sujungus *DNB Bank ASA* (Prekybos registro Nr. 984 851 006, toliau - *DNB*) ir *Nordea Bank AB* (Prekybos registro Nr. 2858394-9, toliau – *Nordea*) veiklą Baltijos šalyse, siekiant sukurti naujos kartos finansinių paslaugų teikėją vietos verslo subjektams ir finansiškai aktyviems žmonėms.

2019 m. rugsėjo 30 d. paskelbta, kad užbaigtas 2018 m. rugsėjo 13 d. tarp *DNB Bank ASA*, *Nordea Bank AB* ir JAV įsikūrusios privataus kapitalo bendrovės *Blackstone* pasirašytas sandoris, po kurio privataus kapitalo fondus valdančios bendrovės *Blackstone* vadovaujamas konsorciumas įsigijo 60,1 proc. banko kontrolinį akcijų paketą. Pirminiai banko akcininkai, *Nordea* ir *DNB*, išlaiko atitinkamai po 19,95 proc. *Luminor* akcijų, tačiau tarp konsorciumo ir *Nordea* buvo pasiektas susitarimas dėl likusių akcijų įsigijimo iš *Nordea* per artimiausius keletą metų.

Luminor yra trečias pagal dydį finansinių paslaugų teikėjas Baltijos šalyse, 2019 m. pabaigos duomenimis turintis apie 0,9 mln. klientų ir 2 489 darbuotojus bei užimantis 16,6 proc. indėlių ir 18,7 proc. paskolų rinkos. Visas akcininkų nuosavas kapitalas sudaro 1,6 mlrd. EUR ir *Luminor* kapitalizuojamas esant 19,7 proc. bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo koeficientui. *Luminor* pagrindinė veikla – teikti paslaugas versliems žmonėms Baltijos regione, pagrindinį dėmesį skiriant vietos įmonėms ir finansiškai aktyviems žmonėms.

Luminor savo klientams siūlo platų paslaugų ir produktų pasirinkimą, pasitelkdamas visus galimus – skaitmeninius ir fizinius – kanalus. Jis turi iš viso 34 klientų konsultavimo centrus, iš kurių aštuoni yra susitikimo erdvės (angl. meet-up points), Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje. Baltijos šalyse *Luminor* priklauso 357 bankomatai; paslaugos taip pat teikiamos per papildomus 100 bankomatų pagal partnerystės susitarimus su kitais finansinių paslaugų teikėjais.

2019 m. gruodžio 31 d.				
	<i>Estija</i>	<i>Latvija</i>	<i>Lietuva</i>	Iš viso
Klientų skaičius	~134 000	~229 000	~577 000	~940 000
Rinkos dalys				
<i>Paskolos</i>	13.9%	23.0%	20.3%	18.7%
<i>Indėliai</i>	9.9%	17.5%	21.2%	16.6%
Klientų konsultavimo centrų, įskaitant susitikimo erdves, skaičius	8	10	16	34
Darbuotojų skaičius	577	887	1 025	2 489

MAKROEKONOMINĖ APŽVALGA

Pasaulio ekonomikos augimas. Vyraujanti tema makroekonomikoje 2019 metais ir pagrindinė ekonomikos augimui iškilusi rizika buvo žymus pasaulinės prekybos sulėtėjimas ir didėjanti įtampa prekyboje, kas akivaizdžiai vienu metu sąlygojo ekonomikos augimo sumažėjimą ir ekonomikos nepastovumą tiek pažengusiose, tiek besiformuojančiose rinkose. Kaip ir tikėtasi, ekonomikos augimo sulėtėjimo epicentre išliko pasaulinė gamyba ir prekyba, tuo tarpu vartojimas išliko atsparus dėl darbo jėgos paklausos ir darbo užmokesčio augimo. Paslaugų sektorius toliau lenkė gamybą, nors silpnėjęs gamybos sektoriuje vis dar tik iš dalies kompensavo sėkmingiau veikiantis paslaugų sektorius, besinaudojantis stiprios vidaus paklausos sąlygotu augimu. Vartojimo prekių sektorius vis dar išlaiko tvirtą poziciją pažengusiose šalyse, įskaitant Baltijos šalis, ir darbo rinkos faktiškai išlieka tvirtos, nors numatoma, kad paklausa augs šiek tiek lėčiau, kadangi susilpnėjusi pramonė neleidžia gerinti artimiausio laikotarpio ekonominių prognozių.

Minėta rizika sietina su įtampa prekyboje tarp JAV ir Kinijos, taip pat su grėsmėmis dėl griežto „Brexit’o“, pasaulinių vertės grandinių koregavimų bei mažiau optimistinių prognozių besiformuojančioms rinkoms, įskaitant Kiniją, Indiją ir Braziliją. Kalbant apie pažengusias šalis, augimas sulėtėjo daugiausia tose ekonomikose, kurioms priklausė didesnė dalis pasaulinės prekybos ir gamybos

priemonių gamybos, įskaitant automobilių pramonės sektorių, ir kuriose sunkumus lėmė paklausos nuosmukio sąlygota cikliška silpnybė bei struktūrinė transformacija, kai iškastinį kurą pakeitė elektra. Prekybai prognozės išlieka vangios ir pasaulio ekonomikos atsigavimas gali būti prislopintas, nors tam tikri nuotaikų rodikliai rodo stabilizavimąsi pasaulinėje gamyboje anksčiau laiko nuo metų pabaigos.

Pagrindinėse Baltijos šalių eksporto rinkose, įskaitant euro zonos ir Šiaurės šalis, vyravo vidutinis ekonomikos augimas ir augimo prognozė buvo prislopinta. Ekonomikos augimas euro zonoje, kuri yra pagrindinė Baltijos šalių eksporto rinka, gerokai sulėtėjo ir BVP augimas per metus siekė tik apie 1,2 proc., o 2019 m. antrąjį ir trečiąjį ketvirčiais BVP augimas kas ketvirtį siekė 0,2 proc., kas liudijo pramonės ir prekybos sulėtėjimą. Griežto „brexito“ rizika sustiprino netikrumą JK ir susijusių ES valstybių narių ekonomikoje. Nepaisant gamybos sulėtėjimo, euro zonos šalių ekonomikoms pavyko išvengti techninio ekonomikos nuosmukio, nors ekonomikos, atviresnės pasaulinei prekybai, įskaitant Vokietiją, pergyveno didesnę nei tikėtasi augimo sulėtėjimą.

Baltijos šalių ekonomikos stipriai plėtėsi ir savo solidžia marža viršijo euro zonos vidurkį, kai metinis realus BVP augimas nuo 2017 metų vidutiniškai siekė 5 proc. Estijoje ir apie 4 proc. Latvijoje bei Lietuvoje, tuo tarpu euro zonos vidurkis buvo 2 proc. Dėl nepalankių aplinkybių išorės rinkose ir sulėtėjusios plėtros į pagrindines eksporto rinkas, augimo tempas pradėjo palaipsniui lėtėti (tiesa, nuo aukštų rodiklių), tačiau darbo rinkos išlieka tvirtos ir stabilios. Kadangi ekonomikos yra integruotos, tai visoms Europos šalių ekonomikoms teks susidurti su dabartiniu ciklišku prekybos sulėtėjimu, skirtingose šalyse iki skirtingų lygių, taip pat su sunkumais, sąlygotais eksporto paklausos.

Baltijos šalims stebėtina iki šiol pavyko didele dalimi išvengti prekybos sutrikimų ir išsaugoti nors ir silpnesnį, bet vis dar plataus masto ekonominį pagreitį per trečiąjį ketvirtį, mažų mažiausiai pasinaudojus vartojimo, investicijų ir eksporto teikiama nauda.

Estijoje ekonomikos augimas sulėtėjo nuo tvirtos metinės pozicijos 4,8 proc. 2018 metais iki 4,3 proc. per pirmuosius tris 2019 m. ketvirčius. Latvijoje tęsėsi atsigavimas dėka atsparios vietos paklausos ir augančios statybų bei mažmeninės prekybos veiklos. Tačiau per pirmuosius tris 2019 m. ketvirčius augimas sulėtėjo iki 2,5 proc., lyginant su 3,5 proc. metiniu augimu 2018 metais. Keli veiksniai, bendrai būdingi Baltijos regiono šalims, tokie kaip klimato sąlygos, mažos medienos ir anglies kainos ir padidėjęs dėmesys finansų sektoriaus reputacijos rizikai – visa tai turėjo didesnės įtakos Latvijai dėl jos eksporto struktūros. Lietuvoje ekonomikos augimas per pirmuosius tris 2019 m. ketvirčius vidutiniškai siekė 3,9 proc., taip viršydamas prognozuojamą 2,8 proc. augimą bei 3,6 proc. augimą, stebėtą 2018 metais. Akivaizdu, kad lėtesnis nei tikėtasi prekybos partnerių augimas ir nuosmukis euro zonos gamybos sektoriuje, turės neigiamos įtakos eksporto pajamoms bei atvirų ekonomikų augimo prognozėms. Teigiamas momentas yra tas, kad pagrindinė eksporto rinka, euro zona, laipsniškai artėja link lėto ir tolygaus ekonomikos atsigavimo su silpniau negu anksčiau, po pirmojo prekybos sandorio tarp JAV ir Kinijos, jaučiama prekybos rizika.

Estijoje BVP augimas 4 proc. daugiausia priskirtinas trečiajam ketvirčiui, prie kurio iš esmės prisidėjo IRT (Informacinių ir telekomunikacijų paslaugų), mokslo ir technologijų bei eksporto gamybos sektoriai. Gamybos teikiama pridėtinė vertė toliau augo vienaženkliais tempais, nors sumažėjusios eksporto užsakymų apimtys liudija prislopintas prognozes artimiausiam laikotarpiui. Kaip tikėtasi, vartojimas toliau naudojasi tvirtos darbo rinkos teikiama nauda, kur darbo užmokestis auga 7,9 proc. per metus, o nedarbo lygis laikosi žemiau 5 proc. per pirmuosius tris praėjusių metų ketvirčius. Stabilus būsto paskolų augimas rodo vartotojų tarpe tebevyraujančią paklausą gyvenamajam būstui, nors augimas statybų sektoriuje sumažėjo, nors ir nuo aukštų rodiklių. Pastaruoju metu stebima teigiama tendencija ta, kad infliacija Estijoje pagaliau pradėjo kristi ir siekė 2 proc., lyginant su metine infliacija 3,4 proc. 2018 metais. Tai visų pirma buvo atsakas į energijos kainas bei sumažintus akcizo mokesčius alkoholiniams gėrimams nuo praėjusių metų vidurio.

Latvijos rezultatai 2019 metais buvo pilni kontrastų. Dėl vienu metu sausringo klimato ir išaugusių hidroenergijos pajėgumų energijos, kasybos ir komunalinių paslaugų sektoriuose pirmaisiais trim ketvirčiais buvo stebimas metinis 4,6 proc. sumažėjimas. Griežtesnės kovos su pinigų plovimu poveikis paskatino finansinių paslaugų sektorių susitraukti 6 proc. Transporto sektoriaus sukuriamą pridėtinę vertę sumažėjo 2,4 proc., sulėtėjus gabenamiems žaliavų kroviniams iš rytų į vakarus. Už kuklaus bendro augimo 3 proc. gamybos sektoriuje slypi dideli kontrastai. Inžinerinės pramonės šakos, tokios kaip metalo, mašinų ir elektronikos, per 2019 metus išaugo maždaug 8 proc. – tai buvo puikus rezultatas atsižvelgiant į pasaulyje vyravusias sąlygas. Priešingai, medienos apdirbimo sektorius nusmuko 1 proc. Panašiai kaip kaimyninėse šalyse, ekonomikos ženklų augimą pasakino stiprus augimas tarnautojų paslaugų sektoriuje. Verslo paslaugų eksportas išaugo net 31 proc. per pirmuosius tris ketvirčius, o kompiuterinės įrangos – 12 proc. Panašiai kaip kitose Baltijos šalyse, augimas privataus vartojimo sektoriuje buvo gan stiprus ir siekė 3,6 proc. per pirmuosius tris ketvirčius. Numatoma, kad jo augimo tempas viršys BVP taip pat ir 2020 metais, nes darbo rinka išliks tvirta sostinėje, kurioje sutelkti du trečdaliai ekonomikos. 2019 metais ekonomika augo 2,2 proc., tačiau numatoma, kad 2020 metais augimas sulėtės apytiksliai vienu procentiniu punktu iki kol 2021 metais įvyks stiprus atsigavimas.

Lietuvos ekonomikos plėtra yra ne tik stipri, bet ir gerai subalansuota, kur privatus vartojimas, investicijos ir eksportas – pagrindiniai augimo komponentai – visi prisideda prie teigiamų rezultatų. Eksporto rezultatai nustebino labiausiai – augimas per 2019 m. pirmuosius tris ketvirčius siekė net 11 proc., lyginant su tuo pačiu laikotarpiu 2018 metais, nepaisant didėjančios įtampos prekyboje, netikrumo dėl „brexito“ ir eksporto į Rusiją bei kitas besiformuojančias ekonomikas slogaus augimo. Eksporto augimą paskatino naujos investicijos gamybos sektoriuje, pasitelkiant ir vietos, ir užsienio kapitalą, taip pat sparti paslaugų eksporto plėtra.

Svarbu paminėti tai, kad aukštą pridėtinę vertę kuriančių paslaugų eksportas per paskutinius trejus metus išaugo dvigubai ir prognozuojama, kad augimo tempas išliks dviženkliai taip pat ir 2020 metais.

Bendra pozityvi prognozė Baltijos šalims rodo laipsnišką augimo mažėjimą nuo itin stipraus ankstesnio augimo, kurį tuo pačiu lydi silpnėjęs spaudimas dėl infliacijos. Įtampa tarp JAV ir Kinijos šiuo metu nuslopo, išvengus tarifų, kurie turėjo įsigalioti nuo 2019 m. gruodžio 15 d., ir dėka pirmojo etapo prekybos sandorio toliau mažėjant netikrumui dėl prekybos. Pagrindinės rizikos, su kuriomis susiduria atviros Baltijos šalių ekonomikos, kyla iš prekybos trinties poveikio išsivysčiusioms šalims. Geopolitinės rizikos išlieka potencialia kliūtimi pasaulio ekonomikai, kur netikrumas kyla dėl įtampos kai kuriose Artimųjų Rytų ir Azijos dalyse, įskaitant Iraną, Siriją ir Šiaurės Korėją. Baltijos regione numatoma tik laipsnišką augimo tempo lėtėjimą, nes stipri darbo rinka ir sveika vidaus paklausa išlieka pagrindiniais augimo varikliais. Geresnės prognozės pasaulinei prekybai, mažėjantis netikrumas dėl prekybos ir skatinamoji pinigų politika turėtų atnešti naudos euro zonos, taip pat ir Baltijos šalių ekonomikoms. Investicijos į infrastruktūrą ir technologijas, iš dalies finansuojamos iš ES Struktūrinių fondų, siūlo įdomių naujų galimybių sparčiai Baltijos šalių ekonomikų konvergencijai.

BENDROVĖS APŽVALGA

VEIKLA

2019 m. sausio 2 d. *Luminor* užbaigė tarpvalstybinį susijungimą ir tęsia veiklą visose trijose Baltijos šalyse per banką Estijoje ir jo padalinius Latvijoje bei Lietuvoje. Užbaigus susijungimą, visas *Luminor Bank AS* (Latvija) ir *Luminor Bank AB* (Lietuva) turtas, teisės ir įsipareigojimai buvo perduoti *Luminor Bank AS* Estijoje. Bankas tęsia veiklą Latvijoje ir Lietuvoje per šiose šalyse įsteigtus skyrius. Taip pat patvirtinta nauja organizacinė struktūra ir nauja valdymo struktūra; išrinkti nauji valdymo organų nariai.

Luminor Bank AS skyriaus Latvijoje bei *Luminor Bank AS* skyriaus Lietuvoje indėlininkų indėliai ir klientų, besinaudojančių investavimo paslaugomis, finansinės priemonės yra užtikrinti indėlių garantijų ir investuotojų apsaugos sistema, kurią sukūrė ir valdo Estijos garantijų fondas.

2019 m. pradžioje *Luminor* pradėjo kitą pokyčių etapą, kurio metu bankas įdiegė naują veiklos modelį - supaprastino savo struktūrą ir sprendimų priėmimo procesą, suvienodino bei konsolidavo IT procesus, sustiprino savo vidinės priežiūros procesus. Tai padėjo tapti efektyviau veikiančiu ir lengviau prisitaikančiu prie pokyčių banku. Dėl minėtų pokyčių *Luminor* komanda per 2019 metus sumažėjo apie 500 darbuotojų.

2019 metais *Luminor* žengė reikšmingą žingsnį savo pokyčių kelionėje, kuri apėmė kelių svarbių sistemų atsiskyrimus nuo *Nordea* ir *DNB*. Per metų pirmąjį pusmetį *Luminor* vidaus bendradarbiavimo įrankiai, tokie kaip vidinis tinklas (intranetas), el. pašto paskyros ir vidiniai informacijos keitimai (pvz., *Skype*), pradėjo veikti mūsų pačių platformoje. Sėkmingas *SEPA* mokėjimų atskyrimas nuo *Nordea* sistemų buvo įvykdytas vasaros pradžioje. Kai *DNB bankas* užbaigė šį procesą 2019 m. lapkričio mėnesį, *Luminor* banko *SEPA* mokėjimų srautai tapo nepriklausomi. Šiuo metu visi *SEPA* mokėjimai yra vykdomi per *Luminor* mokėjimų centrą (angl. *Luminor Payment Hub*) ir Latvijos centrinį banką.

2019 metais *Luminor* sukūrė bankų korespondentų tinklą ir tapo nepriklausomu tarptautiniuose mokėjimuose (anksčiau šiuos procesus vykdė *DNB bankas*). Galutinai atsiskirti nuo *Nordea* sistemų planuojama iki 2020 m. pirmojo pusmečio pabaigos.

Pirmasis klientų perkėlimo iš *Nordea* sistemų į bendras *Luminor* sistemas etapas buvo įgyvendintas Latvijoje ir Lietuvoje. Jo metu buvo perkelta apie 30 proc. visų *Nordea* klientų Latvijoje ir 24 proc. Lietuvoje.

Bankas užbaigė savo lizingo, faktoringo ir pensijų informacinių sistemų atskyrimą nuo *Nordea* sistemų.

VEIKLOS PRINCIPAI

Luminor yra modernus, visose trijose Baltijos šalyse veikiantis bankas, teikiantis mažmeninės ir verslo bankininkystės paslaugas. Bankas yra pasirengęs prisidėti prie tolesnės Baltijos šalių ekonomikų plėtros, pasitelkdamas finansavimą ir kitas banko paslaugas, supaprastindamas ir pagerindamas bankininkystės paslaugų prieinamumą bei aktyviai dalyvaujantis Baltijos šalių visuomenų procesuose.

Luminor veiklos modelis leidžia veikti visame regione, skatinti verslo plėtrą ir efektyvumą, tuo pačiu išliekant vietos banku, esančiu arti savo klientų.

Luminor siekia permainų ir nori būti išgirstas visuomenėje, formuoti ekonomikos aplinką atsižvelgiant į ateities perspektyvas. Apjungę savo pasaulines žinias su vietos ekspertų patirtimi, norime būti geriausiu partneriu savo klientams finansiniais klausimais. Tai pasieksime būdami preinami, operatyvūs ir nuspėjami.

Luminor banke tikime, kad augimas ir plėtra prasideda nuo smalsumo. Manome, kad mūsų stiprybė slypi bendradarbiavime ir jį skatiname tiek organizacijos viduje, tiek dirbdami su klientais bei partneriais. Taip pat tikime, kad dėmesio sutelkimas ir koncentravimas yra labai svarbūs siekiant tikslų ir pažangos. Savo pagrindinį dėmesį skiriame klientams ir regionui, kuriame veikiamo.

Veikdami visose trijose Baltijos šalyse, išaugome ir sustiprėjome taip, kad galime siekti didesnių pokyčių, tuo pačiu išlikdami vietos banku.

Luminor turi tvirtą ir profesionalią komandą, pasirengusią siekti mūsų strateginių tikslų. Mes tvirtai norime prisidėti prie tvoros Baltijos regiono plėtros, priimdami ilgalaikius įsipareigojimus savo verslo ir privatiems klientams.

RIZIKOS VALDYMAS IR VIDAUS KONTROLĖ

Luminor įdiegta griežta rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistema. Luminor rizikos valdymo tikslas – pasiekti optimalią nuostolių rizikos ir potencialaus uždarbio pusiausvyrą vidutinės trukmės ir ilgalaikėje perspektyvoje. Luminor šioje veikloje vadovaujasi apdairumo, konservatyvumo ir atsargumo principais.

Luminor rizikos valdymo sistema apima politikas, procedūras, rizikos limitus ir rizikos kontrolės procedūras, užtikrinančius tinkamą, savalaikį ir nuolatinių visų reikšmingų rizikų identifikavimą, vertinimą, stebėseną, sumažinimą ir informavimą. Išsami informacija apie rizikos vertinimą ir valdymą pateikta šios ataskaitos skirsnyje „Bendra rizikos valdymo politika“.

Per ataskaitinį laikotarpį buvo laikomasi griežtų rizikos valdymo principų. Be to, Luminor rizikos valdymo procesai nuolat tobulinami, kad atitiktų naujausius teisės aktų reikalavimus bei rinkoje taikomą praktiką.

Luminor vidaus kontrolės sistema sudaryta iš organizacinių priemonių, veiksmų, procesų ir mechanizmų, kurie užtikrina efektyvią ir tinkamą veiklą bei atitiktų įstatymams, reglamentams bei priežiūros institucijų reikalavimams, tinkamą rizikos identifikavimą, vertinimą ir sumažinimą, taip pat finansinės ir nefinansinės informacijos patikimumą ir savalaikį jos pateikimą.

Luminor tiesioginę priežiūrą vykdo Europos Centrinis Bankas (ECB).

Atitiktis pagrindiniams rizikos ribojimo reikalavimams 2019 m. gruodžio 31 d.:

Rodiklis	Reikalavimas	Luminor Bank AS su patronuojamosiomis įmonėmis
Likvidumo (padengimo likvidžiuoju turtu – angl. LCR) rodiklis	>100,0%	150,0%
Kapitalo pakankamumo rodiklis (Viso kapitalo pakankamumo rodilis)	>15,3%	19,7%
Maksimali paskola vienam skolininkui (% nuo kriterijus tenkinančio kapitalo)	<25,0%	8,6%

Atitiktis pagrindiniams rizikos ribojimo reikalavimams 2018 m. gruodžio 31 d.:

Rodiklis	Reikalavimas**	Luminor grupė*
Likvidumo (padengimo likvidžiuoju turtu – angl. LCR) rodiklis		189,0%
Kapitalo pakankamumo rodiklis (Viso kapitalo pakankamumo rodilis)		18,0%
Maksimali paskola vienam skolininkui (% nuo kriterijus tenkinančio kapitalo)		6,9%

* Luminor Group AB konsoliduoti skaičiai už visus metus

** 2018 m. gruodžio 31 d. teisės aktuose numatyti reikalavimai buvo taikomi tik atskirų bankų lygmeniu kiekvienoje iš šalių ir nebuvo taikomi bendri Luminor grupės reikalavimai

SVARBŪS FINANSINIŲ METŲ ĮVYKIAI

2019 m. vasario mėn. *Luminor Bank AS* pardavė savo nekilnojamojo turto tarpininkavimo paslaugų patronuojamąją įmonę *Luminor būstas UAB* (Lietuva) nekilnojamojo turto tarpininkavimo paslaugų bendrovei *Resolution Holding*.

2019 m. gegužės mėn. Jonas Filip Eriksson buvo paskirtas *Luminor Bank AS* stebėtojų tarybos eiti *Luminor Bank AS* finansų vadovo ir valdybos nario pareigas.

2019 m. birželio 11 d. *Luminor Bank AS* išleido 300 mln. EUR vertės trejų metų ir keturių mėnesių pagrindinės neužtikrintos skolos tipo obligacijų emisiją pagal vidutinės trukmės skolos tipo vertybinių popierių eurus (angl. *Euro Medium Term Notes*, EMTN) programą. Pagal EMTN programą išleistos dar neapmokėtos obligacijos iš viso sudaro 650 mln. EUR ir šiuo sandoriu buvo papildytas 2018 m. spalio mėn. įvykęs pirmas 350 mln. EUR vertės sandoris.

2019 m. liepos mėn. *Luminor Bank AS* pardavė savo turto holdingo patronuojamąją įmonę *SIA Skanstes 12* (Latvija) investicinei bendrovei *Colonna*.

2019 m. antrąjį pusmetį pradėtas *Luminor Liising AS* ir *Luminor Kindlustusmaakler OÜ* sujungimas.

2019 m. rugsėjo mėn. Ilja Sovetovą *Luminor Bank AS* stebėtojų taryba paskyrė eiti *Luminor Bank AS* valdybos nario pareigas.

2019 m. rugsėjo 30 d. užbaigtas sandoris tarp *Nordea*, *DNB* ir konsorciumo, kuriam vadovavo privataus kapitalo fondus valdanti *Blackstone*.

2019 m. rugsėjo mėn. *Luminor Bank AS* akcininkų susirinkimas paskyrė Nadim Diaa El Gabbani, Johan Pedersson Lilliehöök ir Jerome Mourgue D'Algue eiti banko stebėtojų tarybos narių pareigas.

2019 m. spalio mėn. *Luminor Bank AS* stebėtojų taryba paskyrė Indrek Heinloo ir Marilyn Pikaro eiti *Luminor Bank AS* valdybos narių pareigas. *Luminor Bank AS* stebėtojų taryba paskyrė Georg Jürgen Kaltenbrunner eiti banko baldybos nario ir naujojo rizikos priežiūros vadovo pareigas nuo 2019 m. lapkričio 11 d. ir iš pareigų atšaukė buvusį rizikos priežiūros vadovą Hannu Saksala.

2019 m. gruodžio mėn. buvo likviduota *Luminor Bank AS* patronuojamoji įmonė *Uus-Sadama 11 OÜ* (Estija).

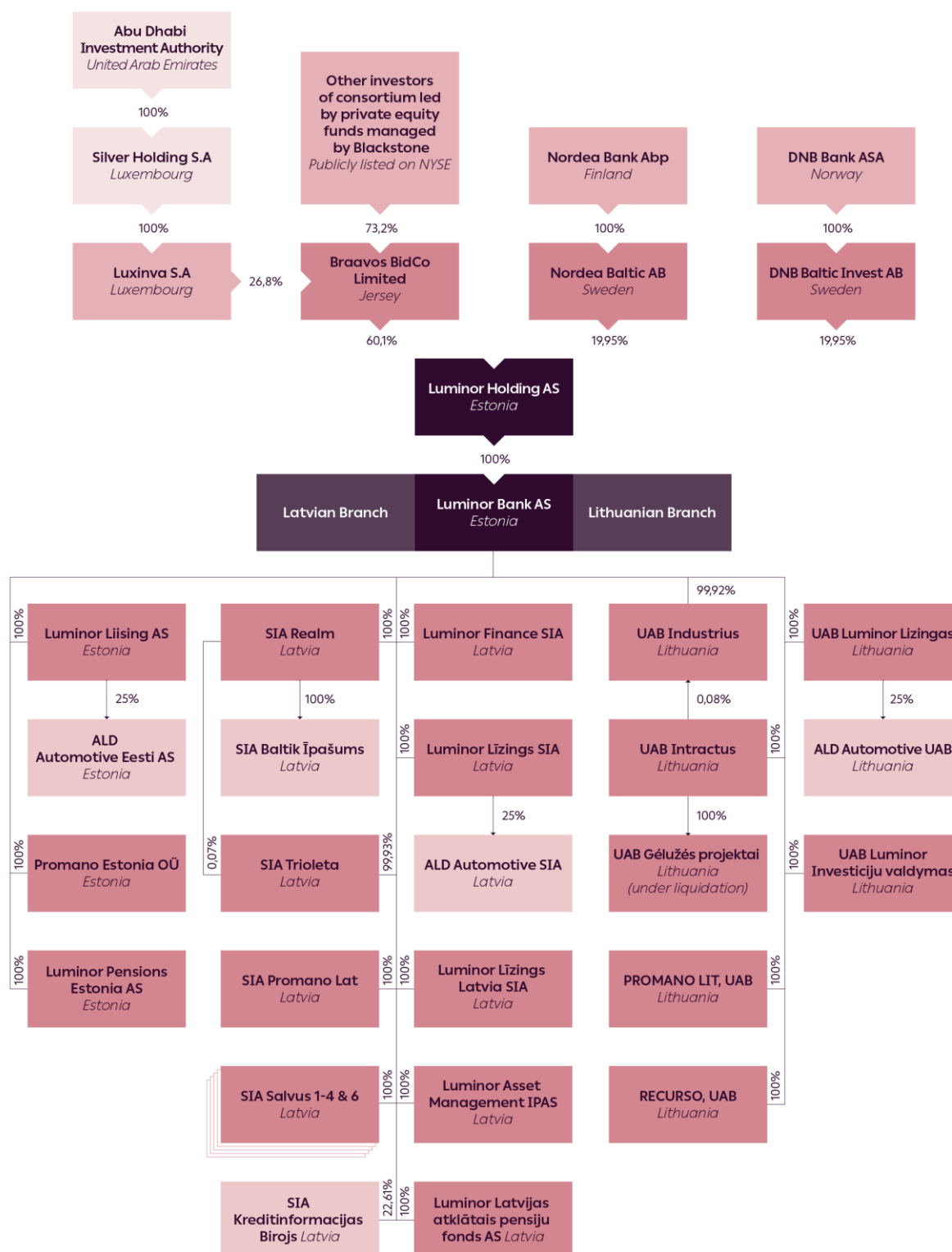
2019 m. gruodžio mėn. Europos Centrinis Bankas suteikė *Luminor* licenciją išleisti padengtas obligacijas (angl. *covered bonds*). *Luminor* yra pirmasis bankas Baltijos šalyse, kuris gavo tokią licenciją.

ORGANIZACIJOS STRUKTŪRA 2019 M. GRUODŽIO 31 D.

Luminor ir jo skyriai Latvijoje ir Lietuvoje priklauso Estijos bendrovei *Luminor Holding AS*. *Luminor* turi 24 patronuojamąsias įmones Baltijos regione, įskaitant pensijų fondų valdymo bendroves, lizingo bendroves ir specialios paskirties ūkio subjektus, kuriems priklauso už skolas perimtas turtas.

Po to, kai 2019 m. rugsėjo 30 d. buvo užbaigtas sandoris tarp *DNB*, *Nordea* ir JAV įsikūrusios privataus kapitalo bendrovės *Blackstone*, konsorciumas, kuriam vadovavo privataus kapitalo fondus valdančios *Blackstone* susijusios įmonės per naujai įsteigtą įmonę *Braavos BidCo Limited*, įsigijo 60,1 proc. *Luminor Holding AS* kontrolinį akcijų paketą, tuo tarpu *Nordea* per savo patronuojamąją įmonę Švedijoje *Nordea Baltic AB* išlaikė 19,95 proc., o *DNB* per savo patronuojamąją įmonę Švedijoje *DNB Baltic Invest AB* išlaikė 19,95 proc. *Luminor Holding AS* akcijų. *Luminor Bank AS* tiesioginė patronuojančioji įmonė yra *Luminor Holding AS*, kurios pagrindinė kontroliuojančioji įmonė yra *BCP VII* – investicinis fondas, valdomas *Blackstone Group Inc.* susijusios įmonės.

Luminor Bank AS akcininkų ir organizacinė struktūra

PRODUKTŲ IR SKAITMENINIŲ PASLAUGŲ PLĖTRA

Luminor tikslas – būti vietos banku tiksliniams klientams. Sklandus klientų aptarnavimas kartu su šiuolaikiniais skaitmeniniais kanalais yra būtini elementai teikiant kasdienes banko paslaugas. *Luminor* tikslas – būti universaliu banku savo klientams, kuris visus jų finansinius poreikius tenkintų siūlydamas visas paslaugas iš vienos rankų.

2019 metais *Luminor* pradėjo savo klientų duomen ir paslaugų perkėlimą iš dviejų bankų sistemų į vieną bendrą platformą, siekdamas supaprastinti paslaugas ir produktus.

Galiausiai, bankas toliau tęsė pasirengimą paslaugų skaitmenizavimui ir supaprastinimui, kurdamas naują skaitmeninę platformą, skirtą naujų skaitmeninių kanalų vystymui. Integruota platforma ateityje leis geriau komunikuoti su klientais ir supaprastinti naudojimąsi paslaugomis bei produktais. Šios platformos pagrindu bus integruojamos visos skaitmeninės banko paslaugos. Tai leis geriau tenkinti klientų poreikius ir pagerinti mūsų paslaugų kokybę.

MAŽMENINĖS BANKININKYSTĖS SEGMENTAS

Luminor didžiausia vertė – glaudūs santykiai su klientais ir teikiamos profesionalios paslaugos. 2019 m. pabaigoje *Luminor* turėjo apie 862 000 mažmeninės bankininkystės klientų.

Mažmeninės bankininkystės paslaugų valdymo modelis buvo pakoreguotas metų bėgyje taip, kad jis padėtų užtikrinti aukštą klientų patirties lygį ir klientų poreikių tenkinimą. Sausio mėnesį *Luminor* paskelbė apie strateginius pokyčius - klientų konsultavimo centrų tinklo transformaciją. Šios transformacijos metu kai kurie klientų konsultavimo centrai buvo apjungti, klientų konsultavimo modelis buvo peržiūrėtas ir koreguotas, banko siūlomos skaitmeninės paslaugos buvo sustiprintos, o klientams buvo pristatytos grynų pinigų nereikalaujančios platformos ir mokėjimų sistemos.

Šių pokyčių metu buvo pristatyta nauja klientų konsultavimo centrų koncepcija ir nauja paslaugų teikimo vietos forma – susitikimų erdvė. Bendras fizinių klientų konsultavimo vietų skaičius buvo sumažintas 17. Metų pabaigoje bankas teikė konsultacijas savo klientams iš viso 34 vietose – 26 klientų konsultavimo centruose ir aštuoniose susitikimų erdvėse.

Per ataskaitinį laikotarpį grynųjų pinigų nereikalaujantys sprendimai buvo pristatyti klientų konsultavimo centruose Lietuvoje ir Estijoje, tad šiuo metu bankas savo centruose aptarnauja klientus naudodamasis alternatyviais įrankiais, pasitelkdamas mokėjimo korteles ir bankomatus.

Finansiniais metais buvo galutinai centralizuotas vartojimo paskolų išdavimas. Nuo šiol bankas savo klientams visose Baltijos šalyse taiko vienodą vartojimo paskolų metodiką, jų sąlygoms ir skolinimo procedūroms nustatyti. Hipotekos paskolų sprendimų priėmimas taip pat buvo centralizuotas, siekiant didesnio sprendimų greičio ir kokybės.

Visose trijose Baltijos šalyse vykdomos bendros pardavimo ir rinkodaros kampanijos bei patobulintas pardavimo kanalų valdymas leido Mažmeninės bankininkystės komandai sėkmingai padidinti indėlių portfelį 17,6 proc. lyginant su 2018 metais.

VERSLO BANKININKYSTĖS SEGMENTAS

Luminor verslo bankininkystės segmentas dirba su vidutinio dydžio vietos įmonėmis bei stambiais korporacijomis, plėtojančiomis globalią veiklą. Klientų poreikiams pritaikyti finansiniai produktai ir paslaugos leidžia banko klientams užtikrinti veiklos efektyvumą ir augimą.

2019 m. pabaigoje *Luminor* turėjo apie 13 000 verslo klientų. Apskritai teigiama ekonominė aplinka Baltijos šalyse prisidėjo prie verslo klientų indėlių portfelio augimo 8 proc.

2019 metais Verslo bankininkystės klientai buvo konsoliduoti į Baltijos šalių lygiu veikiančią Verslo bankininkystės padalinį. Nuo šiol mažesnės verslo įmonės aptarnauja Mažmeninės bankininkystės padalinys. Šis pokytis leido Verslo bankininkystės komandai dirbti efektyviau ir pagerinti didžiausiems verslo klientams teikiamų paslaugų kokybę.

2019 metais komanda didelį dėmesį skyrė indėlių portfelio auginimui bei pelningumo didinimui iš finansavimo paslaugų. Komanda taip pat koncentravosi į klientams teikiamų paslaugų kokybę bei santykių su klientais gerinimą, palaikant su jais tiesioginį ryšį, dalinantis informaciją bei rinkos naujienomis.

TURTO VALDYMO SEGMENTAS

Luminor Privačiosios bankininkystės segmento veikla orientuota į kasdienes banko paslaugas klientams, jų santaupų ir investicijų portfelių didinimą.

Banko konsultantai padeda didelės grynojo turto vertės savininkams ir jų šeimos nariams didinti, valdyti ir išsaugoti savo turto vertę bei siekti savo tikslų.

2019 m. pabaigoje *Luminor* turėjo apie 3 800 privačios bankininkystės klientų. Per metus *Luminor* privačiosios bankininkystės segmento klientų valdomas turtas išaugo ir siekė 1,42 mlrd. EUR, t. y. 19 proc. daugiau lyginant su 2018 metais.

Po to, kai buvo pristatytas naujas Privačiosios bankininkystės identitetas, komanda pagrindinį dėmesį skyrė matomumo ir žinomumo didinimui rinkoje, siekiant pritraukti daugiau klientų, kurie naudotųsi *Luminor* privačiosios bankininkystės paslaugomis. Gerus rezultatus ir teigiamas paslaugų tendencijas lėmė aukštas klientų pasitenkinimas.

Latvijos Privačiosios bankininkystės klientams pristatyta *VISA Infinite* kortelė su išskirtinėmis paslaugomis. Šios kortelės pristatymas Lietuvoje ir Estijoje planuojamas 2020 metais.

Luminor teikia antrosios, trečiosios pakopos ir darbdavių pensijų fondų valdymo paslaugas savo klientams per patronuojamąsias įmones visose trijose Baltijos šalyse.

2019 metais Pensijų komanda pagrindinį dėmesį skyrė darbdavių pensijų skatinimui, bendro žinomumo didinimui apie gyventojų senėjimą, pensinio amžiaus ilginimą, pensijų schemas, padėsiančias užtikrinti gerovę ateityje. Šiam tikslui pasiekti buvo organizuoti įvairūs žinomumo didinimui skirti renginiai, tokie kaip susitikimai su partneriais ir žiniasklaida, gyvos transliacijos bei klientams skirti seminarai ir renginiai.

2019 metais Lietuvoje įvyko pensijų reforma, todėl komanda intensyviai jai ruošėsi. Parengiamieji darbai taip pat vyko dėl pensijų reformos Estijoje, kuri numatoma 2020 metais.

2019 m. pabaigoje valdomas pensijų turtas siekė 1,45 mlrd. EUR, t. y. 20 proc. daugiau lyginant su 2018 metais. 2019 m. pabaigoje *Luminor* turėjo apie 357 000 klientų, dalyvaujančių pensijų kaupimo planuose.

SOCIALIAI ATSAKINGA VEIKLA

Luminor nori formuoti ekonominę aplinką atsižvelgdamas į ateities perspektyvas ir prisidėti prie vietos ekonomikų plėtros. Esame pasirengę dalyvauti tvariame Baltijos regiono ekonomikų augime, prisiimti ilgalaikius įsipareigojimus verslo ir privatiems klientams, o socialiai atsakinga veikla yra to neatskiriama dalis.

Luminor savo veikloje yra įsipareigojęs laikytis aplinkosaugos, socialinių ir įmonių valdymo (ASV) principų. Toks jo įsipareigojimas atspindi Stebėtojų tarybos patvirtintoje Įmonės socialinės atsakomybės politikoje, taip pat įvairiose kitose susijusiose procedūrose ir gairėse, kuriomis mes vadovaujamės. *Luminor* pasisako už tvarumą, įvairovę ir lygias teises. *Luminor* netoleruoja jokių žmogaus ar darbuotojų teisių pažeidimų, korupcijos, žalos aplinkai ar kitų veiksmų, kurie galėtų būti traktuojami kaip neetiški. Mes nuolat peržiūrime savo ASV politiką, procedūras ir gaires.

Esame atskaitingi visuomenei ir aplinkai ir to paties tikimės iš savo partnerių. Esame patvirtinę Trečiųjų šalių etikos kodeksą ir nuo 2019 metų, siekiant užtikrinti tvarius viešuosius pirkimus, Socialinės atsakomybės taisyklės yra sutarčių su tiekėjais dalis.

Luminor yra įsipareigojęs rūpintis savo darbuotojų gerove. Praėjusiais metais ypatingas dėmesys buvo skiriamas darbo vietos saugai, darbuotojų pasitenkinimui darbu ir aplinkosaugos klausimams, taip pat profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros palaikymui, pasitelkiant keturių lygmenų integruotą Energijos valdymo (angl. *Manage Your Energy*) programą.

Luminor pasisako prieš korupciją ir kyšininkavimą bei yra įsipareigojęs užtikrinti skaidrumą savo veikloje ir komunikacijoje. 2019 metais toliau didinamas šios srities supratimas banko viduje –organizuoti *Luminor* darbuotojų mokymai ir peržvalgos.

Luminor yra svarbu būti išgirstam bendruomenėje ir prisidėti prie diskusijų, darančių poveikį. 2019 metais daug dėmesio skirta pensijos ir pensinio amžiaus klausimams, bankas organizavo apklausas, seminarus ir kitus renginius, kurių tikslas – padidinti žinomumą apie pasirengimą ateičiai. Taip pat buvo atlikta apklausa visose trijose Baltijos šalyse, siekiant nustatyti, kaip mažos ir vidutinės įmonės vertina ir ruošiasi „Brexit’ui“.

Siekdami prisidėti prie visuomenės gerovės, praėjusiais metais toliau dirbome prie finansinio ir skaitmeninio raštingumo klausimų,

skatinome tvaraus verslui ir vietos enterprenerystės iniciatyvas. *Luminor* darbuotojai organizavo pamokas mokyklinio amžiaus vaikams apie pinigus bei skaitė skaitė paskaitas apie taupymą ir pensijas universiteto studentams. Buvo palaikomos skaitmeninio raštingumo ir kibernetinio saugumo iniciatyvos, bendradarbiaujama su valstybinėmis institucijomis.

Luminor savo klientams organizavo seminarus ir užsiėmimus, norėdamas paskatinti verslumą ir pasidalinti geriausia praktika kuriant ir palaikant sėkmingą profesinę karjerą ar verslą. Geriausiems vietos verslininkams Estijoje buvo apdovanoti *Luminor Development Leap* apdovanojimu su galimybe konsultuotis su *Luminor* aukščiausiais vadovais.

Parama švietimui ugdant verslumą yra neatsiejama mūsų socialinės atsakomybės veiklos dalis. 2019 metais *Luminor* pardavė 28 meno dirbinius, už kuriuos gautos pajamos buvo paaugotos tarpdisciplininiam kompiuterinio mokslo kursui – Baltijos IT lyderystės bakalauro studijų programai (angl. *the Baltic IT Leadership Bachelor Program*). Proarmą sukūrė Rygos technikos ir Latvijos universitetai, bendradarbiaudami su Niujorko valstybiniu universitetu Bafale, JAV. Programai vadovauja Rygos technikos universiteto Rygos verslo mokykla, 22 jauniems žmonėms suteikiama galimybę pradėti studijas naujame kurse.

Be to, *Luminor* stipendija buvo suteikta vienam universiteto studentui Estijoje, siekiant skatinti naujas idėjas vietos technologijų ir ekonomikos srityse bei prisidėti prie ekologinių problemų sprendimo.

SU FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ PREVENCIJA SUSIJĘ KLAUSIMAI

Luminor yra nuolat įsipareigojęs apsaugoti nuo pinigų plovimo ir finansinių nusikaltimų, taip pat juos aptikti, reguliariai peržiūrėti savo Kovos su pinigų plovimu praktiką, bei investuoti į šioje srityje būtinus žmogiškuosius ir technologinius gebėjimus. Bankas nuolat dirbame, kad turėtų geresnį savo klientų ir jų operacijų supratimą ir kad galėtų valdyti bei pranešti apie potencialią finansinio nusikaltimo riziką. Kadangi *Luminor* privalo laikytis atitinkamų teisinių reikalavimų, *Luminor* vykdo veiklą visiškai skaidriai ir bendradarbiaudamas su visomis atitinkamomis priežiūros ir reguliavimo institucijomis. *Luminor* visų pirma orientuojasi į Estijos, Latvijos ir Lietuvos gyventojus bei klientus, turinčius tvirtų asmeninių ar dalykinių ryšių su Baltijos valstybėmis.

2019 metais *Luminor* toliau stiprino savo finansinių nusikaltimų rizikos valdymo sistemą, leidžiančią apsaugoti nuo potencialios finansinių nusikaltimų rizikos, ją aptikti, valdyti ir apie ją pranešti, taip taikydamos konservatyvų požiūrį pinigų plovimo ir finansinių nusikaltimų srityje. Šią sistemą sudaro finansinių nusikaltimų aptikimo technologija, išsami politika ir procedūros, reguliarius rizikos vertinimas, mokymai ir supratimo stiprinimo veiksmai, taip pat nuolatinė naujų ir besiformuojančių finansinių nusikaltimų rizikų stebėseną. Be to, *Luminor* vadovaujasi ir praktikoje įgyvendina tarptautines gaires, rekomendacijas ir standartus, kuriuos yra paskelbusios reguliavimo ir priežiūros institucijos, atitinkamos tarptautinės institucijos, vietos bankų asociacijos ir finansinės žvalgybos padaliniai kiekvienoje iš Baltijos valstybių.

Luminor nuolat investuoja į savo sistemas ir procesus, siekdamas pritaikyti jas prie nuolat kintančios aplinkos. 2019 metais *Luminor* pristatė bendrą stebėsenos ir vertinimo sprendimą visose trijose Baltijos valstybėse, kurio papildomi pakeitimai bus įgyvendinti per 2020 metus.

2019 metais *Luminor* toliau didino atitikties klausimų supratimą organizacijos viduje. Per metus organizuota 172 edukaciniai renginiai 41 tema, kuriuose dalyvavo iš viso 16 834 dalyviai. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas kovai su pinigų plovimu ir kovai su teroristų finansavimu bei finansinių nusikaltimų prevencijai. Sukurti šeši el. mokymosi moduliai tokiomis temomis, kaip, pavyzdžiui, kliento identifikavimas, sankcijos, sandorio stebėseną ir profesinio elgesio principai *Luminor* banke. klientų konsultavimo centruose 2019 metais pradėta organizuoti Kovos su pinigų plovimu informacinė kelionė. Ji bus tęsiama 2020 metais, ir apims tolesnį švietimą ir supratimo didinimą tokiose srityse, kaip Kova su pinigų plovimu (angl. *AML*), Pažink savo klientą (angl. *KYC*), įtartinės veiklos pranešimai, fizinis saugumas ir apgaulės prevencija. Galiausiai, organizuota daug mokymo renginių bei el. mokymosi kursų tokiomis temomis, kaip vidaus informacijos tvarkymas, piktnaudžiavimo rinka prevencija bei asmeniniai sandoriai naudojant finansines priemones.

SVARBŪS ĮVYKIAI PO 2019 M. GRUODŽIO 31 D.

2020 m. sausio 13 d. *Moody's Investors Service* kredito reitingų agentūra *Luminor Bank AS* išleistoms hipotekos paskolomis padengtomis obligacijoms, kurias reglamentuoja Estijos Respublikos padengtų obligacijų įstatymas, suteikė laikinąjį ilgalaikį (P) Aa1 reitingą. Savo atliktoje analizėje *Moody's* agentūra, be kitų dalykų, įvertino padengtomis obligacijos užtikrinti skirto turto kredito kokybę, Estijos teisinę aplinką bei *Luminor Bank AS* reguliavimą bei priežiūrą, ir užtikrinamojo turto patiriamą rinkos riziką bei įkeičiamo turto perviršio lygį.

2020 m. kovo 4 d. *Luminor Bank AS* išleido savo pirmąją 500 mln. EUR vertės penkerių metų padengtujų obligacijų emisiją pagal vidutinės trukmės skolos tipo vertybinių popierių eurus (angl. *Euro Medium Term Notes*, EMTN) ir Padengtujų obligacijų (angl. *Covered Bond*) programą. Obligacijos yra listinguojamos Airijos vertybinių popierių biržoje.

Trumpuoju laikotarpiu matome neužtikrintumą dėl viruso įtakos globaliai ekonomikai, tarptautinei prekybai ir finansų rinkoms. Kol kas poveikis mūsų įmonių grupei yra nereikšmingas dėl riboto poveikio mūsų namų rinkoms, verslo tęstinumo planai yra parengti ir aktyvuoti, o situaciją sekame kiekvieną dieną. Pastaruoju metu grupės įmonėse buvo įdiegtos papildomos prevencinės priemonės, siekiant sumažinti galimą riziką grupės įmonių darbuotojams, o taip pat ir verslo procesams, jeigu virusas ir toliau plis mūsų regione. Dėl šių priežasčių, Luminor banko Stebėtojų taryba priėmė sprendimą nesiūlyti paskirstyti dividendų kol bus daugiau aiškumo dėl ekonominės ir finansų sistemos ateities.

FINANSINIAI REZULTATAI

PAGRINDINIAI RODIKLIAI

tūkst. EUR / %	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Grynasis pelnas	53 997	123 447
Vidutinė nuosavybė	1 714 685	1 755 672
Nuosavo kapitalo grąža (ROE), %	3,1	7,0
Vidutinis turtas	14 522 261	15 199 943
Turto grąža (ROA), %	0,4	0,8
Grynosios palūkanų pajamos	244 167	259 409
Vidutinis turtas, už kurį gaunamos palūkanos	14 192 831	14 844 146
Grynoji palūkanų marža (NIM), %	1,7	1,7
Sąnaudų ir pajamų santykis, %	77,6	63,0
Kredito vertės sumažėjimo santykis, %*	0,22	-0,05
Paskolos klientams	10 222 547	11 472 138
Klientų indėliai	10 235 443	9 069 885
Paskolų ir indėlių santykis, %	99,9	126,5
Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo koeficientas, %	19,7	18,0**
Neveiksnių paskolų santykis (bendraja verte), %	3,8	5,3**
Grynųjų palūkanų pajamų ir paskolų santykis, %	2,4	2,3

* Jeigu daugiau paskolų susigrąžinama, santykis yra neigiamas

** Luminor Group AB konsoliduoti skaičiai už visus metus

Paaiškinimai

Vidutinis nuosavas kapitalas (priskirtinas Luminor Bank AS akcininkams) = (nuosavas kapitalas ataskaitinių metų pabaigoje + nuosavas kapitalas praėjusių metų pabaigoje) / 2

Nuosavo kapitalo grąža (ROE) = grynasis pelnas / vidutinis nuosavas kapitalas * 100

Vidutinis turtas = (turtas ataskaitinių metų pabaigoje + turtas praėjusių metų pabaigoje) / 2

Turto grąža (ROA) = grynasis pelnas / vidutinis turtas * 100

Vidutinis turtas, už kurį gaunamos palūkanos = (vidutinis turtas, už kurį gaunamos palūkanos, ataskaitinių metų pabaigoje + vidutinis turtas, už kurį gaunamos palūkanos, praėjusių metų pabaigoje) / 2

Grynoji palūkanų marža (NIM) = grynosios palūkanų pajamos / vidutinis turtas, už kurį gaunamos palūkanos * 100

Sąnaudų ir pajamų santykis = veiklos sąnaudų iš viso / grynųjų veiklos pajamų iš viso * 100

Kredito vertės sumažėjimo santykis = grynasis nuostolis arba klientams suteiktų paskolų susigrąžinimas / grynųjų paskolų vidurkis * 100

Paskolų ir indėlių santykis = paskolos klientams / klientų indėliai * 100

Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo koeficientas = bendras 1 lygio nuosavas kapitalas / pagal riziką įvertintas turtas

Neveiksnių paskolų santykis = sumažėjusios vertės paskolos bendrąja verte (3-io lygio paskolos) / paskolos bendrąja verte * 100

2019 m. *Luminor* įžengė į kitą savo transformacijos etapą ir pakeitė savo veiklos modelį, siekdamas pagreitinti transformacijos procesą ir sustiprinti tas sritis, kuriose užtikrinama aukšto lygio klientų patirtis. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas technologinių platformų konsolidavimui, veiklos apimčių sureguliuavimui, produktų ir paslaugų portfelio supaprastinimui, efektyvumo didinimui bei finansavimo struktūros gerinimui. Atitinkamai finansiniams rezultatams įtakos turėjo su tuo susijusios nenumatytos ir restruktūrizavimo sąnaudos.

2019 m. grynosios palūkanų pajamos sumažėjo 6 proc., o paskolos klientams sumažėjo 11 proc. lyginant su praėjusiais metais. Palūkanų pajamų augimą 3 proc. galima paaiškinti planuojamais darbais, skirtais užtikrinti sąžiningą rizikos įvertinimą ir pagerinti pelningumą, o palūkanų sąnaudų sumažėjimas 48 proc. yra sietinas su tolesnėmis pastangomis tapti nepriklausomai finansuojamu banku. Finansavimo apimčių pasikeitimai ir žemesni turto valdymo rezultatai turėjo neigiamos įtakos komisinių pajamoms, kurios sumažėjo 8 proc. lyginant su 2018 metais.

2019 m. bendrosios sąnaudos iš viso siekė 289,8 mln. EUR, t. y. 22 proc. daugiau negu prieš metus, dėl ko padidėjo sąnaudų ir pajamų santykis nuo 63,0 proc. iki 77,6 proc. Rezultatui didžiausios įtakos turėjo patirtos transformacijos sąnaudos, kurios 2019 m. siekė 76,7 mln. EUR, lyginant su 26,0 mln. EUR 2018 metais. Didžiąją nenumatytų sąnaudų dalį sudarė IT sąnaudos (75 proc.), toliau sekė personalo sąnaudos (10 proc.) ir kitos transformacijos sąnaudos (15 proc.). Pagrindiniai veiklos rezultatai išliko stabilūs 2019 metais, kas atspindi sąnaudų ir pajamų santykyje be transformacijos sąnaudų, kuris siekė 57,1 proc., lyginant su 56,1 proc. prieš metus.

2019 m. grynasis pelnas siekė 54 mln. EUR, t. y. 69,5 mln. EUR mažiau lyginant su 2018 metais. Paskolų klientams ir kito turto vertės sumažėjimas per 2019 m. siekė 24 mln. EUR, t. y. 30,3 mln. EUR daugiau lyginant su praėjusiais metais. Rezultatas už 2018 m. apėmė iš klientų susigrąžintas paskolas, tuo tarpu rezultatui už 2019 m. didžiausios įtakos turėjo perimto portfelio kelių didelių pozicijų peržiūra, tuo tarpu bendrai viso kredito portfelio kokybė išlieka stabili.

Luminor ženkliai pagerino savo finansavimo padėtį, kadangi paskolų ir indėlių santykis sumažėjo nuo 126,5 proc. 2018 metais iki 99,9 proc. 2019 metais. Finansavimo spragos sumažėjimui įtakos turėjo indėlių padidėjimas 1,2 mlrd. EUR ir paskolų sumažėjimas 1,2 mlrd. EUR per praėjusius metus.

PASKOLŲ PORTFELIS

2019 m. pabaigoje paskolos klientams iš viso siekė 10,2 mlrd. EUR, lyginant su 11,5 mlrd. EUR prieš metus. Tokiam rezultatui įtakos turėjo mūsų dėmesys, skiriamas tinkamesniam senojo ir naujojo portfelių pagal riziką pakoreguotam įkainojimui bei norui pagerinti savo finansavimo padėtį. Paskolos privatiems klientams sudarė 55 proc. *Luminor* kredito portfelio, o paskolos verslo klientams – 43 proc. Per praėjusius 12 mėnesių *Luminor* užimama dalis skolinimo rinkoje Baltijos regione sumažėjo nuo 21,5 proc. iki 18,7 proc.

INDĖLIAI IR SANTAUPOS

Indėliai iš klientų 2019 m. pabaigoje iš viso siekė 10,2 mlrd. EUR, lyginant su 9,1 mlrd. EUR prieš metus. Indėliai iš verslo klientų sudarė 41 proc. *Luminor* indėlių portfelio, po kurių sekė indėliai iš privačių klientų (39 proc.) ir indėliai iš viešojo sektoriaus (16 proc.). *Luminor* užimama dalis indėlių rinkoje Baltijos regione ir toliau augo bei pasiekė 16,6 proc., lyginant su 16,4 proc. prieš metus.

TURTO KOKYBĖ

Luminor nustato priimtinos rizikos kriterijus, kurie taikomi priimant sprendimą dėl kredito, ir reguliariai stebi kredito kokybės parametrus, siekdamas užtikrinti, kad kreditavimo veikla būtų vykdoma laikantis nustatytų kokybės reikalavimų. *Luminor* neina į kompromisus dėl kredito kokybės, siekdamas užtikrinti savo rinkos dalį ar greičiau priimti sprendimus dėl kredito išdavimo.

2019 metais dėmesys toliau buvo skiriamas stipriai kredito kokybei ir probleminės kredito portfelio dalies valdymui. Prie teigiamų portfelio kokybės tendencijų prisidėjo žemesnis neveiksnių paskolų lygis. Per metus nuvertėjusių ar neveiksnių paskolų suma sumažėjo 230 mln. EUR, o nuvertėjusių paskolų dalis visame paskolų portfelyje – Neveiksnių paskolų santykis – sumažėjo 1,5 p. p. iki 3,8 proc. 2019 m. pabaigoje, lyginant su 5,3 proc. 2018 metais. Nepaisant sumažėjusios nuvertėjusių paskolų sumos, atidėjiniai nuvertėjusioms paskoloms išliko beveik nepasikeitę, dėl ko padidėjo 3-iam lygiui priskirtų paskolų vertės sumažėjimo santykis nuo 23,2 proc. 2018 metais iki 36,7 proc. 2019 metais. Viso kredito portfelio vertės sumažėjimo santykis per metus ženkliai nepasikeitė ir 2019 m. pabaigoje siekė 1,8 proc., lyginant su 1,6 proc. 2018 metais.

FINANSAVIMAS

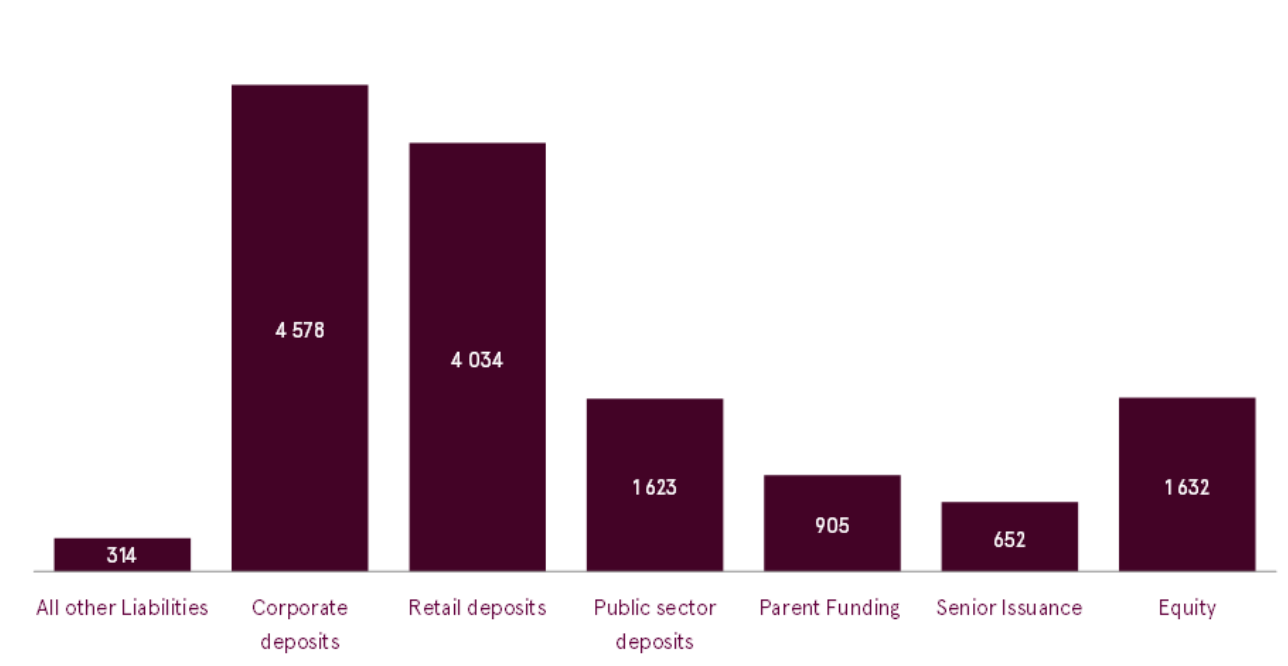
Vienas pagrindinių *Luminor* tikslų – sukurti savarankiškai save išlaikančią jungtinę banko grupę. Pagrindinis reikalavimas šiam tikslui pasiekti – laipsniškai pakeisti patronuojančiųjų bankų finansavimą, kuris lygiomis dalimis teikiamas *DNB* ir *Nordea*, kitomis finansavimo formomis, tokiomis kaip indėliai ir didmeninis finansavimas iš trečiųjų šalių.

Luminor yra pasiekęs apčiuopiamų rezultatų siekiant tapti savarankiška save finansuojančia banko grupe. *Luminor* pavyko padidinti savo indėlius iš klientų 1 165 mln. EUR iki 10 235 mln. EUR, lyginant su 9 070 mln. EUR 2018 m. gruodžio 31 d. 2019 m. ketvirtojo ketvirčio pabaigoje pagal *EMTN* programą išleistos dar neapmokėtos obligacijos iš viso sudarė 652 mln. EUR, kai 2019 m. birželio 11 d. sandoriu buvo papildytas 2018 m. spalio mėn. įvykęs pirmas 350 mln. EUR vertės sandoris. *Moody's* reitingų agentūra pagal *EMTN* programą išleistoms dar neapmokėtoms pagrindinėms neužtikrintoms obligacijoms suteikė Baa2 reitingą.

Luminor taip pat įvykdė reikalavimus, taikomus jo pirmajai padengtųjų obligacijų emisijai. Gruodžio 19 d. ECB išdavė licenciją *Luminor* bankui išleisti padengtąsias obligacijas. 2020 m. sausio 13 d. *Moody's* reitingų agentūra suteikė hipotekos paskolomis padengtoms obligacijoms, reglamentuojamoms pagal Estijos padengtųjų obligacijų įstatymą, laikinąjį ilgalaikį (P) Aa1 reitingą.

Be indėlių iš klientų ir didmeninio finansavimo, *Luminor* turi neapmokėtą skolos priemonės liniją su buvusiais patronuojančiaisiais bankais *DNB* ir *Nordea*. 2019 m. ketvirtojo ketvirčio pabaigoje buvusių patronuojančiųjų bankų suteiktas finansavimas sudarė 905 mln. EUR. Jį suteikė bankų konsorciumas, kuriame kiekvienas konsorciumo partneris įneša po 50 proc. Pasikeitus *Luminor* savininkams dėl 2019 m. rugsėjo mėn. įvykusio *Blackstone* sandorio, nuo 2019 m. ketvirtojo ketvirčio įsigaliojo naujas kredito priemonės susitarimas. Bendra lėšų suma, skirta kredito priemonei pagal naująjį susitarimą (panaudotų ir nepanaudotų lėšų bendra suma) buvo sumažinta iki 2 837 mln. EUR nuo 4 604 mln. EUR 2018 m. gruodžio 31 d. Lėšos skiriamos penkerių metų laikotarpiui (trejiems metams su galimybe pratęsti terminą iki dvejų metų, jei taip pasirinktų *Luminor*), pradedant nuo 2019 m. spalio 1 d. Priemone gali būti pasinaudota per vienerių, dvejų ar trejų metų terminą.

Be to, naujoji priemonė yra iš dalies užtikrinta, *Luminor* paskyrus 1 929 mln. EUR balansinės vertės hipotekos paskolų kaip užstatą naujai kredito priemonei. Užstato vertė 2018 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 0 EUR, o hipotekos paskolų įkeitimas įsigaliojo tik nuo 2019 m. rugsėjo 25 d. Naujos redakcijos kredito priemonės susitarimu su *DNB* ir *Nordea* nustatyto bendro limito sumažėjimas reiškia, kad bendra paskirta, bet nepanaudota kredito linija 2019 m. ketvirtojo ketvirčio pabaigoje sudarė 1 932 mln. EUR, t. y. padidėjo lyginant su 896 mln. EUR 2018 m. gruodžio 31 d.

LIKVIDUMAS

Luminor struktūrinė likvidumo rizika yra konservatyvi ir gerai subalansuota bei tinkamai suderinta su dabartine ekonomine ir reglamentavimo aplinka. *Luminor* naudoja eilę rodiklių likvidumo rizikai įvertinti. Vienas iš naudojamų rodiklių – padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis (angl. *Liquidity Coverage Ratio*, LCR). Remiantis Kapitalo reikalavimų reglamente (angl. *Capital Requirements Regulation*, CRR) pateikta LCR apibrėžtimi, ketvirtojo ketvirčio pabaigoje *Luminor* bankui nustatytas LCR rodiklis buvo 150 proc. Likvidumo atsargą sudaro labai likvidūs tinkamais laikomi centrinio banko vertybiniai popieriai ir gryniesi pinigai. Ilgalaikio likvidumo rizika įvertinama nustatant grynąjį pastovaus finansavimo rodiklį (angl. *Net Stable Funding Ratio*, NSFR). 2019 m. ketvirtojo ketvirčio pabaigoje *Luminor* NSFR rodiklis buvo 123 proc., palyginti su 114 proc. 2018 m. gruodžio 31 d.

KAPITALAS

Luminor kapitalizacija yra pakankama finansiniam stabilumui užtikrinti ir kapitalo poreikiui patenkinti, siekiant įgyvendinti verslo strategiją. 2019 m. gruodžio 31 d. Luminor Bank AS visas konsoliduotas kapitalo pakankamumo rodiklis buvo 19,7 proc. (2018 m. gruodžio 31 d. Luminor Group AB konsoliduotu lygmeniu – 18 proc.), t. y. pakankamai didelis palyginti su vidaus lygmeniu siektinu rodikliu – 17 proc.

2019 m. gruodžio 31 d. Luminor nuosavos lėšos buvo lygios 1 572 mln. EUR (2018 m. gruodžio 31 d. – 1 661 mln. EUR) ir jas visas sudarė bendras 1 lygio nuosavas kapitalas (CET1). 2019 m. gegužės 28 d. Luminor Group AB, kaip buvęs Luminor Bank AS akcininkas, priėmė sprendimą leisti Luminor Bank AS sumažinti kapitalą, konvertuojant 216 mln. EUR vertės jo akcijų priedus į akcinį kapitalą išleidžiant papildomas akcijas, po ko akcinis kapitalas buvo sumažintas tokia pačia suma ir išmokėtas akcininkui. 2019 m. pabaigoje buvo užbaigtas akcinio kapitalo sumažinimo sandoris ir nuosavos lėšos atspindėjo kapitalą, turimą po kapitalo sumažinimo.

Kapitalo pakankamumo skaičiavimuose Luminor naudoja standartizuotą metodą pagal riziką įvertintoms pozicijų sumoms apskaičiuoti kredito ir rinkos rizikų tikslams. Pagal riziką įvertintos pozicijų sumos operacinės rizikos tikslams yra apskaičiuojamos naudojant Bazinio indikatorius metodą (angl. *Basic Indicator Approach*).

2019 m. gruodžio 31 d. sverto koeficientas, apskaičiuotas pagal Kapitalo reikalavimų reglamentą, buvo 10,9 proc. (2018 m. gruodžio 31 d. – 10,4 proc.). Sverto koeficientas apskaičiuojamas kaip visos 1 lygio nuosavos lėšos, padalytos iš bendros rizikos pozicijos sumos (įskaitant turto ir nebalansinių įsipareigojimų rizikos pozicijas).

Kapitalo pakankamumo rodikliai

Pozicija	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.*
Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo rodiklis (angl. <i>CET 1 Ratio</i>)	19,66%	18,04%
1 lygio kapitalo pakankamumo rodiklis (angl. <i>T1 Capital Ratio</i>)	19,66%	18,04%
Viso kapitalo pakankamumo rodiklis (angl. <i>Total Capital Ratio</i>)	19,66%	18,04%

* Luminor Group AB konsoliduoti skaičiai už visus metus

Rizikos pozicija

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.*
BENDROS RIZIKOS POZICIJOS SUMA	7 969 099	9 206 164
1. PAGAL RIZIKĄ ĮVERTINTŲ POZICIJŲ SUMOS, SUSIJUSIOS SU SANDORIO ŠALIŲ KREDITO IR GAUTINŲ SUMŲ SUMAŽĖJIMO RIZIKOMIS IR NEBAIGTAIS SANDORIAIS	7 252 440	8 449 588
1.1 Standartizuotas metodas (SM)	7 252 440	8 449 588
1.1.1 SM pozicijų klasės, išskyrus pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas	7 252 440	8 449 588
Centrinė valdžia arba centriniai bankai	0	9
Regioninės arba vietos valdžios institucijos	13 445	12 270
Viešojo sektoriaus subjektai	674	3 983
Įstaigos	54 281	73 973
Įmonės	3 742 611	4 490 837
Mažmeninė bankininkystė	1 347 232	1 352 161
Užtikrinta nekilnojamojo turto hipoteka	1 532 931	1 593 688
Pozicijos esant įsipareigojimų neįvykdymui	292 472	589 516
Su ypač didele rizika susiję vienetai	134 498	54 733
Nuosavas kapitalas	5 778	13 828
Kiti vienetai	128 517	264 589
Bendros rizikos pozicijos suma, susijusi su pozicijos, užsienio valiutos kurso ir biržos prekių kainos rizikomis	19 232	48 050
Bendros rizikos pozicijos suma, susijusi su operacine rizika	679 644	691 897
Bendros rizikos pozicijos suma, susijusi su kredito vertinimo koregavimu	17 784	16 629

* Luminor Group AB konsoliduoti skaičiai už visus metus

PRIORITETINĖS SRITYS 2020 METAMS

Luminor veiklos tikslas – padėti versliams žmonėms Baltijos regione, visų pirma orientuojantis į vietos įmones ir finansiškai aktyvius gyventojus.

Siekiame sukurti tokį banką, kurio klientais patys norėtume būti; banką, skirtą smalsiems, aktyviems ir į ateitį orientuotiems žmonėms, kuriems svarbi jų bendruomenė ir kurie nori prisidėti prie geresnio rytojaus kūrimo; banką, kuris remiasi paslaugų lyderyste ir verslumu.

Luminor prioritetinės sritys 2020 metams yra šios:

- ◆ užbaigti klientų duomenų ir paslaugų perkėlimo procesą
- ◆ toliau gerinti klientų patirtį
- ◆ efektyvinti veiklą
- ◆ skatinti naujus verslus, siekiant pelningo augimo *Luminor* rizikos apetito ribose
- ◆ gerinti finansavimo ir kapitalo efektyvumą.

VALDYMO ATASKAITA

Valdymo ataskaita parengta vadovaujantis Estijos apskaitos įstatymu ir Europos bankininkystės institucijos Vidaus valdymo gairėmis (angl. *Guidelines on Internal Governance*) (toliau – EBI gairės)¹.

Luminor yra įsipareigojęs laikytis patikimos įmonių valdymo praktikos tam, kad išsaugotų ir puoselėtų savo vertybes bei nuolat užtikrintų vykdomos veiklos tvarumą. Vidaus valdymo principai aiškiai apibrėžia sprendimų priėmimo procesus ir atsakomybes bei nustato vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemą. Įmonių valdymo taisyklės padeda užtikrinti, kad *Luminor* veikla būtų efektyvi ir pelninga bei vykdoma klientams, akcininkams, darbuotojams ir visoms kitoms vidaus ir išorės šalims naudingiausiu būdu.

Pradėdamas rengti valdymo principus, *Luminor* pirmiausia suformavimo banko veiklos viziją ir prioritetą, kuris skiriamas Baltijos šalių rinkai, nes įmonių valdymo principai turi užtikrinti pagrindą mūsų veiklos modeliui, kuriuo siekiama įsitvirtinti regioniniu lygmeniu, vykdyti veiklos plėtrą ir didinti jos efektyvumą, tuo pačiu metu išlaikant tvirtas pozicijas vietos rinkose ir užtikrinant klientų privatumą.

Luminor nuolat siekia didinti veiklos efektyvumą ir tvarumą, todėl *Luminor* vidaus valdymo principai yra nuolat peržiūrimi ir atnaujinami. 2019 m. *Luminor* peržiūrėjo taikomas įmonių valdymo taisykles ir *Luminor Bank AS* Stebėtojų taryba patvirtino atnaujintą Valdymo politiką. *Luminor* valdymo taisyklės buvo atnaujintos atsižvelgiant į šiuos veiksnius:

- ◆ vidaus restruktūrizavimą, kuris apėmė *Luminor Bank AS* (Latvija) ir *Luminor Bank AB* (Lietuva) tarpvalstybinį susijungimą, įsteigiant *Luminor Bank AS* (Estija) 2019 m. sausio mėn.;
- ◆ naujo veiklos modelio taikymą nuo 2019 m. kovo mėn.; ir
- ◆ *Luminor* naują savininkų struktūrą, įsigaliojusią įvykdžius *Blackstone* sandorį 2019 m. rugsėjo mėn.

GRUPĖS TEISINĖ STRUKTŪRA

Luminor veiklą Baltijos šalyse kontroliuoja *Luminor Holding AS*, t. y. Estijoje įsteigta finansų kontroliuojančioji įmonė, kuri yra vienintelis *Luminor Bank AS* akcininkas.

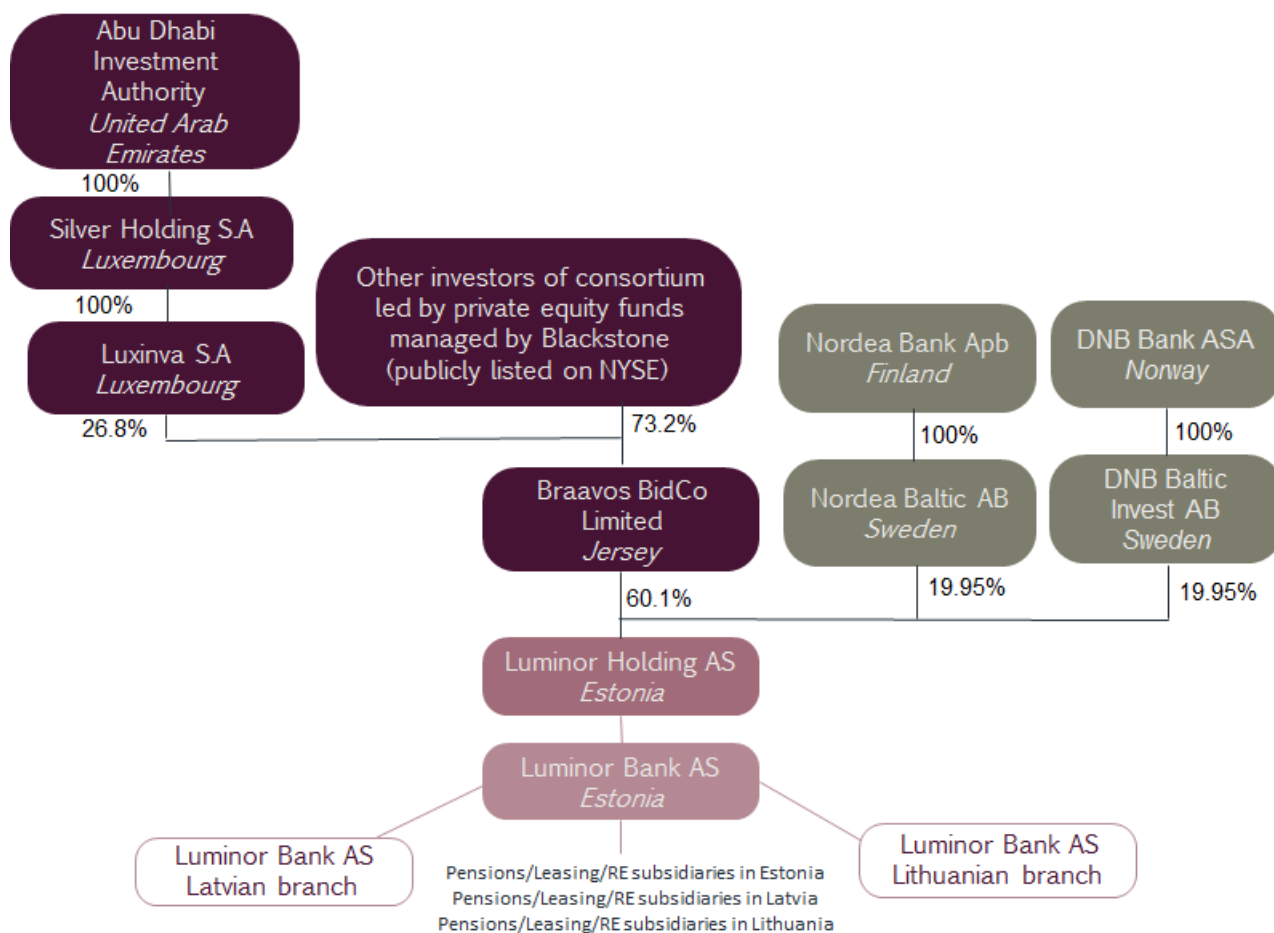
Luminor Bank AS turi vienos klasės akcijas (registruotas paprastąsias akcijas), kurios 2019 m. visos priklausė vienam akcininkui. Iki 2019 m. rugsėjo 23 d. jos priklausė *Luminor Group AB*, o vėliau visas akcijas įsigijo naujai įsteigta finansų kontroliuojančioji įmonė *Luminor Holding AS*. Kiekvienos akcijos nominali vertė lygi 10 EUR ir ji suteikia vieną balsą Visuotiniame akcininkų susirinkime. Kiekvienas akcininkas turi teisę dalyvauti Visuotiniame akcininkų susirinkime ir pelno paskirstyme.

Visuotinis akcininkų susirinkimas turi išimtinę teisę keisti *Luminor Bank AS* įstatus ir tam reikalinga 2/3 susirinkime dalyvaujančių akcininkų akcijų suteikiamų balsų dauguma.

¹ Galutinė Vidaus valdymo gairių ataskaita, Europos bankininkystės institucija, EBA/GL/2017/11. Ataskaitos nuoroda:

<https://eba.europa.eu/documents/10180/1972987/Final+Guidelines+on+Internal+Governance+%28EBA-GL-2017-11%29.pdf/eb859955-614a-4afb-bdcd-aaa664994889>.

Luminor priklauso keletas patrunuojamųjų įmonių Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, įskaitant pensijų fondų valdymo įmones, lizingo bendroves ir specialios paskirties ūkio subjektus, kuriems priklauso perimtas turtas. Bendroji teisinė struktūra 2019 m. pabaigoje buvo tokia:

2018 m. rugsėjo 13 d. DNB, Nordea, Luminor Group AB ir privataus kapitalo fondus valdančios bendrovės Blackstone susijusių įmonių vadovaujamas investuotojų konsorciumas pasirašė Akcijų pardavimo ir pirkimo sutartį dėl 60,1 % Luminor akcijų įsigijimo. Kontrolinio akcijų paketo įsigijimas buvo užbaigtas 2019 m. rugsėjo 30 d. Luminor Bank AS vadovaujanti patrunuojančioji įmonė yra Luminor Holding AS, kurios pagrindinė kontroliuojanti šalis yra BCP VII, kuris yra investicinis fondas, valdomas Blackstone Group Inc. susijusios įmonės.

VALDYMO STRUKTŪRA

Luminor valdymo struktūra

Luminor įstatuose nurodoma, kad Luminor valdymo funkcijas atlieka trys valdymo organai: Visuotinis akcininkų susirinkimas, Stebėtojų taryba ir Valdyba. Stebėtojų tarybai veiklą padeda vykdyti įvairūs komitetai.

Visuotinis akcininkų susirinkimas yra aukščiausias Luminor sprendimų priėmimo organas, kur akcininkai gali pasinaudoti savo teisėmis, kurias suteikia Luminor akcijos. Visuotinis akcininkų susirinkimas rengiamas mažiausiai kartą per metus. 2019 m. įvyko vienas Luminor Visuotinis akcininkų susirinkimas, t.y. Metinis akcininkų susirinkimas 2019 m. kovo 19 d.

Vadovaujantis Estijos kredito įstaigų įstatymu, Luminor Bank AS taikoma dualistinės sistemos tarybos struktūra:

- ◆ priežiūros (nevykdančiąsias) funkcijas atlieka Stebėtojų taryba ir
- ◆ valdymo (vykdančiąsias) funkcijas atlieka Valdyba.

Valdybos nariai negali tuo pačiu metu būti ir Stebėtojų tarybos nariais. Tačiau Valdybos nariai Stebėtojų tarybos kvietimu gali dalyvauti Stebėtojų tarybos arba Stebėtojų tarybos įsteigto komiteto susirinkimuose arba šiuos susirinkimus stebėti.

Kiti asmenys, turintys reikiamas žinias, įgūdžius, patirtį, išsilavinimą ir profesinę kvalifikaciją bei nepriekaištingą verslo reputaciją, gali būti išrinkti arba paskirti Valdybos arba Stebėtojų tarybos nariais.

Rinkdamas arba paskirdamas vadovus, Luminor Bank AS įsipareigoja užtikrinti, kad valdymo organų sudėtis būtų pakankamai įvairi ir atitiktų banko taikomus įvairovės principus. Siekiant užtikrinti nepriklausomą nuomonę ir kritišką sprendimų

vertinimą, banko valdymo organų sudėtis turėtų būti pakankamai įvairi amžiaus, lyties, geografinės kilmės, išsilavinimo ir profesinės patirties požiūriu tam, kad būtų atspindėta nuomonių ir patirčių įvairovė. Atsakomybės sritys Valdybos nariams paskirstomos atsižvelgiant į jų įgūdžius, patirtį, nustatytas funkcijas ir tai nurodoma Stebėtojų tarybos patvirtintuose įgaliojimuose.

Luminor yra parengęs funkcijų perėmimo planavimo procedūras, kurios užtikrina visų būtinų planų ir procedūrų, skirtų valdymo organo narių staigaus arba netikėto nebuvimo ar išvykimo atvejams, taikymą. Funkcijų perėmimo planavimas taip pat reiškia sprendimų priėmimo tęstinumo užtikrinimą ir leidžia išvengti atvejų, kuomet vienu metu reikia pakeisti per didelį skaičių Valdybos narių.

Stebėtojų tarybos specializuoti komitetai vykdo specifines funkcijas. Komitetai buvo įsteigti visais atvejais, kuomet pagal įstatymus arba kitus teisės aktus buvo numatyta prievolė tokius komitetus įsteigti. Luminor valdymo organai įsteigia komitetus tuomet, kai tą numato įstatymai arba kai tai padidina efektyvumą ir leidžia skirti didesnę dėmesį specifinėms sritims, arba kai dėl kitų priežasčių tai yra būtina arba pageidautina, siekiant padėti valdymo organams efektyviai vykdyti jų funkcijas.

Luminor užtikrina aiškų pareigų ir užduočių paskyrimą ir paskirstymą komitetams remiantis komitetų vidaus darbo tvarkos taisyklėmis. Už komitetą atsakingo valdymo organo komitetui suteikti įgaliojimai yra įforminti dokumentuose, kuriuose nurodoma komiteto atsakomybės apimtis. Komitetams parengiamos jiems taikomos darbo procedūros.

Luminor valdymo taisyklėse nustatyta, kad be komitetų organizacijoje Valdybos nariai arba pagrindines funkcijas atliekantys asmenys gali įsteigti kitas struktūrinio susirinkimo grupių ir forumų rūšis. Valdybos nariai gali, pavyzdžiui, įsteigti papildomus diskusijų ir informacijos forumus jų atsakomybės srityse ir savo nuožiūra suteikti įgaliojimus šiems forumams. Tokių forumų priimami sprendimai faktiškai priimami jiems pirmininkaujančio asmens, remiantis šiam asmeniui suteiktais individualiais sprendimų priėmimo įgaliojimais, patvirtintais Stebėtojų tarybos.

Funkcijų perdavimas komitetams arba kitokiems forumams neatleidžia Luminor valdymo organų nuo įsipareigojimų bendrai vykdyti jiems paskirtas pareigas ir funkcijas.

Visų Luminor valdymo organų, komitetų ir forumų sprendimai turi būti tinkamai įforminti dokumentuose ir saugomi.

Toliau pateikimas išsamesnis Luminor valdymo organų ir jiems funkcijas padedančių vykdyti komitetų aprašymas.

Stebėtojų taryba

Stebėtojų tarybos pagrindinės atsakomybės sritys apima akcininkų interesų atstovavimą, Valdybos veiklos ir *Luminor* veiklos priežiūrą ir sprendimų priėmimą strateginiais klausimais. *Luminor* Stebėtojų taryba prižiūri *Luminor* ir Valdybos veiklą, susijusią su banko valdymu. Stebėtojų tarybos nariai prižiūri, kad banko veikla atitiktų, Valdyba ir darbuotojai vykdytų įstatymų reikalavimus ir vidaus taisykles, taip pat ir bet kokias kitas taisykles, nustatytas *Luminor* valdymo organų. Jie prižiūri, ar Valdyba vykdo rizikos nustatymo, stebėjimo ir rizikos lygio kontrolės funkcijas pagal nustatytus reikalavimus. Be pirmiau paminėtų pagrindinių funkcijų, Stebėtojų tarybos funkcijas apibendrinti galima taip:

- ◆ strategijos ir verslo planų patvirtinimas;
- ◆ *Luminor* valdymo sistemos efektyvumo užtikrinimas;
- ◆ *Luminor* rizikos kultūros ir elgesio kodekso stebėsena ir priežiūra;
- ◆ atitinkamos vidaus kontrolės sistemos ir finansinės atskaitomybės tvarkos taikymo stebėsena;
- ◆ vidaus audito plano įgyvendinimo stebėsena per Audito komitetą.

Stebėtojų tarybą renka Visuotinis akcininkų susirinkimas. Visus Stebėtojų tarybos narius turi įvertinti ir patvirtinti bankas, prieš juos išrenkant Stebėtojų tarybos nariais. ECB taip pat vertina Stebėtojų tarybos narius pagal kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus.

Remiantis *Luminor Bank AS* įstatais, Stebėtojų taryba turi nuo penkių iki penkiolikos narių, kurių kadencijos terminas yra penki metai. *Luminor* registruota buveinė yra Europos ekonominėje erdvėje (EEE) ir todėl jam taikomos EEE valstybėms nustatytos kredito įstaigų geros praktikos taisyklės, numatančios, kad pakankamas skaičius išrinktų Stebėtojų tarybos narių ir vadovaujančias pareigas užimančių asmenų turi būti nepriklausomi nuo *Luminor*, siekiant užtikrinti visų vidaus ir išorės suinteresuotų šalių interesų atstovavimą ir nepriklausomų sprendimų priėmimą esant faktiniam arba potencialiam interesų konfliktui.

Stebėtojų tarybos pirmininkas renkamas iš Stebėtojų tarybos narių. Pirmininkas koordinuoja Stebėtojų tarybos darbą ir prisideda prie efektyvaus keitimosi informacija su Stebėtojų tarybos nariais ir kitais valdymo organais ir komitetais. Pirmininkas taip pat yra atsakingas už bendrą veiksmingą Stebėtojų tarybos veikimą. Pirmininkas skatina atviras ir kritiškas diskusijas, užtikrina skirtingų požiūrių išsakymą ir aptarimą sprendimų priėmimo proceso metu, bei užtikrina, kad Stebėtojų tarybos sprendimai būtų priimami turint tvirtą pagrindimą ir visą reikalingą informaciją. 2019 m. sausio 4 d. Nils Melngailis buvo paskirtas Stebėtojų tarybos pirmininku.

2019 m. rugsėjo 29 d. buvo išrinkti nauji Stebėtojų tarybos nariai: Johan Pedersson Lilliehöök, Jerome Mourgue d'Algue ir Nadim Diaa El Din El Gabbani. Ankstesni nariai Nadine Faruque ir Ari Kaperi atsistatydino iš šių pareigų nuo 2019 m. liepos mėn. Toliau pateiktoje lentelėje nurodoma kiekvieno Stebėtojų tarybos nario paskyrimo data.

Vardas, pavardė	Paskyrimo Stebėtojų tarybos nariu data	Pareigos
Nils Melngailis	2019 m. sausio 2 d.	Pirmininkas
Bjørn Erik Naess	2019 m. sausio 2 d.	Narys
Jørgen Christian Andersen	2019 m. sausio 2 d.	Narys
Michael Richard Jackson	2019 m. sausio 2 d.	Narys
Trygve Young	2019 m. sausio 2 d.	Narys
Johan Pedersson Lilliehöök	2019 m. rugsėjo 30 d.	Narys
Jerome Mourgue d'Algue	2019 m. rugsėjo 30 d.	Narys
Nadim Diaa El Din El Gabbani	2019 m. rugsėjo 30 d.	Narys

Stebėtojų tarybos posėdžiai rengiami prireikus, tačiau ne rečiau kaip kas ketvirtį. 2019 m. Stebėtojų taryba surengė 34 posėdžius, įskaitant *per capsulam* posėdžius, t. y. kai balsavimas organizuojamas apklausos būdu raštu.

Stebėtojų taryba vykdo metinius savo pačios atliekamus veiklos įvertinimus, remdamasi *Luminor* vidaus dokumentuose aprašyta tvarka. Jeigu būtina, Stebėtojų taryba gali pasitelkti išorės šalį nepriklausomam įvertinimui atlikti. 2019 m. Stebėtojų tarybos pačios atliekamas įvertinimas buvo vykdomas dalyvaujant išorės konsultantui *Executive Search Baltic OÜ* (Amrop).

Valdyba

Valdyba – tai vykdomasis *Luminor* organas ir jo pagrindinės funkcijos nustatytos įstatuose. Pagrindinės Valdybos atsakomybės sritys apima vadovavimą kasdienei *Luminor* veiklai, vadovaujantis Stebėtojų tarybos patvirtintomis strategijomis ir bendraisiais principais. Valdyba, pirmiausia, yra atsakinga už finansinių paslaugų teikimą vadovaujantis įstatymais, Stebėtojų tarybos patvirtintomis strategijomis ir už reguliarios šių strategijų vykdymo ir tinkamumo analizės atlikimą kartu su Stebėtojų taryba. Valdyba turi kritiškai įvertinti jai pateiktus pasiūlymus, paaiškinimus ir informaciją ir priimti pagrįstus sprendimus. Valdyba yra visiškai atskaitinga Stebėtojų tarybai ir reguliariai ją informuoja apie savo situacijos vertinimus bei apie bet kokias rizikas ir pasikeitimus, kurie turi arba gali turėti įtakos bankui.

Remiantis įstatais, Valdyba turi nuo trijų iki dešimties narių, kurių kadencijos terminas yra penki metai. Valdybos narius skiria ir atleidžia Stebėtojų taryba. Visus Valdybos narius turi įvertinti Paskyrimo komitetas ir patvirtinti Stebėtojų taryba ir ECB. Valdybos pirmininką paskiria Stebėtojų taryba iš Valdybos narių.

Valdybą turi sudaryti bent šie nariai:

- ◆ Valdybos pirmininkas (generalinis direktorius), kuris yra atsakingas už banko ir visos grupės valdymą;
- ◆ Finansų direktorius, kuris atsakingas už finansinių resursų valdymą, finansinį planavimą ir finansinę atskaitomybę;
- ◆ Rizikos valdymo funkcijos vadovas (vyriausiasis už rizikos valdymą atsakingas pareigūnas), kuris atsakingas už reikšmingos rizikos Grupėje nustatymą, įvertinimą, stebėjimą, testavimą ir už nepriklausomų ataskaitų pateikimą *Luminor* valdymo organams bei už konsultavimą dėl tinkamų rizikos mažinimo ir valdymo priemonių taikymo.

Christian Wallentin atsistatydino iš užimamų pareigų Valdyboje nuo 2019 m. sausio 31 d. Jonas Filip Eriksson buvo paskirtas Valdybos nariu 2019 m. gegužės mėn. 2019 m. lapkričio mėn. Ilja Sovetov, Georg Jürgen Kaltenbrunner, Marilyn Pikaro ir Indrek Heinloo Stebėtojų tarybos buvo paskirti naujaisiais Valdybos nariais, o Hannu Saksala atsistatydino. Toliau pateiktoje lentelėje nurodoma kiekvieno Valdybos nario paskyrimo data.

Vardas, pavardė	Paskyrimo Valdybos nariu data	Pareigos
Erkki Raasuke	2019 m. sausio 2 d.	Pirmininkas
Kristina Siimar	2019 m. sausio 2 d.	Narys
Kerli Gabrilovica	2019 m. sausio 2 d.	Narys
Andrius Načajus	2018 m. lapkričio 12 d.	Narys
Jonas Filip Eriksson	2019 m. gegužės 1 d.	Narys
Ilja Sovetov	2019 m. rugsėjo 2 d.	Narys
Marilyn Pikaro	2019 m. spalio 10 d.	Narys
Indrek Heinloo	2019 m. spalio 10 d.	Narys
Georg Jürgen Kaltenbrunner	2019 m. lapkričio 1 d.	Narys

Valdybos posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kas mėnesį. 2019 m. Valdyba surengė 55 posėdžius, įskaitant *per capsulam* posėdžius.

Stebėtojų tarybos komitetai

Remdamasi pirmiau aprašytais principais, Stebėtojų taryba įsteigė toliau nurodytus komitetus, kurie veikė 2019 m.:

- ◆ Audito komitetą;
- ◆ Rizikos komitetą;
- ◆ Paskyrimo komitetą; ir
- ◆ Atlyginimo komitetą.

Be šių komitetų, remiantis persvarstytomis vidaus valdymo taisyklėmis, Stebėtojų tarybai suteikta teisė įsteigti Strateginių veiksmų komitetą, tačiau 2019 m. jis nebuvo įsteigtas.

Stebėtojų taryba Stebėtojų tarybos komitetams nustato, patvirtina ir prižiūri komitetų vidaus darbą užtikrinančias sąlygas, numatydama keitimąsi tinkama informacija, įskaitant rekomendacijų ir išvadų dokumentavimą ir kiekvieno komiteto ir Stebėtojų tarybos, institucijų ir kitų šalių pavaldumą.

Šių komitetų darbas ir jų įgaliojimai apibrėžti vidaus darbo tvarkos taisyklėse.

Audito komitetas

Audito komiteto vaidmuo – padėti Stebėtojų tarybai vykdyti jos stebėsenos, analizės ir priežiūros funkcijas, siekiant užtikrinti, kad *Luminor* ir jo patrunuojamosios įmonės būtų parengusios efektyvią vidaus kokybės kontrolės sistemą ir vidaus audito bei rizikos valdymo sistemas, skirtas finansinei atskaitomybei parengti ir kad finansinės atskaitomybės tvarka būtų patikima ir objektyvi, o taikomi apskaitos ir biudžeto sudarymo procesai veiksmingi. Audito komitetas taip pat stebi finansinių ataskaitų teisės aktų nustatyto audito atlikimo efektyvumą, t. y. *Luminor* išorės auditoriaus nepriklausomumą ir objektyvumą. 2018 m. gegužės 29 d. Stebėtojų taryba pasirinko AS PricewaterhouseCoopers teisės aktų nustatytą auditą atliekančiu auditoriumi už 2018 m. ir 2019 m.

Audito komitetą turi sudaryti mažiausiai trys nariai, kurie renkami iš Stebėtojų tarybos narių. Mažiausia vienas Audito komiteto narys turi būtų sukaupęs daugiau nei trijų metų darbo patirtį apskaitos arba audito srityje. 2019 m. Audito komiteto sudėtis buvo tokia: Bjørn Erik Naess (pirmininkas), Jørgen Christian Andersen, Michael Jackson, Jerome Mourgue d'Algue ir Johan Pedersson Lilliehöök.

Audito komiteto posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kas ketvirtį. 2019 m. Audito komitetas surengė 17 posėdžių, įskaitant *per capsulam* posėdžius.

Rizikos komitetas

Rizikos komiteto funkcijos yra šios:

- ◆ patarti Stebėtojų tarybai ir teikti jai pagalbą nustatant rizikos strategiją ir apetitą bei vykdyti jų priežiūrą;
- ◆ užtikrinti efektyvią optimalios kapitalo struktūros, rizikos valdymo ir kontrolės formą;
- ◆ teikti rekomendacijas dėl *Luminor* turto ir įsipareigojimų struktūros optimizavimo, atsižvelgiant į priimtą rizikos ir grąžos lygį;
- ◆ prižiūrėti visų *Luminor* siūlomų finansinių produktų ir paslaugų suderinimą su *Luminor* verslo modeliu bei *Luminor* rizikos strategija ir rizikos apetitu;
- ◆ įvertinti riziką, susijusią su *Luminor* siūlomais esamais ir naujais finansiniais produktais ir paslaugomis bei išanalizuoti suderinimą su šioms produktams ir paslaugoms nustatytomis kainomis ir iš jų gaunamu pelnu;
- ◆ peržiūrėti, analizuoti ir įvertinti išorės ir vidaus įvykių, esant įprastoms ir nepalankiausią sąlygų situacijoms, poveikį *Luminor* rizikos lygiui.

Rizikos komitetą turi sudaryti mažiausiai trys nariai, renkami iš Stebėtojų tarybos narių. Rizikos komiteto nariai turi turėti pakankamos rizikos valdymo ir kontrolės praktikos patirties, visų pirma, susijusios su *Luminor* rizikos strategija ir jos įgyvendinimo priežiūra. 2019 m. Rizikos komiteto sudėtis buvo tokia: Trygve Young (pirmininkas), Michael Jackson, Nadim Diaa El Din El Gabbani ir Johan Pedersson Lilliehöök. 2019 m. Rizikos komitetas surengė 8 posėdžius, įskaitant *per capsulam* posėdžius.

Paskyrimo komitetas

Pagrindinės Paskyrimo komiteto atsakomybės sritys yra nustatyti ir paskirti geriausius kandidatus į Valdybą, kuriuos tvirtina Stebėtojų taryba, bei kitus pagrindinius užduočių vykdytojus, prižiūrėti pareigų perėmimo planavimo ir talentų valdymo procesus bei įvertinti Valdybos struktūrą ir visos Valdybos kartu bei jos narių atskirai rezultatus, žinias, įgūdžius ir patirtį.

Paskyrimo komitetą sudaro ne mažiau kaip trys nariai, išrinkti iš Stebėtojų tarybos narių, turinčių reikiamų žinių, įgūdžių ir patirties atrankos procesui ir atitinkantys kandidatų tinkamumo reikalavimus. 2019 m. Paskyrimo komitetą sudarė Nils Melngailis (pirmininkas), Bjørn Erik Naess, Jørgen Christian Andersen ir Nadim Diaa El Din El Gabbani.

Paskyrimo komiteto posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kartą per metus. 2019 m. pab. Paskyrimo komitetas surengė 10 posėdžių, įskaitant *per capsulam* posėdžius.

Atlyginimo komitetas

Pagrindinės Stebėtojų tarybos Atlyginimo komiteto atsakomybės sritys yra patikrinti, kad *Luminor* atlyginimo sistemos iš esmės atitiktų veiksmingo rizikos valdymo principus ir kad būtų sukurtas taip, jog sumažintų per didelės prisiimamos rizikos tikimybę.

Šiuo atžvilgiu Atlyginimo komiteto uždaviniai yra šie:

- ◆ peržiūrėti atlyginimo ir kintamojo atlyginimo politiką ir susijusią praktiką;
- ◆ prižiūrėti kintamąjį atlyginimą už vidaus kontrolę atsakingiems vyresniesiems darbuotojams;
- ◆ teikti rekomendacijas Stebėtojų tarybai dėl atlyginimo paketo rengimo ir
- ◆ rengti sprendimus dėl kintamojo atlyginimo, vykdysimus atitinkamų valdymo organų.

Atlyginimo komitetą sudaro ne mažiau kaip trys nariai, išrinkti iš Stebėtojų tarybos narių. 2019 m. Atlyginimo komitetą sudarė Jørgen Christian Andersen (pirmininkas), Bjørn Erik Naess ir Nadim Diaa El Din El Gabbani.

Atlyginimo komiteto posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kartą per metus. 2019 m. Atlyginimo komitetas surengė 7 posėdžius.

Vidaus kontrolės sistema ir funkcijos

Luminor kuria ir palaiko stiprią rizikos kultūrą, kurioje pagrindinis dėmesys skiriamas organizacijos rizikos kontrolei ir atitiktčiai bei tvirtai ir išsamiai vidaus kontrolės sistemai. Vidaus kontrolės sistema taikoma visai *Luminor* grupei, įskaitant visas veiklos segmentų ir vidaus skyrių veiklos kryptis, kaip antai vidaus kontrolės funkcijos, užsakomoji veikla ir platinimo kanalai. *Luminor* rizikos valdymas pagrįstas trijų gynybos linijų (angl. *three lines of defence*) modeliu, užtikrinant, kad būtų išvengta bet kokių potencialių interesų konfliktų. Visi verslo padaliniai ir pagalbinės funkcijos sudaro pirmąją gynybos liniją, Atitikties funkcija ir Rizikos valdymo funkcija – antrąją, o Vidaus audito funkcija – trečiąją.

Siekiant užtikrinti nepriklausomumą tarp pirmosios gynybos linijos ir kontrolės funkcijų, Valdybos pirmininkas, vadovaudamasis Stebėtojų tarybos pritarimu, skiria ir atšaukia vyriausiąjį už riziką atsakingą pareigūną ir vyriausiąjį už atitiktį atsakingą pareigūną. Trečiąją gynybos liniją – vyriausiąjį audito pareigūną ir vidaus audito darbuotojus – skiria ir atšaukia iš pareigų Stebėtojų taryba.

Vidaus kontrolės funkcija reguliariai – ne rečiau kaip kiekvieną ketvirtį – teikia rašytines ataskaitas Stebėtojų tarybai ir Valdybai, nurodanti didžiausią riziką ir trūkumus, nustatytus laikantis reguliavimo reikalavimų ir profesinių standartų. Kiekvieno naujai nustatyto trūkumo atžvilgiu ataskaitose nurodoma susijusi rizika ir pateikiamas poveikio vertinimas, rekomendacijos ir taikytinos korekcinės priemonės. Stebėtojų taryba laiku ir veiksmingai atsižvelgia į nustatytus faktus ir reikalauja imtis atitinkamų taisomųjų veiksmų. Vyriausiasis už riziką atsakingas pareigūnas ir vyriausiasis už atitiktį atsakingas pareigūnas yra atskaitingi Banko Valdybai ir turi prieigą prie Stebėtojų tarybos per Stebėtojų tarybos komitetus arba tiesiogiai. Be reguliariai teikiamų ataskaitų, *Luminor* valdymo organai tiesiogiai bendrauja su vyriausiuoju už riziką atsakingu pareigūnu dėl esminių su rizika susijusių klausimų.

Rizikos valdymo funkcija

Rizikos valdymo funkcija yra pagrindinis nepriklausomas grupės rizikos valdymo padalinys. Rizikos valdymo funkcija nustato rizikos politiką ir rizikos valdymo sistemą, padeda užtikrinti, kad *Luminor* vykdytų veiksmingus rizikos valdymo procesus, aktyviai dalyvauja priimanč visus reikšmingus rizikos valdymo sprendimus ir yra įgaliota atlikti nepriklausomą rizikos apetito ar rizikos ribų pažeidimų vertinimą ir apie tai pranešti susijusiam valdymo organui. Rizikos valdymo funkcijai vadovauja vyriausiasis už riziką atsakingas pareigūnas. Vyriausiajam už riziką atsakingam pareigūnui tenka bendra atsakomybė už rizikos valdymo funkciją *Luminor*. Jis yra atsakingas Banko Valdybai ir turi tiesioginę prieigą prie Stebėtojų tarybos. *Luminor* yra nustatytos tam tikros procedūros, kuriomis siekiama padėti vyriausiajam už riziką atsakingam pareigūnui užginčyti valdymo organų priimtus sprendimus.

Atitikties funkcija

Atitikties funkcija yra atsakinga už nepriklausomą atitikties rizikos nustatymą, vertinimą, stebėseną ir ataskaitų apie atitikties riziką teikimą bei atitikties vidaus sistemai ir visiems galiojantiems įstatymams, taisyklėms, teisės aktams ir standartams užtikrinimą. Atitikties funkcija vykdo veiklą atsižvelgdama į periodinį planą.

Atitikties funkcijai vadovauja vyriausiasis už atitiktį atsakingas pareigūnas. Vyriausiajam už atitiktį atsakingam pareigūnui tenka bendra atsakomybė už atitikties rizikos kontrolę *Luminor*. Jis yra atsakingas Valdybai ir turi tiesioginę prieigą prie Stebėtojų tarybos. Atitikties funkcijos veikimas ir susijusi atsakomybė reglamentuojama pagal *Luminor* atitikties politiką.

Vidaus audito funkcija

Vidaus audito funkcija yra nepriklausoma nuo *Luminor* vykdomosios vadovybės. Ji yra sukurta ir prižiūrima Stebėtojų tarybos ir sudaro trečiąją gynybos liniją. Visos *Luminor* veiklos kryptys ir subjektai, įskaitant užsakomąją veiklą, patenka į vidaus audito taikymo sritį. Vidaus audito funkcija Stebėtojų tarybai ir Valdybai teikia patikimą, nepriklausomą ir objektyvų užtikrinimą dėl *Luminor* valdymo veiksmingumo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės procesų pirmojoje ir antrojoje gynybos linijose. Vidaus audito funkcija teikia audito nustatytus faktus ir ataskaitas susijusiai atsakingai tiesioginei vadovybei, Valdybai ir Stebėtojų tarybai pasitelkdama savo Audito komitetą ir Rizikos komitetą. Vidaus audito funkcija palaiko tvirtą kontrolės kultūrą *Luminor*.

Vidaus audito funkcija vykdo veiklą remdamasi metiniu rizika grindžiamu Audito planu, rengiamu nepriklausomai nuo Valdybos ir kitų *Luminor* darbuotojų. Audito planą tvirtina Stebėtojų taryba.

Vidaus audito funkcija yra įsipareigojusi laikytis Tarptautinių audito standartų.

Vidaus auditoriams nepriklauso jokia tiesioginė atsakomybė ir nėra suteikta jokių įgaliojimų dėl audituojamos veiklos.

Bendra galutinė atsakomybė už *Luminor* vidaus auditą tenka Vidaus audito vadovui. Vidaus audito vadovas ir Vidaus audito darbuotojai skiriami eiti pareigas ir nuo jų nušalinami Stebėtojų tarybos nutarimu.

Vidaus auditui suteikiama visiška, laisva ir neribota prieiga susipažinti su informacija, susijusia su visomis funkcijomis, įrašais, nuosavybe, patalpomis, tarpininkais ir darbuotojais, įskaitant paslaugų, papildančių *Luminor* veiklą, teikėjus, bei su visais dokumentais ir informacija, kuriuos Vidaus audito funkcija laiko reikalingus savo pareigoms įvykdyti.

Skyrių valdymas

2019 m. atliktas *Luminor* vidaus restruktūrizavimas. Restruktūrizavimas įsigaliojo 2019 m. sausio 2 d., užbaigus tarptautinį *Luminor Bank AS* (Estija), *Luminor Bank AS* (Latvija) ir *Luminor Bank AB* (Lietuva) susijungimą. Susijungimo metu visas *Luminor* juridinių subjektų Latvijoje ir Lietuvoje turtas ir įsipareigojimai, įskaitant teises ir įsipareigojimus, perleistas *Luminor Bank AS* (Estija) ir tuo pat metu vėl priskirtas *Luminor* naujai įsteigtiems skyriams Latvijoje ir Lietuvoje. Pagrindiniai susijungimo uždaviniai – optimizuoti ir suderinti juridinių subjektų Baltijos šalyse teisinę struktūrą ir valdymą, sumažinti administracijos, valdymo ir sandorių tarp Grupės įmonių sąnaudas, kurti vieningus vidaus organus ir kontrolės procedūras verslo veiklos našumui pagerinti ir užtikrinti geresnę verslo partnerių ir klientų interesų apsaugą. Tikimasi, kad jungtinės operacijos padidins *Luminor* veiklos mastą ir sąnaudų efektyvumą.

Luminor skyriai Latvijoje ir Lietuvoje yra atsakingi už finansinių paslaugų teikimą vadovaujantis *Luminor* įgaliojimu ir kaip pranešama Estijos, Latvijos ir Lietuvos institucijoms.

Su veiklos vykdymu susijusiais tikslais skyriai gali sudaryti sutartis ir prisiimti įsipareigojimus *Luminor* vardu bei įgyti kitas teises ir vykdyti kitas prievolės, jei šiomis prievolėmis neprieštaraujama įstatymams arba Stebėtojų tarybos ir Valdybos nutarimams ar nurodymams.

Kasdienę skyrių veiklą prižiūri skyrių vadovas. Skyrių vadovus ir jų pavaduotojus skiria Stebėtojų taryba. Valdyba veikia kaip skyriaus ir skyriaus vadovo priežiūros organas. Valdyba peržiūri ir tvirtina skyriaus verslo planus, finansinius rezultatus ir veiklos rezultatus.

Patronuojamųjų įmonių valdymas

Nors didžiąją dalį produktų ir paslaugų siūlo *Luminor* ir jo skyriai Latvijoje ir Lietuvoje, *Luminor* taip pat turi ir už konkrečią veiklą atsakingų patronuojamųjų įmonių – finansinės nuomos, pensijų fondų valdymo ir sunkumų paveikto turto valdymo bendrovių. 2019 m. įgyvendinus vidaus restruktūrizavimą, *Luminor Bank AS* Estijoje tapo tiesioginiu visų Latvijoje ir Lietuvoje įsteigtų *Luminor* patronuojamųjų įmonių akcininku.

Luminor struktūra sukurta laikantis taisyklės, kad *Luminor* struktūra neturi būti trukdoma valdymo organų galimybei prižiūrėti ir veiksmingai valdyti riziką, su kuria susiduria *Luminor*, taip pat institucijų galimybei veiksmingai prižiūrėti *Luminor* veiklą. *Luminor* nedegia neaiškių ir be reikalo sudėtingų struktūrų, neturinčių aiškaus ekonominio pagrindo ar teisinio tikslo.

Be to, *Luminor* valdymo organai privalo užtikrinti, kad *Luminor* atitiktų visus priežiūrinius ataskaitų teikimo reikalavimus atskirai, iš dalies konsoliduotai ir konsoliduotai ir kad *Luminor* galėtų laiku pateikti visą su jo struktūra susijusią reikiamą informaciją. Valdymo organai taip pat privalo užtikrinti, kad visos *Luminor* patronuojamosios įmonės gautų pakankamai informacijos, kad galėtų įgyti aiškų supratimą apie *Luminor* bendruosius tikslus, strategijos kryptis ir rizikos profilį bei apie tai, koks yra kiekvienos patronuojamosios įmonės vaidmuo *Luminor* struktūros ir veiklos vykdymo atžvilgiu.

Kiekvienos patronuojamosios įmonės valdymo organai priklauso nuo tą patronuojamąją įmonę ir jos funkcijas reglamentuojančių įstatymų. Patronuojamosios įmonės generalinis direktorius arba Valdyba yra atsakingi už patronuojamosios įmonės akcininko valdymo organų sprendimų vykdymą. Patronuojamųjų įmonių valdymo organai atskaitingi patronuojamosios įmonės akcininko Valdybai dėl su verslo planų įgyvendinimu ir patronuojamosios įmonės pajamų ir sąnaudų biudžetu susijusių klausimų.

2019 m. toliau nurodytos *Luminor* patronuojamosios įmonės buvo likviduotos, sujungtos su kitu *Luminor* subjektu arba įsigytos trečiosios šalies: *Uus-Sadama 11 OÜ*, *Luminor Kindlustusmaakler OÜ*, *SIA Skanstes 12* ir *UAB Luminor būstas*.

ĮVAIROVĖS POLITIKA

Nuo pat pradžių *Luminor* laikosi įsipareigojimo kurti įvairialypę komandą, palaikyti nepriklausomą nuomonę ir skatinti svarbių iššūkių sprendimą. *Luminor* lygybės, nediskriminavimo ir įvairovės politikos deklaracijoje apibrėžiami šie *Luminor* principai:

- ◆ turi būti kuriama tokia aplinka, kurioje būtų pripažįstami ir vertinami visų komandos narių asmeniniai skirtumai ir indėlis ir kurioje būtų skatinama užtikrinti orumą ir pagarbą kiekvieno darbuotojo atžvilgiu;
- ◆ turi būti skatinama lygybė darbo vietoje, nes taip padedama palaikyti palankesnes bendradarbiavimo sąlygas ir kurti verslo vertę klientams, suinteresuotiesiems asmenims, darbuotojams ir visuomenei; tai apima vienodų atrankos kriterijų ir įdarbinimo sąlygų nustatymą, vienodų darbo užmokesčio už tokį patį darbą rėžių nustatymą ir pan.;
- ◆ negali būti toleruojama jokia diskriminacija ir turi būti imamasi priemonių darbuotojams apsaugoti nuo bet kokio pobūdžio diskriminacijos, t. y. bauginimo, patyčių, nepagrįsto kaltinimo, viktimizacijos, priekabiavimo ar seksualinio priekabiavimo darbo vietoje;
- ◆ visi su diskriminacija susidūrę asmenys turi būti skatinami išreikšti savo susirūpinimą, kad būtų galima imtis tinkamų taisomųjų priemonių.

Luminor žmonių ir kultūros padalinys yra nustatęs tam tikrą procesą, kuriuo reikia vadovautis siekiant įvertinti ir pagerinti tam tikrus įvairovės aspektus – kaip antai lyčių įvairovės, atstovavimo įvairioms geografinėms teritorijoms ir įgūdžių įvairovės – įdarbinant vadovus ir kitus darbuotojus. Kalbant apie vienodo atlyginimo už tokį patį darbą principą, yra nustatyti įvairioms pozicijoms taikytini darbo užmokesčio rėžiai, į kuriuos atsižvelgiama įdarbinimo procesų ir darbo užmokesčio peržiūros metu.

BENDROVĖS VERTYBĖS IR ELGESIO KODEKSAS

Vienas pagrindinių *Luminor* atitikties elementų – stipri verslo ir rizikos kultūra. *Luminor* svarbu, kad valdymo organų nariai ir darbuotojai suprastų, kokios yra *Luminor* vertybės, jų laikytųsi bei vadovautųsi etikos standartais bei atitikties ir rizikos valdymo principais. Nuo 2018 m. *Luminor* įdiegė Elgesio kodeksą, kuriame aprašomos vertybės bei elgsena, kurios yra tikimosi:

- ◆ Profesionalumas: laikomės įsipareigojimo vadovautis aukščiausiais standartais dėl asmenų elgesio, verslo sąžiningumo ir klientų aptarnavimo.
- ◆ Aiškumas: stengiamės išlaikyti paprastumą ir aiškumą, darome tai, ką sakome darysiantys, kalbame atvirai ir aiškiai.
- ◆ Optimizmas: įžvelgiame gerąsias žmonių savybes – kas pasakytina ir apie mūsų tikslus – ir tikime, kad visada galima siekti geresnių rezultatų.
- ◆ Smalsumas: visada domimės, kodėl yra taip, kaip yra, siekdami sužinoti daugiau apie tai, kad mus skatina, motyvuoja ir kas mums kelia nusivylimą.
- ◆ Bendradarbiavimas: aktyviai išskaidome organizacinę struktūrą ir padedame pasiekti puikių rezultatų.

2019 m. Elgesio kodeksas buvo iš dalies pakeistas, į jį integruojant Kovos su kyšininkavimu ir korupcija politiką, siekiant paremti *Luminor* ir jo darbuotojų pastangas spręsti su kyšininkavimu ir korupcija susijusias problemas.

Luminor siekia užtikrinti aukščiausius etikos ir profesinio elgesio standartus ir reikalauja, kad visi darbuotojai susipažintų su Elgesio kodekso principais ir laikytųsi jo nuostatų.

INTERESŲ KONFLIKTŲ VALDYMAS

Luminor sukūrė ir taiko vidaus taisykles interesų konfliktams visose veiklos srityse nustatyti, užkirsti jiems kelią ir juos valdyti pasitelkiant struktūrinius padalinius, funkcines sritis ir verslo procesus. 2019 m. priimta peržiūrėta Interesų konfliktų valdymo politika. Palaikydamas Interesų konfliktų valdymo politiką, *Luminor* įsipareigoja nuolat veikti sąžiningai ir profesionaliai ir dėti visas pastangas nustatyti klientams, darbuotojams, verslo partneriams ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims poveikį darančius interesų konfliktus, užkirsti jiems kelią ir juos deramai valdyti, siekiant užtikrinti, kad su visais suinteresuotaisiais asmenimis būtų elgiamasi teisingai. Atnaujintoje Interesų konfliktų valdymo politikoje pateikiamas nebaigtinis situacijų, kuriomis kyla arba gali kilti interesų konfliktų, sąrašas ir pateikiama būdų, kuriais galima tokias situacijas išspręsti. Kiekvienas *Luminor* darbuotojas privalo pripažinti interesų konfliktus ir jų vengti bei, jiems iškilus, apie juos pranešti.

Iš visų darbuotojų yra tikimasi, kad jie laikysis Interesų konfliktų valdymo politikoje nustatytų taisyklių. Be to, iš visų darbuotojų yra reguliariai reikalaujama, kad jie praneštų apie savo ekonominius interesus užpildydami Išorės veiklos deklaraciją.

Maža to, *Luminor* taip pat veikia Informavimo apie dovanas ir renginius procedūra, kuria aprašomi elgesio, kurio dera laikytis dovanojant ir priimant dovanas bei dalyvaujant arba siūlant dalyvauti renginiuose, principai. Pagrindinis principas yra tas, kad darbuotojai negali priimti arba siūlyti dovanų ar kvietimų į renginius, nepaisant jų vertės. Toks elgesys gali būti laikomas netinkamu ar abejotinu etikos požiūriu, gali turėti įtakos gavėjui, šiam vykdant savo pareigas, arba gali kelti riziką *Luminor Bank AS* reputacijai. Pateikiama konkrečių pavyzdžių, siekiant padėti darbuotojams nuspręsti dėl dovanų ir kvietimų į renginius tinkamumo ir įvairių situacijų sprendimo būdų.

AUDITORIAI

Nuo 2018 m. *Luminor Bank AS* auditą vykdo *AS PricewaterhouseCoopers*. Vyriausiasis audito partneris yra Ago Vilu. *Luminor Bank AS* laikosi auditoriaus rotacijos reikalavimo.

Be teisės aktų nustatyto audito, *Luminor Bank AS* auditorius teikė papildomas paslaugas, kurių reikalaujama pagal Estijos, Latvijos ir Lietuvos teisės aktus, bei kitas užtikrinimo paslaugas, kurias yra leidžiama teikti pagal Estijos Respublikos auditorių veiklos įstatymą.

KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS

UŽ 2019 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

KONSOLIDUOTOJI BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA UŽ 2019 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

tūkst. EUR	Pastabos	2019 m.	2018 m.
Palūkanų pajamos, apskaičiuotos taikant efektyvios palūkanų normos metodą	6	244 765	236 169
Kitos panašios pajamos	6	56 912	62 031
Palūkanų ir panašios sąnaudos	6	-57 510	-38 791
Grynosios palūkanų pajamos	6	244 167	259 409
Paslaugų ir komisinių pajamos	7	105 827	109 578
Paslaugų ir komisinių sąnaudos	7	-28 441	-25 817
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	7	77 386	83 761
Grynasis pelnas dėl finansinio turto ir įsipareigojimų, priskirtų prie vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais		852	-659
Grynasis pelnas dėl skolos vertybinių popierių, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais		5 315	0
Grynasis pelnas dėl prekybos laikomo finansinio turto ir įsipareigojimų		5 683	5 048
Grynasis pelnas dėl išvestinių finansinių priemonių		10 736	10 403
Grynasis pelnas dėl operacijų užsienio valiuta		11 344	14 238
Dividendų pajamos		90	89
Kitos veiklos pajamos	11	17 749	4 531
Grynosios kitos veiklos pajamos		51 769	33 650
Atlyginimai ir kitos su darbuotojais susijusios sąnaudos	8	-111 296	-111 292
Kitos administracinės sąnaudos	9	-147 460	-103 844
Ilgalaikio materialiojo turto ir nematerialiojo turto nusidėvėjimas ir vertės sumažėjimas	20, 21	-13 177	-8 760
Kitos veiklos sąnaudos	10	-17 889	-13 372
Veiklos sąnaudų iš viso		-289 822	-237 268
Asocijuotosios įmonės pelno dalis	19	1 066	860
Grynasis paskolų klientams vertės sumažėjimas (-) / vertės sumažėjimo atstatymas	15	-24 015	6 313
Kitos nepagrindinės veiklos sąnaudos		-1 289	-7 134
Pelnas prieš apmokestinimą		59 262	139 591
Mokesčių sąnaudos	26	-5 265	-16 144
Grynasis pelnas už laikotarpį		53 997	123 447

Straipsniai, kurie bus perklasifikuoti į pelną arba nuostolius			
Skolos vertybinių popierių, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, tikrosios vertės pasikeitimas		0	-4
Straipsnių, kurie bus perklasifikuoti į pelną arba nuostolius, iš viso		0	-4
Straipsniai, kurie nebus perklasifikuoti į pelną arba nuostolius			
Nuosavybės vertybinių popierių, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, tikrosios vertės pasikeitimas		-55	1 515
Pelno mokestis, tiesiogiai įtrauktas į kitas bendrąsias pajamas	26	0	85
Straipsnių, kurie nebus perklasifikuoti į pelną arba nuostolius, iš viso		-55	1 600
Ataskaitinio laikotarpio kitų bendrųjų pajamų iš viso		-55	1 596
Ataskaitinio laikotarpio bendrųjų pajamų iš viso		53 942	125 043

Apskaitos principai ir aiškinamojo rašto pastabos, pateikti 30–148 puslapiuose, yra neatskiriama konsoliduotųjų finansinių ataskaitų dalis.

2019 M. GRUODŽIO 31 D. KONSOLIDUOTOJI FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA

tūkst. EUR	Pastabos	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Turtas			
Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	12	2 924 019	3 293 090
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	13	141 645	185 346
Paskolos klientams	15	10 222 547	11 472 138
Prekybai laikomas finansinis turtas	32	3 021	1 006
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais	16, 32	227 896	143 758
Išvestinės finansinės priemonės	14	59 217	44 352
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis	32	140	8 872
Investicijos į asocijuotąsias įmones	19	5 639	6 256
Nematerialusis turtas	20	8 199	7 414
Ilgalaikis materialusis turtas ir naudojimo teise valdomas turtas	21	67 472	16 383
Investicinis turtas	22	2 427	23 970
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio turtas		0	886
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	26	3 031	908
Kitas turtas	17	73 340	76 132
Ilgalaikis turtas ir perleidžiamos grupės, skirti parduoti	18	71	25 347
Turto iš viso		13 738 664	15 305 858
Įsipareigojimai			
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	23	980 692	3 939 396
Klientų indėliai	24	10 235 443	9 069 885
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	25	651 716	351 235
Išvestinės finansinės priemonės	14	58 304	41 255
Mokesčių įsipareigojimai		3 845	8 850
Nuomos įsipareigojimai	21	57 051	0
Kiti finansiniai įsipareigojimai	27	45 303	27 914
Kiti įsipareigojimai	28	69 793	64 308
Atidėjiniai	29	4 248	5 914
Įsipareigojimų iš viso		12 106 395	13 508 757
Nuosavas kapitalas			
Išleistas kapitalas	30	34 912	34 912
Akcijų priedai	30	1 412 243	1 628 274
Nepaskirstytasis pelnas		183 916	129 455
Kiti rezervai		1 198	4 460
Nuosavo kapitalo, tenkančio Banko akcininkams, iš viso		1 632 269	1 797 101
Įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo iš viso		13 738 664	15 305 858

Apskaitos principai ir aiškinamojo rašto pastabos, pateikti 30–148 puslapiuose, yra neatskiriama konsoliduotųjų finansinių ataskaitų dalis.

KONSOLIDUOTOJI NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA UŽ 2019 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

tūkst. EUR	Akcinis kapitalas	Akcijų priedai	Kiti rezervai	Nepaskirstytasis pelnas	Nuosavo kapitalo iš viso
Perskaičiuotas nuosavas kapitalas 2018 m. sausio 1 d. (1 pastaba „Susijungimo apskaita“)	34 912	1 628 274	4 125	4 747	1 672 058
Grynasis pelnas (nuostoliai) už laikotarpį	0	0	0	123 447	123 447
Kitos bendrosios pajamos	0	0	1 596	0	1 596
Ataskaitinio laikotarpio bendrųjų pajamų iš viso	0	0	1 596	123 447	125 043
Pervedimai į privalomąjį rezervą	0	0	373	-373	0
Kitų rezervų pasikeitimai	0	0	-1 634	1 634	0
Nuosavo kapitalo iš viso 2018 m. gruodžio 31 d.	34 912	1 628 274	4 460	129 455	1 797 101
Nuosavo kapitalo iš viso 2018 m. gruodžio 31 d.	34 912	1 628 274	4 460	129 455	1 797 101
16-ojo TFAS taikymas (3 pastaba)	0	0	0	-2 514	-2 514
Perskaičiuotas nuosavas kapitalas 2019 m. sausio 1 d.	34 912	1 628 274	4 460	126 941	1 794 587
Grynasis pelnas (nuostoliai) už laikotarpį	0	0	0	53 997	53 997
Kitos bendrosios pajamos	0	0	-55	0	-55
Ataskaitinio laikotarpio bendrųjų pajamų iš viso	0	0	-55	53 997	53 942
Pervedimai iš kitų bendrųjų pajamų rezervo į nepaskirstytąjį pelną	0	0	-3 194	3 194	0
Akcinio kapitalo didinimas*	216 031	-216 031	0	0	0
Akcinio kapitalo mažinimas*	-216 031	0	0	0	-216 031
Pervedimai į privalomąjį rezervą	0	0	274	-274	0
Kita	0	0	-287	58	-229
Nuosavo kapitalo iš viso 2019 m. gruodžio 31 d.	34 912	1 412 243	1 198	183 916	1 632 269

*žr. 30 pastabą „Išleistas kapitalas“.

Apskaitos principai ir aiškinamojo rašto pastabos, pateikti 30–148 puslapiuose, yra neatskiriama konsoliduotųjų finansinių ataskaitų dalis.

KONSOLIDUOTOJI PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA UŽ 2019 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

tūkst. EUR	Pastabos	2019 m.	2018 m.
Pagrindinės veiklos pinigų srautai			
Pelnas prieš apmokestinimą		59 262	139 591
Koregavimai:			
-Grynieji paskolų klientams vertės sumažėjimo (nuostoliai) / vertės sumažėjimo atstatymas	15	24 015	-6 313
-Dividendų pajamos		-90	-89
-Asocijuotosios įmonės pelno dalis	19	-1 066	-860
-Asocijuotųjų įmonių vertės sumažėjimas	19	20	70
-(Pelnas) nuostoliai dėl užsienio valiutos perskaičiavimo		-428	232
-Nusidėvėjimas, amortizacija ir vertės sumažėjimas		13 177	8 760
-Pelnas / nuostoliai dėl ilgalaikio materialiojo turto pardavimo	11	-624	220
-Pelnas / nuostoliai dėl investicinio turto pardavimo	11	-959	-702
-Pelnas dėl patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių pardavimo	11	-8 962	0
-Investicinio turto tikrosios vertės koregavimas	22	1 653	3 722
-Kiti koregavimai		1 289	7 464
-Palūkanų pajamos	6	-301 677	-298 200
-Palūkanų sąnaudos	6	57 510	38 791
Pagrindinės veiklos pinigų srautai prieš turto / įsipareigojimų iš pagrindinės veiklos pasikeitimą		-156 880	-107 314
Turto / įsipareigojimų iš pagrindinės veiklos pasikeitimas			
Paskolų klientams padidėjimas (-) / sumažėjimas (+)	15	1 258 980	158 053
Kito turto padidėjimas (-) / sumažėjimas (+)	17	-56 491	215 715
Klientų indėlių padidėjimas (+) / sumažėjimas (-)		-1 796 273	-610 328
Įsipareigojimų padidėjimas (+) / sumažėjimas (-)	27, 28	47 313	10 349
Gautos palūkanos		314 015	306 471
Sumokėtos palūkanos		-61 775	-36 085
Sumokėtas pelno mokestis	26	-11 507	-14 167
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai		-305 718	30 008
Investicinės veiklos pinigų srautai			
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	20, 21	-9 385	-8 938
Investicinio turto įsigijimas		0	-204
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto pardavimo pajamos		5 160	1 424
Investicinio turto pardavimo pajamos		30 138	23 059
Gauti dividendai		1 754	89

Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai		27 667	15 430
Finansinės veiklos pinigų srautai			
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	25	298 809	284 326
Apsidraudimo veiklos pinigų srautai		8	0
Pagrindinės nuomos sumos mokėjimai	21	-5 965	0
Išmokėjimas akcininkui	30	-216 031	0
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		76 821	284 326
Grynasis pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)		-358 130	222 450
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	12, 13	3 310 517	3 088 299
Užsienio valiutos perskaičiavimo įtaka pinigams ir pinigų ekvivalentams		428	-232
Grynasis pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)		-358 130	222 450
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	12, 13	2 952 815	3 310 517
Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro:			
Pinigai kasoje	12	140 518	178 440
Neapribota einamoji sąskaita centriniame banke	12	2 670 701	2 986 626
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų pagal pareikalavimą arba kurių pradinis grąžinimo terminas yra trys mėnesiai arba mažiau	13	141 596	145 451
Iš viso		2 952 815	3 310 517

Apskaitos principai ir aiškinamojo rašto pastabos, pateikti 30–148 puslapiuose, yra neatskiriama konsoliduotųjų finansinių ataskaitų dalis.

KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. PAGRINDINIAI APSKAITOS POLITIKOS PRINCIPAI

BENDROJI INFORMACIJA

Luminor Bank AS (toliau – Bankas arba Grupė) yra vietos kredito įstaiga, kurios patrunuojančioji bendrovė yra *Luminor Holding AS*, kurios pagrindinė kontroliuojanti šalis yra *BCP VII*, investicinis fondas, valdomas *Blackstone Group Inc.* susijusios įmonės. Kiti *Luminor Holding AS* akcininkai *Nordea Bank Abp* ir *DNB BANK ASA* laikomi Grupei reikšmingą įtaką turinčiais ūkio subjektais. *Luminor Banko* buveinės adresas: Liivalaia 45, 10145, Talinas, Estijos Respublika.

2019 m. gegužės 14 d. įkurta nauja bendrovė *Luminor Holding AS*, kuri 2019 m. rugsėjo 23 d. tapo *Luminor Bank AS* naująja patrunuojančiąja bendrove. Iki 2019 m. rugsėjo 23 d. patrunuojančiąja bendrove buvo *Luminor Group AB*.

2019 m. sausio 2 d. *Luminor Bank AS* įvykdė tarpvalstybinį susijungimą ir tęsia veiklą visose Baltijos šalyse per Estijoje įregistruotą banką *Luminor Bank AS* su skyriais Latvijoje ir Lietuvoje. Apskaitos tvarka aprašyta toliau pateiktoje pastraipoje „Susijungimo apskaita“.

2019 m. rugsėjo 30 d. privataus kapitalo fondus valdančios bendrovės *Blackstone* vadovaujamas investuotojų konsorciumas įsigijo *Luminor Holding AS* (*Luminor Bank AS* savininko) 60,1 proc. kontrolinį akcijų paketą. *Luminor Bank AS* ankstesnieji savininkai *Nordea Bank Abp* (*Nordea*) ir *DNB BANK ASA* (*DNB*) išlaiko atitinkamai po 19,95 proc. Banko akcijų.

Šiame metiniame pranešime Banku (arba *Luminor Bank AS*) vadinamas *Luminor Bank AS*. Grupė apima *Luminor Bank AS* ir jo patrunuojamųjų įmonių konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

2019 m. gruodžio 31 d. *Luminor Bank AS* tiesiogiai arba netiesiogiai priklausė šių patrunuojamųjų įmonių kontrolinis akcijų paketas (100 proc.):

Registracijos šalis	Registracijos šalis	Registracijos šalis
Estijos Respublika:	Latvijos Respublika:	Lietuvos Respublika:
◆ <i>Luminor Liising AS</i>	◆ <i>Luminor Asset Management IPAS</i>	◆ <i>Industrius UAB</i>
◆ <i>Luminor Pensions Estonia AS</i>	◆ <i>Luminor Finance SIA</i>	◆ <i>Intractus UAB</i>
◆ <i>Promano Estonia OÜ</i>	◆ <i>Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS</i>	◆ <i>Promano Lit UAB</i>
	◆ <i>Luminor Līzings SIA</i>	◆ <i>Recurso UAB</i>
	◆ <i>Luminor Līzings Latvija SIA</i>	◆ <i>Luminor Investiciju Valdymas UAB</i>
	◆ <i>Promano Lat SIA</i>	◆ <i>Luminor Lizingas UAB</i>
	◆ <i>Realm SIA</i>	◆ <i>Gēlužės projektai UAB</i> (likviduojama)
	◆ <i>Salvus SIA</i>	
	◆ <i>Salvus 2 SIA</i>	
	◆ <i>Salvus 3 SIA</i>	
	◆ <i>Salvus 4 SIA</i>	
	◆ <i>Salvus 6 SIA</i>	
	◆ <i>Trioleta SIA</i>	
	◆ <i>Baltic Īpašums SIA</i>	

2019 m. gruodžio 31 d. *Luminor Bank AS* priklausė šių asocijuotųjų įmonių akcijų dalis (25 proc.):

- ◆ *ALD Automotive AS*
- ◆ *ALD Automotive SIA*
- ◆ *ALD Automotive UAB*
- ◆ *SIA Kredītinformācijas Birojs.*

Šias konsoliduotąsias finansines ataskaitas už 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus patvirtino Valdyba ir 2020 m. kovo 31 d. turi patvirtinti akcininkai. Akcininkai turi teisę nepatvirtinti Valdybos parengtų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų bei reikalauti

parengti naujas konsoliduotąsias finansines ataskaitas. Nei Banko akcininkai, nei kiti asmenys negali koreguoti šių finansinių ataskaitų po jų paskelbimo.

FINANSINIŲ ATASKAITŲ RENGIMO PAGRINDAS

Banko finansinės ataskaitos ir Grupės konsoliduotosios finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (toliau – TFAS), patvirtintais taikyti Europos Sąjungoje. Konsoliduotosios finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis įsigijimo savikainos samprata, išskyrus finansines priemones, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais ir vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis.

Toliau pateikiami pagrindiniai apskaitos politikos principai, kuriais vadovaujantis parengtos šios konsoliduotos finansinės ataskaitos. Išskyrus apskaitos politikos pakeitimus, atliktus pradėjus taikyti 16-ąjį TFAS nuo 2019 m. sausio 1 d., šie apskaitos principai buvo nuosekliai taikomi visiems pateiktiems laikotarpiams, jeigu nenurodyta kitaip.

Kai konsoliduotųjų finansinių ataskaitų straipsnių pateikimas arba klasifikavimas pakeičiamas, palyginamosios praėjusio laikotarpio sumos taip pat perklasifikuojamos, jei konkretus apskaitos politikos principas nenumato kitaip.

Banko funkcinė ir finansinių ataskaitų valiuta yra euras ir jeigu nenurodyta kitaip, visos sumos pateikiamos tūkstančiais EUR.

Tam tikri nauji TFAS, esamų standartų pataisos ir aiškinimai buvo paskelbti šių finansinių ataskaitų sudarymo metu ir juos privaloma taikyti Banko apskaitos laikotarpiams, prasidedantiems 2020 m. sausio 1 d. arba vėliau. Šių standartų apžvalga ir Banko vadovybės įvertinimas dėl galimo naujų standartų ir aiškinimų taikymo poveikio pateikti aiškinamojo rašto 3 pastaboje.

Banko ir jo patronuojamųjų įmonių atskirosiose finansinėse ataskaitose apskaitoma savikaina, atėmus vertės sumažėjimą, o kiti apskaitos politikos principai yra tokie patys, kokie taikomi konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose.

SUSIJUNGIMO APSKAITA

2019 m. sausio 2 d. *Luminor* įvykdė tarpvalstybinį susijungimą ir tęsia veiklą visose Baltijos šalyse per Estijoje įregistruotą banką su skyriais Latvijoje ir Lietuvoje. Užbaigus susijungimą, visas *Luminor Bank AS* (Latvija) ir *Luminor Bank AB* (Lietuva) turtas, teisės ir įsipareigojimai buvo perduoti *Luminor Bank AS* Estijoje. Bankas tęsia veiklą Latvijoje ir Lietuvoje per šiose šalyse įsteigtus skyrius.

TFAS nenurodomas apskaitos metodas verslo jungimams tarp bendro pavaldumo įmonių. Vadovaudamasi 8-uoju TAS vadovybė nusprendė susijungimą apskaitoje registruoti taikant balansinių verčių metodą. Taikant šį metodą finansinės ataskaitos pateikiamos taip, tarsi įmonės būtų buvusios susijungusios nuo anksčiausio pateikto laikotarpio pradžios (arba nuo dienos, kurią įmonės tapo bendro pavaldumo įmonėmis, jei ši diena yra vėlesnė). Bankų turtas ir įsipareigojimai, perduoti vykdant sandorį tarp bendro pavaldumo įmonių, pripažįstami jų balansinėmis vertėmis, t. y. jų balansinėmis vertėmis, nurodytomis aukščiausio konsolidavimo lygmens finansinėse ataskaitose (t. y. *Luminor Group AB* (grupė)). Taikant balansinių verčių apskaitos metodą prestižas nesusidaro. Skirtumas tarp sumokėto atlygio ir įsigytosios įmonės turto bei įsipareigojimų bendros balansinės vertės (sandorio dieną) apskaitomas nuosavo kapitalo dalyje.

2019 m. sausio 2 d. užbaigus susijungimą, visas *Luminor Bank AS*, *Luminor Bank AS* skyriaus Latvijoje ir *Luminor Bank AB* skyriaus Lietuvoje turtas ir įsipareigojimai buvo sujungti retrospektyviai. Dėl šios priežasties 2018 m. palyginamieji duomenys šiose *Luminor Bank AS* konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose taip pat apima *Luminor Bank AS* skyriaus Latvijoje ir *Luminor Bank AB* skyriaus Lietuvoje finansinius rezultatus pagal pirmiau pateiktą apskaitos politiką.

KONSOLIDAVIMO PRINCIPAI

Patronuojamosios įmonės – tai ūkio subjektai, į kuriuos investuojama, įskaitant struktūrizuotas įmones, kuriuos Grupė kontroliuoja, nes Grupė (i) turi galią vadovauti svarbiai ūkio subjektų, į kuriuos investuojama, veiklai; (ii) gali arba turi teisę gauti kintamą grąžą iš savo ryšio su ūkio subjektais, į kuriuos investuojama; ir (iii) gali naudotis savo galia valdyti ūkio subjektus, į kuriuos investuojama, kad paveiktų savo grąžos dydį. Vertinant, ar Grupė turi galią valdyti kitą ūkio subjektą, atsižvelgiama į turimas reikšmingas teises, įskaitant reikšmingas potencialias balsavimo teises, ir į jų poveikį. Kad teisė būtų reikšminga, jos turėtojas privalo turėti praktinę galimybę ta teise naudotis, kai reikia priimti sprendimus dėl vadovavimo svarbiai ūkio subjekto, į kurį investuojama, veiklai. Grupė turi galią valdyti ūkio subjektą, į kurį investuojama, net kai Grupei priklauso mažiau nei balsavimo teisių ūkio subjekte, į kurį investuojama, dauguma. Tokiu atveju, Grupė vertindama, ar ji turi *de facto* galią valdyti ūkio subjektą, į kurį investuojama, Grupė įvertina turimos balsavimo teisių dalies dydį, palyginti su kitų balsavimo teisių turėtojų turimomis balsavimo teisėmis ir jų pasiskirstymu. Kitų investuotojų apsaugos teisės tokios, kurios būna susijusios su esminiais ūkio subjekto, į kurį investuojama, veiklos pakeitimais arba būna taikomos išimtinėmis aplinkybėmis, neužkertant kelio Grupei kontroliuoti ūkio subjekto, į kurį

investuojama. Patronuojamosios įmonės konsoliduojamos nuo tos datos, kai Grupė įgyja šių įmonių kontrolę ir nebekonsoliduojamos nuo tos datos, kai ši kontrolė prarandama.

Patronuojamųjų įmonių (išskyrus įmones, įsigytas iš bendrai kontroliuojamų šalių) įsigijimo apskaitai taikomas įsigijimo metodas. Verslo sujungimo būdu įsigytas identifikuojamas turtas ir prisiimti įsipareigojimai bei neapibrėžtieji įsipareigojimai įvertinami tikrosiomis vertėmis įsigijimo dieną, neatsižvelgiant į bet kurios nekontroliuojamos dalies dydį.

Grupė įvertina nekontroliuojamą dalį, kuri atspindi dabartinės nuosavybės dalį ir suteikia teisę jos turėtojai į proporcingą grynojo turto dalį likvidavimo atveju pagal kiekvieną sandorį: (a) tikrąja verte arba (b) proporcinga įsigytosios įmonės grynojo turto dalimi, tenkančia nekontroliuojamai daliai. Nekontroliuojamos dalys, kurios nėra dabartinės nuosavybės dalys, vertinamos tikrąja verte.

Prestižas apskaičiuojamas atimant įsigytosios įmonės grynojo turto vertę iš bendros sumos, susidedančios iš įsigytajai įmonei pervedamo atlygio, įsigytosios įmonės nekontroliuojamos dalies ir nuosavybės dalies įsigytojoje įmonėje tikrosios vertės, buvusios prieš pat įsigijimo datą. Bet kokia neigiama suma (neigiamas prestižas) pripažįstama pelnu arba nuostoliais po to, kai vadovybė pakartotinai įvertina, ar ji nustatė visą įsigytą turtą ir visus prisiimtus įsipareigojimus ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus ir peržiūri atlikto vertinimo tinkamumą.

Įsigytajai įmonei pervedamas atlygis vertinamas perduoto turto, išleistų nuosavybės priemonių, patirtų ar perimtų įsipareigojimų tikrąja verte, įskaitant turto ar įsipareigojimų, atsiradusių dėl neapibrėžtojo atlygio susitarimų, tikrąją vertę, tačiau neatsižvelgiant į su įsigijimu susijusias sąnaudas, tokias kaip konsultacijų, teisinės, vertinimo ir panašių profesinių paslaugų sąnaudas. Sandorio sąnaudos, patirtos išleidžiant nuosavybės priemones, atimamos iš akcininkų nuosavybės sumos; sandorio sąnaudos, patirtos išleidžiant skolos priemones, atimamos iš jų balansinės vertės ir visos kitos su įsigijimu susijusios sandorio sąnaudos pripažįstamos sąnaudomis.

Sandoriai tarp Grupės įmonių, likučiai bei nerealizuotas pelnas iš sandorių tarp Grupės įmonių yra eliminuojami; nerealizuoti nuostoliai taip pat eliminuojami, išskyrus tuos atvejus, kai savikaina negali būti atgauta. Bankas ir visos jos patronuojamosios įmonės taiko vienodus apskaitos politikos principus, kurie atitinka Grupės taikomus apskaitos politikos principus.

Asocijuotosios įmonės. Asocijuotoji įmonė – tai ūkio subjektas, kuriam Grupė daro reikšmingą įtaką (tiesiogiai ar netiesiogiai), tačiau jo nekontroliuoja. Paprastai reikšminga įtaka užtikrinama turint nuo 20 proc. iki 50 proc. akcijų, turinčių balsavimo teisę. Investicijos į asocijuotąsias įmones apskaitomos taikant nuosavybės metodą ir pradžioje pripažįstamos savikaina. Asocijuotųjų įmonių balansinė vertė apima prestižą, nustatytą įsigijimo metu, atėmus sukaupus kredito nuostolius, jei tokių yra. Iš asocijuotųjų įmonių gauti dividendai mažina investicijos į asocijuotąsias įmones balansinę vertę. Kiti po įsigijimo datos įvykę Grupės grynojo turto asocijuotoje įmonėje dalies pasikeitimai pripažįstami tokia tvarka: (i) Grupei priklausanti asocijuotųjų įmonių pelno arba nuostolių dalis pripažįstama konsoliduotu pelnu arba nuostoliais už tuos pačius metus kaip ir asocijuotųjų įmonių rezultato dalis; (ii) Grupei priklausanti kitų bendrųjų pajamų dalis pripažįstama kitomis bendrosiomis pajamomis ir pateikiama atskirai; (iii) visi kiti Grupės grynojo turto balansinės vertės asocijuotosiose įmonėse dalies pasikeitimai pripažįstami pelnu arba nuostoliais asocijuotųjų įmonių rezultato dalyje. Jeigu Grupės nuostolių dalis asocijuotojoje įmonėje yra lygi arba viršija jai priklausančią dalį asocijuotojoje įmonėje, įskaitant bet kokias kitas negarantuotas gautinas sumas, Grupė nebepripažįsta savo vėlesnių nuostolių dalies, išskyrus tuos atvejus, kai Grupė prisiėmė įsipareigojimus arba atliko mokėjimus asocijuotosios įmonės vardu.

Nerealizuotas pelnas iš sandorių tarp Grupės ir jos asocijuotųjų įmonių yra eliminuojamas tokiu dydžiu, kuris lygus Grupei priklausančiai daliai asocijuotosiose įmonėse; nerealizuoti nuostoliai taip pat eliminuojami, nebent po sandorio galima įrodyti, jog perleisto turto vertė sumažėjo.

Patronuojamųjų, asocijuotųjų arba bendrųjų įmonių perleidimas. Kai Grupė praranda kontrolę arba reikšmingą įtaką, bet kuri likusi nuosavybės dalis ūkio subjekte yra iš naujo įvertinama tikrąja verte, o balansinės vertės pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais. Tikroji vertė – tai pirminė balansinė vertė, kuri naudojama vėliau apskaitant likusią nuosavybės dalį kaip asocijuotąją įmonę, bendrąją įmonę ar finansinį turtą. Be to, visos su šiuo ūkio subjektu susijusios kitose bendrosiose pajamose anksčiau pripažintos sumos apskaitomos taip, tarytum Grupė būtų tiesiogiai perleidusi susijusį turtą ar įsipareigojimus. Tai gali reikšti, kad kitose bendrosiose pajamose anksčiau pripažintos sumos yra perkeliama į pelną arba nuostolius.

Jeigu nuosavybės dalis asocijuotoje įmonėje sumažėja, tačiau reikšminga įtaka neprarandama, tuomet tik proporcinga anksčiau pripažintų sumų kitose bendrosiose pajamose dalis, jei reikia, yra perklasifikuojama į pelną arba nuostolius.

FINANSINIŲ ATASKAITŲ SUDARYMO VALIUTA

Sumos kiekvienos Grupės įmonės finansinėse ataskaitose pateiktos naudojant pagrindinės ekonominės aplinkos, kurioje ūkio subjektas vykdo veiklą, valiutą („funkcinė valiuta“). Konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose sumos pateiktos eurai, kuri yra Banko ir jo patronuojamųjų įmonių funkcinė ir pateikimo valiuta.

Visas piniginis turtas ir piniginiai įsipareigojimai, išreikšti užsienio valiutomis, perskaičiuojami į eurus (EUR) pagal ataskaitinio laikotarpio pabaigoje galiojusį oficialų ECB nustatytą užsienio valiutos keitimo kursą. Pelnas arba nuostoliai, atsiradę dėl šio perskaičiavimo, įtraukiami į laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitą. Savikaina apskaityti nepiniginiai straipsniai perskaičiuojami pagal sandorio dieną galiojusį užsienio valiutos keitimo kursą, o tikrąją vertę vertinamas turtas perskaičiuojamas pagal tikrosios vertės nustatymo dieną galiojusį užsienio valiutos keitimo kursą.

Sandoriai užsienio valiuta apskaitomi naudojant sandorio dienos valiutos keitimo kursą. Valiutos keitimo kurso skirtumai, susidarantys vykdant atsiskaitymus, susijusius su sandoriais užsienio valiuta, įtraukiami į pelno (nuostolių) ataskaitą operacijos vykdymo metu, naudojant tuo metu galiojantį keitimo kursą.

PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS

Palūkanų pajamos ir sąnaudos

Palūkanų pajamos ir sąnaudos pripažįstamos visoms skolos priemonėms kaupimo principu, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą. Pagal šį metodą į ateinančių laikotarpių palūkanų pajamas ar sąnaudas įtraukiami visi sutarties šalių sumokėti arba iš jų gauti mokesčiai, kurie yra sudėtinė efektyvios palūkanų normos, sandorio sąnaudų ir kitų premijų ar diskontų dalis.

Į efektyvią palūkanų normą įtraukiami sutarties sudarymo mokesčiai, gauti iš ar sumokėti Banko, susiję su finansinio turto sukūrimu ar įsigijimu arba finansinės priemonės išleidimu, pavyzdžiui, mokesčiai už kreditingumo įvertinimą, garantijų ar užtikrinimo priemonių įvertinimą ir įregistravimą, derybas dėl priemonės sąlygų ir sandorio dokumentų tvarkymą. Grupės gauti mokesčiai už įsipareigojimus suteikti paskolas rinkos palūkanų normomis yra sudėtinė efektyvios palūkanų normos dalis, jei tikėtina, kad Grupė sudarys skolinimo susitarimą ir nesitikiama, kad paskola artimiausiu metu po jos suteikimo bus parduota. Grupė įsipareigojimų suteikti paskolas nepriskiria finansiniams įsipareigojimams, vertinamiems tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

Nusipirktam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansiniam turtui taikoma efektyvi palūkanų norma yra norma, kuri diskontuoja tikėtinus pinigų srautus (įskaitant pirminius tikėtinus kredito nuostolius) iki tikrosios vertės pirminio pripažinimo metu (paprastai tai atspindi pirkimo kainą). Dėl šios priežasties efektyvi palūkanų norma atspindi koregavimą dėl kredito rizikos.

Palūkanų pajamos apskaičiuojamos balansinei finansinio turto vertei taikant efektyvią palūkanų normą, išskyrus (i) finansinį turtą, kurio vertė dėl kredito rizikos yra sumažėjusi (3 lygis), ir kurio palūkanų pajamos apskaičiuojamos taikant efektyvią palūkanų normą jo amortizuotai savikainai, atėmus atidėjinį tikėtiniams kredito nuostoliams (TKN) ir (ii) nusipirtą arba suteiktą dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansinį turtą, kurio pirminė dėl kredito rizikos pakoreguota efektyvi palūkanų norma taikoma amortizuotai savikainai.

Paslaugų ir komisinių pajamos

Paslaugų mokesčiai ir komisiniai pripažįstami taikant tiesiogiai proporcingą metodą per paslaugų teikimo laikotarpį, kuomet klientas tuo pačiu metu gauna ir sunaudoja Grupės veiklos teikiamą naudą. Šios pajamos apima mokesčius už sąskaitų tvarkymą, sąskaitų aptarnavimo mokesčius, sąskaitų abonentinus („krepšelio“) mokesčius, portfelio ir kitus turto valdymo, konsultavimo ir paslaugų mokesčius, turto valdymo ir finansinio planavimo paslaugas arba mokesčius už paskolų aptarnavimą trečiųjų šalių vardu (išskyrus tuos, kuriems taikoma efektyvi palūkanų norma). Kintamieji mokesčiai pripažįstami tik ta suma, kiek vadovybė nustato, kad yra labai tikėtina, jog nebus reikšmingo atšaukimo.

Kitos paslaugų ir komisinių pajamos pripažįstamos tam tikru laiko momentu, kai Grupė įvykdo savo veiklos įsipareigojimą, paprastai tuomet, kai įvykdomas pagrindinis sandoris. Gautos arba gautinos paslaugų arba komisinių pajamos apima sandorio kainą už paslaugas, kurios apibrėžiamos kaip atskiri veiklos įsipareigojimai. Tokias pajamas sudaro mokesčiai už užsienio valiutos pirkimą ar pardavimą kliento vardu, mokesčiai už mokėjimo operacijų vykdymą, už atsiskaitymą grynaisiais pinigais, grynujų pinigų surinkimą arba išmokėjimą, taip pat ir komisiniai.

Paslaugų ir komisinių sąnaudos

Paslaugų ir komisinių sąnaudos pripažįstamos tuomet, kai paslauga yra gauta ir kai įsipareigojimas yra priimtas.

Veiklos pajamos

Veiklos pajamos pripažįstamos vadovaujantis kaupimo principu.

Veiklos sąnaudos

Veiklos sąnaudos pripažįstamos vadovaujantis kaupimo principu.

Dividendų pajamos

Dividendai pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje, kai:

- (a) nustatoma ūkio subjekto teisė gauti dividendų mokėjimą;
- (b) tikėtina, kad ūkio subjektas iš dividendų gaus ekonominės naudos; ir
- (c) dividendų suma gali būti patikimai įvertinta.

UŽSIENIO VALIUTOS PERSKAIČIAVIMAS

Sandoriai užsienio valiuta apskaitoje registruojami eurai, taikant faktinius valiutos keitimo kursus, nustatytus ECB sandorio dieną. Piniginis turtas ir įsipareigojimai, išreikšti užsienio valiutomis, perskaičiuojami į eurus taikant laikotarpio pabaigoje galiojantį valiutos keitimo kursą. Bet koks pelnas arba nuostoliai, atsirandantys dėl valiutų keitimo kursų pokyčio, įvykusio po sandorio datos, pateikiami bendrųjų pajamų ataskaitoje kaip pelnas arba nuostoliai dėl operacijų užsienio valiuta.

Pagrindiniai valiutų keitimo kursai (euras ir vienas užsienio valiutos vienetas), nustatyti ECB ir taikyti rengiant Grupės ir Banko balansus, buvo tokie:

Finansinių ataskaitų sudarymo data	NOK	USD
2019 m. gruodžio 31 d.	9,8638	1,1234
2018 m. gruodžio 31 d.	9,9483	1,1450

PELNO MOKESTIS

Estija

Vadovaujantis Pelno mokesčio įstatymu, Estijoje įmonių uždirbtas metinis pelnas nėra apmokestinamas, todėl nesusidaro laikinųjų skirtumų tarp turto ir įsipareigojimų mokesčių bazės ir jų balansinių verčių ir nesusidaro atidėtojo pelno mokesčio turto ar įsipareigojimų. Apmokestinamas ne grynas pelnas, o nepaskirstytojo pelno paskirstymas, mokestį taikant sumai, kuri išmokama kaip gryniesi dividendai. Pelno mokestis, susidarantis dėl dividendų mokėjimo, apskaitomas kaip sąnaudos tuo laikotarpiu, kai dividendai deklaruojami, neatsižvelgiant į tai, kokia yra faktinė išmokėjimo data arba į laikotarpį, už kurį dividendai yra išmokami.

Nuo 2018 m. balandžio 1 d. kredito įstaigų ketvirčio apskaitinis pelnas apmokestinamas taikant 14 proc. pelno mokestį. Mokestis turi būti sumokėtas iki kito ketvirčio trečio mėnesio 10 dienos. Paskirsčius pelną, turi būti sumokėtas papildomas pelno mokestis, kurio tarifas gali siekti iki 6 proc., todėl bendras pelno mokesčio tarifas gali sudaryti iki 20 proc. Papildomo mokesčio tarifo dydis priklauso nuo dividendų mokėjimo reguliarumo. Jei dividendai nemokami, išankstiniai mokesčių mokėjimai negrąžinami. Pelno mokestis, mokamas nuo ketvirčio pelno, pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudomis. Atidėtojo pelno mokesčio turtas (ir atidėtas pelno mokestis) nuo ketvirčio nuostolių pripažįstamas tik tuomet, kai yra tikėtina, kad per ateinančius 19 mėnesių bus uždirbtas apmokestinamasis pelnas, kurio pakaks šiems nuostoliams panaudoti.

Lietuva

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymu, ataskaitinio laikotarpio apmokestinamosios pajamos arba pelnas, uždirbtas 2019 m. ir 2018 m., apmokestinamas 15 proc. pelno mokesčio tarifu. Remiantis 2019 m. gruodį atliktais įstatymo pakeitimais, kredito įstaigų 2020 m. uždirbtam pelnui, viršijančiam 3 mln. EUR, nustatytas 20 proc. pelno mokesčio tarifas. Sąnaudos, susijusios su apmokestinimu ir įtrauktos į šias finansines ataskaitas, pagrįstos vadovybės atliktais skaičiavimais pagal Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymus.

Latvija

Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos, apskaitytos finansinėse ataskaitose, nustatytos remiantis vadovybės atliktais skaičiavimais pagal Latvijos Respublikos mokesčių įstatymus.

Pelno mokestis paskirstytam pelnui pripažįstamas tuomet, kai Banko ir Grupės akcininkai priima sprendimą dėl pelno paskirstymo.

Bankas ir Grupė apskaičiuoja ir sumoka pelno mokestį ir už sąlyginai paskirstytą pelną (20/80 nuo apskaičiuotos mokesčių bazės), kuris apima apmokestinamuosius objektus, numatytus Pelno mokesčio įstatyme, tokius kaip su ekonomine veikla nesusijusios išlaidos, abejotinos skolininkų skolos ir paskolos susijusioms šalims, jeigu jie atitinka kriterijus, numatytus Pelno mokesčio įstatyme ir taip pat kitas išlaidas, viršijančias įstatymų numatytus limitus dėl atskaitymo. Pelno mokestis, taikomas sąlyginai paskirstytam pelnui, pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje tais metais, kuriais jis apskaičiuojamas. Pelno mokestis, taikomas paskirstytam pelnui ir pelno mokestis, taikomas sąlyginai paskirstytam pelnui, pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnyje „Atskaitinių metų pelno mokestis“ ir atskleidžiamas pagal komponentus finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto pastabose.

ATIDĖTASIS PELNO MOKESTIS

Atidėtas pelno mokestis apskaitomas taikant balanso įsipareigojimų metodą laikiniams skirtumams, susidarantiems tarp turto ir įsipareigojimų mokesčių bazės ir jų balansinių verčių finansinėse ataskaitose.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas pripažįstamas nuo mokestinių nuostolių tokia apimtimi, kokia tikėtina, kad bus gautas apmokestinamasis pelnas, kurio pakaks šiems nuostoliams panaudoti. Reikia priimti sprendimus, norint nustatyti atidėtojo pelno mokesčio turto sumą, kuri gali būti pripažįstama, atsižvelgiant į būsimo apmokestinamojo pelno gavimo laiką ir sumą.

Atidėtas pelno mokestis apskaičiuojamas taikant finansinės būklės ataskaitos parengimo dienai patvirtintus arba iš esmės patvirtintus mokesčių tarifus (ir įstatymus), kuriuos numatoma taikyti, kuomet bus realizuojamas susijęs atidėtojo pelno mokesčio turtas arba įvykdomas atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas.

Atidėtas pelno mokestis nėra apskaitomas, jeigu jis atsiranda turto ar įsipareigojimų pirminio pripažinimo ne dėl verslo sujungimo metu ir jeigu operacijos atlikimo metu neįtakoja nei apskaitos nei apmokestinamojo pelno ar nuostolio.

Mokesčių nuostoliai gali būti keliami neribotą laikotarpį. Nuostoliai iš vertybinių popierių perleidimo gali būti sudengiami tik su pelnu iš vertybinių popierių perleidimo. Nuostoliai iš vertybinių popierių perleidimo gali būti keliami 5 metus iš eilės. Nuo 2014 m. sausio 1d. perkeliamus mokestinius nuostolius galima panaudoti apmokestinamosioms pajamoms sumažinti.

Atidėtas pelno mokestis, susijęs su finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamos, tikrosios vertės pakartotiniu vertinimu, kuris įtraukiamas į kitas bendrąsias pajamas, taip pat apskaitomas kitų bendrųjų pajamų straipsnyje ir jo vėlesni pasikeitimai atliekami pripažinus pelną arba nuostolius dėl perleidimo.

KITI MOKESČIAI

Kiti mokesčiai pelno (nuostolių) ataskaitoje apskaitomi kitų sąnaudų straipsnyje.

GRYNIEJI PINIGAI IR LĖŠOS CENTRINIUOSE BANKUOSE

Pinigų srautų ataskaitoje pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro gryniesi pinigai, neapriboto naudojimo lėšos, gautinos iš centrinių bankų, kitų kredito įstaigų, kurių pirminis terminas yra trumpesnis nei trys mėnesiai ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika. Pirmiau paminėti pinigai ir pinigų ekvivalentai apibrėžti pinigų srautų ataskaitoje.

Lėšos, privalomai laikomos centriniuose bankuose, apskaitomos amortizuota savikaina ir sudaro palūkanas neuždirbantį privalomąjį rezervą, kuris negali būti naudojamas kasdieniui Grupės veiklai finansuoti ir todėl nėra įtraukiamas į pinigus ir pinigų ekvivalentus konsoliduotojoje pinigų srautų ataskaitoje.

FINANSINĖS PRIEMONĖS

Klasifikavimas ir vertinimas

Finansinės priemonės, vertinamos tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliai, pirminio pripažinimo metu apskaitomos tikrąja verte. Visos kitos finansinės priemonės pirminio pripažinimo metu apskaitomos tikrąja verte, pakoreguota sandorio sąnaudų suma. Tikrąją vertę pirminio pripažinimo metu geriausiai parodo sandorio kaina. Pelnas arba nuostolis pirminio pripažinimo metu apskaitomas tik tuo atveju, jeigu susidaro skirtumas tarp tikrosios vertės ir sandorio kainos, kuris gali būti pagrįstas kitais stebimais dabartiniais rinkos sandoriais, susijusiais su ta pačia priemone arba vertinimo metodu, kurio įvesties duomenys apima tik stebimų rinkų duomenis. Po pirminio pripažinimo atidėjinys TKN pripažįstamas finansiniam turtui, vertinamam amortizuota savikaina.

Vėlesnis finansinio turto vertinimas priklauso nuo pirminio pripažinimo metu Grupės atlikto klasifikavimo.

Pirminio pripažinimo metu finansinis turtas gali būti skirstomas į šias kategorijas:

- ◆ Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais;
- ◆ Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis;
- ◆ Finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina.

Klasifikavimas atliekamas remiantis Grupės verslo modeliu, skirtu valdyti finansinį turtą ir finansinio turto sutartinių pinigų srautų ypatybėmis. Tačiau finansinis turtas, kuris atitinka amortizuotos savikainos arba tikrosios vertės pasikeitimo pripažinimo kitomis bendrosiomis pajamomis kriterijus, pirminio pripažinimo metu gali būti Grupės priskirtas finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, vertinimo kategorijai, jeigu tenkinami tam tikri klasifikavimo kriterijai. Pirminio pripažinimo metu Grupė taip pat gali priimti neatšaukiamą sprendimą dėl tam tikrų investicijų į nuosavybės vertybinius popierius, kurios priešingu atveju būtų vertinamos tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, tam, kad vėlesni tikrosios vertės pasikeitimai būtų pripažįstami kitomis bendrosiomis pajamomis.

Pirminio pripažinimo metu finansiniai įsipareigojimai skirstomi į šias kategorijas:

- ◆ Finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina arba
- ◆ Finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

Finansiniai įsipareigojimai priskiriami finansinių įsipareigojimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, kategorijai, jeigu:

- ◆ atitinka prekybai laikomų finansinių įsipareigojimų apibrėžimą arba
- ◆ pirminio pripažinimo metu priskiriami finansinių įsipareigojimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, kategorijai.

Visi kiti finansiniai įsipareigojimai priskiriami amortizuota savikaina vertinamų finansinių įsipareigojimų kategorijai.

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai, privalomai vertinami tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais**Prekybiniai vertybiniai popieriai**

Prekybiniai vertybiniai popieriai – tai vertybiniai popieriai, įsigyti pelnui iš trumpalaikių kainos ar prekybinės maržos svyravimų uždirbti, arba vertybiniai popieriai, įtraukti į trumpo laikotarpio pelno uždirbimui laikomą vertybinių popierių portfelį.

Prekybiniai vertybiniai popieriai priskiriami finansiniam turtui, vertinamam tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

Prekybiniai vertybiniai popieriai pradžioje pripažįstami tikrąja verte, kuri nustatoma pagal kotiruojamas pirkimo kainas. Visas susijęs realizuotas ir nerealizuotas pelnas arba nuostolis apskaitomas kaip grynosios prekybos vertybiniais popieriais pajamos ar sąnaudos. Gauti dividendai apskaitomi dividendų pajamų straipsnyje.

Visi įsigyti ir parduoti prekybiniai vertybiniai popieriai, kurie turi būti perduoti per priežiūros institucijų arba rinkos susitarimus nustatytą terminą (įprastiniai įsigijimai ir pardavimai), pripažįstami atsiskaitymo dieną, t. y. tada, kai turtas pristatomas Grupei arba kai Grupė jį pristato pirkėjui.

Išvestinės finansinės priemonės

Išvestinės finansinės priemonės, apimančios valiutos keitimo išankstinius (angl. *forward*) sandorius, apsisikeitimo (angl. *swap*) sandorius, pasirinkimo (angl. *option*) sandorius (išleistus ir nupirktus) bei kitas išvestines finansines priemones, pradžioje apskaitomos tikrosiomis jų vertėmis ir vėliau vertinamos tikrosiomis vertėmis. Tikrosios vertės nustatomos pagal modelį, kurio įvesties duomenys apima rinkoje stebimus duomenis. Visos išvestinės finansinės priemonės apskaitomos kaip finansinis turtas, kai tikroji vertė yra teigiama, ir kaip finansiniai įsipareigojimai, kai tikroji vertė yra neigiama. Išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės pasikeitimai įtraukiami į kitas grynąsias veiklos pajamas.

Likvidumui valdyti skirti vertybiniai popieriai

Vertybiniai popieriai, kurie buvo įsigyti likvidumo valdymo tikslais ir yra valdomi vadovaujantis verslo modeliu, skirtu sutartiniais pinigų srautams gauti bei parduoti, pirminio pripažinimo metu pripažįstami tikrąja verte, nustatyta pagal kotiruojamas pirkimo

kainas. Visas susijęs realizuotas ir nerealizuotas pelnas arba nuostolis įtraukiamas į grynąsias pajamas (nuostolius) iš sandorių vertybiniais popieriais. Gauti dividendai apskaitomi dividendų pajamų straipsnyje.

Šiuos vertybinius popierius pasirinkta vertinti tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu arba nuostoliais, nes toks vertinimas reikšmingai sumažina arba eliminuoja apskaitos neatitikimus.

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis

Finansinį turtą, vertinamą tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, sudaro į nuosavybės vertybinius popierius ir skolos vertybinius popierius investuotas finansinis turtas. Šį finansinį turtą numatoma turėti neapibrėžtą laiką. Pirminio pripažinimo metu jis apskaitomas tikrąja verte pagal kotiruojamas pirkimo kainas arba remiantis diskontuotų pinigų srautų modelių taikymo rezultatais. Nerealizuotas pelnas arba nuostoliai, atsiradę dėl šio finansinio turto tikrosios vertės pokyčių, įtraukiami į kitų bendrųjų pajamų straipsnį. Kai tokio turto pripažinimas nutraukiamas, sukauptas pelnas arba nuostoliai, anksčiau apskaityti kitų bendrųjų pajamų straipsnyje, nėra perklasifikuojami į pelną arba nuostolius.

Gautini dividendai apskaitomi atskirai kaip dividendų pajamos, kai atsiranda teisė juos gauti.

Visi įprastiniai vertybinių popierių pirkimai ir pardavimai pripažįstami atsiskaitymo dieną, t. y. tuomet, kai turtas pristatomas Grupei arba kai Grupė pristato turtą. Visi kiti pirkimai ir pardavimai laikomi išvestiniais išankstiniais ateities sandoriais iki atsiskaitymo dienos.

Atpirkimo ir atvirkštinio atpirkimo sandoriai

Vertybinių popierių, parduotų pagal sutartis juos atpirkti nustatytą dieną ateityje, pripažinimas finansinės būklės ataskaitoje nėra nutraukiamas, kadangi Grupė išlaiko iš esmės visą su nuosavybe susijusią riziką ir naudą. Gautos lėšos iš šių sandorių pripažįstamos konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje kaip turtas su prievole jį grąžinti, įskaitant sukauptas palūkanas kaip įsipareigojimą bei atskleidžiant šio sandorio ekonominę esmę kaip suteiktą paskolą Grupei.

Vertybiniai popieriai, įsigyti pagal atvirkštinio atpirkimo sutartis, sudarytas nustatytą dieną ateityje, nėra pripažįstami finansinės būklės ataskaitoje. Atvirkštinio atpirkimo sandoriai klasifikuojami kaip kitiems bankas arba klientams suteiktos paskolos ir iš jų gautinos sumos ir apskaitomi taikant amortizuotos savikainos metodą. Vertybinių popierių pardavimo ir atpirkimo kainos skirtumas apskaitomas palūkanų straipsnyje ir sukaupiamas per sutarčių galiojimo laikotarpį taikant efektyvios palūkanų normos metodą.

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas

Paskolos klientams

Paskolos klientams priskiriamos finansinio turto, kuris vertinamas amortizuota savikaina, grupei tuomet, kai tenkinamos šios sąlygos:

- ◆ finansinis turtas laikomas pagal verslo modelį, kurio tikslas – laikyti finansinį turtą siekiant surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus (verslo modelis, skirtas sutartiniais pinigų srautams gauti);
- ◆ sutartyje numatyti pinigų srautai yra tik pagrindinės sumos ir pagrindinės nepadengtosios sumos palūkanų mokėjimai;
- ◆ pirminio pripažinimo metu Grupė šio finansinio turto nepriskiria finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, kategorijai.

Pirmiau nurodytas sąlygas tenkinančios paskolos klientams vertinamos amortizuota savikaina ir joms taikomas 9-ajame TFAS numatytas vertės sumažėjimo modelis.

Paskolos klientams pripažįstamos jų išmokėjimo dieną, kai pinigai yra pervedami skolininkams. Nuo sutarties pasirašymo dienos iki išmokėjimo dienos jos apskaitomos nebalansiniuose straipsniuose.

Finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina

Paskolos, indėliai ir išleistos obligacijos

Pradinio pripažinimo metu visi finansiniai įsipareigojimai (paskolos, indėliai, išleistos obligacijos) įvertinami tikrąja verte. Suteiktų ir gautų paskolų atveju, atimamos tiesioginiai priskirtinos sandorio sąnaudos. Po pirminio pripažinimo paskolos, kurioms nustatytos palūkanos, indėliai ir Grupės išleistos obligacijos pripažįstami amortizuota savikaina taikant efektyvios palūkanų normos metodą. Pelnas ir nuostoliai pripažįstami pelnu arba nuostoliais tuomet, kai įsipareigojimų pripažinimas nutraukiamas, taip pat taikant efektyvios palūkanų normos metodą. Amortizuota savikaina apskaičiuojama atsižvelgiant į įsigijimo diskontą ar premiją ir mokesčius

ar išlaidas, kurios yra sudedamoji efektyvios palūkanų normos dalis. Amortizacija, taikant efektyvią palūkanų normą, įtraukiama į grynąsias palūkanų pajamas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Finansinių priemonių vertės sumažėjimas

Toliau nurodytos finansinės priemonės, kurioms taikomi 9-ajame TFAS nustatyti vertės sumažėjimo reikalavimai:

- ◆ finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina;
- ◆ skolos finansinės priemonės, vertinamos tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis;
- ◆ įsipareigojimai suteikti paskolas ir finansinių garantijų sutartys.

Į vertės sumažėjimo modelio taikymo sritį patenkantys finansinių priemonių atidėjinių nuostoliai, skirti tikėtiniems kredito nuostoliams, apskaičiuojami tokiu būdu:

- ◆ Finansinėmis priemonėmis, kurių kredito rizika nuo pirminio pripažinimo reikšmingai nepadidėjo (arba finansinėms priemonėms, kurių kredito rizika laikoma žema) – atidėjiniai nuostoliai, skirti tikėtiniems kredito nuostoliams, vertinami suma, lygia tikėtiniems 12 mėnesių kredito nuostoliams;
- ◆ Finansinėmis priemonėmis, kurių kredito rizika nuo pirminio pripažinimo reikšmingai padidėjo, bet kurių vertė nėra sumažėjusi dėl kredito rizikos – atidėjiniai nuostoliai, skirti tikėtiniems kredito nuostoliams, vertinami suma, lygia tikėtiniems galiojimo laikotarpio kredito nuostoliams;
- ◆ Finansinėms priemonėms, kurių vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos – atidėjiniai nuostoliai, skirti tikėtiniems kredito nuostoliams, vertinami suma, lygia tikėtiniems galiojimo laikotarpio kredito nuostoliams;
- ◆ Nusipirktam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtui – atidėjiniai nuostoliai, skirti tikėtiniems kredito nuostoliams, vertinami suma, lygia tikėtiniems galiojimo laikotarpio kredito nuostoliams, neatsižvelgiant į kredito rizikos pasikeitimus per finansinio turto galiojimo laikotarpį.

Kiekvieną finansinių ataskaitų sudarymo datą Grupė atlieka įvertinimą, siekdama nustatyti, ar finansinės priemonės kredito rizika nėra reikšmingai išaugusi nuo pirminio pripažinimo momento, analizuodama įsipareigojimų neįvykdymo, padaryto per tikėtiną finansinės priemonės galiojimo laikotarpį, rizikos pasikeitimą. Atlikdama tokį įvertinimą, Grupė lygina finansinės priemonės įsipareigojimų neįvykdymo riziką finansinių ataskaitų sudarymo dieną su finansinės priemonės įsipareigojimų neįvykdymo rizika pirminio pripažinimo dieną ir atsižvelgia į pagrįstą ir patvirtinamą informaciją, kuri yra prieinama nepatiriant pernelyg didelių išlaidų ir neskiriant pernelyg didelių pastangų ir kuri rodo reikšmingą kredito rizikos padidėjimą nuo pirminio pripažinimo dienos.

Finansinio turto vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos, kuomet yra įvykęs vienas arba daugiau įvykių, turinčių neigiamą poveikį įvertintiems būsimiems to finansinio turto pinigų srautams. Įrodymai, kad finansinio turto vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos, apima pradelsimo daugiau kaip 90 dienų įvykį arba tikėtinų kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo požymių nustatymą. Išsamesnė informacija pateikiama šios ataskaitos dalyje „Bendroji rizikos valdymo politika“.

Tikėtini kredito nuostoliai – tai svertinis kredito nuostolių vidurkis, svorio koeficientais laikant atitinkamas įsipareigojimų neįvykdymo rizikas. Tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai – tai tikėtini kredito nuostoliai, kurie atsiranda dėl visų galimų įsipareigojimų neįvykdymo įvykių per tikėtiną finansinės priemonės galiojimo laikotarpį. Tikėtini 12 mėnesių kredito nuostoliai – tai tikėtinų galiojimo laikotarpio kredito nuostolių dalis, kuri apima tikėtinius kredito nuostolius, kurie atsiranda dėl finansinės priemonės įsipareigojimų neįvykdymo įvykių, galinčių įvykti per 12 mėnesių po finansinių ataskaitų parengimo dienos.

Finansiniam turtui, kurio vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos finansinių ataskaitų sudarymo dieną, Grupė įvertina tikėtinius kredito nuostolius kaip skirtumą tarp visų sutartinių pinigų srautų, kurie turi būti gauti pagal sutartį ir visų pinigų srautų, kuriuos Grupė tikisi gauti (t. y. viso pinigų trūkumo), diskontuotų taikant pirminę efektyvią palūkanų normą (arba dėl kredito rizikos pakoreguotą efektyvią palūkanų normą nusipirktam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansiniam turtui). Grupė įvertina pinigų srautus atsižvelgdama į visas finansinės priemonės sutarties sąlygas (pavyzdžiui, išankstinį mokėjimą, pratęsimą, pasirinkimo pirkti ir panašius pasirinkimo sandorius) per tikėtiną tos finansinės priemonės galiojimo laikotarpį. Vertinami pinigų srautai apima pinigų srautus iš turimo užstato arba kitų kredito užtikrinimo priemonių pardavimo, kurios yra sudėtinė sutarties sąlygų dalis. Koregavimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais vertės sumažėjimo pelno arba nuostolių straipsnyje.

Finansinės garantijos ir įsipareigojimai suteikti paskolas taip pat patenka į tikėtinų kredito nuostolių modelio taikymo sritį. Įsipareigojimų suteikti paskolas atžvilgiu, Grupė įvertina paskolos kredito rizikos, su kuria įsipareigojimas suteikti paskolą yra susijęs, pokyčius. Finansinių garantijų sutarčių atžvilgiu, Grupė įvertina rizikos, kad konkretus skolininkas neįvykdys sutartyje numatytų įsipareigojimų, pokyčius.

Į ateitį orientuotas informacijos naudojimas finansinių priemonių vertės sumažėjimui taip pat aprašytas 2 aiškinamojo rašto pastaboje „Reikšmingi apskaitiniai įverčiai ir sprendimai“.

Užskaita

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai tarpusavyje užskaitomi ir finansinės būklės ataskaitoje pateikiami grynąja verte tuomet, kai Grupė pagal įstatymą turi įgyvendinamą teisę užskaityti pripažintas sumas ir ketina atsiskaityti grynuoju pagrindu arba tuo pačiu metu realizuoti turtą ir įvykdyti įsipareigojimą. Užskaitos teisė (a) neturi priklausyti nuo ateities įvykių ir (b) turi būti teisiškai įgyvendinama visais šiais nurodytais atvejais: (i) vykdant įprastinę veiklą, (ii) įsipareigojimų neįvykdymo atveju ir (iii) nemokumo arba bankroto atveju.

Apsidraudimo sandorių apskaita

Apsidraudimo ryšio pradžios dieną Grupė nustato ir dokumentuose įformina apsidraudimo ryšį, kuriam ji nori taikyti apsidraudimo sandorių apskaitos principus bei rizikos valdymo tikslą ir apsidraudimo sandorio sudarymo strategiją.

Dokumentuose nurodoma apsidraudimo priemonė, apdraustasis objektas, rizikos, nuo kurios apsidraudžiama, pobūdis ir kaip Grupė įvertins, ar apsidraudimo ryšys atitinka apsidraudimo veiksmingumo reikalavimus (įskaitant apsidraudimo neveiksmingumo šaltinių analizę ir apsidraudimo santykio nustatymą). Apsidraudimo ryšiui taikoma apsidraudimo sandorių apskaita, jeigu jis atitinka visus toliau nurodytus veiksmingumo reikalavimus:

- ◆ Ekonominių tarpusavio ryšių tarp apdraustojo objekto ir apsidraudimo priemonės egzistavimas.
- ◆ Kredito rizikos įtaka nėra pagrindinė vertės pokyčių, atsirandančių dėl tokių ekonominių tarpusavio ryšių, priežastis.
- ◆ Apsidraudimo ryšio apsidraudimo santykis yra toks pat, koks gaunamas iš apdraustojo objekto kiekio, kurį Grupė faktiškai apdraudžia ir apsidraudimo priemonės kiekio, kurį Grupė faktiškai naudoja šiam apdraustojo objekto kiekiui apdrausti.

Grupė taiko tikrosios vertės apsidraudimo sandorį. Tikrosios vertės apsidraudimo sandoris – tai pripažinto turto ar įsipareigojimo arba nepripažinto tvirto pasižadėjimo tikrosios vertės pokyčių rizikos apsidraudimas.

Apsidraudimo priemonės tikrosios vertės pasikeitimas pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje. Apdraustojo objekto tikrosios vertės pokytis, priskirtinas apdraustajai rizikai, apskaitomas kaip apdraustojo objekto balansinės vertės dalis ir taip pat pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Tikrosios vertės apsidraudimo sandorių, susijusių su amortizuota savikaina vertinamais straipsniais, atveju, balansinės vertės koregavimas amortizuojamas ir pripažįstamas pelnu arba nuostoliais per likusį apsidraudimo sandorio laikotarpį taikant efektyvios palūkanų normos metodą. Amortizacija, taikant efektyvią palūkanų normą, gali būti pradėdama iškart tuomet, kai atsiranda koregavimas ir ne vėliau nei tuomet, kai apdraustasis objektas nebekoreguojamas dėl jo tikrosios vertės pokyčių, priskiriamų apdraustajai rizikai.

Jeigu apdraustojo objekto pripažinimas nutraukiamas, neamortizuota tikroji vertė iškart pripažįstama pelnu arba nuostoliais. Kuomet nepripažintas tvirtas įsipareigojimas priskiriamas apdraustajam objektui, vėlesnis sukauptas tvirto pasižadėjimo tikrosios vertės pokytis, priskirtinas apdraustajai rizikai, pripažįstamas kaip turtas arba įsipareigojimas atitinkamą pelną arba nuostolį pripažįstant pelno arba nuostolių straipsnyje.

Finansinių priemonių tikroji vertė

Tikroji vertė apibrėžiama kaip kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių. Tikrosios vertės nustatymas grindžiamas prielaida, kad turto pardavimo arba įsipareigojimo perleidimo sandoris sudaromas:

- ◆ to turto arba įsipareigojimo pagrindinėje rinkoje; arba
- ◆ jei nėra pagrindinės rinkos – to turto arba įsipareigojimo palankiausioje rinkoje.

Grupė turi gebėti patekti į pagrindinę arba palankiausią rinką.

Turto arba įsipareigojimo tikroji vertė nustatoma remiantis prielaidomis, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami turtą ar įsipareigojimą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai veikia jiems ekonomiškai naudingiausiu būdu.

Nustatant nefinansinio turto tikrąją vertę atsižvelgiama į rinkos dalyvio gebėjimą gauti ekonominės naudos naudojant šį turtą pirmuoju ir geriausiu jo naudojimo būdu arba parduodant šį turtą kitam rinkos dalyviui, kuris jį naudotų pirmuoju ir geriausiu būdu.

Grupė taiko vertinimo metodikas, kurios yra tinkamos konkrečiomis aplinkybėmis ir pagal kurias pakanka duomenų tikrajai vertei nustatyti, naudodama kuo daugiau svarbių stebimų duomenų ir kuo mažiau nestebimų duomenų. Jei į finansinės būklės ataskaitą įtraukto finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės aktyviai veikiančiose rinkose negalima nustatyti, ji nustatoma taikant įvairius vertinimo metodus, įskaitant matematinių modelių taikymą. Šių modelių duomenys, jei įmanoma, gaunami iš stebimų rinkų, tačiau, jei tai neįmanoma, nustatant tikrąsias vertes reikia priimti tam tikrą sprendimą.

Tikroji palūkanas uždirbančių finansinių priemonių vertė nustatoma remiantis diskontuotų pinigų srautų verte, taikant palūkanų normą, kuri taikoma terminais ir rizika panašioms priemonėms. Įsipareigojimo tikroji vertė nustatoma remiantis prielaidomis, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami įsipareigojimą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai veikia jiems ekonomiškai naudingiausiu būdu.

Finansinio turto ir įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas

Finansinio turto (ar, kur tinkama, dalies finansinio turto ar dalies panašaus finansinio turto grupės) pripažinimas yra nutraukiamas, kai:

- ◆ baigiasi teisės į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas; arba
- ◆ Grupė perdavė savo teises į finansinio turto pinigų srautus arba išlaikė teises gauti pinigų srautus iš turto, bet prisiėmė įsipareigojimą sumokėti visą sumą trečiajai šaliai pagal perleidimo sutartį per trumpą laiką; ir
- ◆ Grupė arba (a) perleido iš esmės visą su finansiniu turtu susijusią riziką ir naudą, arba (b) nei perleido, nei išlaikė su finansiniu turtu susijusios rizikos ir naudos, bet perleido šio turto kontrolę.

Kai Grupė perduoda savo teises gauti pinigų srautus iš turto arba sudaro perleidimo sutartį, bet nei perduoda iš esmės visą turto nuosavybei būdingą riziką ir naudą, nei ją išlaiko, ir neperduoda turto kontrolės, turtas pripažįstamas pagal Grupės toliau kontroliuojamą turto dalį. Kai perduotas turtas tampa garantija, toliau kontroliuojama dalis vertinama mažesniąja iš šių sumų: turto pirmine balansine verte arba didžiausia atlygio suma, kurią iš Grupės gali būti pareikalauta sumokėti.

Kai perduotas toliau kontroliuojamas turtas tampa pasirašyto ir/arba įsigyto pasirinkimo sandorio (įskaitant pinigais padengiamą pasirinkimo sandorį arba panašią nuostatą) objektu, Grupės toliau kontroliuojama dalis vertinama suma, už kurią Grupė gali atpirkti tą turtą. Vis dėlto tikrąją verte vertinamo turto pasirašyto pasirinkimo perduoti sandorio atveju (įskaitant pinigais padengiamą pasirinkimo sandorį arba panašią nuostatą), Grupės tolesnė kontrolė ribojama mažesniąja iš šių sumų: perduoto turto tikrąją verte arba pasirinkimo sandorio įvykdymo kaina.

Grupė kartais persvarsto arba kitaip pakeičia sutartines finansinio turto sąlygas. Grupė įvertina, ar sutartinių pinigų srautų pakeitimas yra reikšmingas. Tais atvejais, kai persvarstymas buvo atliekamas dėl sandorio šalies finansinių sunkumų ir negebėjimo mokėti pradžioje sutartus mokėjimus, Grupė palygina pirminius ir patikslintus tikėtinius pinigų srautus su turtu, siekdama nustatyti, ar su turtu susijusi rizika ir iš jo gaunama nauda reikšmingai nesiskiria dėl sutarties pakeitimo. Jeigu rizika ir nauda nesikeičia, pakeistas turtas reikšmingai nesiskiria nuo pirminio turto, tuomet toks pakeitimas nelemia turto pripažinimo nutraukimo. Grupė perskaičiuoja bendrąją balansinę vertę diskontuodama pakeistus sutartinius pinigų srautus, naudodama pradinę efektyvią palūkanų normą ir pakeitimo pelną arba nuostolius pripažįsta pelno arba nuostolių straipsnyje.

Finansinio įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas, kai jis yra padengiamas, atšaukiamas ar baigiasi jo terminas.

Kai vienas esamas finansinis įsipareigojamas pakeičiamas kitu įsipareigojimu tam pačiam skolintojui, bet iš esmės kitomis sąlygomis, arba kai esamo įsipareigojimo sąlygos iš esmės pakeičiamos, toks pokytis laikomas pirminio įsipareigojimo pripažinimo nutraukimu ir naujo įsipareigojimo pripažinimu. Skirtumas tarp atitinkamų balansinių verčių pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

Restruktūrizuotos paskolos

Jeigu yra įmanoma, Bankas stengiasi restruktūrizuoti paskolas, o ne perimti įkeistą turtą. Restruktūrizavimas dažniausiai apima paskolos gavėjo sudaryto paskolos mokėjimo grafiko koregavimą taip, kad jis atitiktų paskolos gavėjo finansines galimybes (laikinaai sumažinant pagrindinės sumos mokėjimus, pratęsiant mokėjimo terminus) ir susitarimą dėl naujų paskolos sąlygų. Iš naujo persvarstius sąlygas ir jas vykdam, paskola nebelaikoma neveiksnia tol, kol skolininkas vykdo iš naujo persvarstytas sąlygas. Tokios paskolos nuolat peržiūrimos siekiant užtikrinti, kad visi kriterijai būtų vykdomi ir kad būsiami mokėjimai bus atlikti, ir palūkanų ir mokesčių pajamos kaupiamos ir pripažįstamos kaip ir kitoms veiksnio paskoloms.

Perimtas įkeistas turtas

Vadovaujantis Banko politika, siekiama išvengti turto perėmimo ir šią priemonę naudoti tik išimtiniais atvejais. Perėmus turtą, visų pirma, nusprendžiama, ar geriausiai būtų jį panaudoti vidinėje veikloje, ar jis turėtų būti parduotas. Turtas, kurį nusprendžiama panaudoti vidinėje veikloje, priskiriamas atitinkamai turto kategorijai taikant mažesniąją iš šių sumų: perimta įkeisto turto verte arba pradinio įkeisto turto apskaitine verte. Turtas, kurį nusprendžiama parduoti per 12 mėnesių, pripažįstamas mažesniąja iš šių sumų: turto balansine verte arba tikrąja verte, atėmus pardavimo sąnaudas perėmimo dieną.

Ilgalaikis turtas ir perleidžiamos grupės, skirti parduoti

Ilgalaikis turtas ir perleidimo grupės, kurios gali apimti tiek ilgalaikį, tiek ir trumpalaikį turtą, finansinės būklės ataskaitoje įtraukiami į „Ilgalaikio turto, skirto parduoti“ straipsnį, jeigu jų balansinę vertę praktiškai tikimasi padengti juos pardavus, įskaitant patronuojamosios įmonės, kuriai turtas priklauso, kontrolės praradimą, per 12 mėnesių po ataskaitinio laikotarpio pabaigos. Turtas perklasifikuojamas tuo atveju, jeigu vykdomos visos toliau nurodytos sąlygos: (a) turtą įmanoma nedelsiant parduoti esant dabartinei jo būklei; (b) Grupės vadovybė patvirtino ir pradėjo aktyviai ieškoti šio turto pirkėjo; (c) turtu aktyviai prekiaujama rinkoje pagrįsta kaina; (d) pardavimą planuojama baigti per vienerius metus ir (e) nėra požymių, rodančių atliekamus reikšmingus plano pakeitimus arba kad plano bus atsisakyta. Ilgalaikis turtas arba perleidžiamos grupės, klasifikuojami kaip skirti parduoti ataskaitinio laikotarpio finansinės būklės ataskaitoje, nėra perklasifikuojami arba pakartotinai pateikiami palyginamojoje finansinės būklės ataskaitoje, siekiant atspindėti klasifikavimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

NUOMA – KAI GRUPE YRA NUOMOTOJA

Nuo 2019 m. sausio 1 d. Grupės kaip nuomotojos taikomi nuomos apskaitos principai

Veiklos nuoma

Nuomos mokėjimai pripažįstami sąnaudomis tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį, išskyrus tą atvejį, kada kitas sisteminis pagrindas aiškiau parodytų per laikotarpį Grupės taikomą turto naudojimo modelį.

Finansinė nuoma (lizingas)

Finansinė nuoma (lizingas) – tai nuoma, kuomet perduodama iš esmės visa su pagrindinio turto nuosavybe susijusi rizika ir nauda. Lizingo būdu įsigytą turtą Grupė pripažįsta finansinės būklės ataskaitoje ir parodo jį kaip gautiną sumą, kuri lygi grynajai investicijai į nuomą. Nuomos mokėjimai, įtraukti į gryniosios investicijos į nuomą vertinimą, apima šiuos mokėjimus už teisę naudotis pagrindiniu turtu nuomos laikotarpiu, kurie nėra gaunami nuomos laikotarpio pradžios dieną:

- a) nustatyto dydžio mokėjimus (įskaitant neesminius nustatyto dydžio mokėjimus), atėmus bet kokias mokėtinas nuomos nuolaidas;
- (b) kintamo dydžio nuomos mokėjimus, kurie nustatomi remiantis indeksu arba norma; pradžioje vertinami taikant nuomos pradžios dieną galiojantį indeksą arba normą;
- (c) likvidacinės vertės garantijas, kurias nuomotojas suteikia nuomininkui; šalis, susijusi su nuomininku arba trečioji šalis, nesusijusi su nuomotoju, kuri turi finansinių galimybių įvykdyti įsipareigojimus, numatytus garantijoje;
- (d) kainą už pasinaudojimą pirkimo galimybe, jeigu nuomininkui yra pagrįstai aišku, kad pasirinkimo teise bus pasinaudota; ir
- (e) baudas už nuomos nutraukimą, jeigu nuomos laikotarpis atspindi, kad nuomininkas pasinaudos pasirinkimo galimybe nutraukti nuomą.

Grupė pripažįsta finansinės veiklos pajamas per nuomos laikotarpį, taikydama modelį, kuris atspindi nuomotojo gryniosios investicijos į nuomą pastovią periodinę grąžos normą.

Iki 2019 m. sausio 1 d. Grupės kaip nuomotojos taikyti nuomos apskaitos principai

Nustatant, ar sutartis yra tikroji nuoma ar apima ją, remiamasi sutarties turiniu ir atliktu įvertinimu, ar sutarties įvykdymas priklauso nuo konkretaus turto naudojimo; ir ar sutartimi perduodama teisė naudotis turtu.

Finansinė nuoma (lizingas)

Kuomet turtas yra laikomas finansinei nuomai (lizingui), lizingo mokėjimų dabartinė vertė pripažįstama kaip gautina suma. Skirtumas tarp bendrų gautinų sumų ir jų dabartinės vertės apskaitomas kaip neuždirbtos finansinės pajamos. Lizingo pajamos pripažįstamos per nuomos laikotarpį, taikant grynąjų investicijų metodą, kuris atspindi pastovią periodinę grąžos normą.

Veiklos nuoma

Turto nuoma, pagal kurią Grupė neperleidžia iš esmės visos su turto nuosavybe susijusios rizikos ir teikiamos naudos, yra laikoma veiklos nuoma. Neapibrėžtieji nuomos mokesčiai pripažįstami pajamomis tuo laikotarpiu, kuomet yra uždirbami. Nuomos pajamos pripažįstamos tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį.

NUOMA – KAI GRUPE YRA NUOMININKE

Nuo 2019 m. sausio 1 d. Grupės kaip nuomininkės taikomi nuomos apskaitos principai

Grupė nuomojasi biurus ir kitą turtą (IT įrangą ir automobilius). Nuo 2019 m. sausio 1 d. nuoma pripažįstama naudojimo teise valdomu turtu ir atitinkamu įsipareigojimu tą dieną, nuo kurios Grupė gali naudotis išsinuomotu turtu. Kiekvienas nuomos mokėjimas paskirstomas tarp įsipareigojimo ir finansavimo sąnaudų. Finansavimo sąnaudos pripažįstamos pelnu arba nuostoliais per nuomos laikotarpį taip, kad kiekvienu laikotarpiu sudarytų pastovią periodinę palūkanų normą likusiai nuomos įsipareigojimo sumai.

Su nuoma susiję įsipareigojimai iš pradžių vertinami dabartine verte.

Nuomos įsipareigojimai apima šiuos nuomos mokėjimus grynąja dabartine verte:

- (a) nustatyto dydžio mokėjimus (įskaitant neesminius nustatyto dydžio mokėjimus), atėmus bet kokias iš nuomotojo gautinas nuolaidas;
- (b) kintamo dydžio nuomos mokėjimus, kurie nustatomi remiantis indeksu arba norma;
- (c) sumas, kurias nuomininkas tikisi sumokėti pagal likvidacinės vertės garantijas;
- (d) kainą už pasinaudojimą pirkimo galimybe, jeigu nuomininkui yra pagrįstai aišku, kad pasirinkimo teise bus pasinaudota; ir
- (e) baudas už nuomos nutraukimą, jei nuomos laikotarpis atspindi, kad nuomininkas pasinaudos šia pasirinkimo galimybe.

Nuomos įmokos diskontuojamos taikant nuomos sutartyje numatytą palūkanų normą. Jeigu šios palūkanų normos negalima aiškiai nustatyti, taikoma papildoma nuomininko skolinimosi palūkanų norma, t. y. norma, kurią nuomininkas turėtų mokėti, kad galėtų pasiskolinti lėšų, reikalingų pirkti panašios vertės turtą, kuriam būdinga panaši ekonominė aplinka ir panašios sąlygos.

Nekilnojamojo turto nuomos atveju Bankas nusprendė, kad Banko nuosavo finansavimo išlaidos bus laikomos diskonto norma. Kito turto atveju diskonto norma laikoma nuomos sutartyje numatyta palūkanų norma, nes ją galima lengvai nustatyti.

Po nuomos laikotarpio pradžios datos Bankas įvertina nuomos įsipareigojimą:

- (a) padidindamas balansinę vertę, kad ji atitiktų nuomos įsipareigojimo palūkanas;
- (b) sumažindamas balansinę vertę, kad ji atitiktų mokamas nuomos įmokas; ir
- (c) perskaičiuodamas balansinę vertę, kad ji atitiktų pakartotinio vertinimo rezultatus arba nuomos pakeitimus (pavyzdžiui, nuomos laikotarpio pakeitimą, susijusį su galimybės pirkti pagrindinį turtą vertinimu, su sumomis, kurios, kaip galima tikėtis, bus mokėtinos pagal likvidacinės vertės garantiją, su būsimomis nuomos įmokomis dėl pasikeitusio indekso arba normos, naudojamos toms įmokoms nustatyti, įskaitant, pavyzdžiui, pakeitimą siekiant atsižvelgti į pasikeitusias nuomos kainas rinkoje po nuomos rinkos peržiūros ir kintamąsias palūkanų normas arba siekiant atsižvelgti į peržiūrėtas neesmines nustatyto dydžio nuomos įmokas (įmokos savo struktūra yra kaip kintamo dydžio mokėjimai, tačiau šiems mokėjimams nėra būdingas kintamumas ir jiems taikomos kintamos sąlygos, neturinčios tikrosios ekonominės reikšmės).

Nuomos laikotarpio pradžios dieną naudojimo teise valdomas turtas vertinamas savikaina.

Naudojimo teise valdomo turto savikaina apima:

- (a) nuomos įsipareigojimo pirminio vertinimo sumą dabartine nuomos mokėjimų, kurie dar nėra sumokėti tą dieną, verte;
- (b) bet kokius nuomos mokėjimus, atliktus nuomos pradžios dieną arba prieš ją, atėmus bet kokias iš nuomotojo gautas nuolaidas;
- (c) bet kokias pirmines nuomininko patirtas tiesiogines sąnaudas; ir
- (d) įvertintas sąnaudas, kurias nuomininkas patirtų išmontuodamas ir pašalindamas pagrindinį turtą, atkurdamas pirminę aplinką, kurioje turtas yra, būklę arba atkurdamas turto būklę pagal nuomos sutarties sąlygas, išskyrus atvejus kuomet šios sąnaudos

patiriamos atsargoms pagaminti. Nuomininkas prisiima atsakomybę už šias sąnaudas nuomos pradžios dieną arba dėl to, kad per tam tikrą laikotarpį naudojosi pagrindiniu turtu.

Vėliau naudojimo teise valdomas turtas vertinamas savikaina:

(a) atėmus visas sukauptas nusidėvėjimo sąnaudas ir sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius; ir

(b) pakoreguota dėl iš naujo įvertintos nuomos įsipareigojimo balansinės vertės, siekiant atspindėti pakartotinį įvertinimą arba nuomos sutarties pakeitimus, arba peržiūrėtas neesmines nustatytą dydžio nuomos įmokas.

Naudojimo teise valdomas turtas nudėvimas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą per turto naudingo tarnavimo laikotarpį arba nuomos laikotarpį, atsižvelgiant į tai, kuris yra trumpesnis. Nustatydama nuomos laikotarpį, Grupės vadovybė atsižvelgia į visus faktus ir aplinkybes, dėl kurių atsiranda ekonominių pasiekimų pasinaudoti pratęsimo galimybe arba nepasinaudoti nutraukimo galimybe. Pratęsimo galimybės (arba laikotarpiai po nutraukimo galimybių) įtraukiamos į nuomos laikotarpį tik tuomet, kai pagrįstai tikėtina, kad nuoma bus pratęsta (arba nebus nutraukta). Įvertinimas peržiūrimas, jeigu įvyksta reikšmingas įvykis arba reikšmingas aplinkybių pasikeitimas, kuris turi įtakos šiam vertinimui ir kurį nuomininkas gali kontroliuoti.

Mokėjimai pagal trumpalaikės nuomos ir mažos vertės turto nuomos sutartis pripažįstami sąnaudomis tiesiogiai proporcingu (tiesiniu) metodu ir įtraukiami į pelną arba nuostolius. Trumpalaikės nuomos sutartys – tai sutartys, kurių nuomos laikotarpis yra 12 mėnesių arba mažiau. Mažos vertės turtą sudaro IT įranga ir smulkūs biuro baldai, kurių vertė neviršija 5 tūkst. EUR.

Iki 2019 m. sausio 1 d. Grupės kaip nuomininkės taikyti nuomos apskaitos principai

Veiklos nuoma

Nuomos mokėjimai pripažįstami sąnaudomis tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį, išskyrus tą atvejį, kada kitas sisteminis pagrindas aiškiau parodytų per laikotarpį Grupės taikomą turto naudojimo modelį.

GAUTINOS SUMOS PAGAL FAKTORINGO SANDORIUS

Gautinų sumų pagal faktoringo sandorius vertinimas atliekamas vadovaujantis tais pačiais pirmiau minėtais principais, taikomais finansiniam turtui. Vertės sumažėjimo požymiai gautinoms sumoms pagal faktoringo sandorius yra tokie patys, kaip ir paskoloms klientams.

Faktoringo sandoriai laikomi finansavimo sandoriais, pagal kuriuos Grupė suteikia finansinius išteklius savo pardavimo partneriams perduodama teisė į gautinas sumas iš šių pardavimo sandorių. Grupė įgyja teisę į gautinas sumas, kurias pagal pardavimo sutartį turi sumokėti pirkėjas. Faktoringas – tai gautinų sumų perdavimas. Atsižvelgiant į faktoringo sutarties sąlygas, pirkėjas arba sutinka perduoti iš esmės visą su gautinos sumos nuosavybe susijusią riziką ir naudą (faktoringas be regreso teisės), arba pasilieka teisę perduoti riziką ir naudą atgal pardavėjui per iš anksto nustatytą laikotarpį (faktoringas su regreso teise). Sandoris apskaitomas kaip finansavimo sandoris tuo atveju, jei Grupei nepriklauso visos su gautina suma susijusios teisės. Gautina suma pateikiama finansinės būklės ataskaitoje iki tol, kol gaunamas mokėjimas arba regreso teisės galiojimas baigiasi. Jeigu sutartyje pardavėjo garantija nenumatyta ir Grupė įgyja visų teisių kontrolę gautinos sumos pardavimo momentu, sandoris apskaitomas kaip gautinos sumos įsigijimas, taikant tikrąją vertę. Vėliau gautinos sumos apskaitomos amortizuota savikaina. Iš kliento gautina suma pripažįstama pirkimo–pardavimo sutarties faktoringo momentu, t. y. gautinos sumos įsigijimo momentu.

Gautinos sumos pagal faktoringo sandorius vertinamos amortizuota savikaina, kuri lygi sumai, įvertintai pirminio pripažinimo metu, atėmus pagrindinės sumos grąžinimus. Sutarties mokesčiai pripažįstami palūkanų pajamomis per pagrindinės sutarties galiojimo laikotarpį. Taikant šį metodą gaunamas rezultatas, kuris apytikriai lygus rezultatui, kuris gaunamas taikant efektyvios palūkanų normos metodą. Atidėjinys abejotinoms gautinoms sumoms pateikiamas atitinkamame finansinės būklės ataskaitos straipsnyje neigiama verte ir apskaitomas kaip ir paskolos klientams.

ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra.

Jei turto balansinė vertė viršija jo įvertintą atsiperkamąją vertę, balansinė vertė nedelsiant sumažinama iki turto atsiperkamosios vertės.

Nusidėvėjimas apskaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, nurašant turto įsigijimo savikainą iki likvidacinės vertės per įvertintą turto naudingo tarnavimo laikotarpį. Taikomos šios nusidėvėjimo normos:

Turto grupė	Metinė nusidėvėjimo norma
Įrengimai	20 %
Tinklo ir kompiuterinė įranga	25–33 %
Baldai	16–33 %
Transporto priemonės	15–20 %

Priežiūros ir remonto sąnaudos įtraukiamos į bendrųjų pajamų ataskaitą tuomet, kai yra patiriamos. Turto likvidacinės vertės ir naudingo tarnavimo laikotarpiai peržiūrimi ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir prireikus keičiami.

Išnuomojamo turto pagerinimo sąnaudos kapitalizuojamos ir nudėvimos per jų naudingo tarnavimo laikotarpį arba likusį nuomos sutarties galiojimo laikotarpį, atsižvelgiant į tai kuris yra trumpesnis, taikant tiesiogiai proporcingą metodą.

NEMATERIALUSIS TURTAS

Nematerialusis turtas pripažįstamas tik tada, jei jo savikaina gali būti patikimai nustatyta, Grupė jį kontroliuoja dėl įvykių praeityje ir yra tikėtina, kad Bankas gaus šiam turtui priskiriamos tikėtinos būsimos ekonominės naudos. Grupė kontroliuoja turtą, jei turi teisę gauti to turto teikiamą būsimą ekonominę naudą ir uždrausti kitiems ja naudotis.

Atskirai įsigytas nematerialusis turtas pirminio pripažinimo metu vertinamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Verslo jungimo metu įsigyto nematerialiojo turto savikaina yra jo tikroji vertė įsigijimo dieną. Po pradinio pripažinimo nematerialusis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir atidėjinį vertės sumažėjimui, jei yra.

Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas gali būti ribotas arba neribotas (2019 m. gruodžio 31 d. ir 2018 m. gruodžio 31 d. Grupė neturėjo neriboto naudingo tarnavimo laiko nematerialiojo turto). Riboto tarnavimo laiko nematerialusis turtas amortizuojamas tiesiogiai proporcingu metodu per jo naudingą ekonominio tarnavimo laiką. Riboto tarnavimo laiko nematerialiojo turto amortizacijos laikotarpis ir amortizacijos metodas peržiūrimi mažiausiai kartą kiekvienų finansinių metų pabaigoje, siekiant atspindėti ekonominės naudos iš šio turto suvartojimo būdą. Amortizacijos laikotarpis lygus sutarties galiojimo laikotarpiui, kuris vidutiniškai sudaro 3–5 metus.

INVESTICINIS TURTAS

Investicinis turtas – tai ilgalaikis materialusis turtas (žemė ir (arba) pastatas), kuris laikomas pajamoms iš nuomos arba to turto vertės padidėjimui gauti, arba abiem šioms tikslams, tačiau nėra skirtas:

- ◆ naudoti gaminant prekes ar teikiant paslaugas, arba administraciniams tikslams; arba
- ◆ parduoti vykdant įprastą veiklą.

Pirminio pripažinimo metu investicinis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, įskaitant sandorio sąnaudas. Balansinė vertė apima esamo investicinio turto dalių pakeitimo išlaidas, kai jos patiriamos, jei šios išlaidos atitinka turto pripažinimo kriterijus, tačiau neapima investicinio turto kasdieninės priežiūros išlaidų. Po pirminio pripažinimo investicinis turtas apskaitomas tikrąja verte, kuri atspindi rinkos sąlygas finansinių ataskaitų sudarymo dieną. Pelnas arba nuostoliai, atsirandantys dėl investicinio turto tikrosios vertės pasikeitimų, apskaitomi bendrųjų pajamų ataskaitoje tuo laikotarpiu, kurį jie atsiranda.

Investicinio turto pripažinimas nutraukiamas perleidimo metu arba tada, kai jo naudojimas visiškai nutraukiamas ir ateityje iš jo perleidimo nebesitikima gauti jokios ekonominės naudos. Skirtumas tarp grynųjų perleidimo pajamų ir turto balansinės vertės pripažįstamas bendrųjų pajamų ataskaitoje investicinio turto pripažinimo nutraukimo laikotarpiu.

Perkėlimai į investicinį turtą ir iš jo atliekami tik tada, kai pasikeičia turto paskirtis. Perkeliama turtą iš investicinio turto į savininko reikmės naudojamą turtą, nustatytoji savikaina ateinantiems apskaitos laikotarpiams yra tikroji verte paskirties pasikeitimo dieną. Jeigu savininko reikmės naudojamas turtas tampa investiciniu turtu, Grupė apskaito tokį turtą vadovaudamasi ilgalaikio materialiojo turto apskaitos politika iki paskirties pasikeitimo dienos.

ATIDĖJINIAI

Atidėjiniai pripažįstami tuomet, kai: Grupė turi dabartinį teisinį ar konstruktyvų įsipareigojimą dėl praeities įvykių; tikėtina, kad prireiks panaudoti ekonominę naudą teikiančius išteklius įsipareigojimui įvykdyti; ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta.

Atliekant atidėjinių įvertinimą, vadovybei reikia priimti sprendimus ir atlikti įverčius dėl išteklių panaudojimo tikimybės, išteklių iš atitinkamų šaltinių, įskaitant užtikrinimo priemones arba įkeistą turtą, arba draudimo sutartis, jei reikia, atgavimo tikimybės ir tokių išteklių panaudojimo ir atgavimo, jei yra, apimties ir laiko.

Atidėjiniai darbuotojų atostoginiams Grupės darbuotojams apskaičiuojami remiantis kiekvieno darbuotojo bendru atostogų dienų, kurias darbuotojas yra uždirbęs, tačiau nepanaudojęs, skaičiumi ir vidutiniu atlyginimu, įskaitant socialinio draudimo sąnaudas.

NEBALANSINIAI STRAIPSNIAI (FINANSINIŲ GARANTIJŲ, ĮVYKDYMO GARANTIJŲ SUTARTYS IR KITI SU KREDITU SUSIJĘ ĮSIPAREIGOJIMAI)

Vykdydama įprastą veiklą, Grupė naudoja finansines priemones, apskaitomas nebalansiniuose straipsniuose, kurios apima įsipareigojimus suteikti paskolas klientams, finansines garantijas ir verslo akredityvus. Tokios finansinės priemonės apskaitomos finansinės būklės ataskaitoje tuomet, kai jos yra finansuojamos arba kai patiriami arba gaunami susiję mokesčiai.

Išduotas finansines garantijas Grupė pradžioje vertina jų tikrąja verte, kuri paprastai nustatoma remiantis gautų mokesčių suma. Mokesčio suma tuomet amortizuojama taikant tiesiogiai proporcingą metodą per garantijos galiojimo laikotarpį. Kiekvieną balanso parengimo datą garantijos vertinamos didesniąja iš šių sumų: (i) neamortizuotu sumos likučiu pirminio pripažinimo metu ir (ii) tikėtinų kredito nuostolių suma.

Grupė teikia kreditavimo įsipareigojimus. Tokie įsipareigojimai yra neatšaukiami arba atšaukiami tik tuo atveju, jeigu įvyksta reikšmingas neigiamas pasikeitimas. Tokie įsipareigojimai pirminio pripažinimo metu pripažįstami jų tikrąja verte, kuri paprastai nustatoma remiantis gautų mokesčių suma. Tokia suma amortizuojama taikant tiesiogiai proporcingą metodą per įsipareigojimo galiojimo laikotarpį.

Dokumentiniai ir verslo akredityvai yra rašytiniai susitarimai tarp Banko ir Grupės ir kliento, kurie numato, kad trečioji šalis iki numatytos sumos iš Banko ir Grupės gali gauti tam tikras sumas tam tikromis sąlygomis.

Įvykdymo garantijos – tai sutartys, kurios numato kompensacijos mokėjimą tuo atveju, jeigu kita šalis neįvykdo sutartyje numatyto įsipareigojimo. Tokiomis sutartimis perduodama nefinansinė įvykdymo rizika ir taip pat kredito rizika. Įvykdymo garantijos pirminio pripažinimo metu pripažįstamos jų tikrąja verte, kuri paprastai nustatoma remiantis gautų mokesčių suma. Tokia suma amortizuojama taikant tiesiogiai proporcingą metodą per sutarties galiojimo laikotarpį.

SUSIJUSIOS ŠALYS

Šalys laikomos susijusiomis, jeigu viena šalis gali kontroliuoti kitą šalį ar daryti jai reikšmingą įtaką priimant finansinius ir kitus veiklos sprendimus.

Susijusios šalys apibrėžiamos kaip akcininkai, Stebėtojų tarybos ir Valdybos nariai, pagrindiniai vadovaujantys darbuotojai, jų artimieji giminačiai ir įmonės, kuriose jiems priklauso kontrolinis akcijų paketas, taip pat asocijuotosios įmonės.

Luminor Bank AS vadovaujanti patronuojančioji įmonė yra *Luminor Holding AS*, kurios pagrindinė kontroliuojanti šalis yra *BCP VII*, investicinis fondas, valdomas *Blackstone Group Inc.* susijusios įmonės. *BCP VII* laikoma *Luminor Bank AS* pagrindine patronuojančiąja įmone ir pagrindine kontroliuojančiąja šalimi. Vykdamas įprastą verslo veiklą su susijusiomis šalimis sudaromi įvairūs bankininkystės sandoriai. Tai paskolos, indėliai, sandoriai užsienio valiuta ir finansinių priemonių sutartys. Tokie sandoriai sudaromi komercinėmis sąlygomis ir taikant rinkos palūkanų normas.

Grupė yra apibrėžusi, kad asmuo arba artimas to asmens šeimos narys yra susijęs su ataskaitas teikiančiu ūkio subjektu, jeigu tas asmuo:

Asmuo arba artimas to asmens šeimos narys yra susijęs su ataskaitas teikiančiu ūkio subjektu, jeigu tas asmuo:

- (i) kontroliuoja arba bendrai kontroliuoja ataskaitas teikiantį ūkio subjektą;
- (ii) turi reikšmingos įtakos ataskaitas teikiančiam ūkio subjektui; arba
- (iii) yra vienas iš ataskaitas teikiančio ūkio subjekto arba jo patronuojančios įmonės pagrindinių vadovujančių darbuotojų.

Artimi asmens šeimos nariai – šeimos nariai, galintys turėti įtakos asmeniui, ar asmuo turi jiems įtakos sandoriuose su ūkio subjektu. Jie gali būti:

- (a) to asmens vaikai ir sutuoktinis arba šeimyninis partneris;
- (b) to asmens sutuoktinio arba šeimyninio partnerio vaikai; ir
- (c) to asmens arba jo sutuoktinio arba šeimyninio partnerio išlaikytiniai.

Išsamesnė informacija apie susijusias šalis pateikiama 33 pastaboje.

JVYKIAI PASIBAIGUS ATASKAITINIAM LAIKOTARPIUI

Jeigu nekoreguojantys įvykiai, įvykę pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, yra reikšmingi, jų nepateikimas gali turėti įtakos finansinių ataskaitų naudotojų ekonominiams sprendimams, kuriuos jie priima remdamiesi finansinėmis ataskaitomis. Dėl šios priežasties, Grupė atskleidžia kiekvienos reikšmingos nekoreguojančių įvykių, įvykusių pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, kategorijos įvykio pobūdį ir jo finansinio poveikio įvertinimą arba patvirtinimą, kad tokio įvertinimo negalima atlikti.

Nuo paskutinės ataskaitinių metų dienos iki šių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų pasirašymo dienos nebuvo jokių įvykių, dėl kurių reikėtų koreguoti konsoliduotąsias finansines ataskaitas ar aiškinamąjį raštą arba kuriuos reikėtų atskleisti.

2. REIKSMINGI APSKAITINIAI IVERCIAI IR SPRENDIMAI

Grupė parengia įverčius ir prielaidas, darančius poveikį konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose pripažįstamoms sumoms ir kitų finansinių metų turto ir įsipareigojimų balansinėms vertėms. Įverčiai ir sprendimai nuolat vertinami ir grindžiami vadovybės patirtimi ir kitais veiksniais, įskaitant lūkesčius, susijusius su būsimais įvykiais, kurie atsižvelgiant į aplinkybes laikomi pagrįstai tikėtinai. Be su įverčiais susijusių sprendimų, vadovybė taip pat priima tam tikrus sprendimus taikydama apskaitos politiką. Toliau nurodyti sprendimai, darantys didžiausią poveikį konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose pripažįstamoms sumoms, ir įverčiai, dėl kurių gali būti iš esmės koreguojama kitų finansinių metų turto ir įsipareigojimų balansinė vertė.

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ VERTES SUMAŽĖJIMAS

Grupė pripažįsta kredito nuostolius vadovaudamasi 9-uju TFAS. Šiuo standartu nustatytas į ateitį orientuotas tikėtinų kredito nuostolių (TKN) metodas. Grupė privalo pripažinti atidėjinius tikėtiniems nuostoliams visoms paskoloms ir kitam skolos finansiniam turtui, nepripažįstamam tikrąja verte, jos pasikeitimą pripažįstant pelnu arba nuostoliais, kartu su kreditavimo įsipareigojimais ir finansinių garantijų sutartimis. Turtas, kurio atžvilgiu atliekamas vertės sumažėjimo patikrinimas, skirstomas į tris kategorijas priklausomai nuo kredito vertės sumažėjimo dydžio. 1 lygis apima turtą, kurio kredito rizika reikšmingai nepadidėjo nuo pirminio pripažinimo arba kurio kredito rizika yra žema (kredito reitingas nurodo investicinį reitingą). Atidėjiniai 1 lygio turtui nustatomi remiantis tikėtinai kredito nuostoliais, susijusiais su įsipareigojimų neįvykdymo tikimybe per ateinančius dvylika mėnesių (tikėtini 12 mėnesių kredito nuostoliai). 2 lygis apima turtą, kurio kredito rizika reikšmingai padidėjo. Atidėjiniai 2 lygio turtui nustatomi remiantis tikėtinai kredito nuostoliais, susijusiais su įsipareigojimų neįvykdymo tikimybe turto galiojimo laikotarpiu (tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai). 3 lygis apima turtą, kurio vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos (įsipareigojimai nevykdomi) ir atidėjiniai atspindi tikėtinus galiojimo laikotarpio kredito nuostolius. 3 lygiui priskiriamas reikšmingo turto vertės sumažėjimas vertinamas individualiai, o šiam lygiui priskiriamas nereikšmingas turtas vertinamas bendrai. Nuostolių atidėjiniai, grindžiami tikėtinai galiojimo laikotarpio kredito nuostoliais, taip pat apskaičiuojami papildomai kategorijai – nusipirktam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtui (angl. *purchased or originated credit-impaired assets, POCI*) – neatsižvelgiant į kredito rizikos pasikeitimus per priemonės galiojimo laikotarpį.

Grupės atliekami tikėtinų kredito nuostolių skaičiavimai yra sudėtingų modelių rezultatai, gaunami vadovaujantis keliomis pagrindinėmis prielaidomis dėl kintamųjų įvedinių pasirinkimo ir jų tarpusavio ryšių. Taikyto modelio esminių pakeitimų nebuvo atlikta lyginant su praėjusiais metais. Įvedinių ir parametrų peržiūra yra reguliaraus proceso dalis. Pagrindiniai TKN modelių elementai, kurie laikomi apskaitiniais sprendimais ir įverčiais, yra šie:

- ◆ kriterijų, skirtų įvertinti reikšmingą kredito rizikos padidėjimą, įvertinimas ir paskolų priskyrimas 1 arba 2 lygiams;
- ◆ paskolų, kurių grąžinimo tikimybė nedidelė, kriterijų nustatymas ir paskolų priskyrimas 3 lygiui;
- ◆ apskaitinio aiškinimo ir modeliavimo prielaidų, naudojamų tikėtinų kredito nuostolių apskaičiavimo modeliams kurti, vertinimas, įskaitant įvairias formules ir įvedinių pasirinkimą;
- ◆ pagrindinių tikėtinų kredito nuostolių modelio parametrų modeliavimas ir apskaičiavimas, įskaitant įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę (angl. *probability of default, PD*), nuostolį dėl įsipareigojimų neįvykdymo (angl. *loss given default, LGD*) ir paskolos dydį (rizikos poziciją) įsipareigojimų neįvykdymo atveju (angl. *exposure at default, EAD*);
- ◆ makroekonominių rodiklių nustatymas ir į ateitį orientuotos informacijos įtraukimas į TKN modelį;
- ◆ pirmiau nurodytų rodiklių įvertinimas, aprėpiant patikimą ateities laikotarpį ir taikant tris skirtingus scenarijus (atskaitos, optimistinis ir pesimistinis) ir tikimybės nustatymas pagal tuos scenarijus;
- ◆ tikėtinų kredito nuostolių įvertinimas pagal atskaitos ir rizikos scenarijus, atliekant 3 lygio reikšmingo turto individualius vertinimus ir nustatant tikimybę pagal tuos scenarijus;
- ◆ 3 lygio nereikšmingo turto bendro vertinimo principų nustatymas.

Išsamesnė informacija apie finansinio turto vertės sumažėjimą pateikiama 1 pastaboje „Pagrindiniai apskaitos politikos principai“, 5 pastaboje „Bendroji rizikos valdymo politika“ ir 15 pastaboje „Paskolos klientams“.

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ TIKROJI VERTĖ

Jei į finansinės būklės ataskaitą įtraukto finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės aktyviai veikiančiose rinkose negalima nustatyti, ji nustatoma taikant įvairius vertinimo metodus, įskaitant matematinių modelių taikymą. Šių modelių duomenys, jei įmanoma, gaunami iš stebimų rinkų, tačiau, jei tai neįmanoma, nustatant tikrąsias vertes reikia priimti tam tikrą sprendimą. Finansinio turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės atskleistos 32 pastaboje.

3. NAUJŲ (AR) PATAISYTŲ TFAS IR TARPTAUTINIO FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS AIŠKINIMO KOMITETO (TFAAK) AIŠKINIMŲ TAIKYMAS

Toliau pateikiami nauji arba persvarstyti standartai ir aiškinimai, kurie taikomi Grupei nuo 2019 m. sausio 1 d.:

16-ASIS TFAS „NUOMA“ (PASKELBTAS 2016 M. SAUSIO 13 D. IR TAIKOMAS METINIAMS LAIKOTARPIAMS, PRASIDEDANTIEMS 2019 M. SAUSIO 1 D. ARBA VĖLIAU).

Naujajame standarte numatyti nuomos pripažinimo, vertinimo, pateikimo, informacijos atskleidimo principai. Pagal visas nuomos rūšis nuomininkas įgyja teisę naudoti turtą nuomos pradžioje ir, jeigu nuomos mokėjimai atliekami per tam tikrą laikotarpį, taip pat gauna finansavimą. Dėl to, 16-uoju TFAS panaikinamas nuomos skirstymas į veiklos nuomą arba finansinę nuomą, kaip to buvo reikalaujama 17-ajame TAS, o vietoj to pateikiamas bendras nuomininko apskaitos modelis. Nuomininkai turi pripažinti: (a) visų nuomos rūšių, kurių laikotarpis ilgesnis nei 12 mėnesių, turtą ir įsipareigojimus, išskyrus atvejus, kai pagal nuomos sutartį perduodamo turto vertė yra nedidelė; (b) nuomos turto nusidėvėjimą atskirai nuo palūkanų už nuomos įsipareigojimus pelno (nuostolių) ataskaitoje. Į 16-ąjį TFAS iš esmės perkeltami 17-jame TAS apibrėžti nuomotojo apskaitos reikalavimai. Dėl šios priežasties nuomotojas toliau turi skirstyti nuomą į veiklos nuomą arba finansinę nuomą ir apskaitoje skirtingai registruoti šias dvi nuomos rūšis.

Grupė nusprendė taikyti pripažinimo išimtis nuomos sutartims, kurių nuomos terminas, nuomos laikotarpio pradžios diena, yra 12 mėnesių arba mažiau ir kuriose nenumatyta pirkimo galimybė (trumpalaikė nuoma) bei nuomos sutartims, pagal kurias perduodamas turtas yra nedidelės vertės (nedidelės vertės turtas).

Koregavimai, pripažinti pradėjus taikyti 16-ąjį TFAS

Grupė nusprendė, kad standartą taikys naudodama modifikuotą retrospektyvinį metodą ir neperskaičiavo palyginamųjų 2018 m. ataskaitinio laikotarpio duomenų. Grupė pripažino 30 693 tūkst. EUR naudojimo teise valdomą turtą ir atitinkamą nuomos įsipareigojimą, kuris lygus 33 207 tūkst. EUR. Įtaka nuosavam kapitalui 2019 m. sausio 1 d. lygi 2 514 tūkst. EUR, mažinant jo likutį. Grynąją įtaką nuosavam kapitalui lėmė faktas, kad Grupė nusprendė pripažinti naudojimo teise valdomą turtą pirminio taikymo dieną, apskaitydama jį balansine verte, taip lyg standartas būtų buvęs taikomas nuo nuomos laikotarpio pradžios datos, tačiau diskontuodama jį taikant papildomą skolinimosi palūkanų normą pirminio taikymo dieną.

Nuomos įsipareigojimų 2019 m. sausio 1 d. sutikrinimas su veiklos nuomos įsipareigojimais 2018 m. gruodžio 31 d.:

tūkst. EUR	
Veiklos nuomos įsipareigojimai, atskleisti 2018 m. gruodžio 31 d.	36 656
Vidutinė svertinė papildoma skolinimosi palūkanų norma 2019 m. sausio 1 d.	2,45 %
Diskontuoti veiklos nuomos įsipareigojimai 2019 m. sausio 1 d.	31 847
Atėmus:	
Su trumpalaikėmis nuoma susijusius įsipareigojimus	158
Pridėjus:	
Koregavimą dėl skirtingo nuomos termino pratęsimo ir nutraukimo galimybių traktavimo	1 518
2019 m. sausio 1 d. pripažintų nuomos įsipareigojimų iš viso	33 207
<i>Iš kurių:</i>	
Trumpalaikiai nuomos įsipareigojimai	4 201
Ilgalaikiai nuomos įsipareigojimai	29 006
Iš viso	33 207

Su turto nuoma susijęs naudojimo teise valdomas turtas buvo vertinamas retrospektyviai, taip lyg naujosios taisyklės būtų buvusios taikomos visada. Kitas naudojimo teise valdomas turtas buvo vertinamas suma, kuri lygi nuomos įsipareigojimams, pakoreguotiems iš anksto sumokėtų arba sukauptų nuomos mokėjimų suma, susijusia su atitinkama nuoma, pripažinta 2018 m. gruodžio 31 d. balanse.

Pripažintas naudojimo teise valdomas turtas susijęs su šių rūšių turtu:

tūkst. EUR	2018 m. gruodžio 31 d.	2019 m. sausio 1 d.	2019 m. gruodžio 31 d.
Nekilnojamasis turtas	0	30 529	54 330
Kitas turtas	0	164	52
Naudojimo teise valdomo turto iš viso	0	30 693	54 382

Apskaitos politikos pakeitimas turėjo įtakos šiems balanso straipsniams 2019 m. sausio 1 d. (tūkst. EUR):

- ◆ ilgalaikis materialusis turtas – išaugo 30 693 tūkst. EUR;
- ◆ nuomos įsipareigojimai – išaugo 33 207 tūkst. EUR.

Grynoji įtaka nepaskirstytajam pelnui 2019 m. sausio 1 d. sudarė 2 514 tūkst. EUR sumažėjimą.

Per 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį 12 mėnesių laikotarpį Grupė iš viso pripažino 1 189 tūkst. EUR nuomos išlaidų, susijusių su trumpalaikėmis nuoma, mažos vertės turto nuoma ir kintamo dydžio nuomos mokėjimais.

Pradėjęs taikyti 16-ąją TFAS, Bankas pripažino atidėtąjį pelno mokestį nuo grynojo skirtumo tarp pripažintos teisės naudotis turtu ir nuomos įsipareigojimo.

Taikomos praktinės priemonės

Pirmą kartą taikydama 16-ąją TFAS, Grupė taikė šias pagal standartą leidžiamas taikyti praktines priemones:

- ◆ vienos bendros diskonto normos taikymas nuomos sutarčių su panašiais požymiais portfeliui;
- ◆ veiklos nuomos sutarčių, kurių likęs nuomos laikotarpis 2019 m. sausio 1 d. trumpesnis nei 12 mėnesių, registravimas apskaitoje trumpalaikės nuomos sutartimis;
- ◆ pirminių tiesioginių išlaidų neįtraukimas vertinant naudojimo teise valdomą turtą; ir
- ◆ praeities įvykių vertinimas remiantis ateities rezultatais, pvz., nuomos laikotarpio nustatymas, kai sutartyje numatyta galimybė nuomos terminą pratęsti arba nutraukti.

Grupė nuomojasi biurus ir kitą turtą (IT įrangą ir automobilius). Nuomos sutartys paprastai sudaromos nustatytiems 4–15 metų laikotarpiams, tačiau jose gali būti numatytos galimybės pratęsti nuomos laikotarpį, kaip nurodyta toliau. Dėl nuomos sąlygų tariamasi kiekvienu konkrečiu atveju ir sutartyse numatomos įvairios sąlygos.

4. NAUJI STANDARTAI, JU PAKEITIMAI IR AISKINIMAI

Toliau pateikiami paskelbti nauji standartai ir aiškinimai, kuriuos privaloma taikyti metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2020 m. sausio 1 d. arba vėliau ar vėlesniems laikotarpiams, tačiau kurių Grupė dar nėra pritaikiusi anksčiau laiko.

KONCEPCINĖS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS TVARKOS PATAISOS (PASKELBTOS 2018 M. KOVO 29 D. IR TAIKOMOS METINIAMS LAIKOTARPIAMS, PRASIDEDANTIEMS 2020 M. SAUSIO 1 D. ARBA VĖLIAU).

Į persvarstytą Konceptinę tvarką įtrauktas naujas skyrius apie vertinimą; pateiktos finansinių veiklos rezultatų teikimo gairės; patikslintos apibrėžtys ir gairės, ypač įsipareigojimo apibrėžtis, bei pateikta paaiškinimų dėl svarbių sričių, kaip antai išteklių tvarkymo, atsargumo ir vertinimo neapibrėžtumo vaidmens rengiant finansines ataskaitas. Šuo metu Grupė vertina, kokios įtakos šios pataisos turės jos finansinėms ataskaitoms.

„REIKŠMINGUMO APIBRĖŽIMAS“ – 1-OJO TAS IR 8-OJO TAS PATAISOS (PASKELBTOS 2018 M. SPALIO 31 D. IR TAIKOMOS METINIAMS LAIKOTARPIAMS, PRASIDEDANTIEMS 2020 M. SAUSIO 1 D. ARBA VĖLIAU).

Pataisomis patikslinamas reikšmingumo apibrėžimas ir nurodoma, kaip jį reikėtų taikyti – į apibrėžimą įtrauktos gairės, kurios iki šiol atsispindėjo kituose TFAS. Be to, patikslinti prie apibrėžimo pateikti paaiškinimai. Galiausiai pataisomis užtikrinama, kad reikšmingumo apibrėžimas būtų nuosekliai vartojamas visuose TFAS. Informacija laikytina reikšminga, jeigu galima pagrįstai tikėtis, kad jos praleidimas, iškraipymas ar užgožimas nesvarbia/nereikšminga informacija turės poveikį bendrosios paskirties finansinių ataskaitų pagrindinių naudotojų sprendimams, priimtiems tų finansinių ataskaitų, kuriose pateikiama konkretaus ataskaitas teikiančio ūkio subjekto finansinė informacija, pagrindu. Šuo metu Grupė vertina, kokios įtakos šios pataisos turės jos finansinėms ataskaitoms.

Kitų naujų ar persvarstytų standartų ar aiškinimų, kurie dar neįsigaliojo ir kurie galėtų turėti reikšmingos įtakos Grupei, nėra.

17-ASIS TFAS „DRAUDIMO SUTARTYS“ (PASKELBTAS 2017 M. GEGUZES 18 D. IR TAIKOMAS METINIAMS LAIKOTARPIAMS, PRASIDEDANTIEMS 2021 M. SAUSIO 1 D. ARBA VĖLIAU).

17-uju TFAS pakeičiamas 4-asis TFAS, kuriuo remiantis įmonėms buvo suteikta galimybė draudimo sutarčių apskaitai tęsti taikyti dabartinę praktiką. Dėl šios priežasties investuotojams buvo sunku palyginti panašių draudimo įmonių finansinius rezultatus. 17-asis TFAS – tai bendras principais grindžiamas standartas, nustatantis apskaitos reikalavimus visoms draudimo sutarčių rūšims, įskaitant ir draudiko turimas perdraudimo sutartis. Standartu reikalaujama draudimo sutarčių grupes pripažinti ir vertinti: (i) būsimųjų pinigų srautų (iš sutarties vykdymo kylančių pinigų srautų) dėl rizikos koreguota dabartinė vertė, kuri apima visą turimą informaciją apie iš sutarties vykdymo kylančius pinigų srautus, atitinkančią stebimus rinkoje duomenis; pridedant (jei ši vertė yra įsipareigojimas) arba atimant (jei ši vertė yra turtas) (ii) sumą, atspindinčią iš sutarčių grupės neuždirbtą pelną (sutartyje numatytą paslaugos maržą). Už draudimo sutarčių grupę gautą pelną draudikai pripažins per draudimo apsaugos suteikimo laikotarpį ir atleidimo nuo rizikos momentu. Jei sutarčių grupė yra arba tampa nuostolinga, ūkio subjektas nuostolį pripažįsta nedelsiant. Grupė ketina taikyti standartą suteikiamoms įvykdymo garantijoms ir šiuo metu vertina naujojo standarto įtaką jos finansinėms ataskaitoms.

5. BENDROJI RIZIKOS VALDYMO POLITIKA

PAGRINDINIAI TIKSLAI

Luminor Grupės rizikos valdymo tikslas – pasiekti optimalią pusiausvyrą tarp rizikos patirti nuostolių ir galimybių gauti pelno vidutinės trukmės ir ilgalaikėje perspektyvoje. Rizikos valdymo funkcija Grupėje vykdoma taip, kad užtikrintų efektyvų rizikos valdymą bei Luminor rizikos politikoje ir strategijoje nustatytų principų ir reikalavimų visišką įgyvendinimą.

Rizikos valdymo principai yra tokie:

- ◆ Rizikos atskaitingumas: kiekviena sritis Grupėje yra atsakinga už rizikas, kylančias iš jų veiklų;
- ◆ Rizikos identifikavimas, vertinimas, sprendimų priėmimas, valdymas ir ataskaitų apie riziką rengimas: visos reikšmingos pozicijos turi būti identifikuojamos, vertinamos, valdomos ir apie jas turi būti pranešama tiksliai ir laiku;
- ◆ Grupė siekia palaikyti bendrą konservatyvų rizikos lygį ir prisiimti tik tokią riziką, kurią Luminor gali nustatyti, įvertinti ir valdyti;
- ◆ Grupė įsipareigoja nesiūlyti produktų ar paslaugų, nevykdyti kitų veiksmų, dėl kurių kyla neetiškos veiklos, žmogaus ar darbo teisių, korupcijos ar didelės žalos aplinkai rizika.

Vykdydama Europos parlamento patvirtintos Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvos reikalavimus, Grupė ruošia veiklos atkūrimo planą. Šis planas veikia kaip viena iš Luminor pagrindinių rizikos valdymo priemonių ir užtikrina Grupės mokumo atkūrimo, susidarius nepalankiausių sąlygų padėčiai, nesikreipiant pagalbos į valstybines institucijas ar mokesčių mokėtojus, procedūrų taikymą.

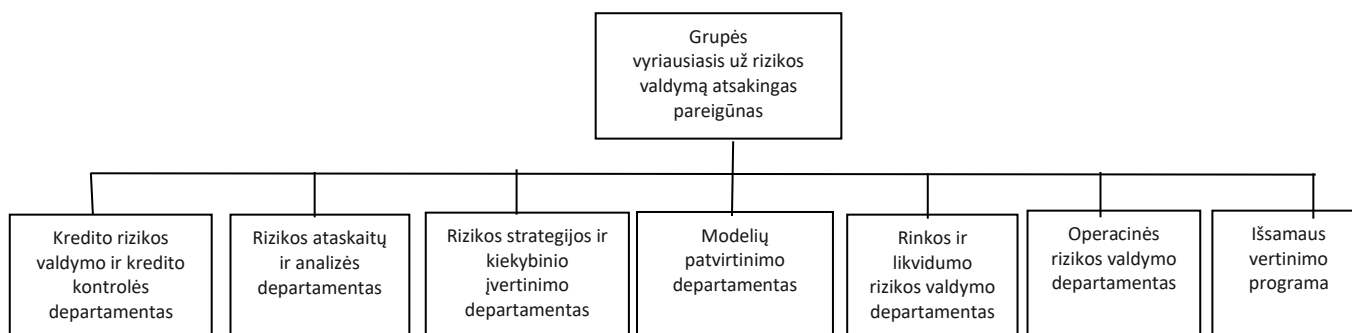
2020 m. Luminor dalyvaus išsamaus vertinimo programoje, kuri yra planuojamos priežiūros veiklos dalis. Šio vertinimo tikslas – įvertinti Grupės turto kokybę ir kapitalo pakankamumą po 2019 m. įvykusio tarpvalstybinio susijungimo ir parengti skaidrius principus, kuriuos tolesnei tiesioginei priežiūrai galėtų taikyti ECB. Vertinimą sudaro dvi dalys: turto kokybės vertinimas, kuris skirtas įvertinti turto kokybę finansinių ataskaitų parengimo datą (2019 m. gruodžio 31 d.) ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kuris skirtas įvertinti kapitalo pakankamumą pagal makroekonominio ir finansinio sukrėtimo scenarijus.

Vertinant bendrai, Luminor rizikos apetitas yra žemas.

Grupė analizuoja, vertina, prisiima ir valdo rizikas arba rizikų grupes, su kuriomis susiduria savo veikloje. Pagrindinės rizikos rūšys, su kuriomis susiduria Grupė, yra kredito, rinka, likvidumo rizika, operacinė rizika, reputacijos rizika, atitikties ir kovos su pinigų plovimu rizika. Koncentracijos rizika vertinama kaip kredito rizikos dalis. Kitų rūšių koncentracijas Grupė įvertino kaip mažiau reikšmingas. Rinkos rizika apima užsienio valiutos kurso ir palūkanų normos riziką. Operacinė rizika taip pat apima verslo tęstinumo ir IT stabilumo rizikas.

Rizikos valdymas Grupėje vykdomas taip, kad būtų išvengta bet kokių galimų interesų konfliktų.

Rizikos valdymo funkcijos organizacinė struktūra:

Kredito rizikos valdymo ir kredito kontrolės departamentas, Rizikos ataskaitų ir analizės departamentas, Rizikos strategijos ir kiekybinio įvertinimo departamentas ir Modelių patvirtinimo departamentas atsakingi už kredito rizikos kontrolę. Operacinės rizikos valdymo departamentas atsakingas už operacinės rizikos valdymo kontrolę bei informacijos saugumą Grupėje. Rinkos ir likvidumo rizikos valdymo departamentas atsakingas už rinkos rizikos ir likvidumo rizikos kontrolę. Rizikos tarnyba yra antrosios gynybos linijos dalis ir Rizikos tarnybos organizaciniai padaliniai yra tiesiogiai atskaitingi Grupės vyriausiajam už rizikos valdymą atsakingam pareigūnui.

Rizikos valdymo procesus ir vidaus kontrolės sistemos efektyvumą vertina Vidaus audito funkcija (trečioji gynybos linija).

Vidaus kontrolės sistema – tai organizacinių priemonių, veiksmų ir vidinių procedūrų sistema, užtikrinanti efektyvias ir veiksmingas operacijas bei apdairią verslo elgseną, atitinkamą įstatymams ir kitiems teisės aktams, tinkamą ir nuolatinę rizikos nustatymą, vertinimą, stebėjimą, valdymą ir mažinimą, o taip pat ir finansinės bei nefinansinės informacijos patikimumą bei jos pateikimą laiku. Valdyba yra atsakinga už veiksmingos vidaus kontrolės sistemos sukūrimą ir palaikymą Grupėje.

Valdyba ir (arba) Stebėtojų taryba tvirtina svarbiausias Grupės rizikos valdymo politikos kryptis ir strategijas.

Rizikos komitetas pataria Stebėtojų tarybai įstaigos bendraisiais dabartinio ir būsimo rizikos apetito ir strategijos klausimais bei padeda Stebėtojų tarybai vykdyti rizikos strategijos įgyvendinimo priežiūrą. Jis taip pat analizuoja turto ir įsipareigojimų struktūrą ir teikia pasiūlymus dėl optimalios kapitalo struktūros. Rizikos komitetas svarsto ir teikia siūlymus Stebėtojų tarybai dėl pagrindinių su rizika susijusių procesų ir rizikos ataskaitų.

Kredito komitetas atskirais atvejais priima sprendimus dėl kreditų ir prisideda prie patikimos ir vieningos kreditavimo kultūros Grupėje formavimo. Kredito komitetas teikia rekomendacijas dėl svarbių kreditavimą reguliuojančių teisės aktų.

KREDITO RIZIKA

Kredito rizika – tai rizika Grupei patirti nuostolius dėl klientų finansinių įsipareigojimų Grupei nevykdymo. Kredito rizika daugiausia kyla iš kreditavimo veiklos. Kredito rizika taip pat kyla iš finansinių priemonių, apskaitomų nebalansiniuose straipsniuose, tokių kaip kreditavimo įsipareigojimai, garantijos ir akredityvai.

Pagrindiniai kredito rizikos valdymo elementai yra *Luminor* Grupės kreditavimo politika, juridinių asmenų kreditavimo strategija bei privačių klientų kreditavimo strategija. Šiuose dokumentuose išdėstytų principų praktinį taikymą ir sprendimų priėmimo procesus reguliuoja juridinių asmenų kreditavimo vadovas ir privačių klientų kreditavimo vadovas.

Pagrindinis Grupės paskolų suteikimo tikslas yra turėti tokį paskolų portfelį, kurio kokybė ir struktūra užtikrintų trumpalaikį ir ilgalaikį pelningumą. Siekiama, kad paskolų portfelio kredito rizikos lygis būtų žemas ar vidutinis. Kreditavimo įvertinimas turėtų būti grindžiamas kliento galimybėmis ir noru įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus. Iš klientų veiklos gaunami pinigų srautai, skirti paskolos mokėjimams, turi būti aiškiai suprantami ir tvarūs.

Kreditavimo sprendimus priima Kredito komitetas ir įgalioti asmenys, vadovaudamiesi jiems, atsižvelgiant į riziką, suteiktais įgaliojimais. Kredito komiteto sprendimas suteikti paskolą turi būti vienbalsis. Įgaliojimai asmenims suteikiami individualiai atsižvelgiant į kompetencijos lygį. Laikomasi „keturių akių principo“. Galutinis patvirtinimas dėl paskolų, viršijančių tam tikrą dydį, priimamas kartu su nepriklausomais kredito pareigūnais. Nedidelių kredito kortelių / vartojimo paskolų atvejais vieną tikrintoją gali pakeisti nustatytas reitingas.

Grupės valdymo organams reguliariai rengiamos ir teikiamos ataskaitos tam, kad jie galėtų sekti priimtą kredito rizikos lygį ir jos pokyčius.

Kredito rizikos vertinimas

(a) Paskolos klientams

Kredito rizika valdoma atliekant išsamią kliento analizę prieš suteikiant jam paskolą bei stebint ją po paskolos išdavimo.

Rizikos modeliai yra esminiai kreditavimo proceso ir priemonių, skirtų Grupės kredito rizikos valdymui, elementai. Grupė vertina kredito riziką taikydamas reitingų modelius, kurių pagalba nustatoma įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė (angl. *probability of default*, *PD*), nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo (angl. *loss given default*, *LGD*) ir pozicija esant įsipareigojimų neįvykdymui (angl. *exposure at default*, *EAD*). Šie rizikos modeliai nuolat tobulinami, remiantis istoriniais su kredito rizika susijusiais duomenimis ir patikimumo testais.

Reitingų modeliai, kurių pagalba nustatoma įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė ir reitingo kategorija, naudojami įvertinti sandorio šalies įsipareigojimų neįvykdymo riziką, nustatyti, ar klientai bei jų pozicijos atitinka *Luminor* Grupės kreditavimo politiką, taip pat nustatyti teisingą sprendimų priėmimo lygį bei apibrėžti reikalavimus, numatančius reguliaraus stebėsenos proceso vykdymo dažnumą. Vertinimas atliekamas naudojant atitinkamam kliento segmentui/produktui pritaikytus reitingų modelius, skirtus šioms homogeninėms klientų grupėms:

◆ didelės įmonės;

- ◆ įmonės;
- ◆ mažos ir vidutinės įmonės;
- ◆ mikro įmonės (pvz., mažos individualios įmonės);
- ◆ juridinių asmenų vykdomi nekilnojamojo turto projektai;
- ◆ privatūs klientai.

Visi klientams suteikti kreditai klasifikuojami pagal riziką naudojant šiuos reitingų modelius kiekvieną kartą, kai įsipareigojimas atnaujinamas arba, jei nenumatyta kitaip, bent vieną kartą per metus.

Priimant sprendimą dėl paskolų suteikimo privatiems klientams, paskolos vertinamos remiantis kredito standartais ir (arba) vertinimo balais sistema. Suteikus paskolas, vykdoma jų stebėseną reguliariai vertinant kliento būklę, naudojant elgesio vertinimo balais sistemą.

Vidinių rizikos modelių rezultatai taikomi ne tik priimant sprendimus dėl paskolos suteikimo, bet ir paskolų kainodaros, paskolų portfelio kokybės stebėsenos ir rizikos ataskaitų teikimo tikslais, o taip pat ir apskaičiuojant ekonominį kapitalą (pagal riziką pakoreguotą kapitalą, angl. *risk-adjusted capital, RAC*). *RAC* naudojamas priimant sprendimus dėl strateginio kapitalo paskirstymo, t. y. nustatant strateginius segmentus kreditavimo veikloje bei planuojant Grupės kapitalo poreikį ir atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.

Išduodant paskolas dideliems verslo klientams, papildomai įvertinamas pagal riziką pakoreguotas pelningumas Grupei tiek atskiros paskolos, tiek ir kliento lygmeniu, t. y. įvertinama pagal riziką pakoreguoto kapitalo pagal riziką pakoreguota grąža (angl. *risk-adjusted return on risk-adjusted capital, RAROC*). Tokie patys *RAC* pagrįstos kainodaros bei *RAROC* pagrįsta pelningumo vertinimo principai taikomi ir kitiems paskolų portfelio segmentams, naudojant standartizuotus kainodaros įrankius ar taisykles. Rizika pagrįsti paskolų kainodaros įrankiai visiems klientų / produktų segmentams nuolat stebimi ir, esant poreikiui, atnaujinami.

2019 m. Grupė daug dėmesio skyrė tolesniam vertės sumažėjimo kiekybinio įvertinimo metodologijos pagal 9-ąją TFAS tobulinimui, kuri daugiausia remiasi vidaus rizikos modelių rezultatais, pakoreguotais atsižvelgiant į 9-ojo TFAS tikslus.

Grupė laikosi nuostatos, kad darbuotojų kompetencijos kėlimas yra būtinas, siekiant organizacijoje sukurti patikimą kreditavimo kultūrą. Todėl ji skiria ypatingą dėmesį kreditavimo veikloje dalyvaujančių darbuotojų vidiniams mokymams, skirtiems kredito analizei, reitingų modelių naudojimui, rizikos parametrų ir rizika pagrįstos kainodaros principų supratimui.

Toliau lentelėje pateikta Grupės vidinė reitingų skalė įsipareigojimus vykdančioms klientams ir ją atitinkantys išoriniai reitingai:

Reitingo kategorija	Įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės intervalas	Standard & Poor's / Fitch	Moody's	Investicinis / spekuliacinis reitingas	Rizikos lygis
1.a	0.01 – 0.02 %	AAA – A+	Aaa – Aa1	Investicinis reitingas	Maža rizika
1.b	0,02–0,04 %	AA – AA-	Aa2 – Aa3		
1.c	0,04–0,06 %	A+	A1		
1.d	0,06–0,08 %	A	A2		
1.e	0,08–0,10 %	A-	A3		
2.a	0,10–0,18 %	BBB+	Baa1		
2.b	0,18–0,25 %	BBB	Baa2		
3	0,25–0,50 %	BBB-	Baa3	Spekuliacinis reitingas	Vidutinė rizika
4	0,50–0,75 %	BB+	Ba1		
5	0,75 – 1,25 %	BB	Ba2		
6	1,25 – 2,00 %				Didelė rizika
7	2,00 – 3,00 %	BB-	Ba3		
8	3,00 – 5,00 %	B+	B1		
9	5,00 – 8,00 %	B	B2		
10.a	8.00 – 40.00 %	B-	B3		
10.b		CCC+	Caa1		
10.c		CCC ir žemesni	Caa2 ir žemesni		
10.d					

(b) Gautinos sumos iš bankų ir kitų kredito įstaigų

Bankų ir finansų įstaigų sandorio šalies rizika valdoma pasirenkant aukštą kredito kokybės vertinimą turinčias sandorio šalis prieš nustatant limitus bei vykdančią jų vėlesnę stebėseną. Grupės portfelyje turi dominuoti investicinio reitingo sandorio šalys arba didelės svarbos sandorio šalys šalyse, turinčiose spekuliacinį reitingą. Sandorio šalys, neturinčios nei vienos pagrindinės reitingų agentūros reitingų, laikomos išimtimis.

Atskiras Finansų įstaigų skyrius *Luminor* veikia kaip atskiras pagrindinis kompetencijos centras ir užtikrina visapusišką Grupės sandorio šalių ir šalių pozicijų peržiūrą. Be kitų klausimų skyrius pirmiausia yra atsakingas už:

- ◆ sandorio šalių ir šalių analizę, limitų pasiūlymų parengimą ir reitingų rekomendacijas;
- ◆ aukštos kokybės sandorio šalių portfelio užtikrinimą, įskaitant kasmetinę banko ir šalies limitų peržiūrą;
- ◆ portfelio kokybės tolesnę priežiūrą ir stebėseną, įskaitant išankstinio įspėjimo rodiklius.

Visos sandorio šalys ir šalys su galiojančiais limitais turi būti klasifikuojamos pagal riziką. Jei išorinis reitingas sandorio šaliai nėra suteiktas, tokiu atveju Grupės vidinis reitingas nustatomas remiantis konservatyviu ekspertiniu vertinimu, kuris įvertina sandorio šalies finansinį stiprumą, nustatomą atsižvelgiant į makroekonominius veiksnius, sandorio šalies mokumo ir likvidumo rodiklius bei kokybinius nefinansinius aspektus. Bankų ir šalių vidinis rizikos reitingas ir įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė grindžiami reitingo agentūrų *Moody's*, *Standard & Poor's* bei *Fitch* parengtomis rizikos klasifikacijomis (žr. pirmiau pateiktą dalį „Paskolos klientams“).

Visi sandorio šalių ir šalių limitai peržiūrimi bent kartą per metus, siekiant įvertinti sandorio šalies kreditingumą, peržiūrėti rizikos reitingo kategoriją, suteiktus limitus ir jų panaudojimą per pastaruosius 12 mėnesių. Sandorio šalys, neturinčios išorinio reitingo, visada vertinamos individualiai.

Visos sandorio šalys ir šalys, turinčios išorinį reitingą, peržiūrimos kas ketvirtį, didžiausią dėmesį skiriant išorinių kredito reitingo agentūrų reitingų pasikeitimams. Bankai, neturintys išorinio reitingo, peržiūrimi daugiausia dėmesio skiriant savininkų pasikeitimų įvertinimui, finansiniams rodikliams ir bet kokiai kitai svarbiai informacijai ar signalams, kurie gali paveikti banko kredito būklę. Svarbi reguliarios sandorio šalių stebėsenos dalis yra išankstinio įspėjimo signalų stebėseną, kas padeda identifikuoti galimą reikšmingą sandorio šalių kredito rizikos pasikeitimą.

(c) Skolos vertybiniai popieriai

2019 m. pabaigoje Grupė turėjo 223,8 mln. EUR vertės skolos vertybinių popierių (2018 m. pabaigoje – 141,7 mln EUR). Kredito rizika, kylanti iš šių skolos vertybinių popierių, laikoma nereikšminga. Didžiąją dalį šių skolos vertybinių popierių išleido Lietuvos ir Latvijos Respublikų vyriausybės. Likusią dalį sudaro tarptautinės obligacijos, garantuotos Prancūzijos, Belgijos ir Liuksemburgo vyriausybių, kurios laikomos 1 lygio turtu atliekant padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio skaičiavimą ir mažą dalį sudaro Lietuvos ir Estijos įmonių obligacijos. Vidutinė svertinė viso portfelio trukmė yra apie 3,1 metų, palyginti su 1,4 metais 2018 m. pabaigoje. Investicijos į skolos vertybinius popierius vykdomos pagal *Luminor* Valdybos ir Stebėtojų tarybos nustatytus limitus, kurių kontrolė vykdoma kasdien.

Rizikos limitų kontrolė ir rizikos mažinimo politika

(a) Koncentracijos rizika

Grupė valdo, riboja ir kontroliuoja kredito rizikos koncentraciją, visų pirma, kylančią individualių klientų bei susijusių klientų grupių, taip pat ekonominės veiklos sektorių atžvilgiu.

Grupės produktų, susijusių su kredito rizika, kylančia iš skolinimo susijusių klientų grupėms ir vienam skolininkui, portfelis yra pakankamai diversifikuotas. Remiantis Kapitalo reikalavimų reglamentu, absoliuti įstatymų numatyta skolinimo riba negali viršyti 25 proc. reikalavimus atitinkančio kapitalo. *Luminor* bendroji vidinė pozicija yra tokia, kad pozicijos vienam klientui arba susijusių klientų grupei neturi viršyti 10 proc. reikalavimus atitinkančio kapitalo (didelių pozicijų riba), tačiau išimties leidžiamos mažiausios rizikos klientams.

	Reikalavimus atitinkantis kapitalas, mln. EUR	Didelių pozicijų riba, mln. EUR	Įstatymų numatyta skolinimo riba, mln. EUR
Grupė	1 572	157,2	393,0

Skolinimo ekonominės veiklos sektoriams koncentracijos rizika yra reikšminga ir yra atidžiai stebima bei kontroliuojama. Be priežiūros reikalavimų, ribojančių dideles pozicijas vienam klientui ar susijusių klientų grupei, Grupė nustato limitus ekonominės veiklos sektoriams. 2019 m. pabaigoje ir 2018 m. pabaigoje Grupės paskolų portfelis buvo pakankamai diversifikuotas pagal ekonominės veiklos sektorius ir nustatyti normatyvai nebuvo pažeisti.

Ekonominės veiklos sektorius	2019 m. IV ketv. ribojantis limitas* (skolinimo juridiniams asmenims procentas)	2019 m. IV ketv. faktinis ribojantis limitas*
Nekilnojamojo turto sektoriaus limitas,	30 %	22,3 %
įskaitant nekilnojamojo turto sektoriaus limitą pradėtiems vykdyti projektams	10 %	2,6 %
Statybų sektoriaus limitas	10 %	5,4 %
Mažmeninė prekyba	20 %	3,5 %
Didmeninė prekyba	20 %	15,9 %
Maisto perdirbimo sektorius	20 %	2,3 %
Medienos ir metalo apdirbimo sektorius	20 %	5,2 %
Kiti gamybos sektoriai	20 %	4,6 %
Bet kurie kiti pramonės sektoriai	20 %	<10 %

* Tokie patys ribojantys limitai buvo taikomi visam ataskaitiniam laikotarpiui ir nebuvo pažeisti.

Geografinės koncentracijos rizika Grupės veikloje nėra laikoma reikšminga, kadangi Grupė teikia prioritetą vietiniams (Estijos, Latvijos, Lietuvos) klientams.

Grupės veiksmai dėl rizikos koncentracijų apibrėžti juridinių asmenų kreditavimo strategijoje.

(b) Užtikrinimo priemonės

Pagrindinis skolinimo proceso elementas – tvarūs skolos tvarkymo pajėgumai, kurie neturi būti pakeisti įkeisto turto priemone.

Grupės kredito rizika mažinama naudojant užtikrinimo priemones. Grupė pripažįsta šias užtikrinimo priemones kaip priimtinausias paskoloms klientams užtikrinti:

- ◆ Įkeitimas (dažniausiai gyvenamosios paskirties, komercinės paskirties nekilnojamojo turto įkeitimas);
- ◆ Įmonės turtas (įrengimai, atsargos, transporto priemonės);
- ◆ Garantijos;
- ◆ Finansinių priemonių (skolos vertybinių popierių, nuosavybės priemonių, piniginių lėšų) turinės teisės.

Priimant sprendimą dėl užtikrinimo priemonės rūšies, atsižvelgiama į paskolų terminus. Ilgalaikis finansavimas ir skolinimas verslo klientams paprastai yra užtikrinamas užtikrinimo priemonėmis. Ilgalaikėms paskoloms užtikrinti prioritetą teikiamas ilgalaikiam turtui. Išsamesnė informacija apie užtikrinimo priemones, užtikrinimo priemonių vertės vertinimą ir užtikrinimo priemonių verčių periodinę peržiūrą pateikta šios ataskaitos dalyje „Informacija apie paskolų užtikrinimo priemones“.

Atnaujinamosios kredito priemonės ir vartojimo paskolos privatiems klientams paprastai nėra užtikrinamos. Skolos vertybinių popierių, išdo vekselių ir kitų vertybinių popierių pozicijos paprastai nėra užtikrinamos. Jei vertės sumažėjimo rodikliai blogėja, siekdama sumažinti iki minimumo kredito nuostolius, Grupė iš sandorio šalies gali pareikalaus papildomų užtikrinimo priemonių.

Finansinės nuomos (lizingo) gautinų sumų atveju nuomotojas lieka nuomojamo objekto savininku. Taigi kliento įsipareigojimų neįvykdymo atveju, nuomotojas gali įgyti kontrolę.

Užtikrinimo priemonių vertinimas

Tikroji vertė: Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto užtikrinimo priemonės peržiūrimos kas ketvirtį Estijoje ir kartą per metus Latvijoje ir Lietuvoje, taikant statistinio perkainojimo (indeksavimo) metodą, kuris apima namus, butus ir gyvenamosios paskirties žemės plotus, įkeistus už visų rūšių privačių klientų kredito produktus.

Visas turtas, kuris yra įkeistas *Luminor* naudai arba nuomojamas iš *Luminor* (neįskaitant indėlių, lėšų, laikomų *Luminor*, valdžios institucijų / savivaldybių išleistų vertybinių popierių ir įsipareigojimų), turi būti perkainojamas mažiausiai kartą per metus. Išimtis gali patvirtinti organas, turintis įgaliojimus priimti galutinius sprendimus, įkaitant priežastis dėl išimčių taikymo.

(c) Išvestinės finansinės priemonės

Išvestinės finansinės priemonės, įskaitant užsienio valiutos keitimo sandorius, palūkanų normų apsisiekimo ir pasirinkimo sandorius, biržos prekių apsisiekimo sandorius, iš pradžių pripažįstamos ir vėliau apskaitomos jų tikrąja verte. Jų pakartotinis įvertinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per mėnesį. Tikrosios vertės nustatomos atitinkamai pagal rinkoje kotiruojamas kainas diskontuojant pinigų srautus ir taip pat pagal trečiąsias šalis. Visos išvestinės finansinės priemonės pripažįstamos turtu, jei tikroji vertė yra teigiama, arba įsipareigojimais, jei tikroji vertė yra neigiama.

Su klientais sudaromi susitarimai dėl garantinės įmokos. Siekiant užtikrinti šių finansinių priemonių kredito rizikos valdymą, klientams dažnai suteikiamos kredito linijos. Piniginis užstatas arba vertybiniai popieriai kaip užtikrinimo priemonės kartais yra naudojami. Išvestinės finansinės priemonės naudojamos rinkos rizikos pozicijoms, kylančioms iš įprastinių bankinių operacijų ir išvestinių finansinių priemonių sandorių su klientais, apdrausti.

Grupės sandorio šalies kredito rizika reiškia galimas išvestinių finansinių priemonių sutarčių pakeitimo išlaidas, jei sandorio šalys neįvykdo savo įsipareigojimų. Grupė atlieka sandorio šalių vertinimą, kad galėtų kontroliuoti prisiimtą kredito rizikos lygį. Sandorio šalies kredito rizika pirmiausia valdoma ribojant pozicijas kiekvienai sandorio šaliai, reguliariai vertinant pozicijas ir užtikrinant pakankamą užtikrinimo priemonių lygį.

(d) Su kreditu susiję įsipareigojimai

Grupės prisiimti kiti su kreditu susiję įsipareigojimai apima garantijas, dokumentinius akredityvus ir įsipareigojimus išduoti paskolą. Iš šių įsipareigojimų kylanti kredito rizika yra analogiška rizikai, kylančiai iš paskolų. Pagrindinė minėtų priemonių paskirtis – užtikrinti, kad, esant poreikiui, klientui būtų prieinamos reikiamos lėšos. Minėti įsipareigojimai užtikrinami klientų lėšomis Banko sąskaitose, materialiuoju turtu (pirmenybę teikiant nekilnojamajam turtui) arba kitomis užtikrinimo priemonėmis, tokiomis kaip trečiosios šalies garantijos. Kredito rizikos, susijusios su įsipareigojimais išduoti paskolą, atveju, Grupei iškyla rizika patirti nuostolių, kurių suma lygi visai nepanaudotų įsipareigojimų daliai. Pažymėtina, kad tikėtina nuostolio suma yra mažesnė nei visa nepanaudotų įsipareigojimų suma, kadangi daugumos įsipareigojimų išduoti paskolą įvykdymas tiesiogiai priklauso nuo kliento galimybių grąžinti anksčiau suteiktas paskolas.

Vertės sumažėjimo politika

Grupė pripažįsta kredito nuostolius vadovaudamasi 9-ojo TFAS reikalavimais. Šiuo standartu nustatytas į ateitį orientuotas tikėtinų kredito nuostolių (TKN) metodas.

(a) Bendrieji TKN vertinimo principai**Taikomas trijų lygių modelis:**

- ◆ 1 lygis – portfelio dalis, kurios kredito kokybė nuo pirminio pripažinimo reikšmingai nepablogėjo (arba pozicijos, kurių kredito rizika yra maža) ir finansinė priemonė nelaikoma dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės;
- ◆ 2 lygis – portfelio dalis, kurios kredito kokybė nuo pirminio pripažinimo reikšmingai pablogėjo, ką parodo reikšmingo kredito rizikos padidėjimo (angl. *significant increase in credit risk, SICR*) rodiklis, ir finansinė priemonė nelaikoma dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės;
- ◆ 3 lygis – dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės portfelio dalis. *Luminor* sulygina įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtį su dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės apibrėžtimi taip, kad visos įsipareigojimų nevykdančios pozicijos būtų laikomos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės pozicijomis ir visos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės pozicijos būtų laikomos įsipareigojimų nevykdančiomis pozicijomis. Šis požiūris yra paremtas tuo, kad Grupės taikoma įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis apima visus 9-ajame TFAS nurodytus atvejus, galimai įrodančius, kad finansinės priemonės vertė sumažėjo dėl kredito rizikos, ir visus šiuos įvykius Grupė laiko turinčiais neigiamą poveikį apskaičiuotiems būsimiems tos finansinės priemonės pinigų srautams.

Papildoma grupė yra nusipirkta arba suteikta dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansinis turtas (toliau – *POCI* finansinis turtas). *POCI* finansinio turto grupavimas nesikeičia, t. y. kartą priskyrus finansinį turtą šiai grupei, jai jis priskiriamas iki pripažinimo nutraukimo. *POCI* finansinio turto grupė nustatoma finansinės priemonės lygmeniu.

Grupė taiko mažos kredito rizikos išimtį šioms pozicijų klasėms:

- ◆ centrinės valdžios institucijos;
- ◆ centrinis bankas;
- ◆ regioninės valdžios institucijos;
- ◆ savivaldybių institucijos ir įstaigos.

Sandorio šalis privalo tenkinti sąlygą dėl investicinio lygio kredito reitingo atitikimo (žr. ataskaitos dalį „Paskolos klientams“).

1 lygis finansinio turto atidėjinys nuostoliams vertinamas suma, lygia 12 mėnesių TKN, o 2 ir 3 lygio finansinėms priemonėms skaičiuojami galiojimo laikotarpio TKN.

POC finansiniam turtui TKN įvertinami galiojimo laikotarpiui iki termino pabaigos. Tikėtini nuostoliai pirminio pripažinimo metu yra vadinami pirminiu vertės sumažėjimu. Vėlesniais laikotarpiais pripažįstami tik sukaupti tikėtinų galiojimo laikotarpio kredito nuostolių pasikeitimai nuo pirminio pripažinimo.

(b) Įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis

Grupė nustato įsipareigojimų neįvykdymo faktą, kai įvyksta nors vienas arba abu šie įvykiai:

- ◆ Kliento bet kurio (reikšmingumo riba netaikoma) įsipareigojimo Grupei įvykdymas yra pradelstas daugiau kaip 90 dienų;
- ◆ Tikėtina, kad klientas neįvykdys savo kreditinių įsipareigojimų Grupei.

Pozicijos bankams atžvilgiu, įsipareigojimų neįvykdymas pripažįstamas, jei mokėjimai yra pradelsti daugiau kaip 7 dienas.

Siekiant nustatyti tikėtiną kreditinių įsipareigojimų neįvykdymą, naudojami šie tikėtino kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo požymiai:

- ◆ Kreditinių įsipareigojimų būtinas restruktūrizavimas (restruktūrizavimas lemia neveiksmo statuso atsiradimą pagal FINREP (angl. *financial information reporting*) nurodymų dėl ataskaitų teikimo reikalavimus);
- ◆ Specifinės kredito rizikos koregavimų pripažinimas dėl reikšmingu laikomu pozicijos kredito kokybės pablogėjimo;
- ◆ *Luminor* parduoda kreditinį įsipareigojimą patirdamas reikšmingą su kreditu susijusį ekonominį nuostolį;
- ◆ Kliento bankrotas ar panaši apsaugos priemonė;
- ◆ Finansinio turto aktyviosios rinkos išnykimas dėl kliento patiriamų finansinių sunkumų;
- ◆ Kreditinis sukčiavimas;
- ◆ Įsipareigojimų neįvykdymą atitinkantis išorinis reitingas;
- ◆ Nemažos kliento finansinės problemos (esančios arba tikėtinos), t. y. dideli finansiniai sunkumai.

Įsipareigojimų neįvykdymas pripažįstamas kliento lygmeniu.

Pripažinimas vėl vykdančiu įsipareigojimu yra galimas ne anksčiau kaip po 3 mėnesių, kai nebelieka jokių įsipareigojimų neįvykdymo požymių. Per tuos 3 bandomojo laikotarpio mėnesius klientas turi užtikrinti savalaikius mokėjimus. Išimtis iš bendrosios bandomojo laikotarpio taikymo taisyklės yra būtinas restruktūrizavimas, kai turi praeiti bent 1 metai nuo restruktūrizavimo priemonių pritaikymo momento ir momento, kai klientas yra laikomas pajėgiu įvykdyti po restruktūrizavimo taikomas sąlygas. Šis požiūris atitinka FINREP nurodymus dėl restruktūrizuotų neveiksnių paskolų problemos sprendimo.

(c) Reikšmingas kredito rizikos padidėjimas

Paprastai yra laikoma, kad finansinio turto kredito rizika reikšmingai padidėjo, jei po pirminio finansinės priemonės pripažinimo yra nustatomas bent vienas iš šių reikšmingo kredito rizikos padidėjimo požymių, kurio nebuvo jos suteikimo metu:

- ◆ Reikšmingas galiojimo laikotarpio įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės padidėjimas – reikšmingas galiojimo laikotarpio įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės padidėjimas nuo pirminio pripažinimo iki finansinių ataskaitų sudarymo datos (2,5 karto ir 0,6 procentinio punkto kartu);
- ◆ Rizikos reitingas 9 arba 10 – rizikos reitingas 9 arba 10 finansinių ataskaitų sudarymo datą;
- ◆ >30 dienų pradelsimas – mokėjimo pradelsimas daugiau kaip 30 dienų finansinių ataskaitų sudarymo datą;
- ◆ Restruktūrizuotos veiksnių pozicijos statusas – restruktūrizuotos veiksnių pozicijos statusas finansinių ataskaitų sudarymo datą (restruktūrizavimas nelemia neveiksmo statuso atsiradimo) pagal FINREP nurodymų dėl ataskaitų

- ◆ teikimo reikalavimus;
- ◆ Stebimų klientų sąrašas – buvimas stebimų klientų sąrašė finansinių ataskaitų sudarymo datą.

2019 m. Grupė pradėjo taikyti galiojimo laikotarpio įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę, vietoje anksčiau taikyto supaprastinto metodo, kuomet laiko momento į ateitį orientuotos 12 mėnesių įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės buvo naudojamos nustatant reikšmingą kredito rizikos padidėjimą; toks vertinimas pateikia nešališkesnius rezultatus.

Visi reikšmingos kredito rizikos padidėjimo požymiai nustatomi finansinės priemonės lygmeniu, siekiant sekti konkrečios finansinės priemonės kredito rizikos pokyčius nuo pirminio pripažinimo dienos, net jei kai kurie iš jų yra susiję su kliento savybėmis.

(d) Tikėtini 12 mėnesių ir galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai

Bendras vertės sumažėjimo vertinimas atliekamas visoms finansinėms priemonėms, kurios laikomos vykdančiomis įsipareigojimus finansinių ataskaitų sudarymo datą, t. y. jos priskiriamos 1 arba 2 lygiui arba nusipirktam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtui be įsipareigojimų neįvykdymo statuso.

Tikėtinas nuostolis apskaičiuojamas kaip tikėtinas svertinis nuostolių, kurie tikėtini pagal skirtingus makroekonominis scenarijus, vidurkis. Tikėtinas nuostolis pagal konkretų makroekonominį scenarijų apskaičiuojamas kaip laiko momento įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės, laiko momento nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo, pozicijos esant įsipareigojimų neįvykdymui ir kaupiamosios išankstinio grąžinimo normos (angl. *cumulative prepayment rate*) sandauga ir diskontuojamas taikant diskonto normą:

- ◆ Laiko momento įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė pagal makroekonominį scenarijų yra tikimybė, kad veiksmi pozicija neįvykdys įsipareigojimų per tam tikrą laikotarpį, su sąlyga, kad ji išliks veiksmi iki šio laikotarpio pradžios. Laiko momento įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės metodas taikomas visoms finansinėms priemonėms, kurioms taikomi vidaus reitingų modeliai.
- ◆ Laiko momento nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal makroekonominį scenarijų yra tikėtina pozicijos procentinė dalis, kuri būtų negrąžinama prarasta įsipareigojimų neįvykdymo atveju. Laiko momento nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo kreivių vertinimui naudojamas įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės modelis, kuriame nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčiai priklauso nuo prognozuojamų laiko momento įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių.
- ◆ Pozicija esant įsipareigojimų neįvykdymui rodo bendrą poziciją pagal konkrečią priemonę esant įsipareigojimo neįvykdymui. Produktams su daliniais mokėjimais (t. y. produktams, kuriems pagal sutartį sudaromi paskolos grąžinimo grafikai) pozicijos esant įsipareigojimų neįvykdymui kreivė sudaroma atsižvelgiant į paskolos amortizaciją pagal sutartį. Atnaujinamiems produktams (pvz., kredito linijoms, kredito kortelėms ar sąskaitos kreditams) taikomas limitų panaudojimo metodas sudarant pozicijos esant įsipareigojimų neįvykdymui kreives. Standartinės nebalansinės pozicijoms (garantijoms ir akreditavams) nustatomi kredito konvertavimo veiksniai, siekiant apskaičiuoti tikėtinus nebalansinių pozicijų panaudojimus įsipareigojimų neįvykdymo datai.
- ◆ Kaupiamoji išankstinio grąžinimo norma apibūdina bendro poveikio tikimybę, kad pozicija bus pilnai padengta iš anksto (t. y. uždaryta nepasibaigus sutartyje numatytam terminui) per laikotarpius iki analizuojamo laikotarpio pabaigos. Kaupiamoji išankstinio grąžinimo norma taikoma tik tiems portfeliams, kurių įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių modeliai neatsižvelgia į išankstinių grąžinimų įtaką.
- ◆ Diskonto normos taikymo taisyklės priklauso nuo finansinės priemonės tipo ir nuo to, ar pagal sutartį yra sudaromas paskolos grąžinimo grafikas. Priemonėms, kurioms pagal sutartis yra sudaromi paskolos grąžinimo grafikai, kaip diskonto norma yra taikoma efektyvi palūkanų norma arba jai artima norma (t. y., nominalioji palūkanų norma). Pozicijoms, kurioms pagal sutartis nesudaromi paskolos grąžinimo grafikai bei kurios apima tiek finansinį turtą, tiek ir nebalansinį straipsnį (pvz., kredito linijos, kredito kortelės), taikomos diskonto normos, artimiausios efektyviai palūkanų normai. Pozicijoms, kurioms pagal sutartis nesudaromi paskolų grąžinimo grafikai, ir apimančioms nebalansinius produktus (garantijas, akreditavimus), taikoma pagal sutartį nustatyta su pozicija susijusi norma arba, jei šios nėra, atitinkama rinkos norma.

Laiko momento įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės kreivės, laiko momento nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo kreivės ir pozicijos esant įsipareigojimų neįvykdymui kreivės sudaromos visiems mėnesiams iki priemonės termino pabaigos. Jei priemonė priskiriama 1 lygiui, tikėtini nuostoliai įvertinami per ne ilgesnį nei 12 mėnesių laikotarpį. Jei priemonė priskiriama 2 lygiui, tikėtini nuostoliai įvertinami per laikotarpį iki priemonės termino pabaigos.

Sudarant įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės ir nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo kreives, atsižvelgiama į makroekonominių rodiklių prognozes. Šių rizikos parametrų vertinimo metodologija apima ryšio tarp rizikos parametrų ir makroekonominių kintamųjų modeliavimą. Makroekonominių kintamųjų prognozes pagal skirtingus scenarijus už 3 artimiausius metus kartu su scenarijų tikimybėmis pateikia Luminor makroekonomistai. Numatomi trys makroekonominiai scenarijai: atskaitos (angl. *baseline*) / realistinis, optimistinis ir pesimistinis scenarijus (atskaitos / realistiniam scenarijui priskiriama didžiausias tikimybės svorio koeficientas).

Makroekoniminiai scenarijai, kurie sudaromi tikėtiniems nuostoliams apskaičiuoti, atitinka scenarijus, kurie naudojami atliekant kredito rizikos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.

I modeliavimą privačių klientų segmentui įtraukiami trys makroekoniminiai kintamieji: metinis realaus BVP pokytis, nedarbo lygis ir metinis gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kainų pokytis, o du iš jų – metinis realaus BVP pokytis kartu su nedarbo lygiu – naudojami modeliavime juridinių asmenų segmentui. Estijai, Latvijai ir Lietuvai parengiamos atskiros makroekonominių kintamųjų prognozės. Makroekonominių kintamųjų prognozės sudaromos ir taikomos skyriams, neatsižvelgiant į kliento gyvenamąją vietą. Rodikliai, naudoti makroekonominiame modeliavime 2019 m. gruodžio 31 d. ir 2018 m. gruodžio 31 d., atskleisti toliau pateiktose lentelėse. 2019 m. makroekonominių kintamųjų prognozes parengė *Luminor* makroekonimistai 2019 m. III ketv. pabaigoje, pateikdami prognozes ir prielaidas trijų metų laikotarpiui. Nuo ketvirtųjų metų daroma prielaida, kad rizikos parametrai (įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė ir nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo) susilygina su jų ilgalaikio vidurkio lygiu.

2019 m.

Estija

Makroekonominiai kintamieji	Optimistinis scenarijus			Atskaitos scenarijus (realistinis)			Pesimistinis scenarijus		
	2020 m. III ketv.	2021 m. III ketv.	2022 m. III ketv.	2020 m. III ketv.	2021 m. III ketv.	2022 m. III ketv.	2020 m. III ketv.	2021 m. III ketv.	2022 m. III ketv.
Scenarijaus tikimybė, %	30 %			60 %			10 %		
Metinis realaus BVP pokytis, %	4,2	3,5	3,2	2,7	2,3	2,1	-3,1	-1,1	2,0
Nedarbo lygis, %	5,0	4,9	4,8	5,7	6,1	6,2	11,0	10,7	10,0
Metinis gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kainų pokytis, %	9,0	7,2	5,8	4,1	3,2	3,1	-16,5	-8,6	1,4

Latvija

Makroekonominiai kintamieji	Optimistinis scenarijus			Atskaitos scenarijus (realistinis)			Pesimistinis scenarijus		
	2020 m. III ketv.	2021 m. III ketv.	2022 m. III ketv.	2020 m. III ketv.	2021 m. III ketv.	2022 m. III ketv.	2020 m. III ketv.	2021 m. III ketv.	2022 m. III ketv.
Scenarijaus tikimybė, %	30 %			60 %			10 %		
Metinis realaus BVP pokytis, %	3,4	4,1	4,7	1,9	3,0	4,2	-3,0	-0,6	3,2
Nedarbo lygis, %	5,7	5,2	4,7	6,2	5,9	5,4	9,4	10,3	9,6
Metinis gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kainų pokytis, %	7,0	8,0	8,0	4,0	5,0	6,0	-7,0	-4,0	-1,0

Lietuva

Makroekonominiai kintamieji	Optimistinis scenarijus			Atskaitos scenarijus (realistinis)			Pesimistinis scenarijus		
	2020 m. III ketv.	2021 m. III ketv.	2022 m. III ketv.	2020 m. III ketv.	2021 m. III ketv.	2022 m. III ketv.	2020 m. III ketv.	2021 m. III ketv.	2022 m. III ketv.
Scenarijaus tikimybė, %	30 %			60 %			10 %		
Metinis realaus BVP pokytis, %	4,2	3,8	4,0	2,8	2,4	2,5	-2,0	-1,6	1,0
Nedarbo lygis, %	6,2	5,8	5,5	6,5	6,7	6,8	8,8	10,2	9,5
Metinis gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kainų pokytis, %	9,0	6,0	6,0	5	3	3	-8,0	-2,0	4,0

2018 m.

Estija

Makroekonominiai kintamieji	Optimistinis scenarijus			Atskaitos scenarijus (realistinis)			Pesimistinis scenarijus		
	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Scenarijaus tikimybė, %	30 %			60 %			10 %		
Metinis realaus BVP pokytis, %	4,7	4,1	3,5	3,2	2,7	2,5	-1,5	-0,7	2,3
Nedarbo lygis, %	5,5	5,5	5,4	6,3	6,5	6,7	9,4	10,1	11,0
Metinis gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kainų pokytis, %	8,7	7,0	6,0	5,5	4,3	3,0	-11,0	-5,0	0,0

Latvija

Makroekonominiai kintamieji	Optimistinis scenarijus			Atskaitos scenarijus (realistinis)			Pesimistinis scenarijus		
	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Scenarijaus tikimybė, %	30%			60%			10%		
Metinis realaus BVP pokytis, %	4,8	4,2	4,2	3,6	3,2	3,0	-0,8	-0,9	2,1
Nedarbo lygis, %	6,3	5,8	5,5	6,7	6,3	6,1	8,4	9,8	10,0
Metinis gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kainų pokytis, %	8,0	8,0	7,0	6,0	5,0	5,0	-7,0	-4,0	1,0

Lietuva

Makroekonominiai kintamieji	Optimistinis scenarijus			Ataskaitos scenarijus (realistinis)			Pesimistinis scenarijus		
	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
Scenarijaus tikimybė, %	20 %			70 %			10 %		
Metinis realaus BVP pokytis, %	4,5	4,0	4,0	3,0	2,5	2,5	-1,0	-0,5	1,5
Nedarbo lygis, %	5,8	5,4	5,0	6,2	5,9	5,9	8,5	9,5	9,0
Metinis gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kainų pokytis, %	7,0	6,0	5,0	4,0	3,0	2,0	-8,0	0,0	2,0

Nuolatinė tolesnė peržiūra užtikrinama visoms reikšmingoms pozicijoms. Vertinimo dažnumas ir išsamumas priklauso nuo rizikos lygio ir pozicijos dydžio. Peržiūros tikslas yra 1) nustatyti būklės blogėjimą ir imtis ankstyvų veiksmų Grupės situacijai pagerinti bei 2) nustatyti tikėtino kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo kriterijus. Dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės didelės pozicijos, kurių suma viršija nustatytas reikšmingumo ribas ir kurioms nustatytas nuostolio įvykis, peržiūrimos kiekvieną ketvirtį arba dažniau, jei to reikia atsižvelgiant į individualias aplinkybes. Vertinimas atnaujinamas, esant reikšmingiems pinigų srautų pasikeitimams, kitu atveju, jis atliekamas bent kartą per metus.

3 lygio pozicijoms (arba nusipirktam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtui, turinčiam įsipareigojimų neįvykdymo statusą), kurios priskiriamos prie reikšmingų, Grupė vertina vertės sumažėjimą atskirai (individualus vertinimas) pagal diskontuotų pinigų srautų metodą, atsižvelgdama tiek į būsimus pinigų srautus iš kliento veiklos, tiek į pinigų srautus iš užtikrinimo priemonės realizavimo. Paprastai naudojami du scenarijai – standartinis ir rizikos – su atitinkamais tikėtiniais svorio koeficientais. Išimtiniais atvejais gali būti naudojamas vienas scenarijus. Aplinkybės, kuriomis būtų priimtinas tik vienas scenarijus, galėtų būti prognozuojamos baigties išieškojimo atvejais.

3 lygio pozicijoms (arba nusipirktam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtui, turinčiam įsipareigojimų neįvykdymo statusą), kurios priskiriamos prie nereikšmingų, Grupė vertina vertės sumažėjimą bendrai (bendras vertinimas). Vertės sumažėjimas skaičiuojamas taikant grupės vertės sumažėjimo normą užtikrinimo priemonėmis neužtikrintai daliai. Skirtingos vertės sumažėjimo normos taikomos trims Grupės išskirtoms homogeninėms grupėms:

- ◆ Būsto paskolos ir privatūs kreditai fiziniams asmenims;
- ◆ Vartojimo paskolos ir kitos paskolos fiziniams asmenims (įskaitant lizingą);
- ◆ Paskolos juridiniams asmenims.

2019 m. Grupė pakeitė savo vidaus modelį, taikomą apskaičiuojant vertės sumažėjimą neužtikrintai daliai. Buvo nustatyta pozicijos sumos užtikrinimo priemonės vertės viršutinė riba, tokiu būdu išvengiant situacijų, kuomet paskolos, kurių užtikrinimo priemonių vertė yra per didelė, turi visiškai užtikrintą dalį ir dėl to vertės sumažėjimo nėra. Išsamesnė informacija pateikiama šios ataskaitos dalyje „Informacija apie paskolų užtikrinimo priemones“.

(e) Jautrumo analizė

Estija:

Lentelėje toliau pateikiamas įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės ribinių verčių, naudojamų reikšmingam kredito rizikos padidėjimui nustatyti, pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams 2019 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiamos sumos) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

TKN poveikis (tūkst. EUR)

Taikoma faktinė absoliuti ribinė vertė	Taikoma faktinė santykinė ribinė vertė	Absoliučios ribinės vertės pasikeitimas	Santykinės ribinės vertės pasikeitimas	Žemesnės ribinės vertės	Aukštesnės ribinės vertės
2,5	0,006	-/+ 20 %	-/+ 12 b. p.	1 432	-48

Estijos 1 lygio portfelio dabartinė galiojimo laikotarpio įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė vidutiniškai ilgesnė nei pirminio pripažinimo galiojimo laikotarpio įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė, todėl žemesnės ribinės vertės gali lemti didesnę 2 lygio finansinių priemonių dalį ir didesnę TKN sumą.

Lentelėje toliau pateikiamas pesimistinio ir optimistinio scenarijų tikimybių pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams 2019 m. gruodžio 31 d. . TKN padidėjimas (teigiamos sumos) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

TKN poveikis (tūkst. EUR)

Taikoma pesimistinio scenarijaus tikimybė	Taikoma optimistinio scenarijaus tikimybė	Pesimistinio scenarijaus tikimybės pasikeitimas	Optimistinio scenarijaus tikimybės pasikeitimas	Mažesnė pesimistinio scenarijaus tikimybė	Didesnė pesimistinio scenarijaus tikimybė
0,1	0,3	-/+ 200 b. p.	+/- 200 b. p.	-2	8

Latvija:

Lentelėje toliau pateikiamas įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės ribinių verčių, naudojamų reikšmingam kredito rizikos padidėjimui nustatyti, pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams 2019 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiamos sumos) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

TKN poveikis (tūkst. EUR)

Taikoma faktinė absoliuti ribinė vertė	Taikoma faktinė santykinė ribinė vertė	Absoliučios ribinės vertės pasikeitimas	Santykinės ribinės vertės pasikeitimas	Žemesnės ribinės vertės	Aukštesnės ribinės vertės
2,5	0,006	-/+ 20 %	-/+ 12 b. p.	76	-22

Lentelėje toliau pateikiamas pesimistinio ir optimistinio scenarijų tikimybių pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams 2019 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiamos sumos) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

TKN poveikis (tūkst. EUR)

Taikoma pesimistinio scenarijaus tikimybė	Taikoma optimistinio scenarijaus tikimybė	Pesimistinio scenarijaus tikimybės pasikeitimas	Optimistinio scenarijaus tikimybės pasikeitimas	Mažesnė pesimistinio scenarijaus tikimybė	Didesnė pesimistinio scenarijaus tikimybė
0,1	0,3	-/+ 200 b. p.	+/- 200 b. p.	-67	66

Lietuva:

Lentelėje toliau pateikiamas įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės ribinių verčių, naudojamų reikšmingam kredito rizikos padidėjimui nustatyti, pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams 2019 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiamos sumos) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

TKN poveikis (tūkst. EUR)

Taikoma faktinė absoliuti ribinė vertė	Taikoma faktinė santykinė ribinė vertė	Absoliučios ribinės vertės pasikeitimas	Santykinės ribinės vertės pasikeitimas	Žemesnės ribinės vertės	Aukštesnės ribinės vertės
2,5	0,006	-/+ 20 %	-/+ 12 b. p.	271	-188

Lentelėje toliau pateikiamas pesimistinio ir optimistinio scenarijų tikimybių pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams 2019 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiamos sumos) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

TKN poveikis (tūkst. EUR)

Taikoma pesimistinio scenarijaus tikimybė	Taikoma optimistinio scenarijaus tikimybė	Pesimistinio scenarijaus tikimybės pasikeitimas	Optimistinio scenarijaus tikimybės pasikeitimas	Mažesnė pesimistinio scenarijaus tikimybė	Didesnė pesimistinio scenarijaus tikimybė
0,1	0,3	-/+ 200 b. p.	+/- 200 b. p.	-5	9

Luminor Grupė:

Lentelėje toliau pateikiamas įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės ribinių verčių, naudojamų reikšmingam kredito rizikos padidėjimui nustatyti, pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams 2019 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiamos sumos) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

TKN poveikis (tūkst. EUR)

Taikoma faktinė absoliuti ribinė vertė	Taikoma faktinė santykinė ribinė vertė	Absoliučios ribinės vertės pasikeitimas	Santykinės ribinės vertės pasikeitimas	Žemesnės ribinės vertės	Aukštesnės ribinės vertės
2,5	0,006	-/+ 20 %	-/+ 12 b. p.	1779	-258

Lentelėje toliau pateikiamas pesimistinio ir optimistinio scenarijų tikimybių pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams 2019 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiamos sumos) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

TKN poveikis (tūkst. EUR)

Taikoma pesimistinio scenarijaus tikimybė	Taikoma optimistinio scenarijaus tikimybė	Pesimistinio scenarijaus tikimybės pasikeitimas	Optimistinio scenarijaus tikimybės pasikeitimas	Mažesnė pesimistinio scenarijaus tikimybė	Didesnė pesimistinio scenarijaus tikimybė
0,1	0,3	-/+ 200 b. p.	+/- 200 b. p.	-74	83

(f) Pakeisto finansinio turto rizikos vertinimas

Paprastai kiekvienu atveju, kai finansinė priemonė pakeičiama dėl skolininko finansinių problemų, turi būti nustatytas naujas reitingas/vertinimas balais ir priskiriama nauja įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė, paskola turi būti grupuojama kaip restruktūrizuojama, jei atitinka apibrėžtį pagal FINREP nurodymų dėl ataskaitų teikimo reikalavimus. Todėl dėl pakeitimo paskola būtų grupuojama 2 lygyje, jei jai priskiriamas restruktūrizuotos veiksnius statusas (arba 3 lygyje, jei jai priskiriamas restruktūrizuotos neveiksnius statusas) ir (arba) paskola būtų grupuojama 2 lygyje, jei įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės pokytis yra laikomas reikšmingu. Esminio pakeitimo atveju, kai nutraukiamas turto pripažinimas ir sudaromas naujas turtas, naujai pripažintas turtas grupuojamas arba kaip *POCI* finansinis turtas (jei dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės), arba kaip 1 lygio (jei nėra dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės) turtas.

(g) Nurašymo politika

Grupė nurašo visą finansinį turtą arba jo dalį, kurio nesitiki atgauti. Paprastai finansinis turtas laikomas neatgautinu tada, kai visos užtikrinimo priemonės (išskyrus fizinių asmenų garantijas) yra parduotos. Tačiau nurašymo faktas neapriboja Grupės galimybių įgyvendinti išieškojimo priemones konkretaus kliento atžvilgiu. Finansinio turto, kuris buvo nurašytas per 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus, bet kuriam dar taikoma vykdymo užtikrinimo veikla, nepadengtoji sutartyje numatyta suma sudarė 23 008 tūkst. EUR (2018 m. – 43 766 tūkst. EUR).

(h) Didžiausia kredito rizikos pozicija, neatsižvelgiant į užtikrinimo priemones arba kitas prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones

Grupės didžiausią kredito rizikos poziciją atspindi konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje pateikto finansinio turto balansinės vertės. Suteiktų finansinių ir įvykdymo garantijų, įsipareigojimų suteikti paskolas, nepanaudotų kredito linijų ir eksporto / importo akreditivų didžiausia kredito rizika lygi įsipareigojimų suma.

tūkst. EUR	Pastaba	Grupė 2019 m.	Grupė 2018 m.
Balansinės turto pozicijos, turinčios kredito riziką ir kurioms skaičiuojamas vertės sumažėjimas:		13 473 895	15 155 160
Pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	12	2 924 019	3 293 090
Gautinos sumos iš bankų ir kitų kredito įstaigų	13	141 654	185 350
Paskolos klientams		10 408 222	11 676 720
Finansų įstaigos	15	29 378	48 369
Viešasis sektorius	15	174 732	219 615
Verslo klientai	15	4 523 201	5 346 840
Paskolos		3 156 365	3 604 547
Finansinė nuoma (lizingas)		1 088 325	1 409 012
Faktoringas		278 511	333 281
Privatūs klientai	15	5 680 911	6 061 896
Hipotekos paskolos		4 689 319	4 930 872
Finansinė nuoma (lizingas)		533 611	622 393
Vartojimo ir kredito kortelių paskolos		132 862	147 012
Kitos paskolos		325 119	361 619
Nebalansinės turto pozicijos, turinčios kredito riziką ir kurioms skaičiuojamas vertės sumažėjimas:		1 788 816	1 984 264
Finansinės garantijos	31	110 655	265 707
Kreditavimo ir kiti susiję įsipareigojimai	31	1 678 161	1 718 557
Bendra kredito rizikos pozicijos vertė – finansinės priemonės, kurioms skaičiuojamas vertės sumažėjimas		15 262 711	17 139 424

tūkst. EUR	Pastaba	Grupė 2019 m.	Grupė 2018 m.
Balansinės turto pozicijos, turinčios kredito riziką ir kurioms neskaičiuojamas vertės sumažėjimas:			
Prekybai laikomas finansinis turtas:	32	3 021	1 006
Skolos vertybiniai popieriai		3 021	1 006
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais:	16, 32	223 863	139 402
Skolos vertybiniai popieriai		223 863	139 402
Išvestinės finansinės priemonės	14, 32	59 217	44 352
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis:		0	1 265
Skolos vertybiniai popieriai		0	1 265
Bendra kredito rizikos pozicijos vertė, kuriai neskaičiuojamas vertės sumažėjimas		286 101	186 025
Bendra kredito rizikos pozicijos vertė		15 577 925	17 337 343

Pirmiau pateikta lentelė atskleidžia kredito rizikos pozicijas 2019 m. ir 2018 m. gruodžio 31 d., neatsižvelgiant į kredito rizikos mažinimo priemones. Balanso turto straipsniai parodyti grynąja balansine verte, kaip ir finansinės būklės ataskaitoje.

Toliau pateiktoje lentelėje atskleista paskolų ir nuomos bendroji vertė ir atidėjinių kredito nuostoliams suma 2019 m. gruodžio 31 d.

Grupė 2019 m. gruodžio 31 d. tūkst. EUR	Pasta- ba	Bendroji vertė	Iš kurios pirminis POCI/ finansinio turto vertės sumažėjimas	Atidėjiniai vertės sumažėjimai	Grynoji vertė
Gautinos sumos iš bankų ir kitų kredito įstaigų	13	141 654	0	-9	141 645
Finansų įstaigos	15	29 378	-2	-123	29 255
Viešasis sektorius	15	174 732	0	-17	174 715
Verslo klientai	15	4 523 201	-15 838	-111 037	4 412 164
Paskolos		3 156 365	-15 339	-95 544	3 060 821
Faktoringas		278 511	0	-1 691	276 820
Finansinė nuoma (lizingas)		1 088 325	-499	-13 802	1 074 523
Privatūs klientai	15	5 680 911	-2 448	-74 498	5 606 413
Hipotekos paskolos		4 689 319	-1 241	-56 080	4 633 239
Vartojimo ir kredito kortelių paskolos		132 862	-18	-1 452	131 410
Kitos paskolos		325 119	-1 162	-11 938	313 181
Finansinė nuoma (lizingas)		533 611	-27	-5 028	528 583
Iš viso		10 549 876	-18 288	-185 684	10 364 192

Grupė 2018 m. gruodžio 31 d. tūkst. EUR	Pasta- ba	Bendroji vertė	Iš kurios pirminis POCI/ finansinio turto vertės sumažėjimas	Atidėjiniai vertės sumažėjimai	Grynoji vertė
Gautinos sumos iš bankų ir kitų kredito įstaigų	13	185 350	0	-4	185 346
Finansų įstaigos	15	48 369	-2 252	-2 046	46 323
Viešasis sektorius		219 615	0	-18	219 597
Verslo klientai	15	5 346 840	-28 575	-103 059	5 243 781
Paskolos		3 604 547	-27 481	-84 999	3 519 548
Faktoringas		333 281	-608	-4 698	328 583
Finansinė nuoma (lizingas)		1 409 012	-486	-13 362	1 395 650
Privatūs klientai	15	6 061 896	-3 355	-99 459	5 962 437
Hipotekos paskolos		4 930 872	-1 491	-72 130	4 858 742
Vartojimo ir kredito kortelių paskolos		147 012	-39	-3 209	143 803
Kitos paskolos		361 619	-1 776	-20 616	341 003
Finansinė nuoma (lizingas)		622 393	-49	-3 504	618 889
Iš viso		11 862 070	-34 182	-204 586	11 657 484

Paskolų klientams kredito kokybė 2019 m. gruodžio 31 d. ir 2018 m. gruodžio 31 d. atskleista toliau pateiktose lentelėse pagal rizikos skalę (žr. ataskaitos dalį „Paskolos klientams“).

Grupė 2019 m. gruodžio 31 d.

Gautinos sumos iš bankų ir kitų kredito įstaigų

Grupė tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	141 642	0	0	0	141 642
Vidutinė rizika	9	0	0	0	9
Didelė rizika	0	0	0	0	0
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	3	0	3
Bendroji vertė	141 651	0	3	0	141 654
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	0	0
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-7	0	-2	0	-9
Grynoji vertė	141 644	0	1	0	141 645

Paskolos finansų įstaigoms

tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	19 638	0	0	0	19 638
Vidutinė rizika	5 438	2 464	0	0	7 902
Didelė rizika	1 342	380	0	0	1 722
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	110	6	116
Bendroji vertė	26 418	2 844	110	6	29 378
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-2	-2
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-82	-37	-3	-1	-123
Grynoji vertė	26 336	2 807	107	5	29 255

Paskolos viešajam sektoriui

tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	171 532	0	0	37	171 569
Vidutinė rizika	2 743	0	0	9	2 752
Didelė rizika	33	0	0	0	33
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	378	0	378
Bendroji vertė	174 308	0	378	46	174 732
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	0	0
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-17	0	0	0	-17
Grynoji vertė	174 291	0	378	46	174 715

Paskolos ir nuoma verslo klientams

Paskolos tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	838 488	9 359	0	0	847 847
Vidutinė rizika	1 673 024	202 993	0	1 172	1 877 189
Didelė rizika	44 586	163 303	0	33 104	240 993
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	175 419	14 917	190 336
Bendroji vertė	2 556 098	375 655	175 419	49 193	3 156 365
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-15 339	-15 339
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-4 521	-3 750	-85 290	-1 983	-95 544
Grynoji vertė	2 551 577	371 905	90 129	47 210	3 060 821

Factoringas tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	59 144	0	0	0	59 144
Vidutinė rizika	180 315	25 150	0	0	205 465
Didelė rizika	3 508	8 141	0	0	11 649
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	2 253	0	2 253
Bendroji vertė	242 967	33 291	2 253	0	278 511
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	0	0
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-304	-151	-1 236	0	-1 691
Grynoji vertė	242 663	33 140	1 017	0	276 820

Finansinė nuoma (lizingas) tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	144 090	296	0	180	144 566
Vidutinė rizika	720 094	30 091	0	297	750 482
Didelė rizika	79 866	87 517	0	445	167 828
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	24 287	1 162	25 449
Bendroji vertė	944 050	117 904	24 287	2 084	1 088 325
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-499	-499
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-3 120	-3 274	-7 290	-118	-13 802
Grynoji vertė	940 930	114 630	16 997	1 966	1 074 523

Paskolos ir nuoma privatiems klientams

Hipotekos paskolos tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	3 794 095	30 293	0	2 540	3 826 928
Vidutinė rizika	506 834	38 999	0	1 535	547 368
Didelė rizika	39 087	138 152	0	485	177 724
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	132 642	4 657	137 299
Bendroji vertė	4 340 016	207 444	132 642	9 217	4 689 319
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-1 241	-1 241
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-4 050	-15 800	-35 206	-1 024	-56 080
Grynoji vertė	4 335 966	191 644	97 436	8 193	4 633 239

Vartojimo ir kredito kortelių paskolos tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	32 998	75	0	18	33 091
Vidutinė rizika	63 675	5 254	0	8	68 937
Didelė rizika	25 359	2 616	0	10	27 985
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	2 736	113	2 849
Bendroji vertė	122 032	7 945	2 736	149	132 862
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-18	-18
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-474	-141	-760	-77	-1 452
Grynoji vertė	121 558	7 804	1 976	72	131 410

Kitos paskolos tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	109 750	3 716	0	570	114 036
Vidutinė rizika	114 506	24 897	0	327	139 730
Didelė rizika	9 269	36 011	0	418	45 698
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	21 845	3 810	25 655
Bendroji vertė	233 525	64 624	21 845	5 125	325 119
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-1 162	-1 162
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-788	-2 085	-7 930	-1 135	-11 938
Grynoji vertė	232 737	62 539	13 915	3 990	313 181

Finansinė nuoma (lizingas) tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	19 810	1 548	0	0	21 358
Vidutinė rizika	467 944	25 608	0	73	493 625
Didelė rizika	3 894	9 242	0	0	13 136
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	5 273	219	5 492
Bendroji vertė	491 648	36 398	5 273	292	533 611
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-27	-27
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-3 116	-658	-1 203	-51	-5 028
Grynoji vertė	488 532	35 740	4 070	241	528 583

Grupė 2018 m. gruodžio 31 d.

Gautinos sumos iš bankų ir kitų kredito įstaigų

Grupė tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	142 858	0	0	0	142 858
Vidutinė rizika	42 482	0	0	0	42 482
Didelė rizika	0	0	0	0	0
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	10	0	10
Bendroji vertė	185 340	0	10	0	185 350
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	0	0
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-4	0	0	0	-4
Grynoji vertė	185 336	0	10	0	185 346

Paskolos finansų įstaigoms

tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	943	414	0	0	1 357
Vidutinė rizika	39 712	1 459	0	0	41 171
Didelė rizika	760	2 904	0	0	3 664
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	2	2 175	2 177
Bendroji vertė	41 415	4 777	2	2 175	48 369
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-2 252	-2 252
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-896	-53	0	-1 097	-2 046
Grynoji vertė	40 519	4 724	2	1 078	46 323

Paskolos viešajam sektoriui

tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	217 109	324	0	40	217 473
Vidutinė rizika	1 690	383	0	0	2 073
Didelė rizika	51	18	0	0	69
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	0	0	0
Bendroji vertė	218 850	725	0	40	219 615
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	0	0
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-15	-3	0	0	-18
Grynoji vertė	218 835	722	0	40	219 597

Paskolos ir nuoma verslo klientams

Paskolos tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	1 138 136	230 692	0	1	1 368 829
Vidutinė rizika	1 298 065	401 463	0	1 459	1 700 987
Didelė rizika	39 702	150 763	0	2 248	192 713
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	295 326	46 692	342 018
Bendroji vertė	2 475 903	782 918	295 326	50 400	3 604 547
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-27 481	-27 481
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-3 608	-6 021	-74 509	-861	-84 999
Grynoji vertė	2 472 295	776 897	220 817	49 539	3 519 548

Factoringas tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	103 326	3 674	0	0	107 000
Vidutinė rizika	193 476	5 499	0	0	198 975
Didelė rizika	13 353	8 291	0	0	21 644
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	5 307	355	5 662
Bendroji vertė	310 155	17 464	5 307	355	333 281
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-608	-608
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-889	-90	-3 702	-17	-4 698
Grynoji vertė	309 266	17 374	1 605	338	328 583

Finansinė nuoma (lizingas) tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	161 689	38 496	0	40	200 225
Vidutinė rizika	810 240	149 258	0	85	959 583
Didelė rizika	78 167	130 718	0	475	209 360
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	38 361	1 483	39 844
Bendroji vertė	1 050 096	318 472	38 361	2 083	1 409 012
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-486	-486
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-2 271	-4 544	-6 410	-137	-13 362
Grynoji vertė	1 047 825	313 928	31 951	1 946	1 395 650

Paskolos ir nuoma privatiems klientams

Hipotekos paskolos tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	3 843 881	30 807	0	2 460	3 877 148
Vidutinė rizika	577 947	99 152	0	849	677 948
Didelė rizika	23 682	176 137	0	855	200 674
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	169 616	5 486	175 102
Bendroji vertė	4 445 510	306 096	169 616	9 650	4 930 872
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-1 491	-1 491
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-3 969	-20 217	-46 787	-1 157	-72 130
Grynoji vertė	4 441 541	285 879	122 829	8 493	4 858 742

Vartojimo ir kredito kortelių paskolos tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	34 027	1 259	0	16	35 302
Vidutinė rizika	74 624	10 337	0	12	84 973
Didelė rizika	21 074	2 441	0	5	23 520
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	3 198	19	3 217
Bendroji vertė	129 725	14 037	3 198	52	147 012
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-39	-39
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-682	-245	-2 276	-6	-3 209
Grynoji vertė	129 043	13 792	922	46	143 803

Kitos paskolos tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	120 453	4 942	0	459	125 854
Vidutinė rizika	113 836	40 744	0	747	155 327
Didelė rizika	8 743	16 370	0	422	25 535
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	48 970	5 933	54 903
Bendroji vertė	243 032	62 056	48 970	7 561	361 619
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-1 776	-1 776
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-558	-1 407	-16 978	-1 673	-20 616
Grynoji vertė	242 474	60 649	31 992	5 888	341 003

Finansinė nuoma (lizingas) tūkst. EUR	1 lygis (12 mėnesių TKN)	2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)	3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	83 863	4 140	0	0	88 003
Vidutinė rizika	485 226	29 717	0	39	514 982
Didelė rizika	4 375	4 849	0	3	9 227
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	10 054	127	10 181
Bendroji vertė	573 464	38 706	10 054	169	622 393
<i>Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas</i>	0	0	0	-49	-49
Atėmus: atidėjinį vertės sumažėjimui	-1 802	-362	-1 266	-74	-3 504
Grynoji vertė	571 662	38 344	8 788	95	618 889

i) Informacija apie atidėjinius kredito nuostoliams

Toliau pateiktose lentelėse atskleidžiami kredito nuostolių atidėjinių paskoloms klientams ir paskolų klientams bendrosios balansinės vertės pokyčiai nuo ataskaitinio laikotarpio pradžios iki pabaigos. Sudarydama šias pokyčių lenteles, Grupė vertina lygius tik finansinių ataskaitų sudarymo dieną ir perklasifikavimai tarp lygių tai atspindi. Perklasifikavimai tarp lygių vertinami ataskaitinio laikotarpio pradžioje.

Papildoma informacija pateikta 15 pastaboje.

Grupė 2019 m.

Paskolų klientams iš viso (tūkst. EUR)

	Atidėjiny kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-14 690	-32 942	-151 928	-5 022	-204 582	9 488 150	1 545 251	570 834	72 485	11 676 720
<i>Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams</i>										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygio į 2 lygį)	1 722	-5 939	4 217	0	0	-439 370	494 957	-55 587	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	421	3 442	-3 863	0	0	-43 599	-66 901	110 500	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-17 483	11 915	5 568	0	0	742 783	-700 897	-41 886	0	0
Naujai suteiktos arba nusipirkto paskolos	-3 424	0	0	0	-3 424	1 022 179	0	0	12 437	1 034 616
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas ir kurios buvo grąžintos per laikotarpį	2 762	2 882	20 338	1 317	27 299	-1 639 081	-426 305	-177 620	-17 186	-2 260 192
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	14 220	-5 254	-54 548	-2 308	-47 890	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaitant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	-1 782	7 046	-28 288	-991	-24 015	-357 088	-699 146	-164 593	-4 749	-1 225 576
<i>Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams</i>										
Nurašymai	0	0	41 298	1 624	42 922	0	0	-41 298	-1 624	-42 922
2019 m. gruodžio 31 d.	-16 472	-25 896	-138 918	-4 389	-185 675	9 131 062	846 105	364 943	66 112	10 408 222

Paaiškinimai

1 lygis (12 mėnesių TKN)

2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)

3 lygis (dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas, galiojimo laikotarpio TKN)

POCI finansinis turtas (galiojimo laikotarpio TKN)

Finansų įstaigos (tūkst. EUR)

	Atidėjinys kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-896	-53	0	-1 097	-2 046	41 415	4 777	2	2 175	48 369
<i>Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams</i>										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	2	-2	0	0	0	-653	653	0	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	0	0	0	0	0	-165	0	165	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-9	9	0	0	0	760	-760	0	0	0
Naujai suteiktos arba nusipirkto paskolos	-1	0	0	0	-1	443	0	0	0	443
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas ir kurios buvo grąžintos per laikotarpį	811	2	0	1 092	1 905	-15 382	-1 826	-57	-2 169	-19 434
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	11	7	-3	4	19	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaitant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	814	16	-3	1 096	1 923	-14 997	-1 933	108	-2 169	-18 991
<i>Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams</i>										
Nurašymai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2019 m. gruodžio 31 d.	-82	-37	-3	-1	-123	26 418	2 844	110	6	29 378

Viešasis sektorius (tūkst. EUR)

	Atidėjiny kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-15	-3	0	0	-18	218 850	725	0	40	219 615
Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	0	0	0	0	0	-540	0	540	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-3	3	0	0	0	644	-644	0	0	0
Naujai suteiktos arba nusipirkto paskolos	-1	0	0	0	-1	5 497	0	0	10	5 507
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas ir kurios buvo grąžintos per laikotarpį	0	0	0	0	0	-50 143	-81	-162	-4	-50 390
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaitant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	-2	3	0	0	1	-44 542	-725	378	6	-44 883
Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2019 m. gruodžio 31 d.	-17	0	0	0	-17	174 308	0	378	46	174 732

Verslo klientai (tūkst. EUR)

Paskolos	Atidėjinys kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-3 608	-6 021	-74 509	-861	-84 999	2 475 903	782 918	295 326	50 400	3 604 547
Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	908	-1 313	405	0	0	-217 244	243 762	-26 518	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	129	387	-516	0	0	-12 976	-30 870	43 846	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-4 791	2 574	2 217	0	0	363 748	-350 343	-13 405	0	0
Naujai suteiktos arba nusipirkto paskolos	-1 933	0	0	0	-1 933	381 846	0	0	10 867	392 713
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas ir kurios buvo grąžintos per laikotarpį	840	1 301	11 085	46	13 272	-435 179	-269 812	-105 067	-11 498	-821 556
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	3 934	-678	-42 735	-1 744	-41 223	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaitant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	-913	2 271	-29 544	-1 698	-29 884	80 195	-407 263	-101 144	-631	-428 843
Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0	0	18 763	576	19 339	0	0	-18 763	-576	-19 339
2019 m. gruodžio 31 d.	-4 521	-3 750	-85 290	-1 983	-95 544	2 556 098	375 655	175 419	49 193	3 156 365

Faktoringas	Atidėjiny kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-889	-90	-3 702	-17	-4 698	310 155	17 464	5 307	355	333 281
Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	77	-77	0	0	0	-21 304	21 304	0	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	1	4	-5	0	0	-519	-1 729	2 248	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-29	29	0	0	0	7 972	-7 917	-55	0	0
Naujai suteiktas arba nusipirktas turtas	-7	0	0	0	-7	36 714	0	0	0	36 714
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas ir kuris buvo grąžintas per laikotarpį	189	19	324	0	532	-90 051	4 169	-2 509	-355	-88 746
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	354	-36	-591	17	-256	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaiant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	585	-61	-272	17	269	-67 188	15 827	-316	-355	-52 032
Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0	0	2 738	0	2 738	0	0	-2 738	0	-2 738
2019 m. gruodžio 31 d.	-304	-151	-1 236	0	-1 691	242 967	33 291	2 253	0	278 511

Finansinė nuoma (lizingas)	Atidėjiny kreditu nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-2 271	-4 544	-6 410	-137	-13 362	1 050 096	318 472	38 361	2 083	1 409 012
Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kreditu nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kreditu nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	187	-476	289	0	0	-59 681	62 971	-3 290	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	40	108	-148	0	0	-8 360	-4 814	13 174	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-2 266	1 790	476	0	0	161 796	-155 621	-6 175	0	0
Naujai suteiktas arba nusipirktas turtas	-225	0	0	0	-225	208 536	0	0	62	208 598
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas ir kuris buvo grąžintas per laikotarpį	359	512	2 533	90	3 494	-408 337	-103 104	-17 007	-56	-528 504
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	1 056	-664	-4 806	-76	-4 490	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaitant ataskaitinio laikotarpio kreditu nuostolių atidėjinių įtaką	-849	1 270	-1 656	14	-1 221	-106 046	-200 568	-13 298	6	-319 906
Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kreditu nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0	0	776	5	781	0	0	-776	-5	-781
2019 m. gruodžio 31 d.	-3 120	-3 274	-7 290	-118	-13 802	944 050	117 904	24 287	2 084	1 088 325

Privatūs klientai (tūkst. EUR)

Hipotekos paskolos	Atidėjiny kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-3 969	-20 217	-46 787	-1 157	-72 130	4 445 510	306 096	169 616	9 650	4 930 872
Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	327	-3 127	2 800	0	0	-75 611	96 391	-20 780	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	211	2 679	-2 890	0	0	-13 284	-24 297	37 581	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-9 028	6 850	2 178	0	0	158 332	-141 144	-17 188	0	0
Naujai suteiktos arba nusipirkto paskolos	-721	0	0	0	-721	213 210	0	0	793	214 003
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas ir kurios buvo grąžintos per laikotarpį	177	950	4 601	25	5 753	-388 141	-29 602	-26 388	-874	-445 005
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	8 953	-2 935	-5 307	-244	467	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaitant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	-81	4 417	1 382	-219	5 499	-105 494	-98 652	-26 775	-81	-231 002
Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0	0	10 199	352	10 551	0	0	-10 199	-352	-10 551
2019 m. gruodžio 31 d.	-4 050	-15 800	-35 206	-1 024	-56 080	4 340 016	207 444	132 642	9 217	4 689 319

Vartojimo ir kredito kortelių paskolos	Atidėjiny kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-682	-245	-2 276	-6	-3 209	129 725	14 037	3 198	52	147 017
Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	46	-100	54	0	0	-7 490	7 664	-174	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	11	8	-19	0	0	-1 039	-279	1 318	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-325	137	188	0	0	9 800	-8 774	-1 026	0	0
Naujai suteiktas arba nusipirktas turtas	-144	0	0	0	-144	35 958	0	0	125	36 083
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas ir kuris buvo grąžintas per laikotarpį	105	35	1 000	1	1 141	-44 922	-4 703	-102	-27	-49 754
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	515	24	-185	-73	281	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaitant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	208	104	1 038	-72	1 278	-7 693	-6 092	16	98	-13 671
Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0	0	478	1	479	0	0	-478	-1	-479
2019 m. gruodžio 31 d.	-474	-141	-760	-77	-1 452	122 032	7 945	2 736	149	132 862

Kitos paskolos	Atidėjiny kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-558	-1 407	-16 978	-1 673	-20 616	243 032	62 056	48 970	7 561	361 619
Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	138	-489	351	0	0	-42 452	45 771	-3 319	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	22	248	-270	0	0	-3 915	-3 954	7 869	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-861	429	432	0	0	27 758	-24 727	-3 031	0	0
Naujai suteiktos arba nusipirkto paskolos	-311	0	0	0	-311	49 162	0	0	373	49 535
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas ir kurios buvo grąžintos per laikotarpį	58	55	698	20	831	-40 060	-14 522	-20 346	-2 119	-77 047
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	724	-921	-461	-172	-830	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaitant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	-230	-678	750	-152	-310	-9 507	2 568	-18 827	-1 746	-27 512
Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0	0	8 298	690	8 988	0	0	-8 298	-690	-8 988
2019 m. gruodžio 31 d.	-788	-2 085	-7 930	-1 135	-11 938	233 525	64 624	21 845	5 125	325 119

Finansinė nuoma (lizingas)	Atidėjinyje kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. gruodžio 31 d.	-1 802	-362	-1 266	-74	-3 504	573 464	38 706	10 054	169	622 393
Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	37	-355	318	0	0	-14 935	16 441	-1 506	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	7	8	-15	0	0	-2 801	-958	3 759	0	0
-į 12 mėnesių TKN (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-171	94	77	0	0	11 973	-10 967	-1 006	0	0
Naujai suteiktas arba nusipirktas turtas	-81	0	0	0	-81	90 813	0	0	207	91 020
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas ir kuris buvo grąžintas per laikotarpį	223	8	97	43	371	-166 866	-6 824	-5 982	-84	-179 756
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	-1 329	-51	-460	-20	-1 860	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įkaintant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	-1 314	-296	17	23	-1 570	-81 816	-2 308	-4 735	123	-88 736
Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Nuorašymai	0	0	46	0	46	0	0	-46	0	-46
2019 m. gruodžio 31 d.	-3 116	-658	-1 203	-51	-5 028	491 648	36 398	5 273	292	533 611

j) Informacija apie paskolų užtikrinimo priemones

Pirmą kartą apskaitoje pripažįstant paskolas klientams, užtikrinimo priemonių tikroji vertė nustatoma remiantis vertinimo metodikomis, įprastomis atitinkamos rūšies priemonių vertinimui. Nekilnojamasis turtas ir kilnojamasis turtas, kuris naudojamas kaip užtikrinimo priemonė, įvertinamas rinkos verte (arba pirkimo kaina, atsižvelgiant į tai, kuri yra žemesnė). Užtikrinimo priemonės vertė turi būti peržiūrima periodiškai. Peržiūros dažnumas ir sąlygos labiausiai priklauso nuo veiksnio / neveiksnio statuso ir pozicijos dydžio. Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto vertės periodiškai perskaičiuojamos pritaikius indeksus.

Grupė atsižvelgia į valstybės išduotas garantijas, kitų šalių išduotas garantijas, kurios prilygsta valstybės garantijoms. Kitų asmenų (fizinio ir juridinio asmens) išduotos garantijos, nors ir mažina riziką, laikomos nereikšmingomis, todėl šioje ataskaitoje neatskleidžiamos.

Kai pozicija užtikrinama keliomis skirtingų rūšių užtikrinimo priemonėmis, jas pripažįstant, prioritetas teikiamas atsižvelgiant į jų likvidumą. Vertybiniai popieriai, piniginių lėšos ir garantijos laikomi likvidžiausiomis užtikrinimo priemonėmis, mažesnio likvidumo – gyvenamosios paskirties nekilnojamasis turtas, po jo – kitas nekilnojamasis turtas. Kilnojamasis turtas, toks kaip transporto priemonės, įrenginiai ir kitas turtas, laikomi žemiausio likvidumo priemonėmis.

Dažniausiai naudojamos užtikrinimo priemonės yra gyvenamosios paskirties nekilnojamasis turtas, sudarantis 53,5 % Grupės paskolų portfelio užtikrintos dalies (2018 m. – 48 %).

Grupės paskolos klientams (tūkst. EUR)

2019 m. gruodžio 31 d.	Iš viso	%
Neužtikrintos paskolos	1 607 619	15 %
Paskolos, užtikrintos:	8 800 603	85 %
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	4 709 001	45 %
- kitu nekilnojamoju turtu	2 148 955	21 %
- vertybiniais popieriais	66 620	1 %
- garantijomis	160 267	2 %
- kitu turtu	1 715 760	16 %
Iš viso	10 408 222	100 %

2019 m. gruodžio 31 d.	Finansų įstaigos	%
Neužtikrintos paskolos	5 579	19 %
Paskolos, užtikrintos:	23 799	81 %
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	217	1 %
- kitu nekilnojamoju turtu	669	2 %
- vertybiniais popieriais	-	0 %
- garantijomis	-	0 %
- kitu turtu	22 913	78 %
Iš viso	29 378	100 %

2019 m. gruodžio 31 d.	Viešasis sektorius	%
Neužtikrintos paskolos	143 924	82 %
Paskolos, užtikrintos:	30 808	18%
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	-	0 %
- kitu nekilnojamoju turtu	16 245	10 %
- vertybiniais popieriais	-	0 %
- garantijomis	154	0 %
- kitu turtu	14 409	8 %
Iš viso	174 732	100 %

Verslo klientai

2019 m. gruodžio 31 d.	Paskolos	%	Faktoringas	%	Lizingas	%
Neužtikrintos paskolos	436 002	13 %	251 927	91 %	415 688	38 %
Paskolos, užtikrintos:	2 720 363	87 %	26 584	9 %	672 637	62 %
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	90 197	3 %	-	0 %	-	0 %
- kitu nekilnojamoju turtu	1 945 408	62 %	-	0 %	873	0 %
- vertybiniais popieriais	66 109	2 %	-	0 %	-	0 %
- garantijomis	82 275	3 %	198	0 %	2 081	0 %
- kitu turtu	536 374	17 %	26 386	9 %	669 683	62 %
Iš viso	3 156 365	100 %	278 511	100 %	1 088 325	100 %

Privatūs klientai

2019 m. gruodžio 31 d.	Hipotekos paskolos	%	Vartojimo ir kredito kortelių paskolos	%	Kitos paskolos	%	Lizingas	%
Neužtikrintos paskolos	69 490	1 %	119 454	90 %	36 055	11%	129 500	24 %
Paskolos, užtikrintos:	4 619 829	99 %	13 408	10 %	289 064	89%	404 111	76 %
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	4 495 869	96 %	889	1 %	121 829	38%	-	0 %
- kitu nekilnojamoju turtu	65 460	2 %	118	0 %	120 182	37%	-	0 %
- vertybiniais popieriais	492	0 %	3	0 %	16	0%	-	0 %
- garantijomis	55 796	1 %	12 382	9 %	7 381	2%	-	0 %
- kitu turtu	2 212	0 %	16	0 %	39 656	12%	404 111	76 %
Iš viso	4 689 319	100 %	132 862	100 %	325 119	100%	533 611	100 %

2018 m. gruodžio 31 d.	Iš viso	%
Neužtikrintos paskolos	1 899 279	16 %
Paskolos, užtikrintos:	9 777 441	84 %
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	4 873 314	42 %
- kitu nekilnojamoju turtu	1 976 205	17 %
- vertybiniais popieriais	1 334	0 %
- garantijomis	437 943	4 %
- kitu turtu	2 488 645	21 %
Iš viso	11 676 720	100 %

2018 m. gruodžio 31 d.	Finansų įstaigos	%
Neužtikrintos paskolos	4 716	10 %
Paskolos, užtikrintos:	43 653	90 %
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	1 721	4 %
- kitu nekilnojamoju turtu	13 168	27 %
- vertybiniais popieriais	-	0 %
- garantijomis	685	1 %
- kitu turtu	28 080	58 %
Iš viso	48 369	100 %

2018 m. gruodžio 31 d.	Viešasis sektorius	%
Neužtikrintos paskolos	185 823	85 %
Paskolos, užtikrintos:	33 792	15 %
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	-	0 %
- kitu nekilnojamoju turtu	5 348	2 %
- vertybiniais popieriais	-	0 %
- garantijomis	67	0 %
- kitu turtu	28 377	13 %
Iš viso	219 615	100 %

Verslo klientai

2018 m. gruodžio 31 d.	Paskolos	%	Faktoringas	%	Lizingas	%
Neužtikrintos paskolos	779 332	22 %	284 042	85 %	303 368	22 %
Paskolos, užtikrintos:	2 825 215	78 %	49 239	15 %	1 105 644	78 %
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	151 291	4 %	-	0 %	-	0 %
- kitu nekilnojamoju turtu	1 784 895	50 %	-	0 %	1 256	0 %
- vertybiniais popieriais	1 219	0 %	-	0 %	-	0 %
- garantijomis	222 754	6 %	-	0 %	66	0 %
- kitu turtu	665 056	18 %	49 239	15 %	1 104 322	78 %
Iš viso	3 604 547	100 %	333 281	100 %	1 409 012	100 %

Privatūs klientai

2018 m. gruodžio 31 d.	Hipotekos paskolos	%	Vartojimo ir kredito kortelių paskolos	%	Kitos paskolos	%	Lizingas	%
Neužtikrintos paskolos	90 402	2 %	145 425	99%	50 620	15%	55 551	9 %
Paskolos, užtikrintos:	4 840 470	98 %	1 587	1%	310 999	85%	566 842	91 %
- gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu	4 605 316	93 %	1 151	1%	113 835	31%	-	0 %
- kitu nekilnojamoju turtu	47 503	1 %	288	0%	123 747	34%	-	0 %
- vertybiniais popieriais	115	0 %	-	0%	-	0%	-	0 %
- garantijomis	187 518	4 %	144	0%	26 709	7%	-	0 %
- kitu turtu	17	0 %	4	0%	46 708	13%	566 842	91 %
Iš viso	4 930 872	100 %	147 012	100%	361 619	100%	622 393	100 %

Toliau pateikiama informacija apie bendrai vertinamų dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolų balansinę vertę. Šioms paskoloms Grupė nepripažino atidėjinio tikėtiniams kredito nuostoliams 2018 m. pabaigoje, nes užtikrinimo priemonių vertė reikšmingai viršija šių paskolų bendrąją balansinę vertę.

Grupė (tūkst. EUR)	2018 m. gruodžio 31 d.
Verslo klientai	6 873
Paskolos	4 224
Faktoringas	25
Finansinė nuoma (lizingas)	2 624
Privatūs klientai	75 493
Hipotekos paskolos	65 019
Vartojimo ir kredito kortelių paskolos	1 763
Kitos paskolos	8 041
Finansinė nuoma (lizingas)	669
Paskolų, kurių užtikrinimo priemonių vertė reikšmingai viršija jų bendrąją balansinę vertę, ir nuomos klientams iš viso	82 365

2019 m. Grupė nustatė pozicijos sumos užtikrinimo priemonės vertės viršutinę ribą, kuri taikoma atliekant dėl kredito rizikos sumažėjusių paskolų bendrą vertės sumažėjimo vertinimą, taip išvengdama atvejų, kuomet vertės sumažėjimo nėra dėl per didelės užtikrinimo priemonių vertės.

Apskaičiuojant TKN paskoloms, kurių vertė dėl kredito rizikos nėra sumažėjusi, kaip laiko momento įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės, laiko momento nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo, pozicijos esant įsipareigojimų neįvykdymui ir kaupiamosios išankstinio gražinimo normos (angl. *cummulative prepayment rate*), įvertintos pagal scenarijus, sandaugą, techniškai 2018 m. ir 2019 m. atidėjiniai tikėtiniems kredito nuostoliams negali būti lygus nuliui.

Dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolų suma atskleista lentelėse toliau kartu su atitinkamų užtikrinimo priemonių verte. Dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos dažniausiai užtikrinamos nekilnojamuoju bei kilnojamuoju turtu. Šių užtikrinimo priemonių vertė lygi to turto rinkos vertei (ne likvidacinei vertei), kuri įprastai patikslinama nedelsiant po įsipareigojimų neįvykdymo fakto nustatymo.

Dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos (tūkst. EUR)

2019 m. gruodžio 31 d.	Bendroji vertė	Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas	Atidėjiniai vertės sumažėjimui	Grynoji vertė	Užtikrinimo priemonių tikroji vertė
Verslo klientai*	218 533	-469	-95 667	122 866	152 900
Privatūs klientai	171 294	-1 031	-47 252	124 042	145 641
Iš viso	389 827	-1 500	-142 919	246 908	298 541

2018 m. gruodžio 31 d.	Bendroji vertė	Iš kurios pirminis vertės sumažėjimas	Atidėjiniai vertės sumažėjimui	Grynoji vertė	Užtikrinimo priemonių tikroji vertė
Verslo klientai	389 697	-30 643	-86 699	302 998	323 244
Privatūs klientai	243 404	-2 572	-70 103	173 301	201 460
Iš viso	633 101	-33 215	-156 802	476 299	524 704

* Verslo klientams taip pat priskirtos ir pozicijos viešajam sektoriui ir finansų įstaigoms.

Toliau pateiktose lentelėse nurodoma apimtis, kuria užtikrinimo priemonės mažina paskolų, kurių vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos, kredito riziką, atskirai atskleidžiant užtikrinimo priemonių vertes turtui, kuomet užtikrinimo priemonių vertės yra lygios arba viršija pozicijos balansinę vertę ir turtui, kuomet užtikrinimo priemonių vertės yra mažesnės nei turto balansinė vertė.

2019 m. gruodžio 31 d.	Turtas, užtikrintas padidinto užtikrinimo priemonėmis		Turtas, užtikrintas nepakankamo užtikrinimo priemonėmis	
tūkst. EUR	Turto balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė	Turto balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė
Paskolos verslo klientams	109 685	394 495	108 848	43 206
Paskolos privatiems klientams	112 227	256 855	59 067	33 413
Iš viso	221 912	651 350	167 915	76 619
2018 m. gruodžio 31 d.	Turto balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė	Turto balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė
Paskolos verslo klientams	262 520	971 296	127 178	56 792
Paskolos privatiems klientams	145 596	308 253	97 807	55 474
Iš viso	408 116	1 279 549	224 985	112 266

Visų paskolų, nuvertėjusių arba ne, užtikrinimo priemonių poveikis parodytas lentelėse toliau.

2019 m. gruodžio 31 d.	Turtas, užtikrintas padidinto užtikrinimo priemonėmis		Turtas, užtikrintas nepakankamo užtikrinimo priemonėmis	
tūkst. EUR	Turto balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė	Turto balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė
Paskolos verslo klientams	2 864 079	10 231 353	1 863 232	610 005
Paskolos privatiems klientams	4 910 720	12 131 393	770 191	415 671
Iš viso	7 774 799	22 362 746	2 633 423	1 025 676
2018 m. gruodžio 31 d.	Turto balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė	Turto balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė
Paskolos verslo klientams	3 066 785	12 133 531	2 548 039	1 005 367
Paskolos privatiems klientams	5 104 447	11 590 108	957 449	609 888
Iš viso	8 171 232	23 723 639	3 505 488	1 615 255

RINKOS RIZIKA

Grupė prisiima žemą rinkos rizikos lygį, o rinkos riziką apibrėžia kaip tikimybę patirti balansinių ir nebalansinių pozicijų nuostolių dėl rinkos parametrų, tokių kaip užsienio valiutos kursų (valiutos kurso rizika), palūkanų normų (palūkanų normos rizika), nuosavybės priemonių kainų (nuosavybės priemonių kainos rizika) ar biržos prekių kainų (biržos prekių kainos rizika), pokyčių nepalankia kryptimi.

Grupei iš visų šių rizikų reikšmingiausia yra palūkanų normos rizika, tuo tarpu kitos rinkos rizikos rūšys – mažiau reikšmingos. Palūkanų normos rizika įvertinama naudojant bazinio punkto metodą, kurį taikant įvertinama lygiagretaus rinkos palūkanų normų poslinkio vienu baziniu punktu (0,01 %) įtaka grynajai pinigų srautų vertei. Bazinio punkto skaičiavimai atliekami reguliariai, o rezultatai pateikiami Grupės vadovybei.

Valiutos kurso (toliau – VK) rizika įvertinama apskaičiuojant atviras užsienio valiutos pozicijas. Tiek palūkanų normos svyravimo, tiek ir valiutos kurso rizikos ribojamos *Luminor Bank AS* Valdybos ir Stebėtojų tarybos nustatytais limitais, kuriuos reguliariai stebi Rinkos ir likvidumo rizikos valdymo departamentas.

Rinkos rizikos vertinimo metodai

Grupė daugiausia dėmesio skiria palūkanų normos rizikos ir valiutos kurso rizikos valdymui.

Palūkanų normos rizika įvertinama kaip lygiagretaus pelningumo kreivės poslinkio įtaka dabartinei skirtumo tarp viso turto ir visų įsipareigojimų vertei. Paprastai turto pozicijų terminai yra ilgesni nei įsipareigojimų, o tai lemia atvirųjų palūkanų normos pozicijų rizikos atsiradimą. Todėl siekiant sumažinti ilgalaikių ir trumpalaikių terminų neatitikimo riziką, pritraukiamas tarpbankinis finansavimas. Norint pasiekti ir išlaikyti priimtina palūkanų normos rizikos lygį, taip pat naudojami palūkanų normos apskaitimo sandoriai.

VK rizika įvertinama kaip turto ir įsipareigojimų tam tikra valiuta atviroji pozicija. Grupėje atvirosioms pozicijoms visomis valiutomis taikomi limitai, kuriuos nustato *Luminor Bank AS* Valdyba ir Stebėtojų taryba, o pozicijų atitikimo limitams stebėjimas atliekamas kasdien.

UŽSIENIO VALIUTŲ KURSŲ SVYRAVIMO RIZIKA

Didžiausia Grupės pozicija yra išreikšta eurai (EUR), o pozicijos kitomis valiutomis nėra reikšmingos. Grupėje taikomas konservatyvus VK rizikos valdymo metodas. Ji vertinama kaip atvirųjų pozicijų užsienio valiuta nominalioji vertė, konvertuota į eurus, taikant ECB skelbiamus užsienio valiutos kursus. Grupė taiko limitus dienos prekybos metu ir dienai pasibaigus. Techniniai nukrypimai nuo limitų leidžiami trumpam laikotarpiui, kai aptarnaujami klientai. Grupė yra patvirtinusi atskirus limitus pozicijai, išreikštai JAV doleriais (USD), bendrajai kitų užsienio valiutų pozicijai, didžiausiai kitų užsienio valiutų pozicijai ir visų valiutų pozicijai.

Grupės VK rizikos pozicija (tūkst. EUR)

Valiuta	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
USD	97	232
Didžiausia atviroji kitų užsienio valiutų pozicija*	302	375
Bendroji atviroji kitų užsienio valiutų pozicija**	609	1 090
Iš viso***	383	1 149

*Didžiausia atviroji kitų užsienio valiutų pozicija – didžiausia absoliuti visų užsienio valiutų, išskyrus USD, pozicija.

**Bendroji atviroji kitų užsienio valiutų pozicija – visų užsienio valiutų pozicijų suma, vertinant absoliučiais dydžiais, išskyrus USD.

***Iš viso – absoliuti didesnė vertė iš šių sumų: visų atvirųjų užsienio valiutų teigiamų pozicijų sumos ir neigiamų pozicijų sumos.

Jautrumas valiutos kursų svyravimo rizikai

Jautrumas valiutos kursų svyravimo rizikai įvertinamas testuojant atvirąsias užsienio valiutų pozicijas nepalankiausiomis sąlygomis, taikant skirtingus parametrus. USD pozicijai šis nepalankus parametras (5,4 %) gaunamas naudojant rizikos vertės (angl. *value at risk, VaR*) modelį, taikant 99 procentų pasitikėjimo lygį ir 10 dienų laikymo laikotarpį, o analizuojami duomenys apima 2008–2009 m. finansų krizės laikotarpį ir duomenis apie užsienio valiutų kursų svyravimus už mažiausiai penkis praėjusius metus. Parametras visoms kitoms valiutoms papildomai padidinamas 50 % (8,1 %), remiantis rinkos praktika.

Jautrumo VK rizikai skaičiavimas parodė, kad VK rizikos įtaka Grupei 2019 m. buvo nereikšminga ir sudarė 55 tūkst. EUR.

PALŪKANŲ NORMOS RIZIKA

Pagrindinis palūkanų normos rizikos šaltinis Grupėje yra perkainavimo rizika, kuri kyla dėl balansinių ir nebalansinių turto ir įsipareigojimų pozicijų terminų nesutapimo ir perkainavimo. Remiantis *Luminor* rinkos rizikos politika, palūkanų normos rizika ribojama baziniais punktais (b. p.), t. y. grynujų pinigų srautų pokytis (spragos) dėl lygiagretaus rinkos palūkanų normų poslinkio vienu baziniu punktu (0,01 %). *Luminor Bank AS* Valdyba ir Stebėtojų taryba yra patvirtinusi atskirus limitus bankinei ir prekybinei veikloms bei limitus skirtingoms valiutoms: EUR, USD, NOK ir bendrajai visų kitų užsienio valiutų sumai. Skaičiuojant bendrąją poziciją, baziniai punktai kiekviena valiuta susumuojami, neatsižvelgiant, ar bendroji pozicija kiekviena atskira valiuta yra trumpa ar

ilga, t. y. valiutų pozicijų užskaita neleidžiama. Didžiausia palūkanų normos rizika kyla iš pozicijų, išreikštų eurai. Išvestinių finansinių priemonių, kaip apsidrausimo priemonių naudojimas, yra svarbiausia palūkanų rizikos valdymo dalis, taip pat žr. 1 ir 14 pastabas.

Iš palūkanų normų pokyčių kylanti rizika išauga ilgesnės trukmės terminų intervalų atveju dėl didesnio neaiškumo, susijusio su palūkanų normomis ateityje. Siekiant apriboti riziką, atsirandančią dėl skirtingų terminų intervalų, kiekvienam iš jų nustatomi vadinamieji skirtumų limitai. Kiekvienam terminų intervalui nustatytas limitas apskaičiuojamas kaip procentinė dalis nuo bendro bazinio punkto limito, priskirto atitinkamai valiutai. Visi terminų intervalai iki vienerių metų trukmės apriboti iki 100 % nuo bendros bazinių punktų sumos, 1–2 metų terminas apribotas iki 120 % nuo bendros bazinių punktų sumos, o visi terminų intervalai virš 2 metų apriboti iki 150 % nuo bendros bazinių punktų sumos.

Grupės prekybinės ir bankinės veiklų bazinių punktų pozicija pagal valiutas (tūkst. EUR):

Valiuta	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
EUR	(41 291)	(10 530)
USD	4 965	2 831
NOK	727	522
Kitos valiutos	(65)	(98)

Grupės prekybinės ir bankinės veiklų tikrosios vertės bazinių punktų pozicija pagal valiutas (tūkst. EUR):

Valiuta	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
EUR	(54 090)	109 750
USD	(14 715)	(7 891)
NOK	(512)	(1 479)
Kitos valiutos	829	645

Jautrumas palūkanų normos rizikai

Palūkanų normos rizikos pozicija negali viršyti Luminor Bank AS Valdybos ir Stebėtojų tarybos patvirtintų bazinių punktų limitų. Darant prielaidą, kad lygiagretus pelningumo kreivės poslinkis siekia 200 bazinių punktų, jautrumas palūkanų normos rizikai apskaičiuojamas dauginant bendrąją bazinių punktų poziciją iš palūkanų normos pokyčio. Minėto pelningumo kreivės poslinkio įtaka Grupės nuosavam kapitalui ir pelnui arba nuostoliams nurodyta lentelėje toliau (tūkst. EUR):

	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Nuosavas kapitalas	9 410	1 455
Pelnas arba nuostoliai	14 029	20 205

NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ IR BIRŽOS PREKIŲ KAINOS RIZIKA

Grupė neturi atviros biržos prekių pozicijos, todėl nepatiria biržos prekių kainų svyravimo rizikos.

Grupė nevykdo prekybos nuosavybės vertybiniais popieriais. Tačiau Grupė turi balanse apskaitomų akcijų, kurios pripažįstamos kaip dalyvavimas atsiskaitymo sistemose, o ne kaip investicijos į akcijas. Bendroji šių akcijų vertė išaugo per metus dėl pozityvių tendencijų, susijusių su pagrindinėmis priemonėmis, todėl remiantis išorės audito rekomendacijomis, nuosavybės priemonės buvo priskirtos skolos vertybiniais popieriais, vertinamiems tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais. Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, naudojamas rizikos vertės (angl. *value at risk*, *VaR*) modelis, taikant 99 procentų pasitikėjimo lygį ir 1 metų laikymo laikotarpį, o analizuojami duomenys apima 2008–2009 m. finansų krizės laikotarpį ir duomenis apie akcijų kainas už mažiausiai penkis praėjusius metus. Taikant finansinio sukrėtimo scenarijų, galimas nuostolis iš bendrosios akcijų vertės sudarytų 2,1 mln. EUR 2019 m. pabaigoje.

LIKVIDUMO RIZIKA

Likvidumo rizika – tai rizika, kad Grupė nesugebės laiku įvykdyti finansinių įsipareigojimų bei rizika patirti nuostolių dėl staiga sumažėjusių finansinių išteklių (pvz., finansinės krizės pasekmė gali būti delsimas vykdyti skolinius įsipareigojimus) arba dėl naujų lėšų, skirtų ankstesnėms skoloms padengti, kainos padidėjimo. Likvidumo rizikos pasekmė gali būti prievolių indėlininkams ir paskolų gavėjams nevykdymas. Grupė naudoja įvairius likvidumo rodiklius, kurie padeda išmatuoti, stebėti ir kontroliuoti likvidumo riziką, įskaitant padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį (angl. *Liquidity Coverage Ratio, LCR*), grynąjį pastovaus finansavimo rodiklį (angl. *Net Stable Funding Ratio, NSFR*) ir kitus vidinius likvidumo limitus.

Likvidumo rizika valdoma taip, kad būtų užtikrintas nuolatinis sutartinių įsipareigojimų vykdymas. Grupė yra nustačiusi išankstinio įspėjimo rodiklius, skirtus laiku nustatyti likvidumo krizes. Taip pat yra parengti verslo ir finansavimo nenumatytais atvejais planai, skirti Grupės likvidumui valdyti esant rinkos sutrikdymui. Likvidumo rizikos valdymo strategija peržiūrima bent kartą per metus arba po bet koks reikšmingo vidaus ar išorės aplinkos, kurioje Grupė veikia, pasikeitimo.

Likvidumo rizikos valdymo procesas

Likvidumo rizika valdoma pasitelkiant tris gynybos linijas (angl. *Lines of Defence*):

- ◆ Pirmąją gynybos liniją sudaro Grupės išdo ir turto bei įsipareigojimų valdymo departamentai bei veiklos sritys. Išdo ir turto bei įsipareigojimų valdymo departamentai atsakingi už kasdienį likvidumo valdymą ir vidaus lėšų sandorių kainodarą (angl. *Funds Transfer Pricing, FTP*). Siekiant užtikrinti finansavimą tais atvejais, kai *Luminor* skubiai reikia grynųjų pinigų ir įprastų finansavimo šaltinių nepakanka, *Luminor* turi likvidumo atsargą, kurią sudaro centriniame banke laikomi gryniesi pinigai ir aukštos kokybės vertybiniai popieriai, kuriuos galima lengvai parduoti arba panaudoti kaip užtikrinimo priemonę finansavimo operacijoms.
- ◆ Rinkos ir likvidumo rizikos valdymo departamentas veikia kaip antroji gynybos linija ir yra atsakingas už nepriklausomą likvidumo rizikos ir pirmosios gynybos linijos priežiūrą ir kontrolę.
- ◆ Trečiąją gynybos liniją sudaro Vidaus audito funkcija, kuri yra atsakinga už nepriklausomą pirmosios ir antrosios gynybos linijų veiklos kokybės užtikrinimą.

Likvidumo rizikos valdymas skirstomas į ilgalaikį (1 metai), trumpalaikį (nuo 1 savaitės iki 3 mėnesių) ir tos pačios dienos likvidumo valdymą. Trumpalaikio likvidumo valdymo tikslas – patenkinti kasdienį lėšų poreikį, kad būtų užtikrintas Europos Centrinio Banko nustatytų privalomųjų atsargų ir likvidumo reikalavimų laikymasis ir vidaus likvidumo limitų laikymasis. Trumpalaikis likvidumas užtikrinamas kasdien stebint likvidumo būklę, kasdienį finansavimą ir prekybą atitinkamomis finansinėmis priemonėmis likvidumo tikslais. Ilgalaikio likvidumo rizikos valdymas vykdomas analizuojant apskaičiuotus būsimus pinigų srautus, atsižvelgiant į indėlių ir paskolų portfelio augimą bei galimus refinansavimo šaltinius.

Vertinant likvidumo riziką, atliekama likvidumo spragos analizė, atsižvelgiant į pinigų srautų terminus. Likvidumo rizika ribojama nustatant vidinius limitus likvidumo spragai. Šių limitų panaudojimas reguliariai stebimas, o limitų panaudojimo ataskaitos teikiamos Grupės valdymo organams.

Likvidumo spraga apskaičiuojama analizuojant Grupės grynojo refinansavimo padėtį vienos savaitės, vieno mėnesio ir trijų mėnesių laikotarpyje pagal įprastinės veiklos scenarijų. Likvidus turtas ir trumpalaikiai įsipareigojimai įtraukiami skaičiuojant atitinkamo laikotarpio (nuo 1 savaitės iki 3 mėnesių) likvidumo spragą.

Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis apskaičiuojamas kaip kredito įstaigos likvidumo atsargos ir jos grynųjų netenkamų pinigų srautų santykis per 30 kalendorinių dienų nepalankiausių sąlygų laikotarpį ir išreiškiamas procentais. Kadangi Lietuva, Latvija ir Estija yra Europos Sąjungos šalys narės, padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis Grupei taikomas kaip bendras Europos mastu nustatytas reikalavimas. Minimali padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio riba yra 100 proc., tačiau Grupės likvidumo atsarga yra didelė ir palaikomas didesnis nei minimalus santykis. Padengimo likvidžiuoju turtu rodikliu siekiama padidinti Grupės atsparumą trumpalaikiai likvidumo rizikai ir reikalaujama, kad Grupė turėtų nerizikingo turto, kuris galėtų būti lengvai likviduojamas, siekiant atlikti reikalingus išmokėjimus, atėmus įplaukas, per 30 dienų nepalankiausių sąlygų laikotarpį be centrinio banko paramos.

Toliau pateikiama Grupės pagrindinių balansinių straipsnių likvidumo rizikos analizė pagal terminus:

Balansinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d., tūkst. EUR	Iki pareikalavimo ir iki 1 mėn.	1–3 mėn.	3–12 mėn.	1–5 metų	Daugiau kaip 5 metai	IŠ VISO
Grynieji pinigai ir indėliai centriniuose bankuose	2 924 019	0	0	0	0	2 924 019
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	141 589	37	0	19	0	141 645
Prekybai laikomas finansinis turtas	0	2 181	16	725	99	3 021
Išvestinės finansinės priemonės	28 839	901	4 864	24 220	393	59 217
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis	0	0	0	0	140	140
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais	0	0	45 116	117 487	65 293	227 896
Paskolos klientams	224 540	194 932	1 224 106	3 726 435	4 852 534	10 222 547
Kitas finansinis turtas	29 113	0	0	0	0	29 113
Turto iš viso	3 348 100	198 051	1 274 102	3 868 886	4 918 459	13 607 598
Išvestinės finansinės priemonės	28 377	793	3 098	24 279	1 757	58 304
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	30 244	0	950 448	0	0	980 692
Klientų indėliai	8 739 645	545 949	868 407	76 475	4 967	10 235 443
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0	0	0	651 716	0	651 716
Nuomos įsipareigojimai	425	851	3 761	19 030	32 984	57 051
Kiti finansiniai įsipareigojimai	45 303	0	0	0	0	45 303
Įsipareigojimų iš viso	8 843 994	547 593	1 825 714	771 500	39 708	12 028 509
Nuosavas kapitalas						
Finansinis turtas / (įsipareigojimai) grynąja verte	-5 495 894	-349 542	-551 612	3 097 386	4 878 751	1 579 089
Neatšaukiami ir atšaukiami nebalansiniai įsipareigojimai	1 788 816	0	0	0	0	1 788 816
Likvidumo spraga, atsirandanti dėl finansinių priemonių	-7 284 710	-349 542	-551 612	3 097 386	4 878 751	-209 727

Balansinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d., tūkst. EUR	Iki pareikalavimo ir iki 1 mėn.	1–3 mėn.	3–12 mėn.	1–5 metų	Daugiau kaip 5 metai	IŠ VISO
Grynieji pinigai ir indėliai centriniuose bankuose	3 274 291	0	0	18 799	0	3 293 090
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	145 435	1 373	38 415	123	0	185 346
Prekybai laikomas finansinis turtas	5	0	0	991	10	1 006
Išvestinės finansinės priemonės	5 895	301	13 803	23 846	507	44 352
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis	0	0	0	0	8 872	8 872
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais	0	28 588	21 978	88 802	4 390	143 758
Paskolos klientams	272 813	185 348	1 705 140	4 248 482	5 060 355	11 472 138
Kitas finansinis turtas	11 894	0	0	0	0	11 894
Turto iš viso	3 710 333	215 610	1 779 336	4 381 043	5 074 134	15 160 456
Išvestinės finansinės priemonės	2 811	348	8 914	27 080	2 102	41 255
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	21 981	6 000	3 186 915	724 500	0	3 939 396
Klientų indėliai	7 462 778	710 102	809 172	83 685	4 148	9 069 885
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0	0	0	351 235	0	351 235
Kiti finansiniai įsipareigojimai	27 914	0	0	0	0	27 914
Įsipareigojimų iš viso	7 515 484	716 450	4 005 001	1 186 500	6 250	13 429 685
Nuosavas kapitalas						
Finansinis turtas / (įsipareigojimai) grynąja verte	-3 805 151	-500 840	-2 225 665	3 194 543	5 067 884	1 730 771
Neatšaukiami ir atšaukiami nebalansiniai įsipareigojimai	1 984 264	0	0	0	0	1 984 264
Likvidumo spraga, atsirandanti dėl finansinių priemonių	-5 789 415	-500 840	-2 225 665	3 194 543	5 067 884	-253 493

Atskleidžiama informacija apie sutartyje numatytus nediskontuotus įsipareigojimų pinigų srautus 2019 m. gruodžio 31 d.:

tūkst. EUR	Iki pareikalavimo ir iki 1 mėn.	1–3 mėn.	3–12 mėn.	1–5 metų	Daugiau kaip 5 metai	IŠ VISO
Išvestinės finansinės priemonės	28 377	793	3 098	24 279	1 757	58 304
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	30 244	0	956 458	0	0	986 702
Klientų indėliai	8 739 645	546 625	872 496	78 183	5 117	10 242 066
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0	0	10 067	662 961		673 028
Nuomos įsipareigojimai	546	1 091	4 804	23 523	38 346	68 310
Kiti finansiniai įsipareigojimai	45 303	0	0	0	0	45 303
Įsipareigojimų iš viso	8 844 115	548 509	1 846 923	788 946	45 220	12 073 713

Atskleidžiama informacija apie sutartyje numatytus nediskontuotus įsipareigojimų pinigų srautus 2018 m. gruodžio 31 d.:

tūkst. EUR	Iki pareikalavimo ir iki 1 mėn.	1–3 mėn.	3–12 mėn.	1–5 metų	Daugiau kaip 5 metai	IŠ VISO
Išvestinės finansinės priemonės	2 811	348	8 914	27 080	2 102	41 255
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	25 046	6 095	2 670 950	1 245 115	0	3 947 206
Klientų indėliai	7 446 681	711 886	826 061	85 365	5 497	9 075 490
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0	0	5 250	360 500	0	365 750
Kiti finansiniai įsipareigojimai	15 896	1 108	3 181	8 858	13	29 056
Įsipareigojimų iš viso	7 490 434	719 437	3 514 356	1 726 918	7 612	13 458 757

Pagrindinis *Luminor* veiklos finansavimo šaltinis yra klientų indėliai. Nuo *Luminor* sukūrimo pradžios bankui finansavimą teikė buvusieji patronuojantieji bankai sindikuotos paskolos forma. Atsižvelgiant į *Luminor* planus tapti nepriklausoma savo lėšomis veiklą finansuojančia finansų įstaiga, patronuojamųjų bankų finansavimo bus palaipsniui atsisakoma, pakeičiant jį kitais finansavimo šaltiniais – lėšomis iš klientų indėlių ir finansavimu, gaunamu iš kapitalo rinkų.

Finansavimo segmentai, kurių terminas baigiasi 2020 m., bus grąžinti arba jų grąžinimas bus pratęstas remiantis sutarties sąlygomis ir *Luminor* finansavimo poreikiais. Kredito priemonės susitarimo, kuriuo remiantis teikiamas patronuojančiųjų bankų finansavimas, sąlygos buvo pakeistos dėl savininkų pasikeitimo 2019 m. Dėl šių pakeitimų įsipareigojimas yra iš dalies arba visiškai užtikrintas.

Grynasis pastovaus finansavimo rodiklis apibrėžiamas kaip turimo pastovaus finansavimo sumos ir reikalaujamo pastovaus finansavimo sumos santykis per vienerių metų laikotarpį. Minimalus reikalavimas grynajam pastovaus finansavimo rodikliui yra 100 proc., tačiau Grupės likvidumo atsarga yra didelė ir palaikomas didesnis nei minimalus santykis.

Grupė yra nustačiusi limitus įvairioms priemonėms, įskaitant padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, grynąjį pastovaus finansavimo rodiklį, likvidumo spragas ir kontroliuoja, kad šios priemonės atitiktų šiuos limitus, taip užtikrindama tinkamą savo turto ir įsipareigojimų struktūrą pagal terminus, pavyzdžiui, išleisdama ilgalaikių skolos obligacijų emisiją.

Nebalansiniai straipsniai

Toliau pateikiama nebalansinių straipsnių nominalia verte analizė pagal terminus:

2019 m. gruodžio 31 d. tūkst. EUR	Iki pareikalavimo ir iki 1 mėn.	1–3 mėn.	3–12 mėn.	1–5 metų	Daugiau kaip 5 metai	IŠ VISO
Kreditavimo įsipareigojimai	1 134 434	0	0	0	0	1 134 434
Finansinės garantijos	110 655	0	0	0	0	110 655
Įvykdymo garantijos	74 647	0	0	0	0	74 647
Kiti įsipareigojimai*	469 080	0	0	0	0	469 080
Iš viso	1 788 816	0	0	0	0	1 788 816

*Kitus suteikus įsipareigojimus sudaro skirtingų rūšių garantijos (laidavimai, mokėjimo ir išankstinio mokėjimo garantijos ir pan.).

2018 m. gruodžio 31 d. tūkst. EUR	Iki pareikalavimo ir iki 1 mėn.	1–3 mėn.	3–12 mėn.	1–5 metų	Daugiau kaip 5 metai	IŠ VISO
Kreditavimo įsipareigojimai	1 304 189	0	0	0	0	1 304 189
Finansinės garantijos	265 707	0	0	0	0	265 707
Įvykdymo garantijos	113 755	0	0	0	0	113 755
Kiti įsipareigojimai*	300 613	0	0	0	0	300 613
Iš viso	1 984 264	0	0	0	0	1 984 264

*Kitus suteikus įsipareigojimus sudaro skirtingų rūšių garantijos (laidavimai, mokėjimo ir išankstinio mokėjimo garantijos ir pan.).

Likvidumo atsargos ir užtikrinimo priemonių valdymas

Grupė yra sudariusi finansavimo sutartį su akcininkais *DNB Bank ASA* ir *Nordea Bank Abp.* Ši sutartis reikšmingai sumažina finansavimo likvidumo rizikos tikimybę, kurią gali sukelti staigus indėlių sumažėjimas, didmeninio finansavimo rizika (terminų pratęsimas ir naujos paskolos), netikėtas nebalansinių įsipareigojimų pinigų srautų netekimas ir teisinės rizikos (pvz., negalėjimas išleisti vertybinių popierių emisijos dėl teisinių apribojimų). Kadangi Grupė palaipsniui ketina pereiti nuo akcininkų teikiamo finansavimo prie finansavimo savo lėšomis, kuriami arba jau yra naudojami kiti finansavimo šaltiniai, siekiant diversifikuoti finansavimo šaltinius.

Grupė dalyvauja Europos Centrinio Banko Eurosistemos atvirosios rinkos operacijose. Grupė naudoja Europos Centrinio Banko tikslinėmis ilgesnės trukmės refinansavimo operacijomis (angl. *Targeted Long Term Refinancing Operations, TLTRO*). Be to, reikšminga finansavimo dalis pritraukiama iš mažmeninių ir įmonių indėlių. Grupė taip pat jau yra išleidusi 650 mln. EUR vertės nuosavus pirmąjį skolos vertybinius popierius ir svarsto ateityje šią sumą dar didinti, taip toliau plėsdama finansavimo galimybes.

Pagrindinė likvidumo atsargos dalis laikoma Centrinio Banko sąskaitose, kuriose Grupės laikoma lėšų suma 2019 m. pabaigoje sudarė 2,7 mlrd. EUR. Ši atsarga gali būti panaudota bet kuriuo metu, kai atsiranda poreikis.

Rizikų koncentracija

Šalies rizika – tai rizika, kurios atsiradimas šalyje gali turėti tiesioginės neigiamos įtakos Grupei sumažinant Grupės vertę arba netiesioginės įtakos dėl skolininko galimybių įvykdyti įsipareigojimus Grupei. Paprastai tokia rizika yra susijusi su toliau išvardytais dalykais (bet ne tik jais): valstybės įvykiais, tokiais kaip įsipareigojimų neįvykdymas arba restruktūrizavimas, politiniais įvykiais, tokiais kaip užginčyti rinkimai, valiutų judėjimo apribojimai, ne rinkos valiutos konvertavimas, regioniniai konfliktai, ekonominių krizių išplitimas dėl kitų įvykių, tokių kaip valstybės įsipareigojimų neįvykdymo klausimai arba regioninė sumaištis, bankų ir valiutų krizės, ir stichiniai gamtos reiškiniai.

Bankas nustato šalies limitą kiekvienai šaliai. Tam tikros šalies visų gyventojų bendra rizika (bankų, juridinių asmenų, privačių asmenų, institucijų) negali viršyti šalies limito. Skirtingoms šalims limitai patvirtinami remiantis skirtingomis aplinkybėmis, įskaitant tos šalies vidaus ir išorinius reitingus.

Turto ir įsipareigojimų geografinė koncentracija

2019 m. gruodžio 31 d. tūkst. EUR	Grynieji pinigai*	Paskolos klientams	Kitas turtas	TURTO IŠ VISO	Mokėtinos sumos kredito įstaigoms	Mokėtinos sumos klientams	Išleisti skolos vertybiniai popieriai	Kiti įsipareigojimai	ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO
Lietuva	1 590 214	4 477 427	203 397	6 271 038	63 217	5 078 810	0	63 790	5 205 817
Latvija	973 542	2 795 864	110 376	3 879 782	2 484	2 821 581	0	96 662	2 920 727
Estija	361 244	2 684 280	54 086	3 099 610	2 766	1 923 977	1 408	52 719	1 980 870
Jungtinė Karalystė	4 349	14 347	270	18 966	0	7 734	650 308	794	658 836
Norvegija	5 356	6 630	40 676	52 662	453 272	2 185	0	9 777	465 234
Švedija	10 312	5 842	83	16 237	458 069	3 167	0	2 234	463 470
Airija	0	4 463	4 593	9 056	0	146 004	0	3 582	149 586
Suomija	72 218	16 572	7 801	96 591	884	21 802	0	7 937	30 623
Kipras	0	40 674	0	40 674	0	67 119	0	2	67 121
Liuksemburgas	0	71 559	186	71 745	0	616	0	5	621
Kitos šalys	48 429	104 889	28 985	182 203	0	162 448	0	1 042	163 490
IŠ VISO	3 065 664	10 222 547	450 462	13 738 664	980 692	10 235 443	651 716	238 544	12 106 395

* Pinigai ir lėšos centriniame banke, paskolos ir gautinos sumos iš kredito įstaigų.

2018 m. gruodžio 31 d., tūkst. EUR	Grynieji pinigai*	Paskolos klientams	Kitas turtas	TURTO IŠ VISO	Mokėtinos sumos kredito įstaigoms	Mokėtinos sumos klientams	Išleisti skolos vertybiniai popieriai	Kiti įsipareigojimai	ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO
Lietuva	1 512 343	4 913 986	131 467	6 557 796	191 489	4 426 544	0	42 800	4 660 833
Latvija	1 078 390	3 132 785	122 318	4 333 493	28 124	2 684 460	0	53 019	2 765 603
Estija	703 065	3 124 243	37 582	3 864 890	9 200	1 591 475	0	36 585	1 637 260
Norvegija	74 636	6 516	25 738	106 890	1 854 379	3 379	0	9 367	1 867 125
Suomija	93 210	16 709	3 709	113 628	1 231 851	112 302	0	4 758	1 348 911
Švedija	1 341	7 900	3 689	12 930	624 321	7 117	0	1 958	633 396
Jungtinė Karalystė	1 287	15 672	253	17 212	0	9 767	351 235	54	361 056
Liuksemburgas	0	91 605	156	91 761	0	562	0	0	562
Kipras	0	44 652	0	44 652	0	14 476	0	0	14 476
Airija	0	4 848	0	4 848	0	1 169	0	0	1 169
Kitos šalys	14 164	113 222	32 684	160 070	32	218 634	0	902	219 568
IŠ VISO	3 478 436	11 472 138	357 596	15 308 170	3 939 396	9 069 885	351 235	149 443	13 509 959

* Pinigai ir lėšos centriniame banke, paskolos ir gautinos sumos iš kredito įstaigų.

Ekonominės veiklos sektoriai

Lentelėje pateikiamos paskolos klientams jų balansinėmis vertėmis pagal klientų ekonominės veiklos sektorius.

Grynieji pinigai ir paskolos centriniam bankui, kredito įstaigoms ir klientams

Grupė	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Pinigai kasoje	140 518	178 440
Centriniai bankai	2 783 501	3 114 650
Kredito įstaigos	141 645	185 346
Finansų įstaigos	29 255	46 323
Viešasis sektorius	174 715	219 597
Privatūs klientai	5 606 413	5 962 437
Verslo klientai	4 412 164	5 243 781
Žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė	337 080	361 850
Kasyba ir karjerų eksploatavimas	23 658	32 382
Apdirbamoji pramonė	571 675	803 641
Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	132 176	195 403
Vandens tiekimas	31 948	41 522
Statyba	197 785	299 981
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	937 197	1 116 398
Transportas ir saugojimas	394 660	511 259
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	48 768	61 395
Informacija ir ryšiai	26 558	35 893
Nekilnojamojo turto operacijos	1 132 767	1 085 704
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	210 089	254 965
Administracinė ir aptarnavimo veikla	209 227	255 926
Viešasis administravimas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	5 358	7 362
Švietimas	7 106	11 715
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	21 432	23 937
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	13 607	16 136
Kitos paslaugos	111 073	198 312
IŠ VISO	13 288 211	14 950 574

OPERACINĖ RIZIKA

Operacinės rizikos valdymą *Luminor* reglamentuoja operacinės rizikos politika. Pagrindiniai jos principai numato, kad operacinės rizikos lygis turi būti žemas ir kad rizikos valdymas turi užtikrinti netikėtų nuostolių rizikos sumažinimą. Kiekvienas vadovas ir proceso savininkas atsakingas už savo srities veikloms ir procesams būdingų rizikų valdymą bei už patikimos rizikos valdymo kultūros kūrimą savo atskaitomybės srityse. Operacinės rizikos valdymo departamentas yra nepriklausoma vidaus kontrolės funkcija, priklausanti antrai gynybos linijai ir apimanti operacinės rizikos valdymą, informacijos saugumą ir asmens duomenų apsaugą.

Luminor organizacijoje pranešama apie operacinės rizikos incidentus, šie incidentai registruojami operacinės rizikos incidentų duomenų bazėje ir vykdoma nuolatinė jų stebėsena. Operacinės rizikos incidentų duomenų bazė skirta valdymo ataskaitoms rengti, poveikio verslui vertinimui atlikti, metiniam rizikos kontrolės procedūrų savarankiškam vertinimui bei vidinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis procesams, kurie visi yra pagrindiniai *Luminor* operacinės rizikos valdymo sistemos elementai.

Informacijos saugumas yra neatsiejama operacinės rizikos valdymo dalis. *Luminor* informacijos saugumo procesai sukurti tam, kad apsaugotų informaciją nuo atsitiktinio ar tyčinio atskleidimo, pakeitimo ar sunaikinimo, o taip pat, kad būtų užtikrintas priežiūros

institucijų, įstatymų ir sutartyse numatytų informacijos saugumo reikalavimų vykdymas. Remiantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimais, *Luminor* įsteigė Duomenų apsaugos pareigūno funkciją. Visų lygių organizacijos darbuotojai yra nuolat mokomi informacijos saugumo ir duomenų apsaugos srityse, tam, kad žinotų apie susijusias rizikas ir veiksmus, kurių būtina imtis.

Luminor vadovybė nuolat informuojama apie operacinės rizikos statusą, teikiant jai reguliariai ir pagal pareikalavimą rengiamas ataskaitas, įskaitant ataskaitas apie metinių rizikos kontrolės procedūrų savarankiško vertinimo ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, pagrindines visos grupės operacines rizikas, reikiamas tobulinimo priemones ir išsamius kokybinius vertinimus.

Luminor draudimo apsauga yra svarbus papildomas *Luminor* operacinės rizikos valdymo elementas. Draudimo sutartys apriboja nepageidaujamų incidentų finansines pasekmes, kurios gali atsirasti, nors ir yra įgyvendintos kontrolės ir kitos rizikos mažinimo priemonės. Draudimo programa papildomai apima ir teisinę atsakomybę, susijusią su *Luminor* vykdoma veikla.

KAPITALO VALDYMAS

Banko reguliuojamasis kapitalas įtrauktas į 1 lygio kapitalą, kurį sudaro paprastosios akcijos, akcijų priedai, privalomasis rezervas, praėjusių finansinių metų nepaskirstytasis pelnas, audituotas ataskaitinių finansinių metų pelnas, atėmus nematerialųjį turtą, investicinio turto perkainojimo pelną ir ataskaitinių metų nuostolius, jei tokių yra.

Kapitalas apskaičiuojamas ir paskirstomas rizikoms vadovaujantis Europos Sąjungos Kapitalo reikalavimų direktyva (CRD IV) ir Kapitalo reikalavimų reglamentu (CRR) bei vietos priežiūros institucijų patvirtintais teisės aktais. Grupės kapitalo valdymo tikslai yra šie:

- ◆ Suderinamumas su *Luminor* Grupės ilgalaikė strategija (įskaitant atitikimą Grupės rizikos apetitui) ir dividendų politika;
- ◆ Galimybė vykdyti verslo tikslus;
- ◆ Vidinių ir išorinių kapitalizacijos tikslų vykdymas (kapitalo pakankamumas);
- ◆ Pakankama ir tinkamos sudėties kapitalo bazė, kuri leistų atlaikyti nepalankias situacijas.

Kapitalo pakankamumo vertinimas atliekamas kiekvieną ketvirtį vadovaujantis informacijos gairėmis dėl rizikos valdymo ir kapitalo pakankamumo atskleidimo (3 ramstis) ataskaitos.

Grupės reguliuojamąjį kapitalą visiškai sudaro 1 lygio/bendras 1 lygio nuosavas kapitalas (CET 1). 1 lygio/bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą (CET 1) sudaro paprastosios akcijos, akcijų priedai, praėjusių finansinių metų nepaskirstytas pelnas, sukauptos kitos bendrosios pajamos, kiti rezervai, vertės koregavimai pagal riziką ribojančiais principais pagrįsto vertinimo reikalavimus, atėmus nematerialųjį turtą, atidėtojo pelno mokesčio turtą ir kitus atskaitymus.

Toliau pateikiama kiekybinė informacija apie Grupės valdomą kapitalą (tūkst. EUR).

	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.*
NUOSAVOS LĖŠOS		
1. 1. LYGIO KAPITALAS	1 566 637	1 660 621
1.1. BENDRAS 1 LYGIO NUOSAVAS KAPITALAS	1 566 637	1 660 621
1.1.1. Kapitalo priemonės, tinkamos kaip CET 1 kapitalas	1 447 155	1 655 099
Apmokėtosios kapitalo priemonės	34 912	10 000
Akcijų priedai	1 412 243	1 645 099
1.1.2. Nepaskirstytasis pelnas	129 919	16 496
1.1.3. (-) Kitas nematerialusis turtas	-7 848	-7 063
1.1.4. Kiti rezervai	938	0
1.1.5. CET 1 kapitalo koregavimai dėl rizikos ribojimo filtrų	-1 281	-1 065
1.1.6. CET 1 kapitalo elementai arba atskaitymai - kita	0	-913
1.1.7. Suktos kitos bendrosios pajamos	261	1 631
1.1.8. (-) Papildomi CET1 kapitalo atskaitymai dėl Kapitalo reikalavimų reglamento 3 straipsnio	0	-2 305
1.1.9. (-) Atidėtojo pelno mokesčio turtas, kuris priklauso nuo būsimo pelningumo ir kuris nesusidaro dėl laikinųjų skirtumų, atėmus susijusius mokesčių įsipareigojimus	-2 155	-908
1.1.10. (-) Prestižas	-351	-351

*Luminor Group AB

Remiantis riziką ribojančiais reikalavimais, 2019 m. bendruoju sprendimu dėl kapitalo Europos Centrinio Banko nustatytu 2 ramsčio reikalavimu ir Latvijos, Estijos ir Lietuvos priežiūros institucijų nustatytais sisteminės rizikos ir anticiklinės rizikos rezervų reikalavimais, Luminor Grupės CET 1 kapitalo ir bendro kapitalo lygis turi būti atitinkamai didesnis nei 11,7 % ir 15,2 %. Bendro kapitalo ir CET1 kapitalo reikalavimai apima šiuos komponentus:

	Bendro kapitalo lygis	Bendras 1 lygio nuosavas kapitalas (CET 1)
1 ramsčio minimalus reikalavimas	8,0 %	4,5 %
2 ramsčio reikalavimas	2,0 %	2,0 %
Rezervas kitoms sisteminės svarbos įstaigoms	2,0 %	2,0 %
Kapitalo apsaugos rezervas	2,5 %	2,5 %
Sisteminės rizikos rezervas*	0,2 %	0,2 %
Anticiklinis rezervas	0,5 %	0,5 %
Bendras reguliuojamojo kapitalo reikalavimo lygis	15,2 %	11,7 %

*Estijos priežiūros institucija nustatė 1,0 % lygį. Sisteminės rizikos rezervo reikalavimas, kuris taikomas Luminor pozicijoms Estijoje ir sudaro 0,2 % nuo Luminor bendros pagal riziką įvertintos pozicijos sumos. Lietuvos priežiūros institucija nustatė 1,0 % anticiklinio rezervo reikalavimo lygį, kuris taikomas Luminor pozicijoms Lietuvoje ir sudaro 0,5 % Luminor bendrą pagal riziką įvertintų pozicijų sumą.

Remiantis Reguliavimo reikalavimais dėl minimalaus kapitalo reikalavimų apskaičiavimo, Grupė privalo turėti nuosavų lėšų, kurios visuomet turi būti didesnės nei arba lygios sumai kapitalo reikalavimų, nustatytų:

- ◆ kredito rizikai;
- ◆ rinkos rizikai;
- ◆ operacinei rizikai.

Vadovaudamasi šiais reguliavimo reikalavimais, Grupė apskaičiuoja kredito rizikos ir rinkos rizikos minimalaus kapitalo reikalavimus naudodama standartizuotą metodą. Grupė netaiko rizikos vertės ar kitų vidinių modelių rinkos rizikos kapitalo reikalavimui apskaičiuoti ir taiko bazinio indikatorius metodą apskaičiuodama operacinės rizikos kapitalo reikalavimus.

Pagal riziką įvertintas turtas apskaičiuojamas naudojant rizikos koeficientus, kurie priskiriami klasėms pagal turto pobūdį ir sandorio šalies tipą, atsižvelgiant taip pat į užtikrinimo priemones ir garantijas, kurios pripažintos tinkamomis rizikos mažinimui. Panašiai, su tam tikrais patikslinimais, pagal riziką vertinamos nebalansinės pozicijos.

Grupė ne rečiau kaip kartą per metus peržiūri ir tikslina rizikos nustatymo ir valdymo politiką bei procedūras, atsižvelgdama į Grupės veiklos ir finansinės padėties pokyčius. Pakeitimai ir atnaujinimai dažniausiai atliekami metinio vidinio kapitalo pakankamumo vertinimo proceso metu, kuomet turi būti pakartotinai įvertinamos arba nustatomos ir įvertinamos reikšmingos rizikos.

Ataskaitiniu laikotarpiu Grupė vykdė visus jai taikomus išorės kapitalo reikalavimus.

VEIKLOS TESTINUMO PAGRINDAS

Banko ir Grupės vadovybė yra tvirtai įsitikinusi stabilia ir subalansuota veiklos perspektyva ir remdamasi šiuo pagrindu parengė šias finansines ataskaitas vadovaudamasi veiklos testinumo principu.

6. GRYNOSIOS PALŪKANŲ PAJAMOS

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
<i>Palūkanų pajamos, apskaičiuotos taikant efektyvios palūkanų normos metodą</i>		
Amortizuota savikaina vertinamos paskolos ir išankstiniai mokėjimai klientams	241 217	234 516
Indėliai kituose bankuose	3 548	1 653
Palūkanų pajamų, apskaičiuotų taikant efektyvios palūkanų normos metodą, iš viso	244 765	236 169
<i>Kitos panašios pajamos</i>		
Finansinė nuoma (lizingas)	56 045	58 926
Kitos palūkanos	867	3 105
Kitų panašių pajamų iš viso	56 912	62 031
Palūkanų pajamų iš viso	301 677	298 200
Palūkanų sąnaudos:		
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	-22 019	-17 497
Klientų indėliai	-15 317	-10 797
Apsidraudimo veiklos įtaka	1 221	-139
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	-8 381	-1 240
Kita*	-13 014	-9 118
Palūkanų sąnaudų iš viso	-57 510	-38 791
Grynosios palūkanų pajamos	244 167	259 409

*Daugiausia apima palūkanų sąnaudas reguliavimo institucijoms ir nepanaudotų kredito limitų palūkanas.

7. GRYNOSIOS PASLAUGŲ IR KOMISINIŲ PAJAMOS

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
Vertybinių popierių	788	1 339
Tarpuskaita ir atsiskaitymas*	35 700	33 743
Turto valdymas	7 043	7 795
Saugojimo paslaugos	1 108	1 160
Mokėjimo paslaugos*	25 188	26 944
Kolektyvinio investavimo komisiniai	3 233	3 784
Draudimo komisiniai	3 517	4 109
Kreditavimo įsipareigojimai	4 142	4 638
Suteiktos finansinės garantijos	5 100	4 856
Faktoringas	4 473	4 857
Kita*	15 535	16 353
Paslaugų ir komisinių pajamų iš viso	105 827	109 578
Tarpuskaita ir atsiskaitymas*	-23 593	-21 432
Saugojimo paslaugos	-373	-350
Gautos finansinės garantijos	-208	-80
Kita*	-4 267	-3 955
Paslaugų ir komisinių išlaidų iš viso	-28 441	-25 817
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	77 386	83 761

* Paslaugų ir komisinių pajamos pripažįstamos tam tikru momentu, kai Grupė įvykdo veiklos įsipareigojimą, paprastai tuomet, kai įvykdomas atitinkamas sandoris. Gautos arba gautinos paslaugų pajamos arba komisiniai apima sandorio kainą už paslaugas, kurios apibrėžiamos kaip atskiri veiklos įsipareigojimai. Tokias pajamas sudaro mokesčiai už užsienio valiutos pirkimą ar pardavimą kliento vardu, mokesčiai už mokėjimo operacijų vykdymą, už atsiskaitymą grynaisiais pinigais, grynujų pinigų surinkimą arba išmokėjimą, taip pat ir komisiniai.

Kiti mokesčiai daugiausia apima baudas, sutarčių nutraukimo ir keitimo mokesčius bei kitus paslaugų mokesčius.

Toliau pateikiamas grynujų paslaugų ir komisinių pajamų skirstymas pagal segmentus:

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
Įmonės	28 187	31 825
Mažmeninė bankininkystė	44 514	45 170
Turto valdymas	2 111	2 350
Kita	2 574	4 416
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	77 386	83 761

8. DARBUOTOJŲ SĄNAUDOS

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
Darbo užmokestis	-88 434	-79 601
Socialinio draudimo sąnaudos	-14 588	-23 586
Su darbuotojais susijusios netiesioginės sąnaudos (atranka, mokymai)	-7 954	-7 843
Įnašai į pensijų fondus	-320	-262
Iš viso	-111 296	-111 292

Socialinio draudimo įmokų sumažėjimą daugiausia lėmė Lietuvos teisės aktų pakeitimai (įsigalioję 2019 m. sausio 1 d.), kurie numato, kad socialinio draudimo įmokos sudaro dalį darbo užmokesčio sąnaudų.

Socialinio draudimo įmokos apima įmokas į valstybinius pensijų fondus. Grupė neturi teisinio ar konstruktyvaus įsipareigojimo atlikti kitus pensijų ar panašius mokėjimus nei socialinio draudimo įmokos.

9. KITOS ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
Su IT susijusios sąnaudos	-93 669	-54 552
Konsultacijų ir profesinių paslaugų sąnaudos	-21 283	-13 864
Reklamos ir rinkodaros sąnaudos	-4 263	-3 750
Nekilnojamo turto sąnaudos	-8 991	-14 928
Mokesčiai ir narystės mokesčiai	-4 335	-2 134
Kelionių sąnaudos	-1 708	-1 621
Kitos sąnaudos*	-13 211	-12 995
Iš viso	-147 460	-103 844

*Kitos sąnaudos daugiausia apimta išlaidas, susijusias su inkasavimo paslaugomis, informacijos paslaugomis, pašto, transporto ir kitomis paslaugomis.

Kitų administracinių sąnaudų padidėjimą daugiausia lėmė patirtos transformacijos išlaidos, kurios nuo 26,0 mln. EUR 2018 m. padidėjo iki 76,7 mln. EUR 2019 m. Didžiąją nenumatytų išlaidų dalį sudarė IT išlaidos (75 proc.), personalo išlaidos (10 proc.) ir kitos transformacijos išlaidos (15 proc.).

10. KITOS VEIKLOS SĄNAUDOS

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
Mokesčiai, išskyrus pelno mokestį ir atskaitomą PVM	-5 730	-5 925
Neatskaitomas PVM	-4 070	-1 824
Investicinio turto eksploatavimas	-203	-1 180
Kitos draudimo sąnaudos (banko rizika ir pan.)	-894	-721
Kitos teisinės sąnaudos (notaro paslaugos, valstybinių institucijų išduoti dokumentai ir pan.)	-3 456	-615
Kitos sąnaudos	-3 536	-3 107
Iš viso	-17 889	-13 372

11. KITOS VEIKLOS PAJAMOS

tūkst. EUR	2019 m	2018 m.
Pelnas / nuostoliai dėl ilgalaikio turto pardavimo	624	-220
Pelnas / nuostoliai dėl investicinio turto pardavimo	959	702
Investicinio turto nuomos pajamos	292	537
Patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių įsigijimai bei pardavimai	8 962	0
Atgautos ankstesnių laikotarpių išlaidos	1 026	262
Kitos veiklos pajamos	5 886	3 250
Iš viso	17 749	4 531

* 2019 m. vasario 1 d. *Luminor* pardavė savo patronuojamąją nekilnojamojo turto tarpininkavimo paslaugų įmonę *Luminor būstas UAB* (Lietuva) įmonei *Resolution Holding*. 2019 m. liepos 3 d. *Luminor* pardavė savo patronuojamąją nekilnojamojo turto valdymo įmonę *SIA Skanstes 12* (Latvija) investicinei įmonei *Colonna*.

12. GRYNIEJI PINIGAI IR LĖŠOS CENTRINIUISE BANKUOSE

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Pinigai kasoje	140 518	178 440
Lėšos centriniuose bankuose	2 783 501	3 095 653
Iš viso	2 924 019	3 274 093
iš kurių privalomojo rezervo reikalavimas	112 800	109 027
Terminuotieji indėliai	0	18 997
Grynųjų pinigų ir lėšų centriniuose bankuose iš viso	2 924 019	3 293 090

13. GAUTINOS SUMOS IŠ KITŲ KREDITO ĮSTAIGŲ

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Indėliai iki pareikalavimo	141 596	145 451
Paskolos	58	39 899
Iš viso	141 654	185 350
Vertės sumažėjimo atidėjiny	-9	-4
Iš viso	141 645	185 346

14. IŠVESTINĖS FINANSINĖS PRIEMONĖS

Bankas sudaro išvestinių finansinių priemonių sandorius su privačiais klientais. Šie sandoriai apima palūkanų normos apsikeitimo sandorius, palūkanų normos svyravimo ribų ir viršutinių ribų nustatymo sandorius.

tūkst. EUR	Nominali suma	Tikroji vertė	
		Turtas	Įsipareigojimai
2019 m. gruodžio 31 d.			
Prekybai laikomos išvestinės finansinės priemonės			
Su palūkanų norma susietos sutartys	2 958 510	11 599	11 254
Su valiuta susietos sutartys	1 419 244	47 128	46 740
Su biržos prekėmis susietos sutartys	18 726	490	310
Iš viso	4 396 480	59 217	58 304
2018 m. gruodžio 31 d.			
Prekybai laikomos išvestinės finansinės priemonės			
Su palūkanų norma susietos sutartys	3 020 308	8 892	8 223
Su valiuta susietos sutartys	1 027 717	31 493	29 374
Su biržos prekėmis susietos sutartys	50 849	3 967	3 658
Iš viso	4 098 874	44 352	41 255

APSIDRAUDIMO VEIKLA

Tikrosios vertės apsidraudimo sandoris

2019 m. gruodžio 31 d. Grupė buvo sudariusi tris palūkanų normų apsikeitimo sandorius, dviejų iš jų nominalios sumos sudarė 200 mln. EUR ir 150 mln. EUR. Pagal šias dvi sutartis Grupė gauna 1,50 proc. fiksuotą palūkanų normą ir moka kintamą palūkanų normą, kuri yra lygi 6 mėnesių EURIBOR + 1,478 proc. ir 3 mėnesių EURIBOR + 1,526 proc. Pagal 300 mln. EUR nominalios sumos palūkanų normos apsikeitimo sandorį Grupė gauna 1,375 proc. fiksuotą palūkanų normą ir moka kintamą palūkanų normą, kuri yra lygi 3 mėnesių EURIBOR + 1,732 proc. Palūkanų normų apsikeitimo sandoriai naudojami, siekiant apsidrausti nuo pirmųjų neužtikrintų obligacijų, kurioms taikoma fiksuota palūkanų norma, tikrosios vertės pokyčių rizikos. 200 mln. EUR ir 150 mln. EUR palūkanų normų apsikeitimo sandorių sudarymo data yra 2018 m. spalio 10 d., įsigaliojimo data – 2018 m. spalio 18 d., o termino pabaigos data – 2021 m. spalio 18 d. 300 mln. EUR palūkanų normų apsikeitimo sandorio sudarymo data yra 2019 m. birželio 11 d., įsigaliojimo data – 2019 m. birželio 21 d., o termino pabaigos data – 2022 m. spalio 21 d.

Tarp apdraustojo objekto ir apsidraudimo priemonių egzistuoja ekonominiai ryšiai, nes palūkanų normų apsikeitimo sandorių sąlygos atitinka fiksuotos palūkanų normos paskolos sąlygas (t. y. nominalios sumos grąžinimo terminas ir perskaičiavimo datos). Apsidraudimo ryšiams Grupė yra nustačiusi 1:1 apsidraudimo santykį, nes palūkanų normų apsikeitimo sandorių pagrindinė rizika yra tokia pati, kaip ir apdraustosios rizikos komponentas. Siekdama įvertinti apsidraudimo veiksmingumą, Grupė taiko hipotetinės išvestinės priemonės metodą ir lygina apsidraudimo priemonės tikrosios vertės pasikeitimą su apdraustojo objekto tikrosios vertės pasikeitimu, kuris priskiriamas apdraustajai rizikai.

Teorinės apsidraudimo sandorio neveiksmingumo priežastys yra šios:

- ◆ apdraustajam objektui ir apsidraudimo priemonei diskontuoti taikomos skirtingos palūkanų normos kreivės;
- ◆ apdraustojo objekto ir apsidraudimo priemonės pinigų srautų laiko skirtumai, taip pat skirtingai skaičiuojamos dienos;
- ◆ skirtingas sandorio šalių kredito rizikos poveikis apsidraudimo priemonės ir apdraustojo objekto tikrosios vertės pasikeitimams.

2019 m. gruodžio 31 d.	Nominali suma tūkst. EUR	Balansinė vertė tūkst. EUR	Finansinės būklės ataskaitos straipsniai
Palūkanų normų apsikeitimo sandoriai	650 000	1 898	Turtas: Išvestinės finansinės priemonės*

* Apsidraudimo neveiksmingumas buvo nereikšmingas laikotarpiu nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d.

2018 m. gruodžio 31 d.	Nominali suma tūkst. EUR	Balansinė vertė tūkst. EUR	Finansinės būklės ataskaitos straipsniai
Palūkanų normų apsikeitimo sandoriai	350 000	1 128	Turtas: Išvestinės finansinės priemonės*

* Apsidraudimo neveiksmingumas buvo nereikšmingas 2018 ir 2019 m.

15. PASKOLOS KLIENTAMS

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Finansų įstaigos	29 378	48 369
Viešasis sektorius	174 732	219 615
Verslo klientai	4 523 201	5 346 840
-Paskolos	3 156 365	3 604 547
-Lizingas	1 088 325	1 409 012
-Faktoringas	278 511	333 281
Privatūs klientai	5 680 911	6 061 896
-Hipotekos paskolos	4 689 319	4 930 872
-Lizingas	533 611	622 393
-Vartojimo ir kredito kortelių paskolos	132 862	147 012
-Kitos paskolos	325 119	361 619
Vertės sumažėjimas	-185 675	-204 582
Paskolų klientams iš viso	10 222 547	11 472 138
Gautinos sumos iš klientų, registruotų Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje	9 957 570	11 178 321
Gautinos sumos iš klientų, registruotų ES (išskyrus Estiją, Latviją ir Lietuvą)	200 921	221 384
Gautinos sumos iš klientų registruotų kitose šalyse	64 056	72 433
Paskolų klientams iš viso	10 222 547	11 472 138

Atidėjinių kredito nuostoliams ir bendrosios klientų balansinė vertės pokyčių suvestinė (tūkst. EUR)

	Atidėjinys kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	IŠ VISO
2018 m. sausio 1 d.	-15 837	-37 291	-252 285	-16 529	-321 942	10 088 234	1 205 371	577 589	94 989	11 966 183
<i>Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams</i>										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio tikėtinus kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	2 566	-6 290	3 724	0	0	-929 233	947 831	-18 598	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	354	5 998	-6 352	0	0	-215 462	-89 822	305 284	0	0
-į 12 mėnesių tikėtinus kredito nuostolius (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-14 867	8 421	6 446	0	0	444 960	-412 932	-32 028	0	0
Naujos suteiktos arba įsigytos paskolos	-4 707	0	0	0	-4 707	2 341 750	0	0	12 531	2 354 281
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas ir kurios buvo grąžintos per laikotarpį	1 110	2 139	8 740	459	12 448	-2 242 099	-105 197	-164 292	-21 109	-2 532 697
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	16 691	-5 919	-9 322	-2 878	-1 428					
Bendra pasikeitimų suma, įskaitant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	1 147	4 349	3 236	-2 419	6 313	-600 084	339 880	90 366	-8 578	-178 416
<i>Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams</i>										
Nurašymai			97 121	13 926	111 047			-97 121	-13 926	-111 047
2018 m. gruodžio 31 d.	-14 690	-32 942	-151 928	-5 022	-204 582	9 488 150	1 545 251	570 834	72 485	11 676 720

2019 m. sausio 1 d.	-14 690	-32 942	-151 928	-5 022	-204 582	9 488 150	1 545 251	570 834	72 485	11 676 720
<i>Pasikeitimai, turintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams*</i>										
Perklasifikavimai:										
-į galiojimo laikotarpio tikėtinus kredito nuostolius (iš 1 ir 3 lygių į 2 lygį)	1 722	-5 939	4 217	0	0	-439 370	494 957	-55 587	0	0
-į dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtą (iš 1 ir 2 lygių į 3 lygį)	421	3 442	-3 863	0	0	-43 599	-66 901	110 500	0	0
-į 12 mėnesių tikėtinus kredito nuostolius (iš 2 ir 3 lygių į 1 lygį)	-17 483	11 915	5 568	0	0	742 783	-700 897	-41 886	0	0
Naujos suteiktos arba įsigytos paskolos	-3 424	0	0	0	-3 424	1 022 179	0	0	12 437	1 034 616
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas ir kurios buvo grąžintos per laikotarpį	2 762	2 882	20 338	1 317	27 299	-1 639 081	-426 305	-177 620	-17 186	-2 260 192
TKN modelio prielaidų pasikeitimai ir lygių pasikeitimų įtaka	14 220	-5 254	-54 548	-2 308	-47 890	0	0	0	0	0
Bendra pasikeitimų suma, įskaitant ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjinių įtaką	-1 782	7 046	-28 288	-991	-24 015	-357 088	-699 146	-164 593	-4 749	-1 225 576
Pasikeitimai, neturintys įtakos ataskaitinio laikotarpio kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0	0	41 298	1 624	42 922	0	0	-41 298	-1 624	-42 922
2019 m. gruodžio 31 d.	-16 472	-25 896	-138 918	-4 389	-185 675	9 131 062	846 105	364 943	66 112	10 408 222

*Daugiau informacijos apie pasikeitimus 2019 m. pateikiama 5 pastaboje.

Paaiškinimai

1 lygis (12 mėnesių tikėtini kredito nuostoliai)

2 lygis (reikšmingas kredito rizikos padidėjimas, galiojimo laikotarpio TKN)

3 lygis (galiojimo laikotarpio tikėtini kredito nuostoliai, kuomet turto vertė yra dėl kredito rizikos sumažėjusi)

Bendrosios ir grynosios investicijos į finansinę nuomą

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Bendroji investicija	1 742 505	2 176 829
Iki 1 m.	577 459	650 582
2 metai	489 593	630 938
3 metai	348 935	449 673
4 metai	225 889	291 103
5 metai	80 959	104 332
Daugiau nei 5 m.	19 670	50 201
Neuždirbtos būsimos finansinės pajamos iš finansinės nuomos	-73 548	-92 184
Iki 1 m.	-23 565	-33 150
2 metai	-24 913	-29 180
3 metai	-14 658	-17 170
4 metai	-7 188	-8 420
5 metai	-2 366	-2 771
Daugiau nei 5 m.	-858	-1 493
Grynoji investicija į finansinę nuomą	1 668 957	2 084 645
Iki 1 m.	553 894	617 432
2 metai	464 680	601 277
3 metai	334 277	432 541
4 metai	218 701	282 990
5 metai	78 593	101 697
Daugiau nei 5 m.	18 812	48 708

Atliekant kiekybinę pozicijų rizikos analizę (atskleista metinių ataskaitų bendrosios rizikos valdymo politikos dalyje), sandorio šalys paskirstytos pagal finansinės atskaitomybės (angl. *financial reporting*, FINREP) principus. Bendros pozicijų sumos nesikeitė.

16. FINANSINIS TURTA, VERTINAMAS TIKRAJA VERTE, KURIOS PASIKEITIMAS PRIPAŽĖSTAMAS PELNU ARBA NUOSTOLIAIS

tūkst. EUR	Tikrosios vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	Tikrosios vertė 2018 m. gruodžio 31 d.
Skolos vertybiniai popieriai		
Valdžios sektorius	195 989	116 326
Kredito įstaigos	15 023	23 076
Kitos finansų įmonės	12 851	0
Skolos vertybinių popierių iš viso	223 863	139 402
Nuosavi valdomi pensijų fondai	4 033	4 356
Finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, iš viso	227 896	143 758

Dėl apskaitos neatitikimų skolos vertybiniai popieriai, laikomi likvidumo tikslais, priskiriami turto, vertinamo tikrąja verte, jos pasikeitimą pripažįstant pelnu ar nuostoliais, grupei (atsižvelgiant į tikrosios vertės pasirinkimo galimybę) (2019 m. gruodžio 31 d. likutis – 211 012 tūkst. EUR; 2018 m. gruodžio 31 d. likutis – 139 402 tūkst. EUR). Grupė perka išvestines finansines priemones (palūkanų normų apsikeitimo sandoriai), siekdama ekonominiu požiūriu apsidrausti nuo skolos vertybinių popierių tikrosios vertės pokyčių rizikos. Išvestinės priemonės laikomos prekybos portfelyje tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, siekiant išvengti arba reikšmingai sumažinti apskaitos neatitikimų atvejus, skolos vertybiniai popieriai vertinami tikrąja verte atsižvelgiant į tikrosios vertės pasirinkimo galimybę.

Skolos vertybinių popierių kredito rizika, vertinama tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, sudaro 211 012 tūkst. EUR (2018 m. gruodžio 31 d. – 139 402 tūkst. EUR). Tikrosios vertės pasikeitimas per metus, susijęs su kredito rizikos pasikeitimais, yra artimas nuliui, o atitinkami sukaupti pasikeitimai sudaro 271 tūkst. EUR (2018 m. – 242 tūkst. EUR), kaip nustatyta taikant į TKN vertinimo modelį panašų modelį.

17. KITAS TURTAS

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Mokesčiai		
Atgautinas PVM	2 127	635
Kiti mokesčiai	377	0
	2 504	635
Sukauptos pajamos ir ateinančių laikotarpių sąnaudos		
Gautinos sumos ir sukauptos pajamos	10 955	43 939
Iš anksto apmokėtos sąnaudos	17 415	11 057
	28 370	54 996
Kitas turtas		
Perimtas turtas*	2 845	5 210
Kita	10 508	3 397
	13 353	8 607
Kitas finansinis turtas		
Pervedimai kelyje	29 113	11 894
	29 113	11 894
Kito turto iš viso	73 340	76 132

*Dėl nuomos sutarčių nutraukimo konfiskuotas turtas bus realizuojamas bendradarbiaujant su partneriais.

18. ILGALAIKIS TURTAI IR PERLEIDŽIAMOS GRUPĖS, SKIRTI PARUOTI

tūkst. EUR	Žemės sklypai				Pastatai			Iš viso
	Kitas 2 lygis	Kitas 3 lygis	Komercinės paskirties 2 lygis	Gyvenamosios paskirties 2 lygis	Komercinės paskirties 3 lygis	Gyvenamosios paskirties 3 lygis	Kitas 3 lygis	
Balansinė vertė 2018 m. sausio 1 d.	0	391	0	269	3 216	40	50	3 966
Perklasifikuota iš investicinio turto	23	3 168	0	127	168	524	0	4 010
Perklasifikuota iš ilgalaikio materialiojo turto	0	0	0	0	22 567	0	0	22 567
Perklasifikuota iš / į kito lygio	2 176	-2 176	72	177	-72	-177	0	0
Perleidimas (pardavimas)	-23	-1 382	0	-367	-3 110	-271	-50	-5 203
Grynasis pelnas (nuostoliai) dėl tikrosios vertės koregavimo	0	-1	0	0	8	0	0	7
Balansinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	2 176	0	72	206	22 777	116	0	25 347
Perleidimas (pardavimas)	-2 120	0	-72	-177	-22 777	-116	0	-25 262
Grynasis pelnas (nuostoliai) dėl tikrosios vertės koregavimo	0	0	0	-14	0	0	0	-14
Balansinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	56	0	0	15	0	0	0	71

19. INVESTICIJOS Į ASOCIJUOTĄSIAS IR PATRONUOJAMĄSIAS ĮMONES

19.1 INVESTICIJOS Į ASOCIJUOTĄSIAS ĮMONES

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
Balansinė vertė metų pradžioje	6 256	6 110
Ataskaitinių metų pelno dalis	1 066	860
Dividendai	-1 663	-408
Pardavimai	0	-236
Vertės sumažėjimas	-20	-70
Balansinė vertė metų pabaigoje	5 639	6 256

2019 m.	Buveinė	Akcijų skaičius	Akcinio kapitalo dalis, %	Balsavimo teisių dalis, %	Nuosavas kapitalas	Pelnas (nuostoliai) už metus*	Balansinė vertė
UAB ALD Automotive	LT	51	25	25	9 320	415	1 766
ALD Automotive Eesti AS	EE	25 606	25	25	6 085	292	1 639
SIA ALD Automotive	LV	950	25	25	8 875	360	2 164
SIA Kredītinformācijas Birojs	LV	2 653	22,6	22,6	268	-33	70
							5 639

2018 m.	Buveinė	Akcijų skaičius	Akcinio kapitalo dalis, %	Balsavimo teisių dalis, %	Nuosavas kapitalas	Pelnas (nuostoliai) už metus*	Balansinė vertė
UAB ALD Automotive	LT	51	25	25	6 327	336	1 734
ALD Automotive Eesti AS	EE	25 606	25	25	5 523	209	1 509
SIA ALD Automotive	LV	950	25	25	12 754	332	2 923
SIA Kredītinformācijas Birojs	LV	2 653	22,6	22,6	836	-90	90
							6 256

19.2 INVESTICIJOS Į PATRONUOJAMĄSIAS ĮMONES

tūkst. EUR	Šalis	Dalis 2019 m. gruodžio 31 d.	Dalis 2018 m. gruodžio 31 d.
<i>Luminor Kindlustusmaakler OÜ</i>	Estija	0 %	100 %
<i>Luminor Liising AS</i>	Estija	100%	100 %
<i>Luminor Pensions Estonia AS</i>	Estija	100 %	100 %
<i>Promano Est OÜ</i>	Estija	100 %	100 %
<i>Uus-Sadama 11 OÜ</i>	Estija	0 %	100 %
<i>Luminor Asset Management IPAS</i>	Estija	100%	100 %
<i>Luminor Finance SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Luminor Līzings SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Luminor Līzings Latvija SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Promano Lat SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Realm SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Salvus SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Salvus 2 SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Salvus 3 SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Salvus 4 SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Salvus 6 SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Trioleta SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>Baltic Īpašums SIA</i>	Latvija	100 %	100 %
<i>SIA Skanstes 12</i>	Latvija	0 %	100 %
<i>Luminor Investiciju Valdymas UAB</i>	Lietuva	100 %	100 %
<i>Luminor Lizingas UAB</i>	Lietuva	100 %	100 %
<i>Gėlužės projektai UAB</i>	Lietuva	100 %	100 %
<i>Industrius UAB</i>	Lietuva	100 %	100 %
<i>Intractus UAB</i>	Lietuva	100 %	100 %
<i>Promano Lit UAB</i>	Lietuva	100 %	100 %
<i>Recurso UAB</i>	Lietuva	100 %	100 %
<i>Luminor būstas UAB</i>	Lietuva	0 %	100 %

2019 m. vasario 1 d. *Luminor* pardavė savo patronuojamąją nekilnojamojo turto tarpininkavimo paslaugų įmonę *Luminor būstas UAB* (Lietuva) įmonei *Resolution Holding*. 2019 m. liepos 3 d. *Luminor* pardavė savo patronuojamąją nekilnojamojo turto valdymo įmonę *SIA Skanstes 12* (Latvija) investicinei įmonei *Colonna*.

2019 m. gruodžio mėn. *Uus-Sadama 11 OÜ* buvo likviduota.

2019 m. rugpjūčio mėn. *Luminor Liising AS* buvo sujungta su *Luminor Kindlustusmaakler OÜ*.

20. NEMATERIALUSIS TURTAS

tūkst. EUR	Prestižas	Kitas nematerialusis turtas	IŠ VISO
Sukauptos išlaidos 2017 m. gruodžio 31 d.	351	29 963	30 314
Įsigytas turtas	0	3 956	3 956
Parduotas turtas	0	-4 589	-4 589
Sukauptos išlaidos 2018 m. gruodžio 31 d.	351	29 330	29 681
Įsigytas turtas	0	3 666	3 666
Parduotas turtas	0	-798	-798
Sukauptos išlaidos 2019 m. gruodžio 31 d.	351	32 198	32 549
Sukaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas 2017 m. gruodžio 31 d.	0	-21 057	-21 057
Amortizacija	0	-2 438	-2 438
Parduotas turtas	0	3 565	3 565
Vertės sumažėjimas per metus	0	-2 337	-2 337
Sukaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas 2018 m. gruodžio 31 d.	0	-22 267	-22 267
Amortizacija	0	-2 159	-2 159
Parduotas turtas	0	76	76
Vertės sumažėjimas per metus	0	0	0
Sukaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas 2019 m. gruodžio 31 d.	0	-24 350	-24 350
Balansinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	351	7 063	7 414
Balansinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	351	7 848	8 199

21. ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS IR NAUDOJIMO TEISE VALDOMAS TURTAS

tūkst. EUR	Nekilnojamas turtas	Įrengimai	Naudojimo teise valdomas turtas		Naudojimo teise valdomo turto iš viso	IŠ VISO
			Nekilnojamas turtas	Kitas turtas		
Sukauptos išlaidos 2018 m. sausio 1 d.	43 361	39 431	0	0	0	82 792
Įsigytas turtas	548	4 445	0	0	0	4 993
Parduotas turtas	-1 480	-7 794	0	0	0	-9 274
Perklasifikuota į turtą, skirtą parduoti	-28 448	0	0	0	0	-28 448
Sukauptos išlaidos 2018 m. gruodžio 31 d.	13 981	36 082	0	0	0	50 063
16-ojo TFAS taikymo įtaka 2019 m. sausio 1 d. (3 pastaba)	0	0	30 529	164	30 693	30 693
Sukauptos išlaidos 2019 m. sausio 1 d.	13 981	36 082	30 529	164	30 693	80 756
Įsigytas turtas	297	5 412	31 390	1	31 391	37 100
Parduotas turtas	-10 094	-11 764	-1 968	-63	-2 031	-23 889
2019 m. gruodžio 31 d.	4 184	29 730	59 951	102	60 053	93 967
Sukauptas nusidėvėjimas ir vertės sumažėjimas 2017 m. gruodžio 31 d.	-13 249	-29 061	0	0	0	-42 310
Nusidėvėjimas	-1 350	-4 972	0	0	0	-6 322
Parduotas turtas	1 308	7 791	0	0	0	9 099
Vertės sumažėjimas per metus	-8	-20	0	0	0	-28
Perklasifikuota į turtą, skirtą parduoti	5 881	0	0	0	0	5 881
Sukauptas nusidėvėjimas ir vertės sumažėjimas 2018 m. gruodžio 31 d.	-7 418	-26 262	0	0	0	-33 680
Nusidėvėjimas	-642	-4 332	-5 989	-50	-6 039	-11 013
Parduotas turtas	6 834	10 996	368	0	368	18 198
2019 m. gruodžio 31 d.	-1 226	-19 598	-5 621	-50	-5 671	-26 495
Balansinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	6 563	9 820	0	0	0	16 383
Balansinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	2 958	10 132	54 330	52	54 382	67 472

Toliau pateikiamos nuomos įsipareigojimų balansinės vertės ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį:

tūkst. EUR	2019 m.
16-ojo TFAS taikymo įtaka 2019 m. sausio 1 d. (3 pastaba)	33 207
Įsigytas turtas	31 037
Palūkanos	-1 228
Mokėjimai	-5 965
2019 m. gruodžio 31 d.	57 051

Nuomos įsipareigojimų analizė pagal terminus atskleidžiama 5 pastaboje *Likvidumo rizika*.

22. INVESTICINIS TURTA

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Balansinė vertė laikotarpio pradžioje	23 970	51 283
Įsigijimai	105	216
Finansinis turtas, skirtas parduoti	0	-3 960
Grynasis tikrosios vertės koregavimo rezultatas	-1 653	-3 722
Perleidimas (pardavimas)	-19 995	-19 847
Balansinė vertė laikotarpio pabaigoje	2 427	23 970

23. KREDITO ĮSTAIGŲ PASKOLOS IR INDĖLIAI

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Terminuotieji indėliai	951 612	3 917 244
Indėliai iki pareikalavimo	29 080	22 152
Iš viso	980 692	3 939 396

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Kredito įstaigoms, registruotoms Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, mokėtinos sumos	68 467	228 624
Kredito įstaigoms, registruotoms ES (išskyrus Estiją, Latviją, Lietuvą), mokėtinos sumos	458 953	1 856 280
Kredito įstaigoms, registruotoms kitose šalyse, mokėtinos sumos	453 272	1 854 492
Iš viso	980 692	3 939 396

tūkst. EUR	Pasiskirstymas pagal iki termino pabaigos likusį laiką			Palūkanų norma	Bazinė valiuta	Nutraukimas
	12 mėnesių	1–5 metai	Iš viso			
2019 m. gruodžio 31 d.						
Susijusios šalys	910 398	0	910 398	0-(+1,5 %)	EUR	2020 m.
Centriniai bankai	45 000	0	45 000	<0 %	EUR	2020 m.
Kitos kredito įstaigos	23 975	0	23 975	-1 %-(+2 %)	EUR	2020 m.
Mokėtinos palūkanos	1 319	0	1 319			
	980 692	0	980 692			
2018 m. gruodžio 31 d.						
Susijusios šalys	2 758 280	957 000	3 715 280	0-+1 %	EUR	2019–2021 m.
Centriniai bankai	0	199 500	199 500	<0 %	EUR	2020 m.
Kitos kredito įstaigos	23 863	0	23 863	0-+1,3 %	EUR	2019 m.
Mokėtinos palūkanos	200	553	753			
	2 782 343	1 157 053	3 939 396			

24. KLIENTŲ INDĖLIAI

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Terminuotieji indėliai	2 161 033	1 932 891
Indėliai iki pareikalavimo	8 074 410	7 136 994
	10 235 443	9 069 885
Klientams mokėtinos sumos pagal klientų tipą		
Verslo klientams mokėtinos sumos	4 578 084	4 235 028
Viešojo sektoriaus klientams mokėtinos sumos	1 623 323	1 107 472
Privatiems klientams mokėtinos sumos	4 034 036	3 727 385
	10 235 443	9 069 885
Klientams, registruotiems Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, mokėtinos sumos	9 825 534	8 693 043
Klientams, registruotiems ES (išskyrus Estiją, Latviją, Lietuvą), mokėtinos sumos	326 379	213 232
Klientams, registruotiems kitose šalyse, mokėtinos sumos	83 530	163 610
	10 235 443	9 069 885

25. IŠLEISTI SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI

LUMINO 1 1/2 18/10/21

2018 m. spalio mėn. *Luminor Bank AS* išleido savo pirmąją obligaciją pagal *Luminor* vidutinės trukmės skolos vertybinių popierių eurus (angl. *Euro Medium Term Notes*, EMTN) programą. Bendrovė išleido 350 mln. EUR vertės obligacijų emisiją su fiksuota palūkanų norma, kurių išpirkimo terminas – 2021 m. spalio mėn., numatydamą metinius kupono mokėjimus ir nustatydamą 1,50 proc. metinę palūkanų normą. Nėra jokių specialiųjų sąlygų, susijusių su šia obligacijų emisija.

LUMINO 1 3/8 21/10/22

2019 m. birželio mėn. *Luminor Bank AS* išleido obligaciją pagal *Luminor* vidutinės trukmės skolos vertybinių popierių eurus (angl. *Euro Medium Term Notes*, EMTN) programą. Bendrovė išleido 300 mln. EUR vertės obligacijų emisiją su fiksuota palūkanų norma, kurių išpirkimo terminas – 2022 m. spalio mėn., numatydamą metinius kupono mokėjimus ir nustatydamą 1,375 proc. metinę palūkanų normą. Nėra jokių specialiųjų sąlygų, susijusių su šia obligacijų emisija.

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
LUMINO 1 1/2 18/10/21		
Nominalioji suma	350 000	350 000
Sandoriai tarp grupės įmonių	-1 000	0
Mokesčiai, vertinami amortizuota savikaina	-1 269	-1 998
Sukauptos palūkanos	1 079	1 079
Apdraustojo objekto tikrosios vertės pasikeitimai	2 982	2 154
Balansinė vertė	351 792	351 235
LUMINO 1 3/8 21/10/22		
Nominalioji suma	300 000	0
Sandoriai tarp grupės įmonių	0	0
Mokesčiai, vertinami amortizuota savikaina	-982	0
Sukauptos palūkanos	814	0
Apdraustojo objekto tikrosios vertės pasikeitimai	92	0
Balansinė vertė	299 924	0
Iš viso	651 716	351 235

26. PELNO MOKESTIS

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis už metus	-7 287	-14 138
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio koregavimas už ankstesnius metus	-99	-1 479
Atidėtas pelno mokestis	2 078	-527
Atidėtojo pelno mokesčio turto atstatymas	43	0
Pelno mokestis už metus	-5 265	-16 144
Pelnas prieš apmokestinimą*	59 262	139 591
Įstatymų numatytas mokesčio tarifas, 0 %*	0	0
Mokesčio įtaka patronuojančios įmonės pelnui ir nuostoliams*	2 162	0
Užsienio mokesčių tarifų skirtumas	-8 138	-21 961
Dividendų mokestis	481	7 005
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio koregavimas	2	-1 479
Pelno nemažinančių sąnaudų įtaka / neapmokestinamosios pajamos / keliama mokestiniai nuostoliai	228	291
Pelno mokestis už metus	-5 265	-16 144
Taikytinas mokestis	9 %	12 %
Atidėtas pelno mokestis balanse		
Likutis laikotarpio pradžioje, atidėtojo pelno mokesčio turtas	908	1 350
Pripažinta kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	-933	85
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	901	-527
Keliama mokestiniai nuostoliai	2 155	0
Likutis laikotarpio pabaigoje, atidėtojo pelno mokesčio turtas	3 031	908

*Estijoje ir Latvijoje pelno mokestis taikomas ne pelnui, o gryniesiems dividendams. Nuo 2018 m. antrojo ketvirčio Estijos kredito įstaigų reikalaujama sumokėti išankstinį pelno mokestį, kuris yra lygus 14 proc. ketvirčio apskaitiniam pelnui. Išankstinis pelno mokestis yra negrąžinamas ir todėl yra apskaitomas kaip pajamų sąnaudos, bet juo gali būti sumažintas dividendų paskirstymui ateityje taikytinas pelno mokestis. Lietuvoje ataskaitinio laikotarpio apmokestinamosios pajamos arba pelnas, uždirbtas 2019 m. ir 2018 m., apmokestinamas 15 proc. pelno mokesčio tarifu. Remiantis 2019 m. gruodžio mėn. atliktais įstatymo pakeitimais, Lietuvos kredito įstaigų 2020 m. uždirbtam pelnui, viršijančiam 3 mln. EUR, nustatytas 20 proc. pelno mokesčio tarifas.

27. KITI FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Tranzitinės sąskaitos (įskaitant kortelių operacijas)	41 865	22 953
Kita	3 438	4 961
Iš viso	45 303	27 914

28. KITI ĮSIPAREIGOJIMAI

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Sukauptos sąnaudos		
Sukauptos sąnaudos	32 178	14 856
Kiti sukaupti įsipareigojimai darbuotojams	12 628	14 295
	44 806	29 151
Kiti įsipareigojimai		
Lizingo klientų išankstiniai mokėjimai	1 627	2 725
Mokėtinos sumos	16 831	15 118
Kiti įsipareigojimai	6 529	17 314
	24 987	35 157
Kitų įsipareigojimų iš viso	69 793	64 308

29. ATIDĖJINIAI

Atidėjinių pasikeitimai yra pateikti toliau:

tūkst. EUR	Kreditavimo įsipareigojimai ir garantijos	Teisminiai ginčai	Restruktūrizavimas	Kita	Iš viso
2018 m. gruodžio 31 d.	4 561	93	1 116	144	5 914
Susidarę per metus	895	0	4 562	240	5 697
Kiti pasikeitimai*	-2 055	0	-5 128	-180	-7 363
2019 m. gruodžio 31 d.	3 401	93	550	204	4 248

Kreditavimo įsipareigojimai ir garantijos:

tūkst. EUR	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
2018 m. gruodžio 31 d.	1 459	2 800	302	4 561
Susidarę per metus	895	0	0	895
Kiti pasikeitimai*	-802	-2 435	1 182	-2 055
2019 m. gruodžio 31 d.	1 552	365	1 484	3 401

*Kreditavimo įsipareigojimų ir garantijų TKN vertinimo modelio prielaidos ir pokyčių įtaka pagal lygius, pripažinimo nutraukimas ir nurašymai apskaityti kitų pasikeitimų straipsnyje.

Atidėjinių pasikeitimai yra pateikti toliau:

tūkst. EUR	Kreditavimo įsipareigojimai ir garantijos	Teisminiai ginčai	Restruktūrizavimas	Kita	Iš viso
2018 m. sausio 1 d.	4 790	123	1 000	266	6 179
Susidarę per metus	2 087	0	1 138	10	3 235
Kiti pasikeitimai*	-2 316	-30	-1 022	-132	-3 500
2018 m. gruodžio 31 d.	4 561	93	1 116	144	5 914

Kreditavimo įsipareigojimai ir garantijos:

tūkst. EUR	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
2018 m. gruodžio 1 d.	3 531	443	816	4 790
Susidarę per metus	2 087	0	0	2 087
Kiti pasikeitimai*	-4 159	2 357	-514	-2 316
2018 m. gruodžio 31 d.	1 459	2 800	302	4 561

*Kreditavimo įsipareigojimų ir garantijų TKN vertinimo modelio prielaidos ir pokyčių įtaka pagal lygius, pripažinimo nutraukimas ir nurašymai apskaityti kitų pasikeitimų straipsnyje.

Kreditavimo įsipareigojimų ir garantijų kredito kokybė

2019 m. gruodžio 31 d.

tūkst. EUR	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	613 069	10 070	0	0	623 139
Vidutinė rizika	1 027 203	73 069	0	14	1 100 286
Didelė rizika	18 351	22 277	0	0	40 628
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	24 758	5	24 763
Nebalansinė suma iš viso	1 658 623	105 416	24 758	19	1 788 816
Atėmus: atidėjinius	-1 552	-365	-1 484	0	-3 401
Grynoji vertė	1 657 071	105 051	23 274	19	1 785 415

2018 m. gruodžio 31 d.

tūkst. EUR	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI finansinis turtas	Iš viso
Žema rizika	747 005	100 208	0	0	847 213
Vidutinė rizika	886 510	201 012	0	0	1 087 522
Didelė rizika	18 901	20 478	0	0	39 379
Įsipareigojimų neįvykdymas	0	0	10 148	2	10 150
Nebalansinė suma iš viso	1 652 416	321 698	10 148	2	1 984 264
Atėmus: atidėjinius	-1 459	-2 800	-302	0	-4 561
Grynoji vertė	1 650 957	318 898	9 846	2	1 979 703

30. IŠLEISTAS KAPITALAS

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
Akcinis kapitalas	34 912	34 912
Akcijų skaičius	3 491 223	3 491 223
Nominali akcijos vertė	10	10

* Po nuosavo akcinio kapitalo sumažinimo *Luminor* akcininkai 2019 m. gegužės 28 d. priėmė sprendimą išleisti papildomas akcijas. Papildomų akcijų išleidimas vykdomas remiantis Banko 2019 m. sausio 2 d. tarpiniu balansu ir jo metu atliekamas dalinis 216 030 920 EUR vertės akcijų priedų konvertavimas į akcinį kapitalą. Išleidus papildomas akcijas, Banko akcinis kapitalas buvo sumažintas tokia pačia suma ir buvo išmokėtas akcininkui 2019 m. rugsėjo mėn.

2018 m. gruodžio 31 d. 100 proc. *Luminor Bank AS* akcijų įsigijo Švedijoje registruota *Luminor Group AB*. Visos išleistos akcijos yra pasirašytos ir visiškai apmokėtos. Pagal *Luminor Holding AS* vienintelio akcininko nutarimą, pasirašytą 2019 m. rugsėjo 23 d.

31. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS IR NEAPIBRĖŽTIEJI BEI KITI ĮSIPAREIGOJIMAI

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Įkeistas turtas		
Paskolos*	1 999 895	132 138
Skolos vertybiniai popieriai**	0	110 982
Iš viso	1 999 895	243 120
Neapibrėžtieji įsipareigojimai		
Suteikti kreditavimo įsipareigojimai	1 134 434	1 304 189
Suteiktos finansinės garantijos	110 655	265 707
Sutarties vykdymo garantijos	74 647	113 755
Kiti suteikti įsipareigojimai***	469 080	300 613
Iš viso	1 788 816	1 984 264

*Įkeistas turtas, kurį sudaro 1 928 900 tūkst. EUR vertės turtas, įkeistas patronuojančiosios įmonės finansavimui, ir 70 900 tūkst. EUR vertės turtas, įkeistas centriniam bankui.

**Susiję su Latvijos centrinio banko indėliais.

***Kiti suteikti įsipareigojimai apimantis skirtingų rūšių garantijas (laidavimas, mokėjimų ir išankstinių mokėjimų garantijas ir pan.).

Valstybinė mokesčių inspekcija turi teisę peržiūrėti Grupės mokesčių registrų duomenis per 5 metus nuo mokesčių deklaracijos pateikimo ir, tuo atveju, jeigu yra nustatoma klaidų, apskaičiuoti papildomus mokesčius, palūkanas ir baudas. 2018–2019 m. Valstybinė mokesčių inspekcija neatliko mokestinio patikrinimo Grupės atžvilgiu. Grupės vadovybės vertinimu 2019 m. nebuvo jokių aplinkybių, kuriomis Valstybinė mokesčių inspekcija galėtų skirti reikšmingus papildomus mokesčius Grupės atžvilgiu.

2019 m. gruodžio 31 d. Grupės nepaskirstytasis pelnas sudarė 183 916 tūkst. EUR (2018 m. gruodžio 31 d. – 129 455 tūkst. EUR). Nepaskirstytojo pelno paskirstymas savininkams kaip dividendai yra apmokestinamas taikant didžiausią 20/80 pelno mokestio dydžio sumą, išmokamą kaip gryniesiems dividendams. Todėl, atsižvelgiant į grynosioms nuosavoms lėšoms ir kapitalui taikytinus reguliavimo reikalavimus, iš nepaskirstytojo pelno finansinių ataskaitų parengimo dieną akcininkams gali būti išmokėta 147 133 tūkst. EUR dividendų, atitinkamas pelno mokestis sudarytų 36 783 tūkst. EUR. Atsižvelgiant į grynosioms nuosavoms lėšoms ir kapitalui taikytinus reguliavimo reikalavimus, 2018 m. gruodžio 31 d. tai sudarytų 103 564 tūkst. EUR, o atitinkamas pelno mokestis siektų 25 891 tūkst. EUR. Pažymėtina, kad į šį skaičiavimą neįtraukiamas iš anksto sumokėtas pelno mokestis bei gauti dividendai, kuriems taikoma mokestinė išimtis. Daugiau informacijos pateikiama 5 pastaboje.

32. FINANSINIO TURTO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ TIKROJI VERTĖ

Didelės dalies Grupės turto ir įsipareigojimų balansinė vertė yra pagrįstai artima jų tikrajai vertei. Jeigu į finansinės būklės ataskaitą įtraukto finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės negalima nustatyti pagal aktyviosios rinkos duomenis, ji nustatoma taip, kad tikrajai vertei nustatyti naudojami nestebimi duomenys atspindėtų prielaidas, kuriomis remtųsi rinkos dalyviai, įkainodami turtą ir įsipareigojimus, įskaitant prielaidas dėl rizikos. Jeigu stebimų rinkos duomenų nėra, tikroji vertė turi būti nustatoma remiantis eksperto vertinimu. Rengiant šias finansines ataskaitas pirmiau minėti metodai, susiję su nestebimais duomenimis, nebuvo naudojami, nes Grupės finansinės būklės ataskaitoje nėra tokio finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų.

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ, VERTINAMŲ AMORTIZUOTA SAVIKAINA, TIKROJI VERTĖ

tūkst. EUR	Balansinė vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	Tikroji vertė 2019 m. gruodžio 31 d.	Balansinė vertė 2018 m. gruodžio 31 d.	Tikroji vertė 2018 m. gruodžio 31 d.
Turtas				
Finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina				
Grynieji pinigai ir likučiai centriniuose bankuose	2 924 019	2 924 019	3 293 090	3 293 090
Iš kitų kredito įstaigų gautinos sumos	141 645	141 645	185 346	185 346
Paskolos klientams	10 222 547	10 324 772	11 472 138	11 484 286
Finansinio turto iš viso	13 288 211	13 390 436	14 950 574	14 962 722
Įsipareigojimai				
Finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina				
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	980 692	980 692	3 939 396	3 906 454
Klientų indėliai	10 235 443	10 235 443	9 069 885	9 098 414
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	651 716	653 967	351 235	351 235
Kiti finansiniai įsipareigojimai	45 303	45 303	27 914	27 914
Finansinių įsipareigojimų iš viso	11 913 154	11 915 405	13 388 430	13 384 017

Toliau esančioje lentelėje apibendrinama Banko finansinio turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės nustatymo hierarchija. Finansinės priemonės skirstomos į 3 lygius pagal tikrosios vertės hierarchiją:

- ◆ 1 lygio duomenys yra tokių pačių turto vienetų arba įsipareigojimų kotiruojamos (nekoreguotos) kainos aktyviosiose rinkose, į kurias ūkio subjektas gali patekti vertinimo dieną. Kotiruojama kaina aktyviojoje rinkoje yra patikimiausias tikrosios vertės įrodymas; kai tik ji žinoma, ją reikia be jokių koregavimų naudoti tikrajai vertei nustatyti.
- ◆ 2 lygio vertinimo būdai yra kiti tiesiogiai arba netiesiogiai stebimi duomenys apie turtą arba įsipareigojimą, išskyrus kotiruojamas kainas, kurios priskiriamos 1 lygiui. Jeigu yra (sutartyje) nustatyta turto arba įsipareigojimo trukmė, 2 lygio duomenys turi būti stebimi reikšmingą dalį to turto arba įsipareigojimo trukmės.
- ◆ 3 lygio vertinimo būdai yra nestebimi duomenys apie turtą arba įsipareigojimą. Nustatant tikrąją vertę nestebimi duomenys naudojami tiek, kiek trūksta svarbių stebimų duomenų, todėl jie gali būti naudojami tokiose situacijose, kai turto arba įsipareigojimo rinkos aktyvumas vertinimo dieną yra menkas arba rinka yra neaktyvi. Tačiau tikrosios vertės nustatymo tikslas lieka tas pats, t. y. nustatyti galutinę turto arba įsipareigojimo kainą turinčiam rinkos dalyviui vertinimo dieną. Todėl nestebimi duomenys turi atitikti prielaidas, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami turtą arba įsipareigojimą, įskaitant prielaidas dėl rizikos.

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ TIKROSIOS VERTĖS HIERARCHIJA

Finansinių priemonių tikroji vertė 2019 m. gruodžio 31 d. nustatyta kaip parodyta toliau:

Tikrosios vertės nustatymas naudojant: tūkst. EUR	Kotiruojamas kainas aktyviose rinkose (1 lygis)	Reikšmingus stebimus duomenis (2 lygis)	Reikšmingus nестebimus duomenis (3 lygis)	Iš viso
Turtas				
Turtas, kurio tikroji vertė yra atskleista				
Grynieji pinigai ir likučiai centriniuose bankuose	2 924 019	0	0	2 924 019
Iš kitų kredito įstaigų gautinos sumos	141 587	58	0	141 645
Paskolos klientams	0	0	10 324 772	10 324 772
Kitas finansinis turtas	0	0	29 113	29 113
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte				
Prekybai laikomas finansinis turtas				
Skolos vertybiniai popieriai	3 021	0	0	3 021
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais				
Nuosavybės priemonės	0	4 033	0	4 033
Skolos vertybiniai popieriai				
Valdžios sektorius	195 989	0	0	195 989
Kredito įstaigos	15 023	0	0	15 023
Kitos finansų įmonės	0	0	12 851	12 851
Išvestinės finansinės priemonės				
Išvestinės finansinės priemonės	0	58 087	1 130	59 217
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis				
Nuosavybės priemonės	0	0	140	140
Skolos vertybiniai popieriai	0	0	0	0
Iš viso	3 279 639	62 178	10 368 006	13 709 823
Įsipareigojimai				
Įsipareigojimai, kurių tikroji vertė yra atskleista				
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	29 080	951 612	0	980 692
Klientų indėliai	0	8 074 410	2 161 033	10 235 443
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0	651 716	0	651 716
Nuomos įsipareigojimai	0	0	57 051	57 051
Kiti finansiniai įsipareigojimai	0	0	45 303	45 303
Finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte				
Išvestinės finansinės priemonės				
Išvestinės finansinės priemonės	0	56 042	2 262	58 304
Iš viso	29 080	9 733 780	2 265 649	12 028 509

Finansinių priemonių tikroji vertė 2018 m. gruodžio 31 d. nustatyta kaip parodyta toliau:

Tikrosios vertės nustatymas naudojant: tūkst. EUR	Kotiruojamas kainas aktyviose rinkose (1 lygis)	Reikšmingus stebimus duomenis (2 lygis)	Reikšmingus nestebimus duomenis (3 lygis)	Iš viso
Turtas				
Turtas, kurio tikroji vertė yra atskleista				
Grynieji pinigai ir likučiai centriniuose bankuose	3 293 090	0	0	3 293 090
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	145 447	39 899	0	185 346
Paskolos klientams	0	0	11 484 286	11 484 286
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte				
Prekybai laikomas finansinis turtas				
Skolos vertybiniai popieriai	1 006	0	0	1 006
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais				
Nuosavybės priemonės	0	4 356	0	4 356
Skolos vertybiniai popieriai				
Valdžios sektorius	116 326	0	0	116 326
Kredito įstaigos	23 076	0	0	23 076
Išvestinės finansinės priemonės				
Išvestinės finansinės priemonės	0	44 352	0	44 352
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis				
Nuosavybės priemonės	0	0	7 607	7 607
Skolos vertybiniai popieriai	1 265	0	0	1 265
Iš viso	3 580 210	88 607	11 491 893	15 160 710
Įsipareigojimai				
Įsipareigojimai, kurių tikroji vertė yra atskleista				
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	21 967	3 884 487	0	3 906 454
Klientų indėliai	0	7 159 443	1 938 971	9 098 414
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0	351 235	0	351 235
Kiti finansiniai įsipareigojimai	22 953	0	4 961	27 914
Finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte				
Išvestinės finansinės priemonės				
Išvestinės finansinės priemonės	0	41 255	0	41 255
Iš viso	44 920	11 436 420	1 943 932	13 425 272

Finansinių priemonių pasikeitimai pagal 3 lygį:

tūkst. EUR	Akcijos 2019 m.	Akcijos 2018 m.
Likutis laikotarpio pradžioje	7 607	5 830
Įsigytas turtas	0	1 130
Nerealizuotas pelnas / nuostoliai dėl turto, laikomo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	5 244	647
Likutis laikotarpio pabaigoje	12 851	7 607

Tikrajai vertei nustatyti naudojami tokie metodai ir prielaidos:

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais (pensijų fondai), kuriuo neprekiaujama – pensijų fondų vienetų, kuriuos valdo *Luminor Pensions Estonia AS*, įsigijimo metu taikomas įsigijimo metodas. Šie vienetai iš pradžių yra pripažįstami įsigijimo savikaina, kuri atitinka už juos sumokėtą tikrąją vertę. Pensijų fondų vienetų pakartotinis vertinimas atliekamas atsižvelgiant į balanso sudarymo dieną galiojančią grynąją turto vertę. Tikrajai vertei nustatyti naudojami tokie metodai ir prielaidos:

- ◆ Pinigai ir pinigų likučiai centriniuose bankuose – jų tikroji vertė yra lygi jų balansinei vertei, nes turtas gali būti realizuotas už tą pačią kainą kaip įprastas sandoris.
- ◆ Iš kitų kredito įstaigų gautinos sumos – jų tikroji vertė yra lygi jų balansinei vertei, nes turtas gali būti realizuotas už tą pačią kainą kaip įprastas sandoris. Gautinas sumas iš kitų kredito įstaigų sudaro indėliai iki pareikalavimo.
- ◆ Paskolos klientams – tikroji vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimus pinigų srautus, taikant Banko naudojamą bazinę kreivę (6 mėn. Euribor kreivė kaip vidurkis visoms paskoloms), pakoreguotą atsižvelgiant į rizikos veiksnius. 2018 m. *Luminor* taikė keletą skirtingų metodų tikrajai vertei nustatyti (susijusiose organizacijose). 2019 m. *Luminor* siekė suderinti skirtinguose geografiniuose regionuose taikomas metodologijas. Šiuo metu taikomas metodas atitinka tikrosios vertės nustatymo procedūrą. Tas pats vertinimo metodas taikomas visoms paskolų klasėms. Atitinkamai visos paskolų klasės priskiriamos 3 tikrosios vertės nustatymo hierarchijos lygiui.
- ◆ Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais (skolos vertybiniai popieriai):
 - Šalies skolos priemonių, išleistų Baltijos šalyse, atveju, vietos (Baltijos šalių) rinkos formuotojų kotiruojamos kainos laikomos prioritetiniu šaltiniu. Vietos rinkos formuotojai (dažniausiai bankai) skelbia prekybos pasiūlymus, pateikdami informaciją apie kainas, pelningumą ar kitą lygiavertę informaciją. Jeigu šalyje veikia daugiau nei vienas rinkos formuotojas, naudojamos vidutinės siūlomos kainos pagal *Bloomberg* skelbiamus duomenis. Jeigu skolos priemonė išleidžiama ne Baltijos šalyse arba jeigu vietos rinkos formuotojai neskelbia tam tikrų išleistų skolos priemonių kotiruojamų kainų, arba jeigu vietos rinkos formuotojų kotiruojamos kainos akivaizdžiai neteisingos ar dirbtinės, tam tikrų skolos vertybinių popierių kainos nustatomos pagal likvidžios rinkos duomenis, remiantis tokiais šaltiniais kaip *Bloomberg* ar panašiais.
- ◆ Tikroji palūkanas uždirbančio turto vertė nustatoma remiantis diskontuotų pinigų srautų verte, taikant palūkanų normą, kuri taikoma terminais ir rizika panašioms priemonėms. Įsipareigojimo tikroji vertė nustatoma remiantis prielaidomis, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami įsipareigojimą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai veikia jiems ekonomiškai naudingiausiu būdu.
- ◆ Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis (nuosavas kapitalas, skolos vertybiniai popieriai):
 - Vietos (Baltijos šalių) rinkos formuotojų kotiruojamos kainos yra pirminis vietos nuosavo kapitalo šaltinis. Tai apima vertybinius popierius, turinčius apyvartą pagrįstą aktyvią rinką, o tai reiškia, kad skelbiamos kotiruojamos kainos, kuriomis rinkos dalyviai vykdo sandorius vietos akcijų biržoje. Užsienio subjektų kotiruojamos kainos nustatomos remiantis *Bloomberg*, skiriant pirmenybę pirminei rinkai, o tada emitento šaliai, jeigu aktyvi rinka yra toje šalyje. Kitais atvejais kainų nustatymo šaltiniu laikoma didžiausiu likvidumu (apyvarta) pasižyminti rinka. Jei pirminiuose duomenų šaltiniuose pateikiamos kotiruojamos kainos akivaizdžiai neteisingos arba dirbtinės, tam tikros nuosavybės priemonės kaina nustatoma pagal likvidžios rinkos duomenis, remiantis tokiais šaltiniais kaip *Bloomberg* ir pan. Pirmiau paminėtų kotiruojamų kainų tikslumą vertina Rinkų ir likvidumo rizikos valdymo departamento ekspertas kartu su už prekybą nuosavybės priemonėmis atsakingu Banko Rinkų departamento prekybos agentu. Į biržos prekybos sąrašus neįtrauktų bendrovių, kurių aktyvi rinka neegzistuoja, nuosavybės priemonių atveju, nuosavybės priemonės kaina nustatoma remiantis bet kokia turima patikima vieša informacija apie pastaruosiu metu įvykdytus prekybos sandorius. Kitu atveju, nuosavybės priemonių kaina nustatoma taikant dividendų diskontavimo metodą. Jei pirmiau paminėti metodai negali būti taikomi, nuosavybės priemonių kaina nustatoma remiantis eksperto nuomone, kuri grindžiama kita turima susijusia rinkos informacija.
 - Šalies skolos priemonių, išleistų Baltijos šalyse, atveju, vietos (Baltijos šalių) rinkos formuotojų kotiruojamos kainos laikomos prioritetiniu šaltiniu. Vietos rinkos formuotojai (dažniausiai bankai) skelbia prekybos pasiūlymus,

pateikdami informaciją apie kainas, pelningumą ar kitą lygiavertę informaciją. Jeigu šalyje veikia daugiau nei vienas rinkos formuotojas, naudojamos vidutinės siūlomos kainos pagal *Bloomberg* skelbiamus duomenis. Jeigu skolos priemonė išleidžiama ne Baltijos šalyse arba jeigu vietos rinkos formuotojai neskelbia tam tikrų išleistų skolos priemonių kotiruojamų kainų, arba jeigu vietos rinkos formuotojų kotiruojamos kainos akivaizdžiai neteisingos ar dirbtinės, tam tikrų skolos vertybinių popierių kainos nustatomos pagal likvidžios rinkos duomenis, remiantis tokiais šaltiniais kaip *Bloomberg* ar panašiais.

- ◆ Tikroji palūkanas uždirbančio turto vertė nustatoma remiantis diskontuotų pinigų srautų verte, taikant palūkanų normą, kuri taikoma terminais ir rizika panašioms priemonėms. Įsipareigojimo tikroji vertė nustatoma remiantis prielaidomis, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami įsipareigojimą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai veikia jiems ekonomiškai naudingiausiu būdu.
- ◆ Išvestinės finansinės priemonės – šios rūšies priemonių tikroji vertė nustatoma remiantis rinkos duomenimis, gautais iš finansinių duomenų pardavėjų, elektroninių prekybos platformų ar remiantis trečiųjų šalių vertinimais. Išvestinės finansinės priemonės apima nesudėtingus produktus, kurių kaina nustatoma pagal bendrai priimtus metodus. Vertinimui naudojami duomenys pagrįsti rinkos duomenimis.
- ◆ Kredito įstaigų paskolos ir indėliai – paskolų tikroji vertė lygi jų balansinei vertei. Kredito įstaigų paskolų kaina nustatoma remiantis rinkos sąlygomis. Tikėtini bankų įsipareigojimų pinigų srautai diskontuojami taikant tokias pačias rinkos palūkanų normas, kurios taikomos ir paskoloms. Kredito įstaigų paskolos yra ilgalaikės. Kredito įstaigų indėlius sudaro indėliai iki pareikalavimo. Indėlių tikroji vertė lygi jų balansinei vertei. Kredito įstaigų indėlių kaina nustatoma remiantis rinkos sąlygomis.
- ◆ Klientų indėliai – indėlių iki pareikalavimo bendroji balansinė vertė, kaip tikroji vertė, naudojama apytikslei vertei apskaičiuoti dėl labai trumpo jų laikotarpio. 2018 m. *Luminor* taikė keletą skirtingų metodų tikrajai vertei nustatyti (susijusiose organizacijose). 2019 m. *Luminor* siekė suderinti skirtinguose geografiniuose regionuose taikomas metodologijas. Šiuo metu taikomas metodas atitinka tikrosios vertės nustatymo procedūrą.
- ◆ Išleisti skolos vertybiniai popieriai – Banko išleisti skolos vertybiniai popieriai iš pradžių pripažįstami tikrąja verte, atėmus sandorio sudarymo išlaidas, o vėliau apskaitomi amortizuota savikaina taikant efektyvios palūkanų normos metodą. Tikroji vertė apskaičiuojama diskontuojant būsimus pinigų srautus taikant palūkanų normos pelningumo kreivę.

2019 m., palyginti su ankstesnėmis metinėmis ataskaitomis, nustatyti du tikrosios vertės nustatymo hierarchijos vertinimo pasikeitimai. Suvienodinta Lietuvoje ir Latvijoje taikoma skolos vertybinių popierių vertinimo metodika. Tai reiškia, kad nuo šiol visos obligacijos yra priskiriamos 1 priemonių lygiui. Pagal naująją 2019 m. įgyvendintą su tikrosios vertės nustatymo hierarchija susijusią procedūrą *Luminor* suderino taikomus metodus, kad pirmiau nurodytų situacijų nebekiltų ir kad skolos vertybiniai popieriai būtų deramai traktuojami tikrosios vertės nustatymo hierarchijos atžvilgiu. Antrasis pasikeitimas susijęs su išvestinių finansinių priemonių – tam tikro palūkanų normos pasirinkimo sandorių portfelio – atskyrimu, nuo šiol jas priskiriant 3 priemonių lygiui dėl su trečiųjų šalių vertinimu susijusių neaiškumų. 2018 ir 2019 m. nebuvo kitų tikrosios vertės nustatymo hierarchijos lygių pasikeitimų.

33. SUSIJUSIOS ŠALYS

Šalys laikomos susijusiomis, jeigu viena šalis gali kontroliuoti kitą šalį ar daryti jai reikšmingą įtaką priimant finansinius ir kitus veiklos sprendimus.

Susijusios šalys apibrėžiamos kaip akcininkai, Stebėtojų tarybos ir Valdybos nariai, pagrindiniai vadovaujantys darbuotojai, jų artimieji giminaičiai ir įmonės, kuriose jiems priklauso kontrolinis akcijų paketas, taip pat asocijuotosios įmonės.

Luminor Bank AS vadovaujanti patronuojančioji įmonė yra *Luminor Holding AS*, kurios pagrindinė kontroliuojanti šalis yra *BCP VII*, kuris yra investicinis fondas, valdomas *Blackstone Group Inc.* susijusios įmonės. *BCP VII* yra laikomas ir *Luminor Bank AS* pagrindine patronuojančiąja įmone, ir pagrindiniu kontroliuojančiuoju subjektu. Kiti *Luminor Holding AS* akcininkai – *Nordea Bank Abp* ir *DNB BANK ASA* – yra laikomi ūkio subjektais, darančiais reikšmingą įtaką Grupei. Daugiau informacijos atskleidžiama 1 pastaboje. Vykdamą įprastą verslo veiklą su susijusiomis šalimis sudaromi tam tikri bankininkystės sandoriai. Tai paskolos, indėliai, sandoriai užsienio valiuta ir finansinės priemonės. Tokie sandoriai sudaromi komercinėmis sąlygomis ir taikant rinkos normas. 2019 m. gruodžio 31 d. ir 2018 m. gruodžio 31 d. nebuvo susijusių šalių mokėtinų abejotinių skolų ir abejotinių skolų atidėjinių.

Susijusių šalių sandorių likučių apimtis metų pabaigoje ir susijusios metų pajamos ir išlaidos:

SANDORIAI SU SUSIJUSIOMIS ŠALIMIS

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Palūkanų pajamos		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	1 469	3 671
Palūkanų sąnaudos		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	-5 609	-10 251
Grynosios komisinių ir paslaugų pajamos		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	-21	-10
Grynasis pelnas dėl investinių finansinių priemonių		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	4 267	13 453
Kitos administracinės išlaidos		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	-8 851	-8 359
Kitos sąnaudos		
Patronuojančioji bendrovė	0	0
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	833	908
Iš viso	-7 912	-588
Paskolos kredito įstaigoms		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	77 572	172 634
Paskolos klientams		
Pagrindiniai vadovai	697	0*
Išvestinės finansinės priemonės		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	46 519	32 946
Kitas turtas		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	199	567
Turto iš viso	124 987	206 147
Kredito įstaigoms mokėtinos sumos		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	912 807	3 714 129
Klientų indėliai		
Pagrindiniai vadovai	983	0*
Išvestinės finansinės priemonės		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	19 849	16 851
Kiti įsipareigojimai		
Ūkio subjektai, darantys reikšmingą įtaką ūkio subjektui	1 345	2 447
Įsipareigojimų iš viso	934 984	3 733 427

* Dėl 2019 m. sausio 2 d. įvykusio susijungimo sandorio palyginamoji 2018 m. gruodžio 31 d. informacija teisingai neatspindi padėties, nes pasikeitė vadovybės struktūra.

2019 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. mokėjimai pagrindiniams vadovams sudarė 2 581 tūkst. EUR. Kitos ilgalaikės išmokos: premijos ir atidėtosios kompensacijos, išmokamos per daugiau nei dvyliką mėnesių, iš viso sudarė 635 tūkst. EUR. Dėl 2019 m. sausio 2 d. įvykusio susijungimo sandorio palyginamoji 2018 m. gruodžio 31 d. informacija teisingai neatspindi padėties, nes pasikeitė vadovybės struktūra.

Tuo atveju, jeigu nutraukiama darbo sutartis, Valdybos nariams ir kitiems pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams taikomas 6–12 mėnesių įsipareigojimas nekonkuruoti. Be pagal riziką koreguojamo veiklos rezultatais pagrįsto kintamojo atlygio, netaikomos jokios kitos trumpalaikės ar ilgalaikės išmokos.

2019 m. gruodžio 31 d. paskolos ir išankstiniai mokėjimai su asocijuotąja įmone *ALD Automotive* (trijose šalyse) sudarė 15 919 tūkst. EUR (2018 m. gruodžio 31 d. – 13 517 tūkst. EUR), indėliai – 985 tūkst. EUR (2018 m. gruodžio 31 d. – 294 tūkst. EUR), 2019 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. palūkanų pajamos – 31 tūkst. EUR (2018 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. – 32 tūkst. EUR), 2019 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. palūkanų sąnaudos – 0 tūkst. EUR (2018 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. – 2 tūkst. EUR).

34. TEISMINĖS BYLOS IR IEŠKINIAI

Vykdydama įprastinę veiklą Grupė dalyvavo keliuose teismo procesuose, siekdama atgauti negrąžintų kreditų likučius ir išlaikyti užtikrinimo priemones. Banko vadovybė mano, kad 2018 m. gruodžio 31 d. nagrinėjami teismo procesai nesukels reikšmingų nuostolių Grupei.

35. INFORMACIJA APIE SEGMENTUS

VEIKLOS SEGMENTŲ VEIKLOS REZULTATŲ VERTINIMAS

Veiklos segmentų vertinimo principai ir pasiskirstymas tarp jų grindžiami pagrindiniam sprendimui priimančiam asmeniui pateikiama informacija, kaip reikalaujama pagal 8-ąją TFAS. Banko pagrindinis sprendimas priimančiam asmeniui yra Valdančioji taryba. Grupės valdančioji taryba atskirai stebi savo verslo padalinių veiklos rezultatus siekdama priimti išteklių paskirstymo ir veiklos rezultatų vertinimo sprendimus. Segmentų veiklos rezultatai vertinami pagal veiklos pelną iki mokesčių ir nuolat lyginami su konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose nurodomu veiklos pelnu iki mokesčių. Palūkanų pajamos deklaruojamos atskaičius su vidaus lėšų sandorių kainodara susijusias išlaidas, nes kaip veiklos rezultatų vertinimo priemone vadovybė pirmiausia remiasi grynosiomis palūkanų pajamomis visose produktų kategorijose. Paslaugų ir komisinių pajamos vertinant segmentų veiklos rezultatus taip pat deklaruojamos atskaičius išlaidas, o segmentų ataskaitos dėl įvairių produktų kategorijų pateikiamos atskirai.

Finansiniai rezultatai pristatomi dėl trijų pagrindinius veiklos segmentus: Verslo bankininkystės, Mažmeninės bankininkystės ir Turto valdymo. Informacija apie verslo segmentus atskleidžiama vadovaujantis tuo pačiu metodu, kuris naudojamas teikiant informaciją ūkio subjekto pagrindiniam sprendimui priimančiam asmeniui. Verslo bankininkystės segmentas teikia paslaugas verslo klientams, turintiems paskirtąjį verslo klientų vadybininką. Mažmeninės bankininkystės segmentas aptarnauja verslo klientus, kuriems nėra paskiriamas verslo klientų vadybininkas, ir privačius asmenis, kurie nėra aptarnaujami Turto valdymo segmente. Turto valdymo segmentas aptarnauja svarbius privačius asmenis ir su tais asmenimis susijusias kontroliuojančiąsias bendroves. Kitų veiklos segmentų rezultatai įtraukiami į kitų paslaugų segmentą.

Segmento veiklos rezultatus sudaro pajamos ir išlaidos, tiesiogiai susijusios su atitinkamų segmentų klientais (įskaitant vidaus lėšų sandorių kainodaros rezultatus tarp veiklos segmentų ir kitos veiklos segmento), ir ne klientų lygmens pajamos ir išlaidos, paskirstomos tarp veiklos segmentų naudojant vidinius paskirstymo mechanizmus. Apie atitinkamus segmentus pateikiami tik duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, susijusius su veiklos segmentų klientais, o visi kiti balanso straipsniai priskiriami kitų paslaugų segmentui.

2019 m. pirmąjį ketvirtį *Luminor Group* įdiegė naują veiklos modelį, o pagrindinis sprendimas priimančiam asmeniui pradėjo vykdyti segmentų veiklos rezultatų stebėseną vadovaudamasis naujaisiais principais (kaip nurodyta pirmiau). Siekiant užtikrinti duomenų palyginamumą, praėjusių laikotarpių duomenys buvo pakoreguoti. 2019 m. birželį buvo priimtas sprendimas perklasifikuoti klientus, turinčius lizingo įsipareigojimų, tačiau neturinčių ryšių su Banko įmonėmis, iš Mažmeninės bankininkystės paslaugų segmento į Kitų paslaugų segmentą.

tūkst. EUR	Verslo bankininkystės segmentas	Mažmeninės bankininkystės segmentas	Turto valdymo segmentas	Kita	Iš viso
2019 m.					
Grupė					
Grynosios palūkanų pajamos	122 583	107 593	7 626	6 365	244 167
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	28 187	44 514	2 111	2 574	77 386
Prekybos pajamos	10 961	6 084	343	16 572	33 960
Kitos pajamos	331	1 037	0	16 471	17 839
Pajamų iš viso	162 062	159 228	10 080	41 982	373 352
Personalo išlaidos, administracinės išlaidos ir nusidėvėjimas	-90 506	-173 208	-7 481	-738	-271 933
Grynasis paskolų klientams vertės sumažėjimas/vertės sumažėjimo atstatymas	-31 226	8 906	-1	-1 694	-24 015
Kita*	0	0	0	-18 112	-18 112
Pelnas prieš mokesčius	40 330	-5 074	2 598	21 438	59 292
2019 m. gruodžio 31 d.					
Grupė					
Turtas					
Paskolos klientams	4 303 965	5 401 323	82 047	435 212	10 222 547
Įsipareigojimai					
Klientų indėliai	5 094 953	4 185 510	945 223	9 757	10 235 443

tūkst. EUR	Verslo bankininkystės segmentas	Mažmeninė bankininkystės segmentas	Turto valdymo segmentas	Kita	Iš viso
2018 m.					
Grupė					
Grynosios palūkanų pajamos	132 000	104 214	6 524	16 671	259 409
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	31 825	45 170	2 350	4 416	83 761
Prekybos pajamos	11 780	6 143	464	10 643	29 030
Kitos pajamos	831	1 131	1	2 657	4 620
Pajamų iš viso	176 436	156 658	9 339	34 387	376 820
Personalo išlaidos, administracinės išlaidos ir nusidėvėjimas	-70 911	-135 431	-5 372	-12 182	-223 896
Grynieji paskolų klientams vertės sumažėjimo (nuostoliai)/vertės sumažėjimo atstatymas	3 149	4 369	-532	-673	6 313
Kita*	0	0	0	-19 646	-19 646
Pelnas prieš mokesčius	108 674	25 596	3 435	1 886	139 591
2018 m. gruodžio 31 d.					
Grupė					
Turtas					
Paskolos klientams	5 270 357	5 581 559	92 801	527 421	11 472 138
Įsipareigojimai					
Klientų indėliai	4 704 640	3 559 706	801 593	3 946	9 069 885

* Kita apima veiklos sąnaudas, asocijuotosios įmonės pelno dalį ir grynąjį pelną iš kito turto, investicinio turto tikrosios vertės pokytį bei atidėjinius.

36. REIKŠMINGI ĮVYKIAI, ĮVYKĘ PO ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOS

2020 m. sausio 13 d. *Moody's Investors Service* suteikė *Luminor Bank AS* išleistoms hipotekos paskolomis padengtoms obligacijoms, reglamentuojamoms pagal Estijos padengtųjų obligacijų aktą, laikinąjį ilgalaikį (P) Aa1 reitingą. *Moody's* parengtoje kredito analizėje, be kita ko, buvo atsižvelgiama į turto, kuriuo padengiamos padengtosios obligacijos, kredito kokybę, Estijos teisinę sistemą, pagal kurią vykdomas *Luminor Bank AS* reguliavimas ir priežiūra, taip pat į rinkos rizikos poveikį bei užstato perviršį.

2020 m. kovo 4 d. *Luminor Bank AS* išleido 500 mln. EUR vertės inauguracines penkerių metų trukmės padengtasias obligacijas pagal Europos vidutinės trukmės skolos vertybinių popierių eurai (angl. *European Medium Term Note Programme*, EMTN) programą ir padengtųjų obligacijų programą. Obligacijomis prekiaujama Airijos vertybinių popierių biržoje.

Trumpuoju laikotarpiu matome neužtikrintumą dėl viruso įtakos globaliai ekonomikai, tarptautinei prekybai ir finansų rinkoms. Kol kas poveikis mūsų įmonių grupei yra nereikšmingas dėl riboto poveikio mūsų namų rinkoms, verslo tęstinumo planai yra parengti ir aktyvuoti, o situaciją sekame kiekvieną dieną. Pastaruoju metu grupės įmonėse buvo įdiegtos papildomos prevencinės priemonės, siekiant sumažinti galimą riziką grupės įmonių darbuotojams, o taip pat ir verslo procesams, jeigu virusas ir toliau plis mūsų regione. Dėl šių priežasčių, *Luminor* banko Stebėtojų taryba priėmė sprendimą nesiūlyti paskirstyti dividendų kol bus daugiau aiškumo dėl ekonominės ir finansų sistemos ateities.

37. LUMINOR BANK AS, KAIP ATSKIRO SUBJEKTO, NEKONSOLIDUOTOSIOS PIRMINĖS ATASKAITOS

Patronuojančiosios bendrovės nekonsoliduotosios pirminės finansinės ataskaitos parengtos pagal Estijos Respublikos apskaitos įstatymą ir nesudaro Luminor Bank AS atskirų finansinių ataskaitų pagal 27-ojo TAS „Atskiros finansinės ataskaitos“ reikšmę.

37.1 LUMINOR BANK AS 2019 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIŲ METŲ BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
Palūkanų pajamos, apskaičiuotos taikant efektyvios palūkanų normos metodą	266 592	255 889
Kitos panašios pajamos	5 479	8 283
Palūkanų ir panašios išlaidos	-57 413	-37 640
Grynosios palūkanų pajamos	214 658	226 532
Paslaugų ir komisinių pajamos	90 719	91 470
Paslaugų ir komisinių išlaidos	-26 707	-24 476
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	64 012	66 994
Grynasis pelnas dėl finansinio turto ir įsipareigojimų, priskirtų prie vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais	271	-490
Grynasis pelnas dėl skolos vertybinių popierių, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais	5 315	0
Grynasis pelnas dėl prekybos laikomo finansinio turto ir įsipareigojimų	5 683	5 048
Grynasis pelnas dėl išvestinių finansinių priemonių	10 736	6 269
Grynasis pelnas dėl operacijų užsienio valiuta	11 351	9 394
Dividendų pajamos	6 404	36 166
Kitos veiklos pajamos	15 690	6 150
Grynosios kitos veiklos pajamos	55 450	62 537
Atlyginimai ir kitos su darbuotojais susijusios išlaidos	-103 961	-102 449
Kitos administracinės išlaidos	-142 168	-101 147
Ilgalaikio materialiojo turto ir nematerialiojo turto nusidėvėjimas ir vertės sumažėjimas	-12 080	-7 934
Kitos veiklos sąnaudos	-16 519	-11 746
Veiklos sąnaudų iš viso	-274 728	-223 276
Asocijuotosios įmonės pelno dalis	0	3 456
Grynasis paskolų klientams vertės sumažėjimas/vertės sumažėjimo atstatymas	-19 305	13 695
Kitos nepagrindinės veiklos sąnaudos	-407	-13 370
Pelnas prieš apmokestinimą	39 680	136 568
Mokesčių sąnaudos	-4 321	-4 995
Grynasis pelnas už laikotarpį	35 359	131 573
Straipsniai, kurie bus perklasifikuoti į pelną arba nuostolius		
Skolos vertybinių popierių, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, tikrosios vertės pasikeitimas	0	-4

Straipsnių, kurie bus perklasifikuoti į pelną arba nuostolius, iš viso	0	-4
Straipsniai, kurie nebus perklasifikuoti į pelną arba nuostolius		
Turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, tikrosios vertės pasikeitimas	-55	1 515
Pelno mokestis, apskaitytas tiesiogiai kitų bendrųjų pajamų straipsnyje	0	85
Straipsnių, kurie nebus perklasifikuoti į pelną arba nuostolius, iš viso	-55	1 600
Ataskaitinio laikotarpio kitų bendrųjų pajamų iš viso	-55	1 596
Ataskaitinio laikotarpio bendrųjų pajamų iš viso	35 304	133 169

37.2 LUMINOR BANK AS 2019 M. GRUODŽIO 31 D. FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Turtas		
Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	2 924 019	3 293 342
Iš kitų kredito įstaigų gautinos sumos	141 644	173 935
Paskolos klientams	9 997 431	11 292 673
Prekybai laikomas finansinis turtas	3 021	1 006
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais	223 863	139 403
Išvestinės finansinės priemonės	59 217	44 352
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis	140	7 609
Investicijos į patronuojamąsias ir asocijuotąsias įmones	261 050	264 251
Nematerialusis turtas	5 254	4 033
Ilgalaikis materialusis turtas ir naudojimo teise valdomas turtas	66 169	15 657
Investicinis turtas	0	459
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio turtas	0	560
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	2 888	790
Kitas turtas	73 358	86 828
Ilgalaikis turtas ir perleidžiamos grupės, skirti parduoti	87	204
Turto iš viso	13 758 141	15 325 102
Įsipareigojimai		
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	980 692	4 156 548
Klientų indėliai	10 316 932	8 921 208
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	651 716	351 235
Išvestinės finansinės priemonės	58 304	41 255
Mokesčių įsipareigojimai	1 545	2 547
Nuomos įsipareigojimai	55 963	0
Kiti finansiniai įsipareigojimai	42 481	28 734
Kiti įsipareigojimai	60 306	49 067
Atidėjiniai	4 669	5 984
Įsipareigojimų iš viso	12 172 608	13 556 578
Nuosavas kapitalas		
Išleistas kapitalas	34 912	34 912
Akcijų priedai	1 412 243	1 628 274
Nepaskirstytasis pelnas	137 181	101 161
Kiti rezervai	1 198	4 177
Nuosavo kapitalo, tenkančio Banko akcininkams, iš viso	1 585 534	1 768 524
Įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo iš viso	13 758 142	15 325 102

37.3 LUMINOR BANK AS 2019 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIŲ METŲ NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA**Priskirtinas banko akcininkams**

tūkst. EUR	Akcinis kapitalas	Akcijų priedai	Kiti rezervai	Nepaskirstytasis pelnas	Nuosavo kapitalo iš viso
Perskaičiuotas nuosavas kapitalas 2018 m. sausio 1 d.*	34 912	1 628 274	2 208	-30 039	1 635 355
Grynasis pelnas (nuostoliai) už laikotarpį	0	0	0	131 573	131 573
Kitos bendrosios pajamos	0	0	1 596	0	1 596
Ataskaitinio laikotarpio bendrųjų pajamų iš viso	0	0	1 596	131 573	133 169
Kiti rezervai	0	0	373	-373	0
Nuosavo kapitalo iš viso 2018 m. gruodžio 31 d.	34 912	1 628 274	4 177	101 161	1 768 524
16-ojo TFAS taikymas	0	0	0	-2 263	-2 263
Perskaičiuotas nuosavas kapitalas 2019 m. sausio 1 d.	34 912	1 628 274	4 177	98 898	1 766 261
Grynasis pelnas (nuostoliai) už laikotarpį	0	0	0	35 359	35 359
Kitos bendrosios pajamos	0	0	-55	0	-55
Ataskaitinio laikotarpio bendrųjų pajamų iš viso	0	0	-55	35 359	35 304
Pervedimai iš bendrųjų pajamų rezervo į nepaskirstytą pelną	0	0	-3 194	3 194	0
Akcinio kapitalo didinimas**	216 031	-216 031	0	0	0
Akcinio kapitalo mažinimas**	-216 031	0	0	0	-216 031
Kita	0	0	-4	4	0
Kiti rezervai	0	0	274	-274	0
Nuosavo kapitalo iš viso 2019 m. gruodžio 31 d.	34 912	1 412 243	1 198	137 181	1 585 534

tūkst. EUR	2019 m. gruodžio 31 d.	2018 m. gruodžio 31 d.
Patronuojančiosios bendrovės nekonsoliduotas nuosavas kapitalas	1 585 534	1 768 524
Patronuojamųjų įmonių vertė patronuojančiosios bendrovės nekonsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje (atėmus)	-260 980	-262 640
Patronuojamųjų įmonių vertė pagal nuosavybės metodą	307 715	291 217
IŠ VISO	1 632 269	1 797 101

*Žr. 1 pastabą „Pagrindiniai apskaitos politikos principai“

**Žr. 30 pastabą „Išleistas kapitalas“

37.4 LUMINOR BANK AS 2018 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIŲ METŲ PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

tūkst. EUR	2019 m.	2018 m.
Pagrindinės veiklos pinigų srautai		
Pelnas prieš apmokestinimą	39 680	136 568
Koregavimai:		
-Grynieji paskolų klientams vertės sumažėjimo (nuostoliai) / vertės sumažėjimo atstatymas	19 305	-13 695
-Dividendų pajamos	-6 404	-36 166
-(Pelnas) nuostoliai dėl užsienio valiutos perskaičiavimo	-428	232
-Pelnas / nuostoliai dėl asocijuotųjų ir patrunuojamųjų įmonių vertės sumažėjimo	3 201	-146
-Nusidėvėjimas, amortizacija ir vertės sumažėjimas	12 080	7 934
-Kiti koregavimai	407	13 370
-Palūkanų pajamos	-272 071	-264 172
-Palūkanų sąnaudos	57 413	37 640
Pagrindinės veiklos pinigų srautai prieš turto / įsipareigojimų iš pagrindinės veiklos pasikeitimą	-146 817	-118 435
Turto / įsipareigojimų iš pagrindinės veiklos pasikeitimas		
Paskolų klientams padidėjimas (-) / sumažėjimas (+)	1 310 996	226 335
Kito turto padidėjimas (-) / sumažėjimas (+)	-67 006	2 905
Klientų indėlių padidėjimas (+) / sumažėjimas (-)	-1 781 377	-50 812
Įsipareigojimų padidėjimas (+) / sumažėjimas (-)	40 180	9 267
Gautos palūkanos	276 870	173 974
Sumokėtos palūkanos	-55 135	-4 496
Sumokėtas pelno mokestis	-6 861	-7 056
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai	-282 333	350 117
Investicinės veiklos pinigų srautai		
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	-5 690	-7 489
Investicinio turto įsigijimas	-105	-3
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto pardavimo pajamos	4 637	1 474
Investicinio turto pardavimo pajamos	0	1 022
Gauti dividendai	6 404	11 445
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai	5 246	6 449
Finansinės veiklos pinigų srautai		
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	298 809	284 326
Apsidraudimo veiklos pinigų srautai	8	0
Pagrindinės nuomos sumos mokėjimai	-5 842	0
Išmokėjimas akcininkui	-216 031	0

Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai	76 944	284 326
--	--------	---------

Grynasis pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)	-346 959	522 457
---	----------	---------

Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	3 299 339	2 777 114
Užsienio valiutos perskaičiavimo įtaka pinigams ir pinigų ekvivalentams	428	-232
Grynasis pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)	-346 959	522 457
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	2 952 807	3 299 339

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro:		
Pinigai kasoje	140 518	178 711
Neapribota einamoji sąskaita centriniame banke	2 670 701	2 986 606
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų pagal pareikalavimą arba kurių pradinis grąžinimo terminas yra trys mėnesiai arba mažiau	141 588	134 021
Iš viso	2 952 807	3 299 339

PELNO PASKIRSTYMO PROJEKTAS

Vadovaudamasi audituotais finansiniais rezultatais, Valdyba metiniam visuotiniam akcininkų susirinkimui siūlo *Luminor* 2019 metų grynąjį pelną 53 997 tūkst. EUR ir ankstesnių finansinių metų nepaskirstytąjį pelną 129 919 tūkst. EUR - iš viso 183 916 tūkst. EUR paskirstyti, kaip nurodyta toliau:

Grynasis pelnas už laikotarpį, pasibaigusį 2019 m. gruodžio 31 d.,	53 997 tūkst. EUR
Nepaskirstytasis ankstesnių laikotarpių pelnas	129 919 tūkst. EUR
Nepaskirstytasis pelnas iš viso	183 916 tūkst. EUR
Įmoka į privalomąjį rezervą	1 768 tūkst. EUR
Nepaskirstyto pelno likutis	182 148 tūkst. EUR

2019 METŲ ATASKAITOS TVIRTINIMAS VALDYBOS PARAŠAIS

Bendrovės Valdyba patvirtino 2019 m. vadovybės ataskaitą ir metines finansines ataskaitas.

Valdybos sudarytas metines ataskaitas sudaro vadovybės ataskaita, metinės finansinės ataskaitos, pelno paskirstymo projektas ir auditoriaus išvada. Metinės ataskaitos buvo peržiūrėtos Bendrovės Stebėtojų tarybos ir patvirtintos teikti Visuotiniam akcininkų susirinkimui.

2020 m. kovo 9 d.

Erkki Raasuke

Valdybos pirmininkas

Jonas Filip Eriksson

Valdybos narys

Kerli Gabrilovica

Valdybos narė

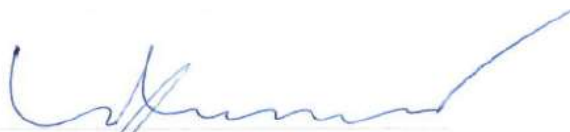
Andrius Načajus

Valdybos narys

Georg Jürgen Kaltenbrunner

Valdybos narys

Marilyn Pikaro

Valdybos narė

Indrek Heinloo

Valdybos narys

Kristina Siimar

Valdybos narė

Ilja Sovetov

Valdybos narys

